

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

hayvan

44

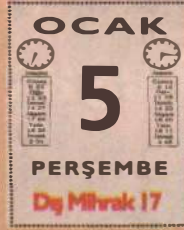

Mehmet
Güleryüz
Ajda Pekkan
Hasan Ali
Toptaş
Özen Yula
Neyzen Tefvik

Sihirli eller
Burhan Öçal
Semih Saygıner

hayvan ocak takvimi

31 Ocak

Tabular yıkılmak için yaratılır. Ve her tabu eninde sonunda yıkılır. Kimi hızlı, kimi yavaş, kimi sakince, kimi hararetle... Bir cesur, ilk adımı atar, sonra... Şiddet ve ayrımcılık olmadıkça her fikir, her görüş, her tutum saygı ile karşılanırsa uygar oluruz. Ermeni ve Kürt meselelerini milliyetçilik yaratmıştır, hiç bir sorun şiddetle çözülmez, çözülememiştir.

Orhan Pamuk Olayı

Kara ve sıkı bir Türk yazarı

RAGIP DURAN

✓ Orhan Pamuk olayı birçok açıdan önemli. Sadece iki boyutuna bakalım: Düşünce-ifade özgürlüğü ve tarih bilinci...

✓ Şişli Adliyesi'nin önünde duruşma çıkışında Pamuk'un içinde bulunduğu minibüse azgınca saldıran kişi, acaba nasıl bir halet-i ruhiye içinde? Ön camı yumruklayarak Ermeni ve Kürt meselelerini milli bakış açısıyla çözmeye mi çalışıyor? 'Hain' 'İşbirlikçi' diye bağırarak, Bozkurt işareti yapanlar, Kuzey Irak'ta Türk özel timi mensuplarının kafalarına çuval geçirilip gözaltına alınmaya kadar, en saldırgan emperyalist ABD hakkında en küçük bir itirazda bulunmadılar ki? Kanlı Pazar'ı unutmadık çünkü. Vakti zamanında

da MHP'li yöneticilerin Siyonist yetkililerle yaptıkları gizli buluşmalar da çıkmıştı gün ışığına. 12 Eylül duruşmalarında, döktükleri kanın hesabına bile vermediler daha. (Ayrıntısı Taha Akyol beyde olması gerek!).

✓ Bükemediği eli öpmeyi aşağılanma sayanlar arasında sadece aşırı sağcılar yok. 'Hiç bir romanını bitiremedim...', 'Yok canım, Türkçe bile bilmiyorum' diyen ve kendini solcu olarak tanıtan yazar çizerler de var. Aslında Pamuk, belki de 1915'de Ermenilere ve 1925'den beri de Kürtle-

re yapılan haksızlığı içine sindiremediği için, yazarlık ününden de haklı ve meşru olarak yararlanarak, hem kendi vicdanını hem de onun gibi düşünenlerin vicdanını temizlemeye çalışıyor. Az bir şey değildir Pamuk'un yaptığı... İsteyen 'Nobel için yapıyor', isteyen 'Kitaplarının reklamı için yapıyor' desin, herhalükarda birçok insanın yapmadığını yaptığı için saygı duyulması gereken bir tutum içinde.

Bükemediği eli öpmeyi aşağılanma sayanlar arasında sadece aşırı sağcılar yok.

✓ Zola'yı Zola yapan Germinal romanı kadar 'J'accuse'dür. Yani

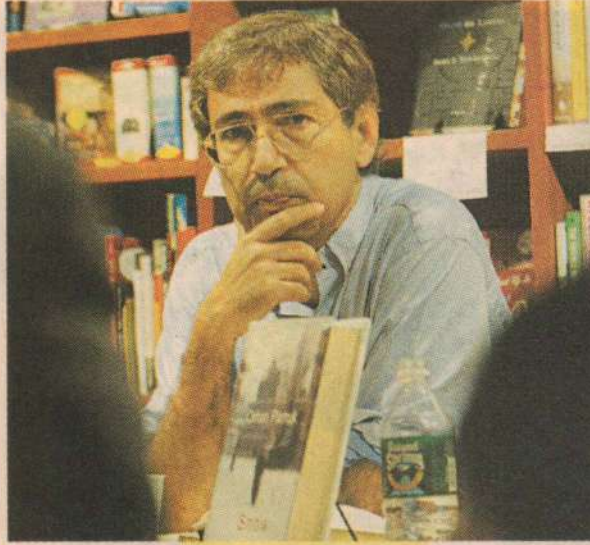
maden işçilerinin romanını yazmakla yetinmemiş, aydın sorumluluğu gereği Dreyfus'u de savunmuştu Zola.

✓ Ben Orhan Pamuk'u ilk kez Çiller döneminde ağır baskılar altında kalan Özgür Gündem gazetesini savunurken tanıdım. Jean Paul Sartre'in 68 Mayıs'ında, 'Sol Proletarya' grubunun yasaklanan yayın organı 'La Cause du Peuple' (Halkın Davası) gazetesini bir grup aydınla birlikte sokakta satmasından esinlenerek, Beyoğlu'nda Özgür Gündem'in militan satışını yaparken saygı duymaya başladım.

✓ Bir keresinde de Cumhuriyet gazetesinin (Hasan Cemal'in kendisini ve gazeteyi sevdiği dönemde) girişimiyle Orhan Pamuk, önce Diyarbakır'a oradan da sınır bölgesine gitmiş, Kuzey Irak'tan gelen Kürt göçü hakkında esaslı bir röportaj yayınlamıştı. Aynı röportaj bilahare ABD'de 'Christian Science Monitor' gazetesinde de yayınlanmıştı. Birçok insan bilmeyebilir, Orhan Pamuk, gazetecilik okulu mezunudur. Kürt meselesiyle ilgiliydi, meraklıydı ve hem çok sayıda soru soruyor hem de bu konuda okuyordu.

✓ Yaşar Kemal, vakti zamanında hem ideolojisine hem sınıf kökenlerine uygun olarak Türkiye İşçi Partisi'nde militan gibi çalışmışsa, Aziz Nesin de, 1980 sonrası Aydınlar Bildirisi girişiminde önderlik etmiş, sonra da '10 Binlerin Gazetesi' projesini başlatmıştı. Ece Ayhan da 1978-80 arası Aydınlık gazetesinde, 1992-94 döneminde de Özgür Gündem gazetesinde düzenli olarak köşe yazmıştı. Bu kalibredeki yazarlar, öyle evlerine kapanıp, sadece kendi edebi faaliyetleriyle uğraşacak insanlar değil. Çünkü onlar aynı zamanda kelimenin gerçek anlamıyla aydın!

✓ Orhan Pamuk'un da popülerliğini korumak ya da iktidarın

**Muhalliflerinin
iddialarının tam
aksine, Nobel ya da
reklam peşinde
koşsaydı,
Pamuk bu işlere
hiç girmezdi.**

sultasından kurtulmak adına, köşeye çekilip, siyasal, toplumsal alana ilgisiz kalması beklenemezdi. Muhalliflerinin iddialarının tam aksine, Nobel ya da reklam peşinde koşsaydı, Pamuk bu işlere hiç girmezdi. Çünkü Pamuk'un el attığı konular öyle Televolelik popüler konular değil, tam aksine özellikle Türkiye'de insanı tecrit edebilecek konular. Pamuk, bu riskleri bilerek bir angajmana girdi. Şimdi dış dünyadaki üzü de milliyetçi cehaleti kızdırıyor. Çünkü Pamuk, inanılır, güvenilir, içten bir bilgi ve fikir kaynağı. Ermeni ya da Kürt meselesinde herhangi bir kişisel çıkarı yok. Aksine, hakaret, yumruk ve yumurta sağanağına tutuluyor. 'Bu ülkede 1 milyon Ermeni, 30 bin Kürt öldürüldü' cümlesinin içeriğine katılırsınız ya da katılmazsınız ama bu cümleyi söyleyene, yazana saldırırsanız, içeriğin doğruluğuna katkıda bulunursunuz. Bu cümlede Türklüğe hakaret filan da yoktur, çünkü öyle olsaydı, dünyada hergün yüzlerce insan,

yüzlerce kitap ve kurum Türklüğe sürekli hakaret ediyor demektir. Savcılar otursun uğraşsın bütün dünyadaki Türk düşmanlarıyla!

✓ Bilgi Üniversitesi'ndeki Ermeni Konferansı'na yönelik tepkilerle Pamuk'a yönelik tepkiler aynı hazımsızlıktan, aynı hoşgörü eksikliğinden kaynaklanıyor. İçine kapanıklık, dış düşmanlık, milliyetçiliğin-ırkçılığın en önemli özellikleri ya...

✓ Kendi tarihimize barışık değiliz! Eskiden ve halen aynı topraklarda yaşadığımız Ermeniler ve Kürtlerle anlaşamıyoruz. Anlaşabilmemiz için önce tüm fikirlerin, tüm görüşlerin, tüm önerilerin serbetçe ifade edilmesi gerekiyor. Oysa ki daha bu ilk adım bloke edilmiş durumda.

✓ 'Türkler şöyle iyidir, böyle iyidir, insanları, komşularını hatta düşmanlarını bile çok severler, ama ne var ki derdimizi anlatamıyoruz hep haksız bir şekilde suçlanıyoruz' kompleksi var bu ülkede. Bir kere 'Türkler' diye monoblok bir kitle yok, milliyet temelinde yapılan tüm tahliller yanlış ve olumsuz sonuçlar veriyor. Sınıfsal, toplumsal, ekonomik, kültürel, ideolojik farklılıkları hatta zıtlıkları gizlemek için uzunca bir süredir bir 'Türkiye' edebiyatı sürdürülür bizim matbuat, basın ve medyada: 'Türkiye ayağa kalktı!', 'Türkiye sevindi!', 'Türkiye lanetledi' gibi başlıklar okuruz sık sık gazetelerde. Oysa ki ayağa kalkan sadece bir avuç iktidar sahibidir, sevinen UEFA Kupası'nı alan Galatasaray'dır, lanetleyen de bir kesim milliyetçi ırkçıdır.

✓ Orhan Pamuk olayı, düşünce-ifade özgürlüğü ve tarih bilinci açısından önemli bir sınav, bir testtir. İlk derste, iktidar ve toplumun önemli bir kesimi ikmale kaldı. Bir tek 'orta ikiden ayrılan çocuklar' başarılı...

OTUZUNDAN ÖNCE ÖLEN
GÜZEL ASİLER...

GÖZDEN İRAK OLJA DA,
GÖNÜLDEN DÜŞMÜŞ OLMASIN...

ANNELEER, ADLARINI ARTIK
"CUMARTESİ" KOYMASIN..

LEYLEKLERİN GETİRDİĞİ ÇOCUKLAR
BOMBALARLA GİTMESİN...

YÖNÜNÜ ŞAŞIRMİŞ BİR GAZAP,
GÜL'Ü DÜNYA'DAN AYIRMASIN..

SEYYAR ÖFKECİ GURUHLAR
DEVLETEN YÜZ BULMASIN...

BEBELEZE BALONUN
İĞİ TİNER KOKMASIN...

AĞZI BOZUK ÇOCUKLAR,
AYIBİMİZİ YÜZÜMÜZE VURMASIN...

YENİ YILIN VEFASI,
ESKİSİNDEN BOL OLSUN.....

ALO00000!

hayvan'dan arıyoruz

Derginiz ne zaman yayın hayatına başladı?

- Geçtiğimiz Eylül.

Beklediğiniz ilgiyi gördünüz mü?

- Evet, bu ilgi

her ay artarak devam ediyor.

Halkın astrolojiye bakışı hâlâ fal düzeyinde mi?

- Bana kalırsa, daha çok eğlence düzeyinde. Bu düzey elbette aşılabilir ama atlanmamalı. Çünkü astrolojinin böyle bir yanı kesinlikle var.

İnternette çok fazla astroloji ile ilgili site mevcut. Bu gözünüzü korkuttu mu?

- İnternet kullanan okurlarımızın sayısı derginin toplam okurunun ancak binde biri kadar. Ama dergimizde yer alan yorum, bilgi ve bölümlerin internette yayınlananları çok çok aşması gerektiğine en başta karar vermiştik elbette. İşe Türkiye'nin en ünlü astrologlarıyla çalışarak başladık. Dergimizin astrologları Oğuzhan Ceyhan, Barış İlhan ve Öner Döşer.

Okurlarımız sizlere nasıl ulaşabilir?

- Telefon: 212 251 21 17-18. Yazışma adresi: Başkurt Sok. İkinci

Apt. 35-37, Taksim-İstanbul.
Elektronik posta adresi: zodiac@zodiacdergisi.com

Yanılmıyorsam her ay ünlü kişilerle röportaj yapıyorsunuz. Derginiz magazin içeriyor mu?

- Röportaj yaptığımız ünlüler sırasıyla İclal Aydın, Kürşat Başar, Teoman, Ayşegül Aldinç, Kıvanç Tatlıtuğ, Barış Falay, Özgü Namal, İnci Aral ve Erkan Petekkaya. Bu isimlerin bir astroloji dergisinde bir araya gelebilmesi derginin içerdiği magazin hakkında bir fikir verir sanıyorum.

Alternatif yaşam derken, tam olarak neyi kastediyorsunuz?

- Doğadan dile, şifadan enerjiye, sayılardan dekorasyona, günümüzde bir çığ gibi büyüyen ve spiritüel bakışla tekrar değerlendirilip bir yaşam biçimine dönüştürülen hemen her şey.

Derginizi diğerlerinden ayıran özellikler neler?

- Astrolojide yaratıcılığı, dili ve gelişmeyi savunması; röportajlarımızın çok az dergiye nasip olacak şekilde her ay gazete manşetlerine taşınması, yazarlarımızın, Türkiye'nin en büyük yayınevlerinden biri olan Epsilon'dan çıkması vb.

Teşekkürler, iyi yayınlar.

- Size de iyi yayınlar.

Alo hayvan'dan arıyoruz. Sabırtası Ali Amca mı?

- Evet benim, buyrun.

Yeni yeriniz hayırlı olsun, nasıl açtınız?

- Sağ olun, belediye büyük bir temizleme operasyonu yaptı. İstiklal

caddesindeki tüm seyyar satıcıları kaldırdı. Ben de kredi kullandım ve burayı açtım.

Kaç yıl caddede kaldınız?

- 14 yıl. Bir yıldır da buradayım.

Kaç kişi çalışıyor?

- Oğlum, eşim, ayrıca 9 personel.

Hangi günler kalabalık oluyor?

- Hafta sonları kalabalık oluyor.

En çok neler tercih ediliyor?

- İçli köfte ve mantı bayağı gidiyor, ayrıca aşağı katta da bir bölüm açtık; orada da ev yemekleri. Her türlü ızgara ve kebab çeşitleri mevcut, dışarıya da servisimiz var.

Yeni mekanınız nasıl?

- İstiklal ve Tünel'e kuşbakışı. Ayrıca özel günlerde, doğum günü, şirket toplantıları ve kutlama yemekleri, turistik kabileler için uygun menü ve yerimiz var.

Cadde mi daha keyifliydi, şimdiki mekanınız mı?

- Cadde daha hareketliydi tabii.

Kolay gelsin.

- Sağ olun size de.

Bayalarla
60
Gazetecilikte
Yazarlıkta
50 Yıl

Fikret
Otyam

Üç Başlı
Ejderha
Leylâ
Erbil

Okuyan
us yayın

Sohbət
Vakitleri
Lütfü
Oflaz

Akis
Kitap

Ben Topik
Değilim
Aret
Gicir

Aras
Yayıncılık

Başkalarının
Sakatladığı
Çocuklar
Oray
EğİN

Alfa
Yayın

Benim de
Söyleyeceklerim
Var
Umut
Sarıkaya

Doğan
Kitap

Kalsın
Benim
Davam

Ahmet
Kaya

Gam
Müzik

Dhiammara
Güç
Kalıtları/4
Maggie
Furey

Artemis

Alo hayvan'dan arıyoruz.
www.benikimoldurdu.com mu?

-Evet ben Ibrahim Emeksiz.

Siteniz ne zaman faaliyete başladı?

- 01.12.2005'te benim yazılarım ve Vizyon Bilgisayar'ın yardımlarıyla faaliyete girdi.

Böyle bir site tasarlayarak neyi amaçladınız?

- Bu site tamamen bebeğimin adına, kızım Ebruş'un katilini bulabilmek için hazırlanmıştır. Küçük kızımı elimden alan o kişiye biraz da duygusal yönden ulaşmak istedim. Olur ya belki yüreği sızlar.

Konuyla ilgili size geri dönüş yapan birileri oldu mu?

- Sadece bir kişi. Belki katil de o'dur diye aradım. Her şey kızım için. Katilini bulursam bilgisayarımı kızımın yaşında bir kız çocuğuna hediye edeceğim.

Sitenize benzer, bir başka site mevcut mu?

- Ben pek rastlamadım ama araştırmak lazım.

Size ulaşmak isteyenler

ne yapabilir?

- 05354148553 no'lu telefondan ulaşabilirler.

İlginc sorularla karşılaşılıyor musunuz?

Sizi eleştirenler oluyor mu?

- Sitede yer alan 'Babamın feryadı' isimli yazıyı eleştirdiler. 'Neden böyle bir şeye gerek duydun?' tarzında da sorular geliyor. Oysa her şey gayet açık.

İleriye dönük bir şeyler yapmayı düşünüyor musunuz?

- O katili bulana kadar bana rahat yok. Sitenin içeriğini değiştirerek katili bulmaya yönelik, insan vicdanına dokunacak, çok daha etkili ve güzel bir site oluşturacağım.

İyi şanslar.

-Teşekkürler.

Alo hayvan'dan arıyoruz.

Yeni Hukuk Dergisi mi?

- Evet! Ben Adnan Ekinci.

Hukuku halka açıyor

muşsunuz, öyle mi?

- Doğru. İnsanlar artık sokaklarda yürürken karşılaş-tıkları hukuku tanıyacaktırlar. İsteyenler selam verebilir.

Hukuk dergileri genelde hukukçular içindir. Sizin farkınız nedir?

-Yeni Hukuk, hukukçular kadar, hukuk dünyasında olup bitenleri gazete ve dergilere yansıdığı kadarıyla bilmekle yetinmeyen, olayla-rın derinliğini merak eden insanlara da hitap ediyor.

Ama hukuk uzmanlık isteyen bir konu, eğitimi-ni almamış insanların derginizi takip etmesi zor olamayacak mı?

- Bir şeyi ne olduğu kadar nasıl anlattığınız da önemlidir. Yani burada amaç önemli. Amacımız hukukun geniş kitlelere mâl olmasıdır. Ve bunun için elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Ne olacak hukuk halka mâl olunca?

- Hukuksuzluk eskiden olduğu gibi elini kolunu sallayarak ortallıklarda dolaşamayacak. Hukuka aykırı bir davranışta bulunan veya iş-lem yapan kişi çok kolayca fark edileceğini bilip, ona göre davranacak. Yani, bir

otokontrol siste-mi olarak nasıl Allah korku-sundan söz edili-yorsa, biz de insan-larda 'hu-kuk kor-kusu' oluşturmak istiyoruz.

İnsanlar zaten yeteri ka-dar hukuktan korkuyor. Özel bir çaba sarfetme-ye gerek var mı?

- Bugün hukuktan zalimler değil, masum insanlar kor-kuyor. Biz bu anlayışı tersi-ne çevirmek istiyoruz. Sıra-dan insanların artık adliye-den, mahkemeden, polisten korkmayacağı bir yaşamdan söz ediyoruz. Hukuk sadece hukuka aykırı davranışlarda bulunmak isteyenlerin heyu-lası haline gelecek.

Umarım dedikleriniz gerçekleşir.

- Türkiye'de işkencenin ön-lenmesine dair yapılan sivil mücadelelerin sonuçlarına bakarsanız söylediklerimizin gerçekleşmemesi için her-hangi bir sebep olmadığı rahatlıkla görülebilir. Türki-ye'nin bu konuda aldığı me-safe de, azımsanamayacak bir ölçüdedir.

Kolay gelsin.

-Sizlere de kolay gelsin

**LALE BAĞCERLERİNDEN
FRANSIZ SOKAKLARINA**

Lale
Bağcilerinden
Fransız
Sokaklarına
Kemal Sıyahhan

LeMan
Yay.

pamuk prenses
ve katrilyonlarca
cüce
Hasan Teflik
hayyıkıtap

Fıkra Değil
Gerçek 2
Erol Elmas
parantez

İnce
Hüzünler
Senfonisi
Gökhan Akççek
kumdan
yazarlar

Seni Sevdigimi
Biliyorsun
Metin Celal

Everest
Yayınları

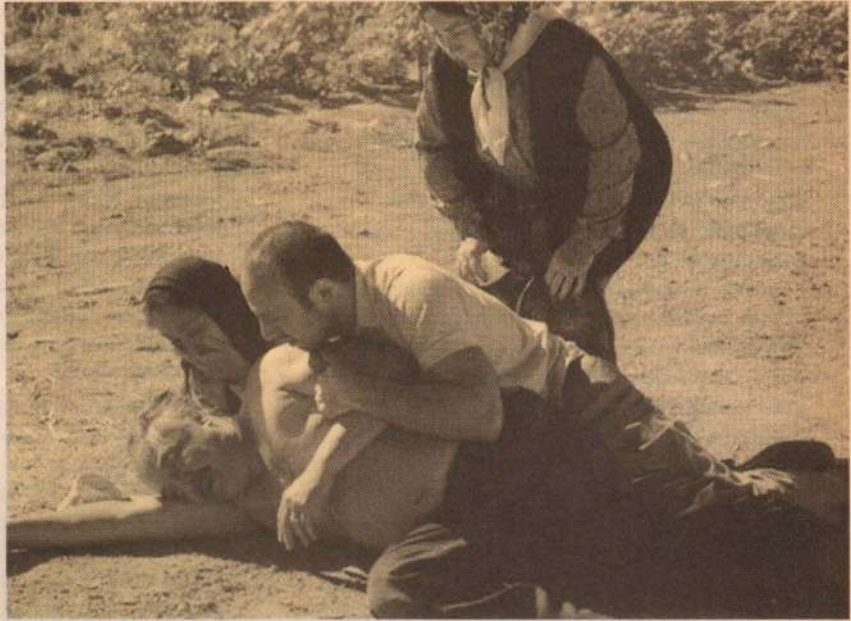
Hilal
Kenan Yazar
Doğan Kitap

kırık
makara
Arif Damar
Alkım Yay.

Sandık
Odası
Sezgin Kaymaz
İletişim
Yayınları

Babam ve Oğlum filmine emeği geçen herkesi kutlamak ve filme dair teknik eleştirilerden de muaf tutmak gerekiyor.

Bir yangının külünü yeniden yakıp geçtin

SIRRI SÜREYYA ÖNDER

Yıl 1981. 12 eylül darbesinin tozu dumana kattığı zamanlar. Yer Ankara Kızılırmak Sineması. Orhan Kemal'in "Bereketli Topraklar Üzerinde" isimli romanından uyarlanan film gösterilmekte. Erden Kıral'ın yönettiği, senaryosunu Tuncel Kurtiz ve M. Tali Öngören'in birlikte yazdıkları filmin son jeneriği ile birlikte perdeye şöyle bir yazı döküldü. "Bu topraklar bin yıldan beri böyle." Bütün salon, öykünün ve filmin etkisiyle çakılıp kalmıştı.. Birden, salonun bir köşesinden tek kişilik cı-

lız bir alkış duyuldu.. Sonra alkışlar çoğalmaya başladı. Daha sonra, tüm salon ayakta dakikalarca alkışladı.. Alkışlar dinmek bilmiyordu. Küçük çaplı bir korsan miting yapılmış gibiydi. O filmden çıkıp evlerine gidenler Erden Kıral, Yaman Okay, Menderes Samancılar ve Tuncel Kurtiz'e, kendi meşreplerince çok dualar ettiler..

Bu ritüel, film vizyondan kalkana kadar, aynı coşkuyla tekrar edildi. O teslimiyet, korku ve direnişin harman olduğu günlerde "cuntadan çalınmış" bir eylem olarak anılara yazıldı..

Bugünkü "sakatlanmış seyirci zihni" nin temelleri 1980'lerde atıldı. Yüzlerce, sade suya tirit, kundağa saçak kabilin-

den filmler yapılmaya başlandı. Bugün TV'lerde "dizi" adı altında sergilenen müptezelliklerin ilk formatı o gün kotarılan filmlerle şekillenmiştir. 12 Eylül yöneticilerinin tam 937 filmi yasakladığını biliyor musunuz? Yıllık film üretiminin şimdilerde 15-20 adet-ten ibaret olduğunu hatırlarsanız, sayının korkunçluğu hakkında daha iyi bir fikriniz olur.

Bereketli Topraklar Üzerinde'nin 1981'deki gösteriminde alkışlar dinmek bilmemişti.

Türk Sineması ne yaptı?

Kestirme bir cevap vermek gerekirse, bir avuç yiğit ve namuslu sinema adamını dışında tutun, geriye kalanları "yanar dönerler" nasıl davranırsa öyle davrandılar. Küçük bahşişlerle ya da büyük korkularla ırzlarını sundular! Keçinin çıktığı

dala çebişi de çıkarmış.. Aynı dalda gezen bir sürü sepet çebişi tütterler.. Oysa bu topraklarda, bir Yılmaz Güney filmi izleyip solcu olan binlerce insan vardı.. Sinemacılarımızın çoğu sosyalizm kültüründen besleniyorlardı..

Borçlarını ödemediler! "Na-aparsın ekmek parası, çok kötü günlerdi vb." diyerek başlayan mazaretlerini kimse merak etmiyor! "Kul hakkı"yla gidecekler! Onlardan baki kalacak olan, eğride dik durmanın, zor hatta imkansız olduğudur.

Babam ve Oğlum

Bu filme emeği geçen herkesi kutlamak ve filme dair teknik eleştirilerden de muaf tutmak gerekiyor. Ben "Babam ve Oğlum" u kişisel film arşivimde "Bereketli Topraklar Üzerinde" ile aynı yere yerleştirdim. Üstelik "O günler"i anlattığı için falan da değil.

• Kötü Hollywood esintili film terörü içerisinde bir korsan miting yapabildiği için.. (Üstelik slogan atmadan!)

• Sadece sıcak insan hikayeleri anlatmanın bile bir filmi film yapmaya yetebileceğini gösterdiği için..

• Ergen oğlanın çü-kü ile oynaması gibi, kamerayla ne işe yaradığı bilinmez numaralar ve bi-

Çağan Irmak, ille de cennetin altın anahtarını isteyen sinemacılara çok soylu bir yol göstermiştir.

çimsel arayışlar gayretkeşliğine düşmediği için...

• Ağır abilerinin hala cesaret edemedikleri bir işi, yüz akıyla bitirebildiği için...

• "Bir de şu mevzuya el atayım, bir tutam da şundan koyayım" yerine, en iyi bildiği ve hissettiği yanıyla anlatmayı tercih ettiği için...

• En önemlisi de hamaset tuzağına düşmeyen samimiyeti için...

Çağan Irmak, boylarınca günaha batan ama ille de cennetin altın anahtarını isteyen sinemacılara çok soylu bir yol göstermiştir.

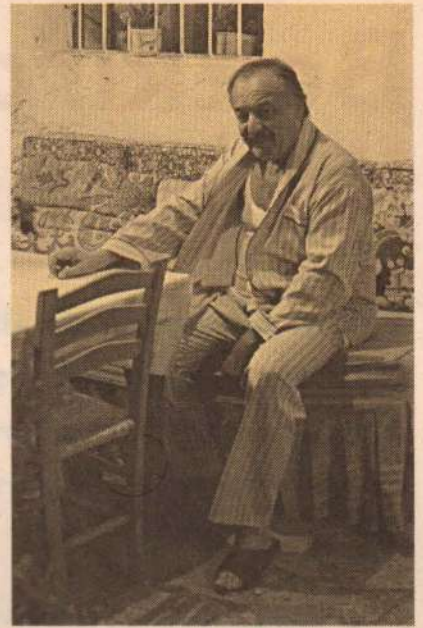
Dünyanın neresinde olursa olsun, yakın tarihinde 2.657.000 kişinin fişlendiği, 1.500.000 kişinin gözaltına alındığı ve istisnasız hepsinin işkence gördüğü, binlerce insanın vatandaşlıktan atıldığı, bir o kadarına yurtdışı yaşamının konduğu, onlarcasının asıldığı, yüzlerce sinin işkence öldüğü, ya da sakat kaldığı bir dönem yaşanmışsa, binlerce kitabı yazılmış, yüzlerce filmi yapılmış olurdu.

Çağan Irmak "Bir yangının külünü yeniden yakıp geçmiştir!"

Çok kesin hatlarla şunu belirtmek önemlidir.

Bu toplum 25 yıldan beri kendi ölüsüne bile ağlamamıştır.

Bir kez ağlamaya başlarsa belki insan olduğunu hatırlayacaktır.

Şimdi de, "Şöyle çarpıcı bir hikaye yok ki abi!" diyenler için tamamı 'o günler'de yaşanmış hikayelerden çeşitli film önerileri.

• Aynı cinayeti işlediğini, işkence ile kabul eden, üç ayrı sanığın üç ayrı mahkemeden ceza almaları. Cinayeti gerçekten işleyen kişinin sonradan çıkıp "cinayeti ben işledim" demesi ve bu sırada diğer masumlardan birinin neredeyse asılmak üzere oluşunun hikayesi..

• Kenan Evren 12 Eylül'ü anlatırken aynen şunları söyledi televizyonlarda. ".. Bir solcunun idamını onaylarken, denge olsun diye bir de sağcının idamını onaylıyorduk.." İşte tam da bu "ilginç denge"ye kurban giden sağcının hikayesi..

• Annesi ve babası Fransa'ya iltica etmek zorunda kalan 4 yaşındaki bir kızın, Türkiye'den yurtdışına çıkarılırken bir Fransız çiftin kızıymış gibi gösterilmesi ve kızı bunun için Fransızca öğretilmesi, kızın tam da gümrükten geçerken Türkçe ağlamasının(!) hikayesi..

• Türkçe bilmeyen bir sanığa işkence yapılırken bir tercüman bulunması ve bir müddet sonra tercümanın doğru tercüme yapıp yapmadığından emin olmak için tercümana da işkence yapılmasının hikayesi..

• Ve daha neler neler..

Bozkırdaki çekirdek; Köy Enstitüleri

Eğitim sisteminin zavallılığı ortada.
Oysa bu ülkenin geçmişinde
dünyanın az gelişmiş birçok ülkesine
model olmuş bir eğitim deneyimi var:
“Köy Enstitüleri”

Kapatılışının 52. yılında bu deneyime
şahit olmuş ve sayıları günden güne
azalan Köy Enstitülülerden ve onların
çocuklarından akıllarında kalanları
anlatmalarını istedik.

21 Ekim 1939 tarihinde
Eğitmen Kursu'nu bitirip görev
yerlerine gitmek üzere kurstan
ayrılan eğitmenler kendi elleriyle
yaptıkları bavullarıyla.

Mahmut Makal - Köy enstitüleri yaşasaydı

Köy Enstitüleri yaşabilseydi, bu değişim hızlı yürüseydi, bugün Türkiye her yönden bambaşka olabilirdi.

Lexikon Der Pedagogig adlı İsviçre Ansiklopedisi'nin 'Cehaleti Yok Etme' maddesinde Köy Enstitüleri için şunlar yazılıdır: "Türkiye'de Köy Enstitüleri köylü yığınını ilgilendiren problemlerin topuna el koyarak onları anlayıp çözmeye çalışmışlar, çözüme yarayacak çareler teklif etmişler köylülerin günlük çalışmalarını, yaşayışlarını, maddi ve ahlaki bakımdan iyileştirecek yeteneğe sahip öğretmenler yetiştirmişlerdir..." (Cilt 1. sayfa 34.)

Meyvelerini de yaklaşık yirmi bin kişilik öğrencisinin kişiliğinde vermiştir.

Dönemin Sağlık Bakanı Behçet Uz, Antalya Aksu Köy Enstitüsü'ne gelir bir gün. Kampana çalar, öğrenciler alana toplanacak, bakan da bir konuşma yapacaktır. Öğrenciler de konuşacaktır. Doğrusu bilinçle söylüyorum, "öğrenciler konuşacaktır" diye. Çünkü tarih boyunca öğrenciler bunlarla konuşmamıştır.

Bakan başlar konuşmaya:

"Siz ne biçim öğrencisiniz? Kiminizin paçası, kiminizin yen'i salanıyor!"

Bir öğrenci fırlar ortaya.

"Toplantınıza yetişmek için koştum, paçamın lastiği koptu. Sözüünü ettiğiniz öğrenci benim, herkesi suçlamayın!"

Köy Enstitüsü öğrencileri paçaları lastikle büzülen golf pantolonu giymektedirler. Paçasının lastiği kopan öğrenci Abdullah Aksakal'dır. Enstitülüler, giysilerini, yatıkları ve çalıştıkları yerleri temiz, düzenli tutarlar, düzgün yerleştirirler.

Aksakal'ın böyle uluorta yanıtına kızan Bakan konuşmasını keser ve "Sen benimle yönetim odasına gel" der.

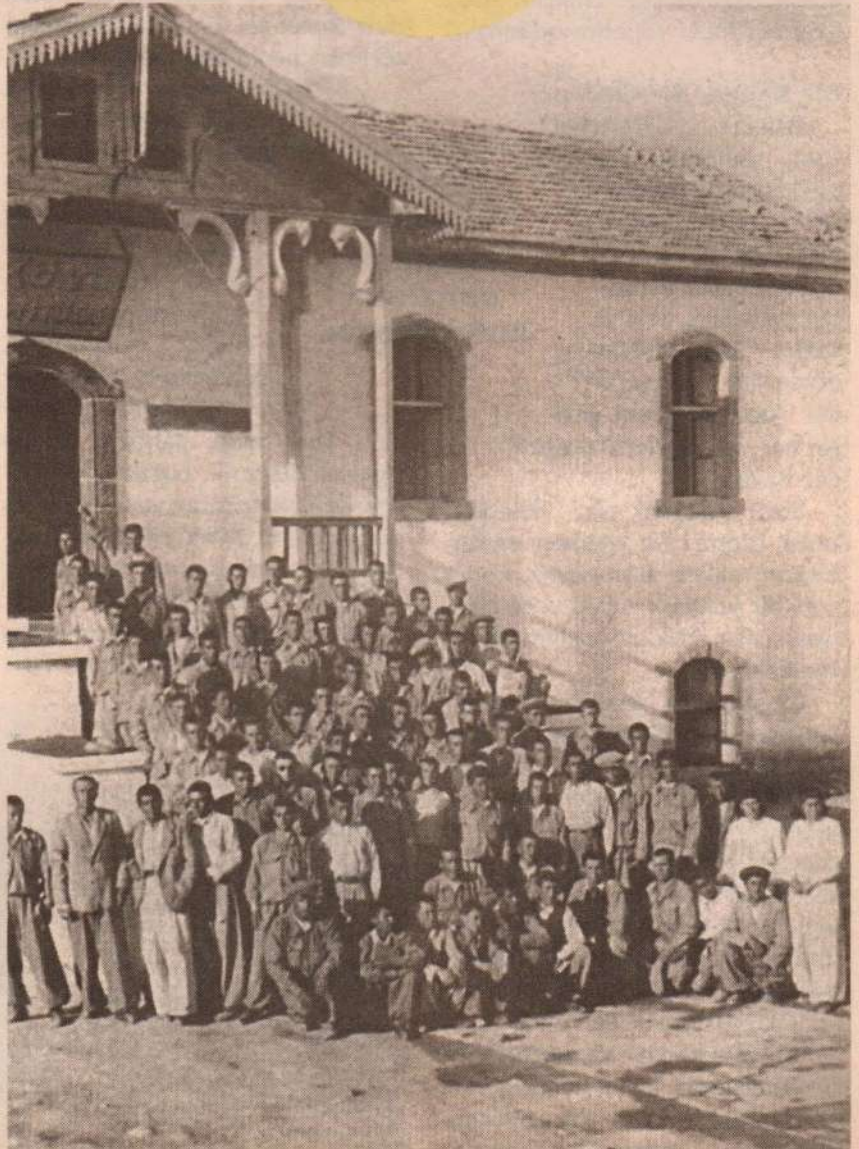
Lastikle birlikte yüzyılların alışkanlığı da kopmuş, bir öğrenci

bir bakanın karşısına çıkmıştır. Bu durum Köy Enstitüleri'nde doğaldır, doğallaşmıştır. Saygı-sevgi sınırları içerisinde müdürü de, öğretmenleri de eleştirmek, doğal ve sıradan davranışlardır. Düşündüklerini söylemekten onları alıkoyacak hiçbir engel yaratılmadığı gibi, tam tersine; engel olabilecek şeyler de ortadan kaldırılmıştır.

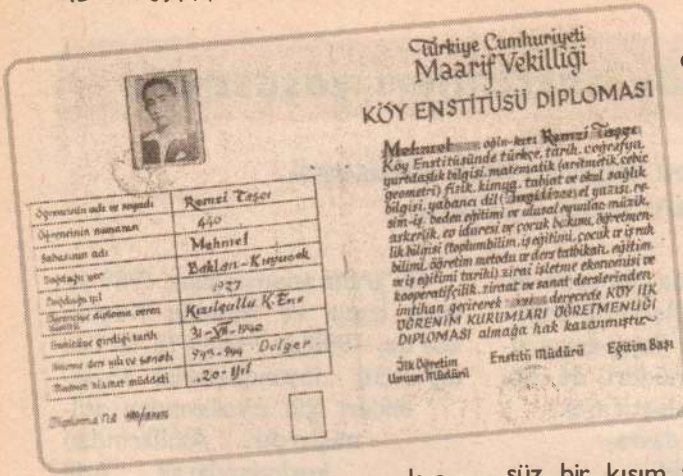
Bu arada anımsayalım: 1989 yılında İzmir ve İstanbul Küçükköy'de, 1990'da Pendik'te iki lise öğrencisi, düşündüklerini söyledikleri için okullarından atılmışlardır. Akıllarından kuşkulanarak Adli

Tıp'a yollanmışlar ve mahkeme edilmişlerdir. Küçükköy'deki öğrenci, devlet büyüklerini eleştirmesi nedeniyle Başbakanca mah-

Müdürü de, öğretmenleri de eleştirmek, doğal ve sıradan davranışlardı.

Kayseri Pazarören Köy Enstitüsü'nün 1947 yılı son sınıf öğrencileri.

ke -
meye verilmiştir. Oysa eğitimin biricik ereği; gören, düşünen ve düşündüğünü söyleyen insanlar yetiştirmektir. Toplumların tek gereksinimi de bu insan tipidir. Bu tipin de ancak Türkiye'deki Köy Enstitüleri'nde yetiştirildiğini tüm dünya öğrenmiştir. Gelelim Aksu Köy Enstitüsü yönetim odasına...

Bir Bakan, Bir Öğrenci

Bakan öğrenciye: "Sen benimle nasıl böyle konuşabilirsin" der. Okul müdürü Halil Öztürk de oradadır ve göz kırparak Aksakal'a destek verir. "Ben düşündüklerimi söylerim" der Aksakal. "Seni gittiğin her yerde izlettireceğim" der Bakan.

Sözü Aksakal alır: "İstedğin kadar izlettir! Siz egemen sınıflar, suskun millete alışmışsınız, konuşana bir yumruk vurup yere deviriyorsunuz. Ezik bir toplum oluşuyor böylece."

O günlerde Aksakal, gündüzden yanına aldığı azığı (kitap) gece yetmediği için, tek katlı yapıdaki kitaplığa kimi kez geceleri pencereden girip azık almakta, klasikleri deli gibi okumakta, gününe göre iki kitap da az gelmektedir. Davranışının temelinde oluşan yeni düşünceler yatmaktadır. Enstitülerdeki özgür düşünme, tartışma ortamı, öğrencilerin kafasında, toplumsal bozukluklar ve dengesizlikler konusunda, kendi kendine bazı sorular uyanmasına yol açıyordu. Böylece hiç umulmadık bir öğren-

sinin, beklenmedik bir yerde ve hiçbir art düşüncesi olmadan, toplumsal ve ekonomik konularda düşüncelerini açıklayivermesi, bu açıklamaların orada bulunan ve bu gibi açıklamaya ya da tartışmalara son derece hoşgörüsüz bir kısım yöneticiler tarafından büyütülerek devletin güvenliği ile ilgili önemli olaylar durumuna getirmesi, Ankara'da çatışmalar ve sürtüşmelere yol açıyor, çoğu kez Cumhurbaşkanı'na kadar götürülen bir sorun olup çıkıyordu.

Bu yeni insan tipi, altı yüz yıldır uyutulmuş ve baskı altında tutulmuş toplumda, onun bürokrasisinde kolay benimsenmemiş ama şimdi aranmaktadır. Prof. Selva

Ağırman, Enstitülerle ilgili güzel saptamalar yapmıştır: Onlar köy okullarında çağılcl eğitimin uygulanmasından tutun, arıcılığın, tarım ve hayvancılığın gelişmesine, sebzeciliğin, meyveciliğin yaygınlaşmasına, köy-

lerin bağa, bahçeye kavuşmasına, yazgıcılık, bilgisizlik ve bürokrasi ile savaşıarak yeni tutum ve düşüncelerin halka ulaşmasına kadar her anlamda köy toplumunu etkileyip kıpırdatmışlardır. Onlar karakter, kişilik ve iş eğitiminden gelen becerileriyle 20. Yüzyıl Tür-

kiye'sine damgasını vuran. 21. yüzyıl Türkiye'sinin de ihtiyacı olan yeni insanın ta kendisidirler. Cumhuriyet Türkiye'sinin bu uygulamasından sonra eğitim çıkmazına girdik ve çağın dışına itildik. İnsanlık 21. yüzyıla girmişken biz ortaçağa doğru gitmekteyiz. Demokratik ve çağdaş bir eğitimin ürünü, tuttuğunu koparan, başı dik bir kitledir onlar. Yenilerinin yetişmeyeceğine ne kadar yansak yeridir.

Yine Bir Bakan, Bir Öğrenci

Yüksek Köy Enstitüsü kapatılınca bizi Yüksek Teknik Öğretmen okuluna yolladılar. Okuldaki öğrenciler bizlere cephe aldılar. Güya bizler bu okulu da bozacak, komünist yapacaktık. Türkiye kurtulmuş, günah keçisi bulunmuş, sahipsiz köy çocukları ezilerek yine rezil edilerek harcanmıştı. Vatan ve millet komünist olmaktan kurtarılmıştı. Faşist ve ırkçı Sirer operasyonu yapılmıştı. Topluca derslere girmiyor, onları protesto ediyorduk. Bir akşam bakan Sirer geldi. Şakşaklar içinde içeri girdi. Biz karar almıştık ayağa kalkmadık. Bakan ve avanesi bu işe bozulmuşlardı. Hitler gibi sert bir tavır ve sesle nutkuna başladı. Okulu övüyor, bizleri kurtardığını söylüyor ve altın bilezik sahibi olacağımızdan bahsediyordu. Bir ara vatan millet Sakarya derken ipin ucu iyice kaçtı. Bizim sözcü çocukların itirazları başladı. İş protesto ve tartışmaya dönüştü "Siz tek taraflı konuşmayın, bizleri de dinleyin, okulumuzu kapatamazsınız" di-yorduk. Bizler yıllardır her türlü

görüşü özgürce savunmasını bilen, tartışan, böyle eğitilmiş insanlardık. Şaşırdı kaldı.

Bizim çocuklar çok akıllıca ve mantıklı şeyler söylüyor, iyi tartışıyorlardı. Toplantıda bulunan öğretmenler, müdürler, bakan ve avanesi, diğer öğrenciler şaşırmışlardı. Bir ara bakan duruma hakim olmak için sesini yükseltip suçlayıcı tavırlar takınınca, ortalık karıştı. Cılavuz Köy Enstitüsü'nden gelen Rahim adlı arkadaşımız ayağa kalktı:

"Sayın Bakan, şu anda benim bakanım değilsiniz. Ben de sizin öğrenciniz değilim. Kars'ın sınır boylarından gelmiş bir Türk vatandaşım. Babam Rus Harbi'ne gitmiş, amcam ve dedem cephede şehit olmuş. Siz bana milliyetçilik dersi veremezsiniz. Sizin sülalenizde şehit var mı? Ben sülalemin hesabını veririm. Siz verebilir misiniz? Ben şu anda bavulumu alıp yine o sınır köyünde çift sürmek, sınırdan vatan beklemek ve gerekirse şehit olmak için gidiyorum. Siz bana milliyetçilik öğretemezsiniz." dedi ve kapıyı çarpıp, çıktı gitti. Salon buz kesmişti, uzun bir sessizlik oldu. Bakan ve avanesi ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Emir verdi o arkadaşını bulsun getirin dedi. Ama arkadaşımız çoktan gitmişti, bir daha da haberini alamadık.

Prof. Niyazi Berkes anılarında, Çifteler Köy Enstitüsü'nü zi-

yaretinde bir konuşma yaptığını anlatır: "Çocuklar, sadece benim söylediklerimi anlamakla kalmıyorlar, eksik bile buluyorlardı. Soru yöneltme zamanı geldiğinde, bunların benim fakültede bir türlü konuşturamadığım, konuştuklarında da insanı tartışma açtığına bin kez pişman edecek saçma iddiaları ortaya atıp, tartışmayı rezil eden öğrencilere hiç benzemiyorlardı. Nereden öğrenmişlerdi bunları bu kadar kısa zaman içinde? Soruların hepsi önemliydi, birbirleriyle yarış edercesine ve tam bir özgürlük içinde konuşuyorlardı. İlk kez içime Türk insanının geleceğine dair bir iyimser-

**İlk kez
içime Türk
insanının
geleceğine dair
bir iyimserlik
doldu.**

lik doldu. Bir toplum, doğru yolda gidilirse kısa zamanda değişebilirmiş..."

Köy Enstitüleri yaşabilseydi, bu değişim hızlı yürüseydi, Türkiye çağılcı, uygarlığın, sanayinin, eğitimin herşeyin içinde olacaktı. Yukarıda yetiştirme şeklini ve başeğmez yapılarını gördüğümüz gençler binlerce, milyonlarca olacak ve toplumu yücelteceklerdi. 2005'te gördüğümüz toplum bambaşka olacaktı. Okuma yazma ve kültür düzeyi ayyuka çıkacak 'haydi kızlar okula' saçmalığı olmayacak, Kemalizm ve sosyalizmin etkileri kökleşecek, eğitim ve dünya görüşü gelişmiş bir topluma Sevr dayatılamayacak, Amerika ve Avrupa'ya karşı dimdik duracak, iç ve dış borçlar hortlamayacak, bağımsızlık zedelenmeyecekti. Sosyal devlet kök salacak, özelleştirme adı altında yağmacılık yapılamayacak, köylü koca kentlere akıp göç yaşanmayacak, tarım ve hayvancılık canlanacak, sağlık ve eğitim paralı olmayacak ve eğitim özelleştirme ayağıyla ortadan kaldırılamayacaktı. Enstitüler ve Öğretmen okulları kapanmadan süreceği için, halk bugün enstitü öğretmenini arar duruma düşmeyecekti, irticadan şeriata ve dahi Güneydoğu'daki Kürt sorununa kadar birçok şeyin lafı bile edilmeyecekti.

Hülya Ede Uçta - Bozkırdaki çekirdek

Türkiye'nin aydınlanmasında önemli rol oynayan birçok yazar, şair, sanatçı bu okullarda yetişmiştir.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun üzerine kurulan genç cumhuriyetin bir avuç aydını, cumhuriyetin temellerini sağlamlaştırmak ve halk yönetimini gerçekleştirmek için yurt çapında eğitim seferberliği başlattılar. Büyük çoğunluğu köylü olan ve okuma yazma bilmeyen toplumu kısa yoldan okur-yazar yapmak istiyorlardı. Burada asıl amaç Atatürk'ün halkçılık ilkelerine uygun, köylüye tarım işlerinde rehberlik etmek, eğitim düzeyini yükseltmek, üretimi arttırmak ve beraber ülkeyi kalkındırmaktı. Bunun için de eğitimden yararlanmaya amaçladılar.

Amaç Neydi?

Türk Eğitim tarihimizin yapı taşlarından İsmail Hakkı Tonguç, 1935'te dönemin bakanlarından Saffet Arıkan'la birlikte ilk olarak Köy Eğitimci projesini hayata geçirdi ve bu proje 1940'lara değin başarıyla sürdü. Eğitimimizin mimarlarından Hasan Ali Yücel'in bakanlığı döneminde bu proje daha da geliştirilerek yepyeni bir boyut kazandı. Ülkemizin dört bir bucağındaki, bilgiye susamış insan-

lara maarifin ışığını götürmek için yoğun çalışmalara başladılar. Amaç bozkırı kalkındırmak, köylüyü eğitmek, köylüyle eğitmeni üretici duruma getirmekti. Kırsal kesimdeki köy okullarında çalışacak öğretmenleri yetiştirmek üzere ülkenin coğrafi koşullarına uygun geniş araziler üzerinde Köy Enstitüleri kuruldu (17 Nisan 1940). Bugün aynı zamanda Türk eğitim tarihinde değişimin, devrimin tarihi olarak kabul edilir. Amaç bozkırı kalkındırmak, köylüyü eğitmek, köylüyle eğitmeni üretici duruma getirmekti. Bunun başarılı olması için de çok yönlü yetişmiş, özgüveni gelişmiş, karşılaştığı sorunu çözebilen yetenekli ve zeki köy çocuklarıyla işe başladılar. Eğitim ve öğretim sorun çözmeye yönelikti. Çünkü köy çocukları bu modelde hem eğitiliyor hem de geleceklerini hazırlıyorlardı. Teori ve pratik iç içeydi. Kız ve erkek öğrenciler bir arada yeteneklerine göre eğitiliyorlardı.

Öğrenciler ve öğretmenler kendi dersliklerini, yemekhanelerini inşaa ediyorlar, kuyu kazarak suyu buluyor, elektiriği üretiyor, tarım alanlarını o yörenin koşullarına göre ekip biçiyor, üretim yapıyordu.

Genel kültür derslerinde dünya klasiklerini okuyarak, güzel sanatlar, tiyatro, resim, müzik ve spor yaparak yarınlara hazırlanıyorlardı. Her öğrencinin bir enstrüman çalması zorunluydu. Yetişen bireyler sorunları anlıyor, düşünüyor, sorguluyor ve üretiyordu.

Bu projeden çıkmış olan

eğitmenler gittikleri köylerde hemen işe sarılır, köylüyü eğitmeye başladılar. Yurdun dört bir yanına yayılan öğretmenler bir taraftan okuma yazma öğretir, diğer yandan doğrudan köylülerin üretim artışına yönelik pratik işlere girerlerdi. Kısa sürede bu öğretmenlerin gittiği köylerde sosyal faaliyetler artar, köylerde tiyatro bile kurulur, köy kahvelerinde okuma odaları açılırdı.

Köylerde tiyatro kurulur, köy kahvelerinde okuma odaları açılırdı.

Türkiye'nin aydınlanmasında önemli rol oynayan birçok yazar, şair, sanatçı bu okullarda yetişmiştir. Mehmet Başaran, Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Mahmut Makal, Ali Yüce bunlardan sadece birkaçıdır. Türkiye'nin en çalkantılı dönemlerinde kıyımlara uğramış, sürgüne gönderilmiş, bakanlık emrine alınmış her türlü cefa çektilmiştir. Bunlardan bir tanesi de benim babamdı.

Köy Enstitülerinin ülkemizin kalkınmasında ve aydınlanmasındaki önemi çok büyüktür.

Bugünkü eğitime bakıldığında paylaşım yerine bireyciliğin, dayanışma yerine rekabetçiliğin, yaratıcı bilgi yerine ezberciliğin, bilginin ön plana çıkarıldığı paralı eğitimin ağır bedellerini ödemekteyiz. Kendine ve topluma yabancılaşmış, sorunlara duyarsız bireyler yetişiyor.

Bunlara ek olarak devlet bütçesinden eğitime ayrılan payın yetersiz olması eğitimin kalitesini düşürüyor.

Bugünkü Durum

Dış güçlerin ülkemiz üzerinde kurdukları psikojik etkinin sonucu olarak Köy Enstitüleri soğuk savaş kurbanı edilip kısa sürede kapa-

hipsiz, kendi sorunlarını devlete iletemeyecek kadar yalnız ve aciz bırakılmış durumda görmek hepimizi rahatsız ediyor.

Ancak Köy Enstitüleri'nin etkileri uzun bir süredir devam ediyor. Çünkü oradan mezun öğretmenlerin yetiştirdiği çocuklar aynı felsefey-

tiliyor. Köy Enstitüleri'nin kapanması ülkemizin bağımsızlık politikasının kırılma noktası, miladi olarak da görülebilir. Önce öğretmen okullarına, sonra normal liselelere, giderek de imam hatip liselerine dönüştürülüyor. Cumhuriyetin hedefi olan köylüyü, aydın çiftçi durumuna getirmek yerine sa-

le eğitiliyorlar.

Türkiye böyle bir fırsatı bir daha yakalamayadı. Toplum olarak o dönemde neye sahip olduğumuzun farkında değildik. Şimdi de değiliz sanıyorum.

Yazımı Mehmet Başaran'ın Tonguç Baba adlı şiiriyle noktalıyorum.

Tonguç Baba

Otlar böcekler gibiydik bozkırda
Acılarda gökyüzü kadardık
Bizden geçirdi zamanın karanlığı
Yorgun öküzlere karasabanlarla
Unutulmuş unutulmuş köylerdik
Sonra sen geldin nisanlar geldi
Durdu o içimizde akıttığımız kan
Yenilendi gücümüz bembeyaz
Köyler babası halk babası
Bize çalışmaya başladı tarlalar
Komadı karanlığın ağaçları
Ülke uyanınsın ülke çiçeğe dursun
Komadı aydınlıktan korkanlar
Terlettin dayattın bizim için
Hep Çıvıvıvlar
Kepirtepeler Hasanoğlan'lar
Adın bir destan şafağı işte
Umutu sevinci büyütüyor okullar
Halk babası köyler babası
Ha desen horana kalkar milyonlar
Sen Anadolu'sun halksın köylersin...

Talip Apaydın - Kişilikli, meraklı, iradeli...

Köy Enstitüleri, Türkiye Cumhuriyeti gençliğini çok daha medeni noktalara getirecekti.

Köy Enstitüleri'nin kapatılmasından sonra, Cumhuriyet Devrimleri'nin en önemli kilometre taşından birisi olan eğitim politikası, yerini Cumhuriyet karşıtı devrim politikalarının kısır ve kangrenleşmiş eğitim politikasına bırakmıştır. Bu tutucu, düşündürmeyen, yaratıcılık ve kişinin bilgi birikimi açısından doğru ve düzgün bir biçimde yetişmesini engelleyen sakat eğitim anlayışı, elli yıldır Türk gençliğinin başındadır. Köy Enstitüleri ise; kişilikli, düşündüren, kişiye merak ve sorma yeteneği kazandıran, iradeli, demokratik, devrimci karakterdeki Atatürk öğretilerini içlerinde yaşatan insanlar yetiştiriyordu.

Bugün eğitim tam tersi bir yö-

nelimde, inanca dayalı, ezberci, bir örgüsü olamayan ve düşündürmekten uzak bir yapıdadır. Bu yüzden yıllardır toplum olarak geri kalmışlıktan, fakirlikten ve cehaletten kurtulamıyoruz. Top-

lumun içinde bulunduğu bu durum içersinden

kurtulmasını sağla-

manın tek çaresi;

bu geri kalmışlığı

ve cehaleti besle-

yen, fayda sağlayan,

bu anlayıştan çıkarı

olan, buna sebep teş-

kil eden, zemin oluşturan

yönetici ve politikacı-

lardan kurtulmak olacaktır.

Köy Enstitüleri'nin kapatılması ulusumuza asırlar boyu taşıyacağı büyük kayıplara sebep olmuştur. Halbuki Köy Enstitüleri kapatılmasaydı, hatta daha da büyüyen bir

Bugün eğitim inanca dayalı, ezberci bir yapıdadır.

biçimde devrimci eğitim örgüsüyle yayılabilseydi, o eğitim anlayışı ve hızla yetişmiş olan Türkiye Cumhuriyeti gençliği, bugün ülkemizi günümüzde bulduğumuz şu durumdan ve yaşanan şartlardan çok daha ilerilere, çok daha medeni noktalara getirecekti.

Ali K. Yılmaz - Kayıp gelecek

Annem idealist ve ilerici tavrını hep korudu.

Annem, Ladik Akpınar Köy Enstitüsü'nden 1945'te mezun olur. Terme Şeyhli İlkokulu'nun 4. sınıfından alınarak enstitü öğrencisi olur. Bir kızın yatılı okula verilmesi diğer köylülerce hiç olumlu karşılanmaz. Anneme daha iyi bir hayat ve iyi maaş gibi şeyler telkin edilir. Okula başladıklarında ise Türkiye Cumhuriyeti'nin, köylünün kalkınması için bir nefer oldukları söylenir. Burada köylülerin kültürünü ilerletmek, yeni yetişen nesli en az ilkokul mezunu yapmak, köyde eskiden beri yerleşmiş olan 'kız çocuğu okumaz' fikrini silip onlara çocuk bakımı, dikiş, nakış, halı ve kilim dokuma gibi el sanatlarını öğret-

Bir kızın yatılı okula verilmesi köylülerce olumlu karşılanmaz.

mek için gece kursları açmakta görevlendirilirler. Annemin anlattığı o döneme rastlayan enteresan bir anektod ise şöyleydi:

"Samsun Terme'nin bir köyünde öğretmenlik yaparken, köyün içinden geçen bir çay taşmış ve bütün ekinler heder olmuş. Köyün kadınları; 'başın açık gezdiği için ekinlerimiz mahvoldu' demişler. Annem ise tüm bu bağnaz anlayışın içinde köylülerle bütünleşmek zorundadır. Köy Enstitüleri'nde öğretilen bir kural vardır: Köyün ananevi ve geleneksel yanlarına dokunmamak, gereği halinde onlara geçici bir zaman uymak ve zamanla onları kendi saflarına katmaktır.

Annem Köy Enstitüsü'ne girdiği zaman kendisinde olan değişiklikleri şöyle anlatırdı: "Duygu ve düşüncelerimde, hayatı ve insanları anlayışımda, bilgi ve maharetimde inanılmaz değişiklikler oldu. Okula ilk başladığımda erkek öğrenciler inşaatlarda, kız öğrenciler de sürekli olarak dikiş nakış atölyelerinde çalışıyorlardı. Önceleri 'ben buraya öğrencileri okutmaya geldim, çalışmaya değil' diye düşünüyordum. Zaman içerisinde ideal fikirleri benimsedim. Köye gitmek, köyün derdini çözmek, iyi öğrenciler yetiştirmek tek gayem oldu."

Annem köy okullarında on yıl çalıştıktan sonra, kasaba okullarına, nisbeten daha merkez bölgele- re geçti. Ama meslek hayatının sonuna kadar, Köy Enstitüleri'nin ona kazandırdığı idealist, ilerici, Cumhuriyet devrimlerine bağlı, aynı zamanda insanımıza sevgi ve yardımsever anlayışla yaklaşan tavrını hep muhafaza etti.

Köy Enstitüleri tarihçesi

Köy Enstitüleri fikri ilk olarak 1923 Birinci İzmir İktisat Kongresi'nde liberal ekonomi modeline uygun olarak 'faydacı eğitim' felsefesiyle gündeme gelmişti. Bu sebeple 'faydacı eğitim' fikrinin öncüsü John Dewey Türkiye'ye davet edilmişti (1924). Dewey, kalkınma için gerekli eğitim atağının köye eğitim götürülmesiyle sağlanabileceğini belirtmişti. Köye eğitim seferberliğinin başladığı 1936 tarihinde ülke nüfusu 16 milyondur ve bunun 12 milyonu köylüydü. Ayrıca erkeklerin %78'i, kadınların %91'i okur-yazar değildi. 1936 yılında deneme amaçlı açılan Köy Enstitüleri 1940 yılında yasallaşarak eğitim tarihinde bir devrim olmuştu. 1946 yılında sayıları 21'e ulaşan Köy Enstitüleri 1950 yılında kapatılma sürecine girip Marshall Yardımı'yla, 1954 yılında kapatılmıştı. Köy Enstitüleri kısa ömürlerine rağmen, feodal toplumun üretim ve yaşam biçimini değiştirmişti. Bilimsel, felsefi ve laik bir eğitim sistemine geçilmişti. Sanayi için nitelikli eğitilmiş iş gücü oluşturulmuştu. Sanat, edebiyat, bilim ve teknoloji alanında olumlu gelişmeler meydana gelmişti. Analitik düşünen, sorgulayan bireylerin geliştirdiği, demokratik toplumun temelleri atılmış ve ataerkil aileden, çekirdek aileye geçiş sağlanmıştı.

Memleketin ileri gelen Spinoza uzmanlarından Ulus Baker'le, okurlarımızdan gelen yoğun istek üzerine Spinoza'yı konuştuk.

Dış Mihraklar
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
ULUS BAKER

Hayat cebren akıyor sinekler ve örümcekler

Spinoza, Negri'nin ifade ettiği Sgibi çağının bir anomalisi. Zorluklarla dolu, kısa bir yaşamı olmuş, aforoz edilmiş, hoşgörüsüzlüğün ne olduğunu anlatabilmek için, bir saldırıda hançerle yırtılan paltosunu hep yanında taşımış. Yaşamı çeşitli kaynaklardan okunabilir ama onu anlamak için şu anekdotu bilmek gerek.

Biyografisinin yazarı düşünür **Tschirnhaus** anlatıyor: "Spinoza'yı bir gün örümcek ağlarına sinekler atıp, nasıl hayatları için ölüme mücadele ettiklerini seyrederek çocuk gibi kahkahalarla gülerken yakaladım." Bu anekdot, Spinoza adlı, 17. yüzyılın "dönek Yahudi", "lanetli" filozofunun portresinin ana çizgilerini gözlerimiz önünde kurmaktadır: Hayat, her şeyin varlığını sürdürmek için belirsizce ve sonsuzca harcanan bir çabanın

**Yaşam
hiç bir surette
"iyilik" ve
"kötülük"
terimleriyle
sorgulanamaz.**

(conatus adını verir bu çabaya) süregidişidir. Yani sonsuzca bir akış. Tschirnhaus'un bahsettiği çocukluğu bu düşünürün inanılmaz güçteki düşüncesinin temel unsuru haline getiren işte bu özelliği, yani doğada mutlak bir masumiyeti varsaymasıydı. Bize belki bir "zalimlik" belirtisi olarak görünebilecek bu anekdot, Ethica yazarının asırlar öncesinden bize gönderdiği bir mesajdır aslında: Yaşam hiç bir surette **"iyilik"** ve **"kötülük"** terimleriyle sorgulanamaz. Yaşamın özü, amaçsızca ve belirsizce süregitmesidir.

Aynı anekdot, Ethica'ya ikinci bir anahtar sunar: Hayat, kaçınılmaz bir mücadele, bir kavga, zorunlu ve cebri bir akıştır. Bu akış üzerinde Tanrılar bile birbirlerini yemekteler. Biz, sapına kadar "doğanın içindeki" varlıklar olarak, bu cehennemî akışa mahkûm görünüyoruz.

Fikirler

Spinoza hiçbir zaman şu soruyu sormaksızın herhangi bir düşünce üretmemiştir: Peki bunlarla ne yapacağız? Felsefesi derinden derine pratiktir, bütün örnekler günlük hayata dairdir. Fikirler bizde olurlar ve

birbirlerini kovalayıp dururlar, elden hep kaçarlar. Ama her biri bir "şey" de olduğu için, onların "yetkinliğinden", Spinoza'nın deyişle "varoluş gücünden" de bahsetmeliyiz. Bu mesele Spinoza felsefesinin anahtarıdır. Sonlu bir varlığa dair bir fikir olarak "örümcek" fikri, sonsuz bir varlığın fikri olarak "Tanrı" fikrinden sonsuzca daha az yetkindir, varolma ve etkileme kudreti sonsuzca daha azdır. Yani, fikirlerin birbirlerinden farklı kuvvetlere sahip olduklarını anlarsanız, Spinozacısınız demektir.

Ruhun dalgalanışları

Bizde yalnızca fikirler birbirlerini kovalamakla kalmazlar; aynı zamanda bu fikirlerin her birine tekabül eden, onlar tarafından belirlenen "ruh halleri" de uyanır. Sokakta yürürken hiç sevmediğim Ahmet ile karşılaştım. Bende elbette onu temsil eden bir "Ahmet fikri" oluştu. Ama yalnızca bununla kalmıyor hiçbir şey. Kötü bir duygu, ya da izlenim, Ahmet ile karşılaşmak beni mutsuzlaştırdı. Sonra pek sevdiğim birisiyle, Mehmet ile karşılaşıyorum, seviniyorum. Demek ki, fikirler yalnızca farklı kuvvetlere sahip olmakla kalmıyorlar, aynı zamanda, Spinoza'nın deyişle "belirledikleri" "duygulanışlar" da sürekli bir değişim hali yaratıyor. Bu evrensel insanlık durumunu Spinoza "fluctuatio animi", ruhun dalgalanışları terimiyle ifade ediyor.

Şeftali severim. Ağzımın suyu akar. Ama "şeftali" fikrinin bende önceden bulunması gerekir. So-

kakta eski sevgilimle karşılaşmak beni üzer. Ama önce onunla bir sevgili hayatı yaşamış olmam ve bu hayatın bir dramla sona ermiş olması gerekir.

Tanrı ne işe yarar

Spinoza'nın insanın kanını donduracak sorusu: Tanrı ne işe yarar?

Spinoza, tıpkı bir Rönesans ressamının yaptığı gibi, hep ilahiyattan, tanrısallıktan ve dinsel-metafizik temalardan bahsedip durur. Ama ne kadar bahsederse, o kadar fazla "tanrıtanımazlıkla" suçlanmış olması bize onun felsefesinin anahtarlarından birini kazandıracaktır. Artık Tanrı ne dinsel ya da ahlaki sorumluluğun hesap sorucu mercii olarak Tanrıdır, ne de genel olarak filozofların, özel olarak da Descartes gibi düşünürlerin "felsefi" tanrısıdır. Spinoza'da Tanrı'nın "pratik kullanımı" şöyledir: Yaradan olarak dünyanın dışında olmayan, ezeli-ebedi bir sonsuzluğun, yani sonsuzca sıfatlanmış tözün ifadesi olarak Tanrı. Tanrı varsayılan bir varlık değildir; uygulamaya konulan bir varlıktır. Sonsuzun varlık tarzı.

Spinoza'yı ilk "modern" filozof olarak algılamak yanlış olabilir, buna karşın onu ilk "laik filozof" diye tanımlayabiliriz: Bahsettiği Tanrı ne uhre-

vi dinlerin Tanrısıdır, ne de sanıldığı gibi, Descartes gibilerine daha uygun düşen "felsefi Tanrı".

Tanrı bir "inanç" ilkesine değil, "bilinebilirlik" ilkesine bağlıdır. Kısacası o inanılacak bir merci değil, bilinecek bir varoluştur. Spinoza, yalnız ve yalnız bu açıdan "tanrıtanımaz"dır.-

Aşk

Psikanalist Jacques Lacan "aşkın yüce anından" bahsetmişti (le moment sublime de l'amour). Bu yüce an "aşkın iade edildiği" andır.

Basitleştirirsek, birini seviyorsam karşılığında onun da beni sevmesini isterim. Ve sevgi iade edildiğinde "dünyalar benim olur."

Spinoza bu karşılıklılık ilkesini, yine duygular ve tutkular üstüne tartışmasının merkezine alıyor gibi. Ama bambaşka bir biçimde ve duyguları (üstelik en tehlikeli görünen aşk duygusunu bile) tanımlamaktan asla çekinmeyerek bir önerme atıyor: "Sevdiği birinin kendisinden nefret ediyor olduğunu kavrayan bir kimse nefret ile sevgi arasında beynamaz kalır. Çünkü bir nefretin hedefi olduğunu düşündükçe, karşılığında düşmanından nefret etmeye yönlendirilmiştir; ancak varsayımız icabı, onu yine de seviyordur. Dolayısıyla bu kişi sevgiyle nefret arasında gidip gelecektir. Göstermek istediğimiz de zaten buydu."

Bir başka önermesi

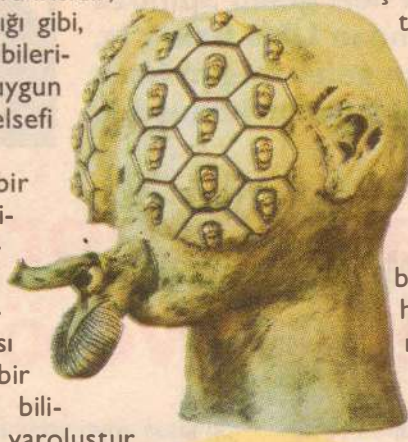
şöyle: "Eğer biri başka biri tarafından sevildiğini düşünürse ve böyle bir sevgi için ona hiçbir neden sunmuş olduğuna inanmıyorsa, onu zorunlu olarak sevecektir"

Spinoza asla birisinden nefret ediyor, o halde ben de ondan nefret etmeye başlıyorum, biri beni seviyor, o halde ben de onu sevmeye başlıyorum demiyor. Bütün söylediği, birinin benden nefret ettiğine inandığımda bende zaten uyanmış olan kederin nedenini kendimde bulamazsam benden nefret ettiğini sandığım kişide bulacağımdır. Aynı şekilde,

beni sevdiğine inandığım birinin bende uyandırdığı hazzın nedenini kendimde bulamazsam; zengin değilim, ona bir iyiliğim dokunmadı, güzel, yakışıklı filan bile değilim vesaire, onda bulacağım demektir bu.

Spinoza'ya göre bütün duygular üç temel duyguya indirgenebilirler ve onların kombinasyonlarından ibarettirler. Varolma ve eyleme gücü (arzu), bu gücün artışı (sevinç) ve azalışı (keder). Bu son derecede bedensel bir durumdur, çünkü, Spinoza duygulanışların hem bedeni hem de ruhu ifade ettiklerine inanıyordu. Ve bütün diğer duygular bu temel duygulardan türetilirler:

Spinoza, üç yüz yıldan daha uzun bir süre önce, cinsel aşkı hangi anlamda ciddiye alabileceğimizi bence Freud'dan bile daha kesin bir şekilde ortaya koymuştu. Vücudun ve zihnin başka etkileşimlerine ket vurmayan, aşırıya varmayan bir şefkat ilişkisi. Şefkati analığa, burjuva aile değerlerine yükleyip yok eden bir dönem Spinoza felsefesini unutturdu. Şimdi yeniden aramaya bu yüzden başlıyoruz.

Birini seviyorsam karşılığında onun da beni sevmesini isterim. Ve sevgi iade edildiğinde "dünyalar benim olur."

D'ingbat

Cemil Cahit

cemilcahityavuz@yahoo.com

Kaçış

Hayattan kopma

Öğle molası

Deneyimli personel

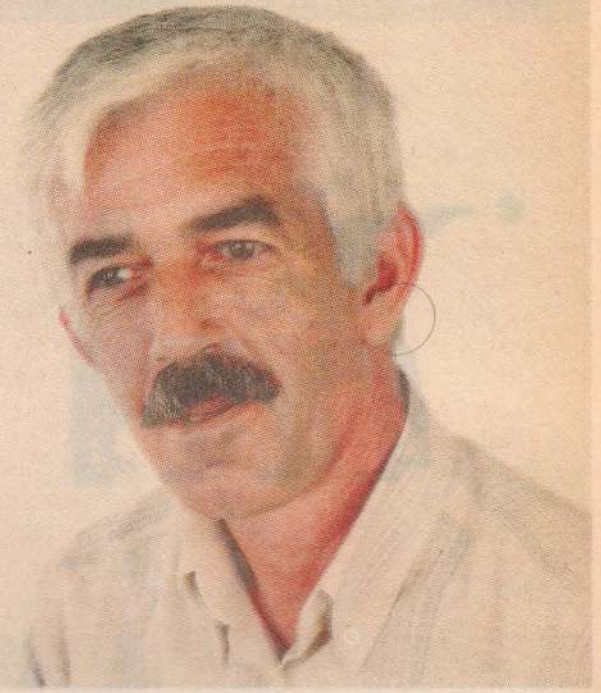
Zayıflama azmi

Çekim alanı

Edebiyatımızın ayrıksı kalemelerinden Hasan Ali Topbaş; romanlarını nasıl yazdığını, emeklilik günlerinin nasıl geçtiğini ve neden hep öyle biraz "Uzakta" durduğunu, Ankara temsilcimiz Emrah Serbes'e anlattı.

Ne olduğumu anlamak için yazıyorum

EMRAH SERBES

Nasıl yazıyorsunuz? İşe, yazım kılavuzundan sözcükleri seçerek başladığınız doğru mu?

Hasan Ali Topbaş: Yazım kılavuzundan kelimeleri seçmem, sadece Bin Hüzünlü Haz'da oldu. Ona da biraz şaşırdılar zaten, "Böyle de yazılır mı, oturup kelimeler seçilir mi?" diye. Ben şaşıranlara şaşırdım. Yazım kılavuzu olmasa bile, zaten kelimeleri zihnimizdeki kelimeler arasından seçip yazmıyor muyuz? Dediğim gibi, Bin Hüzünlü Haz'da yaptım bunu sadece. Nasıl yazdığımı gelince, baştan beri dolmakalemlerle çalışıyorum. Romanı yazdığım dolmakalemi bir daha kullanmıyorum. Yeni bir romana başlayacaksam da gidip yeni bir dolmakalem alıyorum.

Son dönemde size yönelik artan bir ilgi var. Bu sizi rahatsız ediyor mu?

H.A.T.: Bunun tam olarak farkında değilim. Şu anda rahatsız edici bir durum yok. Zaten evden çıkmıyorum. Kıyıda yaşayan, oldukça karamsar biriyim. İstanbul Tüyap Kitap Fuarında ilk kez bu yıl konuştum sözgeli mi. Semih Gümüş'le birlikteydik. Otuz yıldır yazıyorum, bel-

ki on kez konuşmamışımdır. Pek sevmiyorum. Aslında Kafka'nın bir sözü var: "Yazar ya yazar, ya susar" diyor. Çok doğru bir söz.

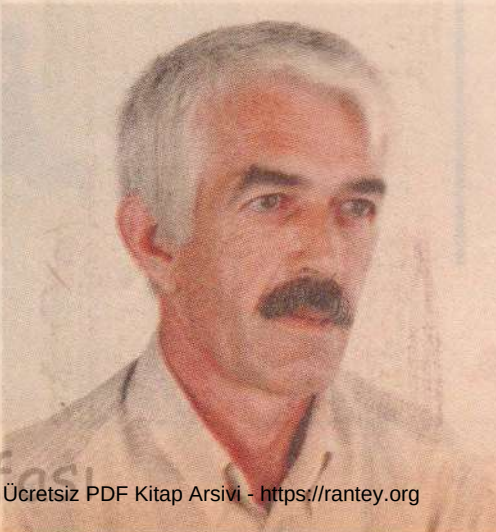
Bir yıl önce emekli oldunuz. Memurluk döneminize göre, şimdilerde bir gününüz nasıl geçiyor?

H.A.T.: Şimdi bir günüm, araya giren günlük ufak tefek işler dışında tümüyle okuyup yazmakla geçiyor. Bu yıllardır hayal ettiğim bir şeydi. Hatta hayatın sunduğu olanaksızlıklar-

dan, bana yaptığı sert şakalardan sonra bu durum biraz lüks gibi geliyor. Kendi içimde biraz şımartıldım sanki. Ama sadece kendi içimde. Bu kadar boş zamana, kesintisiz çalışmaya kavuşabileceğimi sanmıyordum.

Bu durumda biraz daha hızlı mı gelecek romanlarınız? Bin Hüzünlü Haz'la Uykuların Doğusu arasında 8 yıl var. Bunun nedeni memuriyet olduğu kadar, sizin yazma tarzınızla da alakalı. Seçtiğiniz konular ve işleyiş biçiminiz, böyle bir yazma hızını mı gerektiriyor?

H.A.T.: O sekiz yıllık sürede biraz kendimi sevdim aslında. Zaman zaman okurlardan, yazar arkadaşlarımdan, ya da yayın dünyasından "Bitir artık, hadi bitmedi mi" şeklinde baskılar oldu. Kimi zaman kendim, çok geç kaldım kaygısına kapıldım, niye kapıldımysam. Bütün bunlar beni hiç hızlandıramadı. Hızlanmadığımı görünce, kendimi sevdim biraz. Yavaş yaz-

mamda, benim yazıya dair hastalık derecesindeki hassasiyetlerimin de payı var. Bir de tabii şu anda içinde bulunduğumuz çağa bakışım da alakalı bir şey. Müthiş bir hızın içinde yaşıyoruz. Her şey hafifledi, sadece kelimeler değil, cisimler de hafifledi. Örneğin dirseğimizi koyduğumuz şu masa, on yıl önceki ağırlığında değil artık. Hız her şeyi silip süpürüyor, hafifletiyor. Bütün bunlara bakışım da ilgili benim yavaş yazmam. Edebi bir metin aslında, zamanla cebelleşen, zamanı yavaşlatan, hatta durdurmak isteyen bir dürtü ile yazılır diye düşünüyorum. Hatta zamanı yaratma dürtüsüyle. Bu nedenle de belki yavaş yazıyorum. Belki bilinçaltım bile isteyerek yazma hızımı yavaşlatıyor. İçinde bulunduğum zamanın hızına ayak uydurmak istemiyorum açıkçası.

Her yazar kendine bir imaj oluşturuyor son dönemde. Görüntü olarak, yazarın da pazarlandığı bir süreçteyiz. Otuz yıllık yazarlığınız boyunca hep uzakta, kıyıda durdunuz. Bir yerden sonra size de böyle bir eleştiri gelirse ne dersiniz. Uzakta durmak, Hasan Ali Toptaş'ın "imajı" mı?

H.A.T.: Böyle bir eleştiri gelmedi ama gelebilir. Çünkü her şey o kadar sahteleşiyor ki, gerçek de sahte sanılabilir bir süre sonra. Buna yakın bir şey hatırlıyorum. Bir söyleşide, çenemin düştüğü nadir konuşmalarımdan biriydi, söyleşiden sonra dinleyenlerin içinden biri gelip kulağıma: "Bu kadar mütevazı olmayın gerçek sınırlar" dedi. Yani orada benim duruşumu kurgulanmış bir şey sandı. Ben orada kendimdim sadece. Bu bakımdan, dediğiniz gibi bir eleştiri gelebilir. Ama bu beni ilgilendirmiyor. Bu algıyla ilgili bir sorun. Ben nasılsam öyleyim. Şöyle bir imajım olsun diye düşünmedim hiç. Belki gereklidir de ben farkında değilimdir, bilmiyorum. Belki, çağımızın hızıyla ilgili bir şeydir.

Her şeyin pazarlanabilir olmasıyla ilgili düşünceleriniz?.

H.A.T.: Edebiyat söz konusuysa, pazar kelimesi, para kelimesi biraz tuhaf. Tüm bunlar edebiyatın dışında şeyler.

Çok satan bir yazar olsanız, bunu başınıza gelmiş bir felaket olarak mı görürsünüz?

H.A.T.: Çok satan bir yazar olmam mümkün değil gibi geliyor bana. Böyle bir şey olursa felaket olarak görmem. Satış tümüyle kitabın içiyle ilgili bir şey değil çünkü.

Tomris Uyar'ın 'Okura göre yazmak suçtur' sözüne katılıyor musunuz?

H.A.T.: Katılıyorum elbette. Yazıyorken okuru düşünmek, okura yapılmış en büyük kötülüktür. Yazarken aklımdan okur diye bir şey geçmez benim, o an okur yoktur. Orada ideal okur, Hasan Ali Toptaş'ın kendisidir. Ben okumak istediğim romanları yazıyorum aslında. Ama tamamlandıktan

sonra dolaşıma giriyor, okurla paylaşıyor, o ayrı bir şey.

Vaktinde bir öykü dergisi çıkarmıştınız. Ne oldu ona?

H.A.T.: Evet, yıllar önce bir dergi deneyimi yaşadık. 1988 yılında; Cemil Kavukçu, İzzet Kılıçlı, Tamer K. Bilgin, Özcan Karabulut ve ben Ankara'da toplanıp bir öykü dergisi çıkarmaya çalıştık. O zaman Adam Öykü, İmge Öyküler gibi öykü dergileri yoktu. Öykülerimizi Varlık dergisinde yayınlattıyorduk. Yayınlattıyorduk daha doğrusu, çünkü orada olsa olsa bir ya da iki öyküye yer veriliyordu, ustalardan bize sıra gelmiyordu. O dönemde Sakarya'daki kiraathanelerde toplanıp her cumartesi derginin çalışmalarını yürütüyorduk. Yazıt adında, üç ayda bir çıkan bir dergiydi. İzzet Kılıçlı'nın çabalarıyla dergiyi dört yıl yaşattık.

Şimdi bir edebiyat dergisi çıkarsanız nasıl bir dergi olurdu? Kimlerin yazmasını isterdiniz?

H.A.T.: Öykü ve şiire yer veren bir dergi olsun istemezdim. Öykü ve şiire uzaklığımdan değil, o tür dergiler yeterince var artık. Şöyle, oturaklı edebiyat yazılarının olduğu, 'Defter' gibi bir dergi çıkarmak isterdim. Orhan Koçak, Yıldız Ecevit, Nurdan Gürbilek ve Handan İnci gibi insanların yazmasını isterdim. Bir de, romancıların orada roman hakkında yazılar yazmasını isterdim. Bu bizde pek yapılan bir şey değil... Ama ben dergi çıkarmayı falan göze alabilecek biri değilim. Uzun süre zaman fukarası bir adam olarak yaşadığım için, zaman konusunda çok bencilim. Romana ayırmak isterim geriye kalan ömrümü. Yani birkaç roman daha belki.

Şimdi altı ayda bir roman yazıldığı için, sizin geri kalan ömrünüzde 'Birkaç roman daha yazarım belki' demeniz biraz garip geliyor.

H.A.T.: İnsanın hayatına kaç roman sığabilir ki. Bu benim beşinci romanım, beş tane daha ya-

Yazarken aklımdan okur diye bir şey geçmez benim, o an okur yoktur.

zacağımı düşünmüyorum, belki üç, en fazla dört roman daha yazarım. Bu, benim yazma tarzım nedeniyle böyledir sanıyorum. Zaten, üç günde bir sayfa yazabiliyorum.

Sevdiğiniz, benimsediğiniz yazarlar kimler?

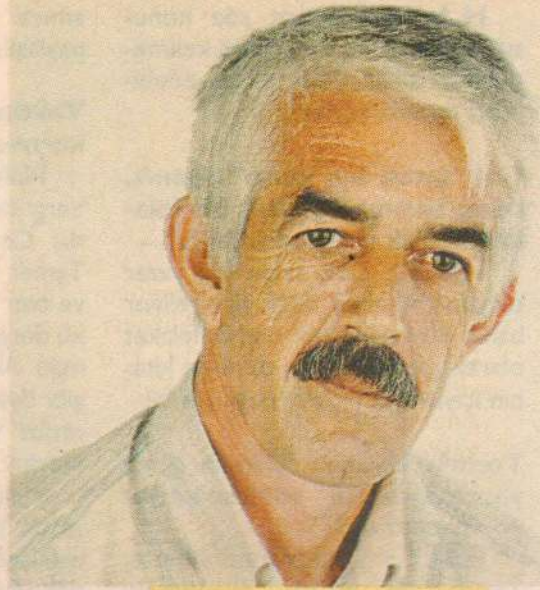
H.A.T.: Sevdiğim yazarlar var elbette. Ama bir yazarı külliye kabul etmek ya da reddetmek de doğru değil.

Soruyu biraz politik geçiştirdiniz.

H.A.T.: Öyle mi oldu? Kusura bakmayın.

Estağfurullah. Sizin için Yıldız Ecevit: "Postmodern bir modernist" diyor. Çimen Günay: "Postmodern darbeye direnen bir yazar" diyor. Sevinç Özer öyküleriniz için: "Modern Gotik" diyor. Bünyamin Hazar da "Postmodern" diyor. Son kitabınızın arkasında da 'romantik' olduğunuz yazıyor. Sizden bahsederken bir tanım zenginliği var ama bu tanımlar birbiriyle de çelişki içinde. Bunlardan hangisini yakın buluyorsunuz kendinize.

H.A.T.: Bu konuda benim bir şey demem çok zor. Ben ne olduğumu bilmiyorum ki. Belki de ne olduğumu anlamak için yazıyorum. Bir roman yazmaya başladığınızda şimdi ben postmodern bir roman yazayım diye başlamıyorsunuz. Bizde postmodernizmin ne olduğunun pek anlaşıldığını da zannetmiyorum. 8 yıl önce roman yazarken kelimeleri seçmekten bahsettiğimde, bir başka yazar, bir yazısında "Postmodernist yazar oturur, kelime seçer" dedi. Bunu bir ilke sandı. Romanlarım hakkında farklı tanımların olması belki iyi bir şeydir bilmiyorum. Ama, Uykuların Doğusu için Semih Gümüş'ün tanımlanamaz bir roman demesi çok hoşuma gitti. Ben de tanımlamıyordum zaten.

Cümle kurmak aynı zamanda beste yapmaktır. Her yazının bir müziği vardır.

Uykuların Doğusu'nun Bin Hüzünlü Haz'dan yazım süreci açısından zorlukları nelerdi?

H.A.T.: Arada yedi yıl olmasının sebebi biraz da benim hayatımla ilgili. Bin Hüzünlü Haz'dan sonra iki yıl hiç yazmadım. Yazabilecek ortamım olmadığı için yazmadım daha doğrusu. Yedi yılın iki yılı boş geçti. Dolayısıyla beş yılda yazıldı. Başlangıçta, yedi sekiz ay ilk cümleyi yazamadım. Her gün belki yedi sekiz tane ilk cümle yazdım ama hiçbirini beğenmedim. İlk cümleyi tanıyacak ruh halim yoktu aslında. Bir bakıma, ben ilk cümleyi değil, onu tanıyacak ruh halimi arıyordum. Ayrıca, Uykuların Doğusu'na başlarken, biraz da neşeli bir şey yazayım istedim. Çok renkli, neşeli olsun istedim ama sonuç öyle olmadı galiba. Neşeyi yazayım derken neşenin hüznünü yazdım. İçimi burkan yerler oldu, bu tür tepkiler de aldım zaman zaman okuyanlardan. Yazarken birtakım teknik problemler de yaşadım elbette. Ama bunlar benim problemlerim.

Bin Hüzünlü Haz'da 'sözgelimi' kilit bir sözcüktü, Uykuların Doğusu'nda da 'efendime söyleyeyim'...

H.A.T.: Efendime söyleyeyim, yakalamak istediğim masalsı tonla ilgili bir söyleyiş. Benim her romanımda temel notalar vardır. Kayıp Hayaller Kitabı'nda da "hatta" kelimesi; "de", "da" ekleri sıkça ve farklı şekillerde kullanılır. Onun temel notalarından bazılarıdır bunlar.

Sanki senfoni yazar gibi...

H.A.T.: Ben yazıya zaten öyle bakıyorum, beste yapmak gibi. Cümle kurmak aynı zamanda beste yapmaktır. Her harf bir sesi temsil ettiğine göre, biz istesek de istemesek de her yazının bir müziği vardır. O müziği yazar bilinçli olarak kurmalı diye düşünüyorum.

Size yönelik olumsuz eleştiriler de var, "İyi de Hasan Ali sen ne anlatıyorsun?" diyorlar.

H.A.T.: Hiçbir şey anlatmamak mümkün müdür? Keşke mümkün olsaydı. Hiçbir şey anlatmamayı istedim doğrusu; çünkü o zaman her şeyi anlatmış olurum.

Şair Hasan Ali Toptaş'la romancı Hasan Ali Toptaş arasındaki farklar neler?

H.A.T.: Ben şair değilim.

Şair değilsiniz ama şiir kitabınız var.

H.A.T.: O bir kazaydı. İlk iki öykü kitabımı yayımladıktan sonra, benim yazdıklarımı kimse anlamıyor, ya ben iyi yazıyorum onlar anlamıyor ya da onlar anlamadığına göre ben iyi yazamıyorum diye yazmayı bırakmıştım. Hayatımı okur olarak sürdürmeye karar vermiştim. Yalnızlıklar, o dönemde elime hâkim olamayarak yazdığım bir dosya. Kitabı İsveç'te yaşayan şair Gürkan Uçkan'a göndermiştim. Bir şekilde yayımlandı. Ben yayımlandığında gördüm. İş Kültür Yayınları'nda yeni-

den basılırken, yayinevinden özellikle rica ettim, kitabın herhangi bir yerinde şiir ibaresi olmasın diye. Onlar da kırmadılar. Hiçbir yerinde "şiir" ibaresi yok. Onlara şiir değil, şiir tadı veren denemeler denebilir belki.

Bin Hüzünlü Haz, 'Beni en çok suçtan arınmışlığım tedirgin ediyor' cümlesiyle başlıyordu. Bundan siz de tedirgin misiniz?

H.A.T.: "Suç" tartışılması gereken apayrı bir kavram ama benim yeterince suçum var. O cümlede, bizdeki roman kahramanlarının genelde çok muntazam kahramanlar olmasına, tek tip kahramanlara isyan vardı biraz da. Tabii, o cümlenin, roman yapısı içinde farklı bir işlevi de var ayrıca.

Çocukluğunuzun geçtiği Denizli biraz tuhaf bir yer gibi geliyor bana. İsmi Denizli ama deniz yok.

H.A.T.: Evet. Ben Denizliliyim ama Bodrum'a üç hafta önce gittim. Denizli'yle Bodrum arası o kadar uzak değil ama 48 yılda gidebildim. Bu Denizlili olmakla değil gerçi, benim yapımla ilgili. Denizlili olmak nasıl bir şey bilmiyorum, yılda bir gidip çocukluğumu ziyaret ediyorum. Olanağım olsa, oralarda bir köyde yaşırdım.

Uzun süre icra memurluğu yaptınız. Sizin gibi sessiz ve ağırbaşlı biri bu mesleği nasıl icra etti?

H.A.T.: Bunu anlayabilmiş değilim. Hayatta yapabileceğim en son iş, geldi beni buldu. Vergisini ödemeyen mükelleflerin evinde, işyerinde haciz işlemi yapıyordum. Gidiyorsunuz, çocuklar çizgi film seyrederken televizyonu kucaklayıp götürüyorsunuz. Çok tuhaf bir şey, benim için çok zordu. Şimdi emekli oldum ama hayatta en pis işleri bana yaptırmışlar gibi hissediyorum. Askerliği de Suriye sınırında yapmıştım, her hafta kaçakçılarla çatışma çıkardı.

Anne ve babalar çocuğunuzu sünnet ettirmeden önce Nil Gün'ün "sünnet" kitabını mutlaka okuyun.

Sünnete dikkat

ALI KEMAL YILMAZ

Heredot'a göre sünnet altıbin yıllık geçmişli olan dünyanın bilinen en eski ameliyatıdır. İhtar ve Kibele gibi ana tanrıça figürlerine sahip anaerkil dinlerde, erkeklerin penisleri tanrıçalara kurban edilirdi. M.Ö. 1813 tüm yahudiler doğduktan sonra sekiz günde sünnet edilmek zorundaydı. Bugün en yaygın biçimde Somali'de uygulanan kız sünnetinde, klitoris, küçük ve büyük dudaklar kesilip alınıyor, idrar ve kanama açıklığı olacak şekilde dikiliyor ve bacaklar aylarca bağlı tutulacak şekilde bağlı kalarak iyileşmesi bekleniyor, firavun sünneti denilen bu işlem bekaretin en kesin garantisi olarak görülüyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilirine göre, dünyada her yıl bu şekilde 100 ile 140 milyon arasında kız sünnet edilmektedir ve bu insanların çoğu sünni müslümandır.

İşte gerçekler:

Sünnet penisin kısıltır, inceltir, eksiltir, duyarlılığını azaltır ve sakatlar. Sünnet sağlıklı ve gerekli bir beden parçasının kesilip çıkartılmasıdır. Sünnet çocuk istismarıdır. Penis başı yaradılış itibarıyla bir iç organdır; penis başını koruyan üst deriyi kesip atmanın göz kapaklarını kesip atmaktan bir farkı yoktur. Tam fonksiyonlu penis, doğanın yarattığı gibi olmalı-

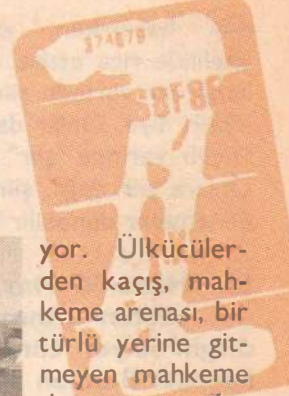
dır. Sünnetle birlikte erkeğin cinsel hazzı %51 ile 80 azalma göstermektedir. Sünnet derisi cinsel hazzı arttıran yirmi binden fazla sinir hücrelerine sahiptir.

Kuran sünnetten hiç bahsetmez. İnsanın mükemmelliğinden bahseden tek kutsal kitap olan Kuran'da, hakkında tek kelime bile edilmemiş olan sünnetin geçerliliğine dair din alimleri arasında pek çok teolojik tartışma vardır. Sünnet adı üstünde farz değildir. Hadis kitaplarında, Peygamber döneminde müslümanlığı kabul edenler arasında sünnet olduklarına dair hiçbir kayıt yoktur.

Sünnetin sağlık açısından sakıncalarından sonra, gelelim temizlik iddialarına. Temizlik eksikliğinin; kanser, prostat sorunları ve pek çok cinsel hastalığın başlıca sebebinin sünnetsizliğe bağlayanlara Amerikalı doktor Thomas J. Ritter şöyle yanıt veriyor: "Tırnaklarını kesmesini, dişlerini fırçalamasını, ve tuvalet temizliğini yapmasını bilen bir erkek çocuğunun, basitçe üst derisini geri çekip yıkayamıyacağını söylemek o çocuğa hakarettir. Kaldı ki üst derinin salgıladığı sıvılar bölgeyi temiz tutacak anti bakteriyelleri ve anti viralleri içermektedir."

Erkek çocuk sahibi olan anne ve babaların yapabilecekleri en güzel şey; kararı reşit olduktan sonra erkek çocuklarına bırakmaktır.

SEYİT ALİ ARAL

Ülkemizde, bu yılın ilk yarısında silahla yapılan kutlama, şaka ve silahla amacı dışında yapılan bilmum hiyarlıklardan dolayı 450 kişi ölmüş. İngiliz ordusu ise Irak savaşının başından beri sadece 85 asker kaybetmiş. Demek ki dünyanın en tehlikeli şeylerinden biri silahlı bir T.C. vatandaşıymış.

Gurup yorum üyesi dört müzisyen gözaltında bir güzel sopa yemişler. Malum eşek, sudan gelmeyince muayene için gidilen Taksim İlkyardımlı Hastanesi'nde de doktorun yanında devam etmiş bu güzel ihtimam. Sanatçıya verilen bu yakınlık geleceği Aşık Veysel, Ruhi Su zamanlarından beridir varmış.

ABD dünya nüfusunun %6 sına sahipmiş. Seri katillerin %78'i oradan çıkmaymış.

Şükrü Gökçe Malatyalı sade bir vatandaş. 30 Eylül'de, yani tüm o insanlar hastalanmadan önce, Malatya İnsan Hakları Kurulu'na suların pis ve hastalık taşıdığına dair başvuruda bulunmuş. Belediye 'Yok öyle bir şey' demiş. Gerisini zaten biliyorsunuz.

"O uçaklar ne kadar havaalanlarımızda beklerse, o kadar para kazanırız" (CIA uçaklarına

Binali Yıldırım yorumu. Sahi, dolarların üzerinde Tanrıya güveniyoruz yazar di mi? Ne vicdan yapacaksın be Binolım di mi?).

76 Yaşındaki avukat Ali Kemal Yılmaz Bayraktar, ismi gibi uzun ama süper bir dernek kurmuş. H.E.A.M.K.K.M.D. Haya Edep ve Ahlaka Aykırı Müstehcen Kadın Kıyafetlerinin Men'i Derneği. Tüm yurttan milli dava konusu edip, şubeler açacakmış. Koçum benim.

Mersin'de bir müdür ve beş öğretmen, ezan okunurken cam kapatmak ve evrim teorisini anlatmak gibi ahlaksızca şeyler yapmışlar. Yavrularımızın din ve Allah sevgisini tarumar etmişler, sonra da sürülmüşler. Belde imamı ve muhtar emmi, bu olayın gelişiminde pek cevval davranmışlar. Halide Edip boşa yazmamış 'Vurun Kahpeye' romanını.

Canan Arıtman'ın bir köpeği var, bütün İzmir'i ısıracak, kısaca saldırgan bir rotweiler. Sayın vekil ve eşi bir hayli tazminat ödemişler ısırtıklar ve ısırtılanlar için. 'Köpekler sahiplerine benzer' di mi; bir düşünür öyle demiş.

Bulgaristan ve Roman-

ya'dan sonra; ABD bölgedeki askeri varlığını arttırmak için Karadeniz kıyılarında da üs kurmak istemiş. Uy uşağım pu adamlar tüm dünyayı çendulerine istiy da!

Pentagon, savaş karşıtlarını fişliyormuş. Bin beş yüze yakın kişiyi fişlemişler; bizden de birkaç emekli cunta generalini bir isteseler, bak gör bir haftada tüm kıtayı fişlerler. Kimin eteğinde ne taş varsa da dökerler, öttürürler. Adamlar bilmiyor işi.

Abdullah Gül içki yasakları konusunda 'kafam karışık' demiş. Halbuki gelse, boğaza karşı bir kadeh parlatsa. Balık, roka, bir de fasıl... Ne güzel rahatlar, stres atar. Ne öyle hep iş hep siyaset, stressss...

İstanbul Büyükşehir Belediyesi yaz, boşluk bırak, 'İstanbul, İstanbul olalı ne böyle bir gam gördü ne de böyle bir keder' melodisi cep telefonuna gelsin.

Orhan Pamuk davasını bir bilgisayar oyunu yapsak ne güzel. Oyunun başında Orhan Pamuk bir kâğıt bir kalemle başlıyor. Her bölümde yeni şeyler olu-

yor. Ülkücülerden kaçış, mahkeme arenası, bir türlü yerine gitmeyen mahkeme dosyasını aradığı bölümler. AB

bölgesine gelince bonus ve ekstra can. Devlet Baba'nın şatosu son ve en korkunç bölüm. Oradan geçmişe gidilen bir yer, acayip animasyonlar... Milletın ana belleği yetmiyor-muş oyunu anlamaya, oyun tam orada bitiyormuş ve kaybeden hep Türkiye oluyormuş.

Orhan Pamuk davasında iktidar bakanları, milletvekilleri, herkes atıp tutuyor. Elin adamı gelip ensede boza pişirince de pek bozuluyoruz. Peki özellikle bir iktidar ya da hangi partiden olursa olsun veya bağımsız bir milletvekili, Adalet Bakanlığı'ndan birileri Fehriye Erdal'ın davasına gitmiş mi, ya da Guantamo'daki Türk esirlerin yargı sürecine ilgi göstermiş mi?

Ülkede itfaiyeci olmak için erkek olma şartı aranmış. Kızlarımız itfaiyeci olamazlarmış. İy de Hava Kuvvetleri'ndeki savaş uçağına gökyüzünde yonca yaprağı çizdiren kadın pilotlar, nasıl oluyor da oluyor, ayrımcı mıyız?

¶ Vcdani redçi Ahmet Tahran'ın dosyası Askeri Yargıtay'daymış. Sebep; eşcinsel olduğuna dair muayenenin zorla yaptırılmasıymış. Sekiz aydır hapiste olan Tarhan'ın gördüğü muamele ve sopa yetmemiş.

¶ Türkiye'deki zengin bor filizlerinin yerlerini biliyor muyuz? Yoksa Amerikalılar bizden daha iyi mi biliyorlar nereden olduklarını? Bilen var mı?

¶ Malezyalı girişimciler, ülkemizin ilk prezervatif fabrikasını kuracaklarmış. Kurdeleyi hangi bakan kesecek? Hani traktör fabrikası olsa, bakanlarımızdan biri deneme sürüşü yapar ya... Bakalım burada ilk deneme nasıl olacak?

¶ Takis Aleksiyu, Mevlana'nın düşüncelerini benimsemiş ve Yunanistan'da Rumi Komitesi kurmuş. Ortodoks Yunan Kilisesi bu duruma çok bozulmuş. Takis'i hemen kara listeye alıp fişlemişler. Tarikat üyesi olduğu için, belki de hapse girecekmiş. Bağnaz her zaman, her yerde hep aynı telden çalarmış.

¶ ABD Başkanı ve Başkomutanı'nın şakşakçısı Bruce Willis, kanlı katliamların yapıldığı Irak Ramadi'de hain direnişçilere dersini veren çok kahraman bir albayı canlandıracakmış. Bin Ladin ve Zarkavi'nin yakalanması için birer milyon dolar ödül de koymuş ortaya. Bir zamanlar Mavi Ay diye nahif bir dizi vardı televizyonda, madam Topesto falan... O afilli delikanlı gitmiş, yerine hıyar Amerikalı gelmiş. Yazık, çok yazık, bu da Bruce Willis'e olsun kazık!

¶ Yahoo Mail Büyükerman bu aralar ne yapıyor acaba.com?

¶ Alternatif kedi isimleri:

Dişi: Küffar, **Erkek:** Kafir

TARIK 2000 ZİYAD

14 Aralık Çarşamba

Una Furtiva Lagrima

"Tam vaktinde geldin" dedi halam. "Eee Almanya'da boşuna mı çalıştık yıllardır" dedi Mithat amca. Gür ve neşeli sesiyse. Halam zaten giyinikti. Hemen çıktık. 08:50.

Mithat amcanın otomobiline bindik. Hareket ettik. Kısıklı'dan Ankara asfaltına çıktık. Tuzla'dan sağa saptık. Otoyoldan çıktık. Yan yola geçtik. 2-3 dakika sonra sağda 'H' hastane işaretini gördük. Sağa saptık. Hastaneye geldik. John Hopkins. Anadolu Sağlık Merkezi. 5-6 katlı. Büyük bir bina. Indik. Kapıda Ağrı Tedavi Bölümü'nü sordum. Sesim çok

yavaş çıktı. Adam bana ne sorduğumu sordu. Sorumu tekrarladım. Yine kısık bir ses çıktı benden. Mithat amca gür sesi ile benim sorumu tekrarladı. Hastabakıcının tarifini dinlerken halam bana "sen arabada bekle istersen" dedi. Başımı yere eğdim. Mithat amca arabanın anahtarlarını uzattı. Döner kapıdan geçip uzaklaştılar. Otomobile döndüm. Saab 944. Siyah. Ön kapıyı açtım. Şoför yerine oturdum. Etrafa baktım. Temiz bahçeye. Torpido gözündeki bir 'CD' buldum. Kapağında Caruso yazıyor. Anahtarı yarım çevirdim. CD'yi sürdüm. Yuvasına. Düğmeye bastım. Güzel bir ses ve sakın piyanoyu dinlemeye başladım. Aradan zaman geçti. 4. şarkıyı bir defa daha dinledim. Adı: Una Furtiva Lagrima olanı.

Katalitik Soba

Düğmelerle oynayıp. Sonra bir defa daha dinledim. Kapıdan çıktılar. Uzakta göründüler. Halam Mithat amcanın kolunda yavaş yavaş yaklaştılar. CD'yi kapadım. İnip kapıları açtım. Sessizce eve döndük. Reçeteyi aldım. Büyük Üsküdar Eczanesi'ne gittim. Kanaat Lokantası'nın yanında. Yürüyerek. Ceketle çıkmışım. Üşüdüm. İlaçları aldım. Döndüm. Mithat amca gazete okuyordu salonda. Salon sıcaktı. Cekeğini çıkarmış. "Dinleniyor" dedi gözüklerinin üstünden. "Ben işe gidiyorum". "Olur" dedi. "Bu akşam sizde kalacağım" dedi. Gülümsemedi. Çıktım. Kemal bakkalın önünde ayakkabılarımı

bağlamamış olduğumu fark ettim. Eğilip bağladım. Selamsız Yokuşu'ndan aşağıya yürüdüm. Motor iskelesinin karşısındaki telefon kulübelinden işe telefon ettim. Patron Necati ağabey açtı telefonu. "Evdeki doğalgaz dün gece bozuldu. Arızalandı. Kadıköy'deki bir akrabamızdan katalitik soba almam lazım. Ev çok soğuk oluyor. Öğleden sonra üç gibi gelebilirim. Olur mu?" dedim. Sustu. "Üşümeysin" dedi. "Halana selamlarımı ilet. Yarın erken gelirsin artık. Bugünü boş ver" dedi. Gri bir ses tonu ile. Kısık sesle teşekkür ettim. Kulübeden çıktım. Motora bindim.

**Ceketle
çıkmışım.
Üşüdüm.
İlaçları
aldım.
Döndüm.**

Kölemen Çıkmazı Kuledibi

Beşiktaş'a geçtim. Yürümeye başladım. Karaköy'e doğru. Dolmabahçe yolunda. Çınar yapraklarına basa basa. Tophane Parkı'na girdim.

Halı Saha'nın yanındaki banka oturdum. Koz helvacıdan bir helva aldım. 500 kuruşa. Parkta bağıra çağıra oynayan çocuklara baktım. Kalktım yürüye yürüye Galata Kulesi meydanına geldim. Meydandaki bakkaldan Yeni Harman aldım. Kule meydanındaki Gündoğdu Kahvesi'nde oturdum. Bahçede. Sararmış asma yapraklarının altında. İki çay içtim. İspanyolca konuşan üç turist geldi. Gürültülü konuşuyorlardı. Gittiler. Etraf sessizleşti. Kalktım. Ara sokaklardan geçtim. Kölemen Çıkmazı'nda apartmanlar arası pek çok çamaşır asılmış. Rüzgârda sallanıyorlardı. Yürüye yürüye Haliç'in kıyısına indim. Balıkçılar Çarşısı'ndan geçtim. Karaköy Vapur İskelesi'nin girişinde simit aldım. Vapura bindim. Vapurda martılara simit atanları seyrettim. Martıların hareketlerini izledim. İki kere de ben attım. Bir ara simit atan başörtülü bir teyze bana döndü "Sen de dilek dilesene" dedi. "Olur" dedim. Kalan simidimi böldüm. İki kısa parça simidim oldu. Ne dileyeceğimi düşündüm. Düşündüm. Vapur yavaşladı. Martılar azaldı. İskeleye yanaştık. Elimde iki parça simitle indim. Martılar uzakta kalmıştı. Yürüdüm. Elimdeki simit parçalarını, kolumu uzattım, yavaşça denize bıraktım.

zorlandım ama çocukluk hayallerimi hatırlamayı başardım!

64 model tan cemal

astronot olursan
bedava uzay yolculuğu
yaparsın!

pilot olunca senden
hızlısı yoktur
gökyüzünde.

usta bir râllici,
keskin virajlarda
ölüme
meydan okur.

motorcuysan,
rüzgarsın
demektir.

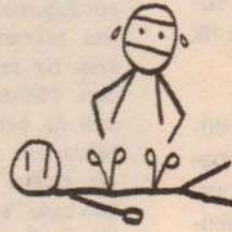
iyi bir kızılderili, hayvanları
tanır, izleri takip eder,
az konuşur.

doktor olmanın en
güzel yanı doktora
gitmemek.

cerrahsan, ellerine
tam hakimsindir.

robinson crouse gibi
olursan her koşulda
yaşayabilirsin dostum.

kaptanların fırtınalı
fakat cesur hayatları
vardır.

miçoluk ise okyanusa
açılmak için küçüklere
tanınan tek şans.

robin hood olamasam da
aralarına katılsam yeter.
çok neşeliler.

kovboyların tek
dostu silahıdır.

mucitlere tüm
insanlar hayrandır.

Paratoner şapkası
giyen bir 18. yüzyıl
hanımefendisi!

tarzan, ormanda yalnız
kalmaktan asla korkmaz.

gizli ajan olmak çok
zordur ama maaşı çok
iyidir.

yazar olursan, insanları ve
hayatı bilirsin, yanılmazsın.
evde çalışırsın.

BİRİNCİ BÖLÜM
İNSANLARI İFARE ETMENİN
TEKNİK ESASLARI

BİRİNCİ FASİL
BİLİ TOPLAMAK İSTİYEN KİMSE
AKI KOVANINI ÇIĞNEMEZ

931 yılının 7 mayıs günü New-York şehri, eşi
abla vak'ası ile karşılaştı. Haftalarca süren
nisanra, ömründe bütün ve içki kullanmayan
haydut Crowley'nin izi bulunmuş ve sevgili
ru altına alınmıştır.
50 polis ve taharri memuru, haydudu ele g

**İşimiz
gereği
savaşçı olmak
zorundayız.
Rekabeti
seven bir
adamım ben.**

**Ana kuzusu
değilimdir.
Zamanında
dövüşçüydüm.
Çok iriyarı
adam
dövdüm.**

Bugüne dek 'hayvan buluşmaları'nda ortak bir işi, geçmişti paylaşan insanların sohbetlerine kulak verdik. Bu defa yaptıkları işler arasında kuvvetli ortak yönler bulduğumuz ama hiç tanışmayan **Burhan Öçal ve Semih Saygıner'i** buluşturduk.

Sihirli eller

Karşılaşma

Burhan Öçal: Ben bilardo hastasıyım. Bir arkadaşım var; seni tanıyormuş. Ona söyledim, 'ben onun hayranıyım, benimle tanıştırsana bu adamı' diye...

Semih Saygıner: Biz bilardocuların kurduğu bir kulüp var. Oraya gelmenizi isterim aslında. Çok sayıda müzisyen arkadaş geliyor kulübümüze. Ben de müziği severim, meraklıyım ama hiçbir zaman yapmadım.

Burhan: Nerede bu kulüp?

Semih: Beşiktaş'ta. Rahmetli Ömer Kavur üyemizdi, İlhan Şeşen üyemiz. Ve daha başka pek çok kompozitör, besteci ve sinemacı arkadaşlar var gidip gelen. Gayet mütevazı, sakın bir yer. Elli kişilik üyemiz var. Aralarında tek bilardocu benim.

Burhan: Gelirim kesin. Zaten çev-

remi genişletip insanlarla tanışmak istiyorum. İstanbullu değilim ben taşralıyım. Trakyalıyım. Amcamın vesilesiyle okudum. İstanbul'da da biraz takıldım ama buraları hiç bilmeden, Türkiye'yi tanımadan yurtdışına gittim.

Parmaklar ve matematik

Semih: Siz, günlük hayatta hiç kullanılmayan şekilde kullanıyorsunuz parmaklarınızı. Ben de öyle. Otuz tane şekle giriyor parmaklarım. Tabii bilardo, dışardan bakıldığında, insanların hep topu seyrettiği, topun gidişini ve girişini seyrettiği bir şey. Sizin de öyle. Siz çalarken biz ritmi dinliyoruz ama parmaklarınızın ne yaptığını çok bilen yoktur. Bizde de aynı. Bilardoda pozisyona göre tutuş değişiyor. Dolayısıyla hakikaten parmaklarımız çok hızlı iş görüyor. Üstelik zamanında ben de dar-

buka çalmayı denedim biraz.

Burhan: Bence bunun matematikle çok ilgisi var. Sen zeki bir adamsın. Nasıl satranç zeka ve taktik gerektiriyorsa bilardo da tıpkı öyle oynanan bir oyun. Ben de parmaklarımı sürekli hareket ettirmek zorundayım. Mesela interval dediğimiz figürler var. Bizde de benim kullandığım teknikte 4'lü 5'li 6'lı vuruşlar vardır. Hep bu ritimler gelir. Senkop ve kadans yaptığımızda onlar sık sık kullanılır. Ama vuruşlar o kadar süratli olur ki bazen periyodik olarak hazır olmalıdır. Bazı günler on dakika bazı günler bir saat her gün aynı figürü çalışıyorum. Çok yönlü olmamın avantajıyla, o kadar çok pozisyonda bulundum ki; her aleti, her tekniği rahatlıkla çalabiliyorum. Yaylı enstrümanları ve piyanoyu da çalabiliyorum ama sadece beste yapmak için. Bunun çok faydası olmuyor, çaldığı-

mız aletler kısıtlı, piyanonu tuşlarına vurduğunuz zaman istediğiniz her sesi çıkaramazsınız, dümbeleğin de aynı. Çok cesaretli olmak lazım. Bu kez teknikler geliştiriyorsunuz. Çok basit görünen şey. Bir bakıyorsunuz en zoru. Semih'e çok saygı duyuyorum, buluşacağımızı duyduğumda sevindim. Dünyada kaç tane şampiyon var.

Semih: Çok teşekkür ederim. Aslında benzeşiyor yaptığımız işler. Elinizde olmadan bildiğinizin yerine yeni teknikler geliştirmeniz gerekiyor bazı durumlarda. Siz bir ses çıkarmak için uğraşıyorsunuz, ben de yüzde beş olan ihtimalleri yüzde doksanlara çıkarmaya. Bir sürü yöntemler deniyorsunuz. Keşfettiğim bazı vuruş tekniklerim var. Ama iş keşfetmekle bitmiyor; saatlerce çalışıyor, o vuruşun açılımlarını bulmaya çalışıyorum. Tek

bir vuruş değil aslında.

Burhan: Aynı zamanda spor yapıyorsunuz. Bilardo oynayabilmek için aynı zamanda iyi bir vücuda da sahip olmanız lazım. Benim de öyle, bütün vücudumu kullanıyorum. Parmakların felç geçirme tehlikesi var. Bir de bilardoda acayip sesler var, mesela darbukadaki tek sesler gibi. Biz çok kullanırız kemik seslerini. Bu kemik sesleri, darbukada dansözün kalça atışlarını ifade eder. Çok popüler oldu bu sesler günümüzde.

Türkiye yetenekler çöplüğü mü

Semih: Sesler farklı, topların bir-

birlerine dokunuşları, çarpımları. Mesela ben sırtım masaya dönükken vurulan topların sayı olup olmadığına seslere göre anlarım. Topun çıkardığı sesi artık tanıyorum. 26 yıldır oynuyorum tabii.

Burhan: Benim abim de bilardoda Trakya şampiyonuydu. Otuz sene falan önceydi bu dediğim. Kahve kültüründe bir numaraydı. Tüm servetini kahvelerde kaybetti adam. Sonra memur oldu. Babam istakayla döverdi onu. Benim pek vaktim olmadı, müziğe yönelmiştim ve sürekli çalışıyordum. Amerikan bilardosu oynamışım en fazla. Bana biraz ders ver, bir iki vuruş öğret, gidip arkadaşlarımı sıraya dizeyim, he he...

Semih: Tabii, kulübe gelin siz. İş yapan adama, öğretmek çok kolaydır. Bazısına anlatırsın, boş boş bakar yüzüne. Yaptığı işi önemseyen kişiye ne öğretirsen öğret, çok kolay kavrar.

Burhan: Mesela biz yedi kardeşiz ve hepimizin ayrı ayrı yeteneği vardır. Ablalarımızdan birisi çok güzel şarkı söyler, konservatuvar mezunu aynı zamanda. Ama eşi subay, "Ben karımı sahneye çıkarmam" diyor. Öteki ablam çok iyi ressam. Onun da kocası "Yok ben karıma sergi falan açtırmam" diyor. Ben bugünkü halimle ailenin büyüğü olsaydım ya da bir çocuğum

olsaydı, yeteneği ve ilgi alanı ne olursa olsun kimseyi engellemezdim. Çok iyi poker mi oynuyorsun, oyna derdim. Onu teşvik ederdim. İşte, ağbim acayip briç, tavla, bilardo oynar, çok iyi yüzer ama destek olmadığı için hiçbirini devam ettiremedi.

Daha ne değerler kaybolup gidiyor. Kendi müzisyenlerimden de biliyorum. Her alanda çok yetenekli insanlar var ama kaybolup gidiyorlar.

Semih: 'Türkiye yetenekler çöplüğüdür' sözünü boşuna söylememişler. Türkiye'de bireysel başarılar yaşıyor sadece. Bunu bir altyapıya dönüştürmek lazım. Bugün baktığınız zaman spor alanında kaç tane iyi sporcu ortaya çıkarabiliyoruz. Bu işi

Keşfettiğim bazı vuruş tekniklerim var. Ama iş keşfetmekle bitmiyor; saatlerce çalışıyorum.

üretebilecek alanlar kurulması gerekiyor.

Seslerin büyüü ve Fazıl Say

Burhan: Tak tak taaaaakkk... Şimdi seni dinlerken Semih, kafamda da bir şeyler çalışıyorum aynı zamanda. Sessiz boş bir salonda olduğumuzu hayal ediyorum. Sen masanın etrafında dolaşıp istekani kullanıldığında topların birbirlerine çarpışmasıyla çıkardığı seslere ben de bir kenarda darbükamla eşlik ediyorum; tak takk taaaaakkk... Ama müthiş bir sessizlik hakim olmalı. Acayip güzel bir DVD kaydı ortaya çıkar bu gösteriden. Hiç yapılmamış, denenmemiş bir şey. Ara sıra böyle kafamda kurarım. Takılırım böyle. Sen serbest oynuyorsun, sayılar yapıyorsun, ben onlara sesle eşlik ediyorum.

Semih: Her şey hayal etmekle başlanıyor mu zaten... Adam hayal etmiş tekerleği bulmuş. Bizim türümüzdeki insanlar bazı şeyleri para için yapmaz. En iyisi olması için çaba sarf ediyor, projeler geliştiriyoruz. Ne kadar kazanırım diye bir hesap yapmıyoruz. Mesela Fazıl Say piyano çalar. Yalnızca piyano çalar; hesaplamaz bile ben bundan ne kadar kazanırım diye. Bu tip insanlar düşünmez bunu. Hatta bir röportajında okumuştum, zenginliği tarif ediyor. Adam 'ben parayı ne yapacağım' diyor. Parayla çalınmaz ki piyano.

Burhan: Geçenlerde Fazıl Say'la oturuyoruz. Başımıza bir sürü insan toplandı birden, ne kadar güzel. Ama adamın birisi, siteler falan yapacaktı. Onların açılışına bizi çağırıyor. 'Ya yapmayın' dedik; 'Buralara da çağırılmayın bizleri. Bu kadar tüccar değiliz. Biz sanatıyla varolan insanlarız' dedik.

Memleketi temsil etmenin olmazsa olmazları

Burhan: Düzenli antrenman yapıyor musun?

Semih: Her gün. Turnuva dönemlerinde yoğunlaştırırım. Diğer zamanlarda en az iki saat çalışırım. Bunun dışında sinemaya da gide-

Sessiz boş bir salonda olduğumuzu hayal ediyorum. Tak... Tak... Taaakkk...

rim, tiyatroya da, konsere de. Zaten Türkiye'de sporcu portföyüne bakın, sporcu alınıyor kasabasından, köyünden, kampa sokuluyor ve her şeyden uzaklaştırılıyor. Sonra bir bakıyorsunuz adam konuşmıyor. Sosyal hayatı tamamen bitmiş. Belki kendisini çok daha fazla geliştirecekken tek bir alanda daraltılıp bırakılmış.

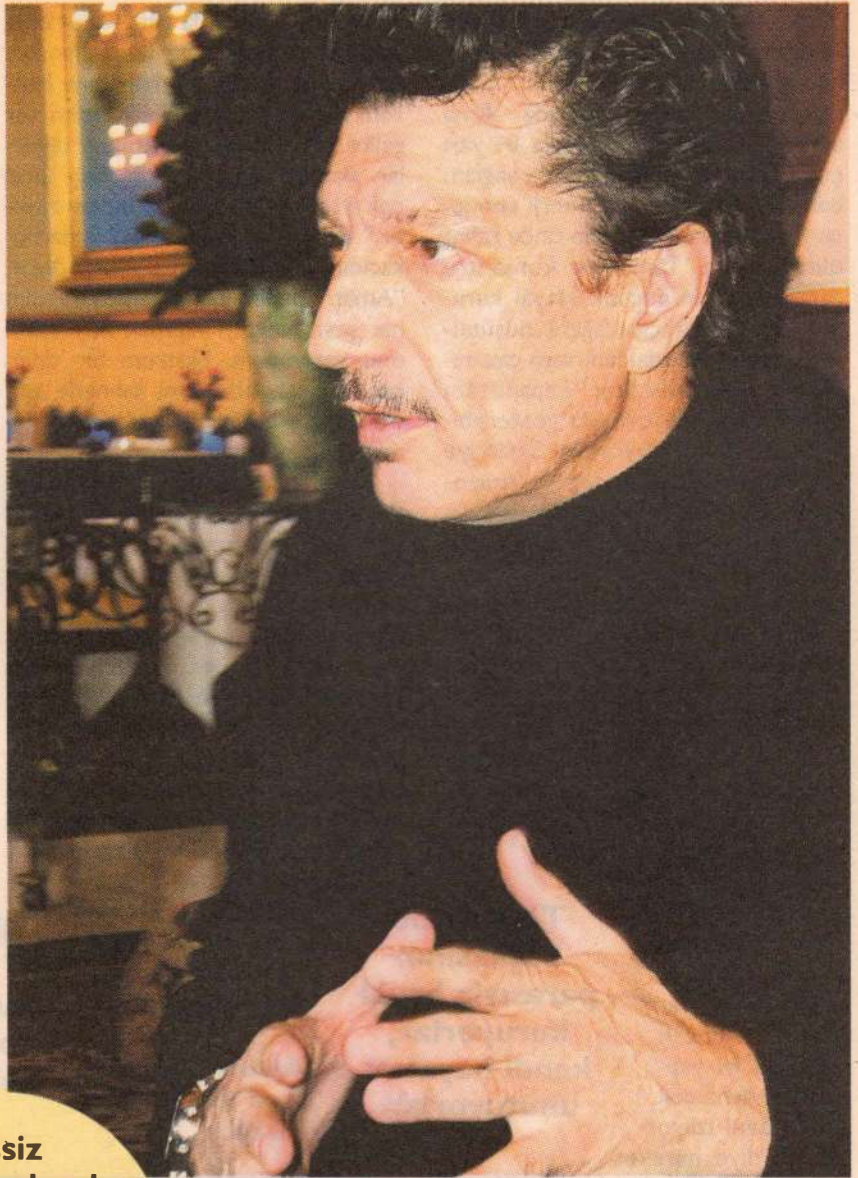
Burhan: Tabii, doğru söylüyorsun. Benim de hayatım sadece müzik değil. Arkadaşlarımla buluşurum, kendimi geliştirebileceğim farklı alanlarla da ilgilenirim. Lokal kalmayacağım. Yalnızca burası değil; dışarıyı da görmelisin.

Semih: Yurtdışına gittiğim zaman sorular sorduklarında cevap verebil-

meliyim. Bunun için de iyi bir donanım gerekir. Bana, "Siz hâlâ develere mi biniyorsunuz" diye sorduklarında, onlara ülkemi anlatabilmeliyim. Bunu anlatabilecek yeteneğe ve medeni cesarete de sahip olmalıyım. Sırf bir işi iyi yapmakla olmuyor bazı şeyler. Türkiye'nin tanıtılmaktan çok iyi bir imaja ihtiyacı var. Çünkü dışarıda Türkiye'nin kötü bir imajı var. Tanınmak nedir? Olduğun gibi tanınırsın. Ama biz bir imaj yaratmak zorundayız. Yurtdışında, "Aaa evet Türkiye'nin imajı bu" diye bir cümle kulanmıyorlar. Sadece size, iyi bir sporcuymuş deyip geçiyorlar.

Konsantrasyon

Burhan: Ben kırk yaş üstü bir adamım; biraz bağımsız bir yapım vardır. Ana kuzusu değilimdir. Bunu herkes bilir. Zamanında dövüşçüy-

düm. Askerde bahriye komando-suydum. Özel seçtiler bizi. Rumeli kavağında yetiştiriyorlardı. Özel kurslar da aldım dışarıda. Ama sürprizleri severim, mesela iri yarı çok adam dövdüm. Hedefe sağlam bakacaksınız. Her şey enerji sonuçta. Konserlere çıkmadan önce rahat olmak lazım. Tamamen konsantre gerektiren bir durum. Hayal kurarım, bir starla çalacağımı düşünürüm. Seyirciye odaklanırsam çalamıyorum ama kendime kapanırsam çok daha iyi performans gösterebiliyorum. İçten çalışıyorum. Seyirciye bakıyorum ama aslında bakmıyorum. Görmüyorum onları.

Semih: Ben bilardo oynarken bazen sinirli olduğumu falan söylüyorlar. Oysa gerçekte oynadığımda bir sürü iç dalgalanmalar yaşıyorum. Heyecanlar oluyor. Kendi içimde çatışmalarım oluyor. Bu hiçbir şekilde izleyen kişilere yansımıyor tabii ki. Bazen istekaya tebeşir sürerken izleyenleri fark ediyorum. Normalde görmüyorum hiçbir şeyi; tamamen konsantre olmuş oluyorum. Ama biz toplum olarak dışarıyla ilgilenmeye meraklıyız. Adam bir şey yapıyor, ancak yaptığını iyi yapmaktan daha çok, acaba beni izliyorlar mı diye hareket ediyor. Tabii böyle olunca da iyi işler ortaya çıkmaz. Ben sadece işimi yaparım.

Kendi hayatını yaşa, başkasınınkini unut

Burhan: Aslında darbukacı değilim ben. Benim alanım bateri. Bir inatla başladı darbuka. Mesela beni Roman zannediyorlar ama değilim. Adamlar çok güzel müzik yapıyorlar ve çok seviyorum Romanları. Onlarla büyüdüm. Felsefelerini beğeniyorum. Öte yandan, İsviçre vatan daşıyım ve kırmızı pasaportla dolaşıyorum.

Fakat Amerika'da da beni Kolombiya mafyasından adamlara benzetiyorlar. Avrupa'da ise Sicilya mafyasına benzetiliyorum. Mafyavari bir halim var galiba. Türkiye'de ise Roman diyorlar. Bazıları diyor ki; "Burhan Öçal çok iyi gitaristtir ama darbukası zayıftır." Bazıları da "O çok iyi bir darbukacıdır ama baterisi zayıftır" diyor. "Aman" dedim ben de. Boş verdim her şeyi. Neyi iyi yapmak istiyorsam onu yapıyorum. Ekstrem bir tipim ben. Çok iyilerle aynı sahnede çalmak isterim. Mesela Osmanlı döneminde saray müziği yapmak isterdim. III. Selim'le çalmak çok isterdim. Aşık Veysel var çalmak istediğim. Madona'ya hayranım onunla çalışmayı çok isterim. Her şeye hakim, dominant bir kadın. Savaşçı.

Semih: İşimiz gereği savaşçı olmak zorundayız biz. Ben de yarışı seven, rekabetçi bir adam olmama rağmen Türkiye'de bir şeyi hala anlamış değilim. Aptalcasına, hala kimsenin kazanmadığı bir yarışı yapıyorlar. Zenginlik yarışı! Oysa galibi olmayan bir yarışır bu. Kendi kazandığı parayla yaşayan çok az insan var

Türkiye'de başkasının parasıyla hayal kuruyorlar, kendi hayatını unutuyorlar.

Türkiye'de, başkasının parasıyla hayal kuruyorlar, kendi hayatını unutuyorlar.

Adam olacak dana bokundan belli olur

Bizim oranın bir tabiri vardır. "Adam olacak dana bokundan belli olur!"

Burhan: Doğu Alman gazeteci soru bana "Doğu Almanya'da bizim gibi kalsaydınız, ülke dışına çıkamaysaydınız ne yapardınız?" Dedim ki; "Ben çıkardım. Bir yolunu bulur, kaçır giderdim. Hapis yaşayamam ben. Ancak özgürce yaşayabilirim". Annem babama derdi ki 'Bu çocuğu kendin gibi yapıcan, davulcu!' Babam amatör davul çalıyor. Aynı zamanda sinemacı. Annem Selanikli 'okusun, Atatürk gibi olsun bu çocuk.' Babam da 'Korkma bir baltaya sap olacak çocuk' derdi.

Semih: Tabii, aileler hep isterler ki güzel bir meslek sahibi olsun çocuklar.

Burhan: Evet mühendis olsun, pilot olsun, doktor olsun.

Semih: Şu anda o kadar çok doktor var ki belki çoğu hobi olarak bir şeye başladılar. Ama Ferhat Göçer gibi doktorluğu bırakıp müziyen olanlar da var.

Burhan: Biraz kaba olacak ama bizim oranın bir tabiri vardır, 'Adam olacak dana bokundan belli olur'. Alti yaşıdaydım ve çalışıyorum, grubu yönetiyorum. Ortaokulda

da böyle, lisede de böyle, askerlikte de böyleydi. Hep liderlik vardı içimde, baskın karakter. Ama karşıdakini

ezerek değil, egoist anlamda kendini tatmin edercesine değil. Fedakar, anlayışlı, sevgi dolu bir şekilde. Romanları götürüyorum hep yanımda nerede çalacaksam. Aynı otelde kalırız, iyi para veririm, aynı şeyleri yeriz, önden giderim, onlara gaz veririm, coşturum onları.

Semih: Bizi biz yapan da bu. Hem hayatı algılayış hem de karakter.

Burhan: Çok sevindim tanıştığımıza. hayvan'a teşekkürler, bizi buluşturdu için. Sana bir sarılabilir miyim Semih?

Semih: Tabii.

Buluşma için işleri nedeniyle Burhan Öçal'ı beklerken Semih Sayginer'le muhabbeti konyulaştırmıştık bile. İşte anlattıkları.

Semih Sayginer anlatıyor:

- 14 yaşında annemi ve babamı trafik kazasında kaybettim. O dönemlerde anlayamıyordum ama şimdi kavrayabiliyorum; ailenin yokluğu, sevgi eksikliği gibi şeyleri bilardo ile tamamladığımı. Adapazarı'nda, doğduğum yerde parmakla gösteriliyordum 'iyi bilardo oynayan çocuk' diye. O sevgi beni içinde tuttu. Okulu bıraktım.

- Ben eğitim dönemimi 30'larım-dan sonra tamamlayabildim. Ortaokul ve lisede devamsızlıktan kaldım. Abim "Oku, bir baltaya sap ol" dedi. Endüstri meslek lisesi elektrik bölümünü kazandım. Yarım dönem devam ettim. Okumayacağım dedim, kararlıyım. Bilardoydu, askerlikti derken kendimi çok eğitemedim. Sonraları o açığı tamamlamaya başladım. Bu bir ihtiyaçtı. İletişim kuramadığımda konuşmamı geliştirmeye ihtiyaç duyuyordum. İhtiyaç duyduğumda da öğreniyordum. Benim yapım bu. Lisanları da böyle öğrendim. Üç lisanı çok iyi konuşuyorum ama onun dışında da dört beş lisanda derdimi anlatabiliyorum. Bu bir ihtiyaç, işimin bir parçası. Enternasyonal bir adam olmanın baş şartlarından biri dil.

- Dünyada insanların en çok hobi olarak oynadığı, katıldığı spordur ama kahvede oynandığını görünce 'ne biçim spor bu' deniliyor. Oysa çok karizmatik bir spordur bilardo. Dünyada birçok gazetenin sayfalarında bilardo ustalarının resimlerini görürsünüz. Ciddi paralar kazanırlar. Karşılaşmaları Eurosport'ta yayınlanır.

- Türkiye'de yüz binin üzerinde bilardo masası var ve herkes nasıl başladıysa ben de öyle başladım. Bilardoya başlamam tamamiyle tesadüf eseri. 16 yaşındaydım. Bir arkadaşım bana 'bilardo biliyor musun?' dedi. Ben de 'bilmiyorum' dedim. Gittik oynadık. 'Sen oynamışsın daha önce' dedi. İstekayı elime her aldığımda bana sevgi gösterisinde bulundu insanlar.

- Bora Karatay diye bir ağbimiz vardı, Türkiye şampiyonlukları vardı. Beni onun tahtına aday gösterirlerdi. Ama askerlik falan derken bilardoyu bıraktım, başka şeylerle uğraştım. Baktım olmayacak 'ben bilardocu olacağım' dedim. İstanbul'a geldim ve inanılmaz zor dönemler geçirdim, ama kendime has bakış tarzımla atlattım o zor günleri ve hiç ajitasyon malzemesi yapmadım, gocunmadım da. 87 yılın-

**İstanbul'a geldim.
Para yok,
kalacak yer yok.
Komşularım bilir,
cam siliyordum.
Ama hayatı bırakmadım.**

da şartlar zorladığından yine mola verdim. O zamanlar ne federasyon var, ne de başka bir şey. Işık yok. Oyun oynayan bir adam. Yarın öbür gün bir kız istemeye gitsen 'ne yapıyorsun sen?' diye sorsalar, 'bilardo oynuyorum'. 'Hadi canım, hadi'.

- Ablamın yanına gittim. Biraz dinlendim. Aynı sene bir telefon geldi. Bilardo federasyonu kurulmuş, oynamamı istiyorlar. O zaman ışık yandı bende. İş resmiyete dökülüyordu. İstanbul'a geldim. Para yok, kalacak yer yok. Platin şirketiyle anlaştım. Koluma, gömleğin üzerine 'platin' yazdırlar. Dört yüz bin lira aldım o zaman. O turnuvada şampiyon oldum. Bora Karatay'ı yendim. Bir anda olaylar değişti. İstanbul'a yerleştim. Küçük bir ev tuttum Yedikule'de. Bir ayağım salonda, bir ayağım odada aynı anda iki odada olabiliyordum.

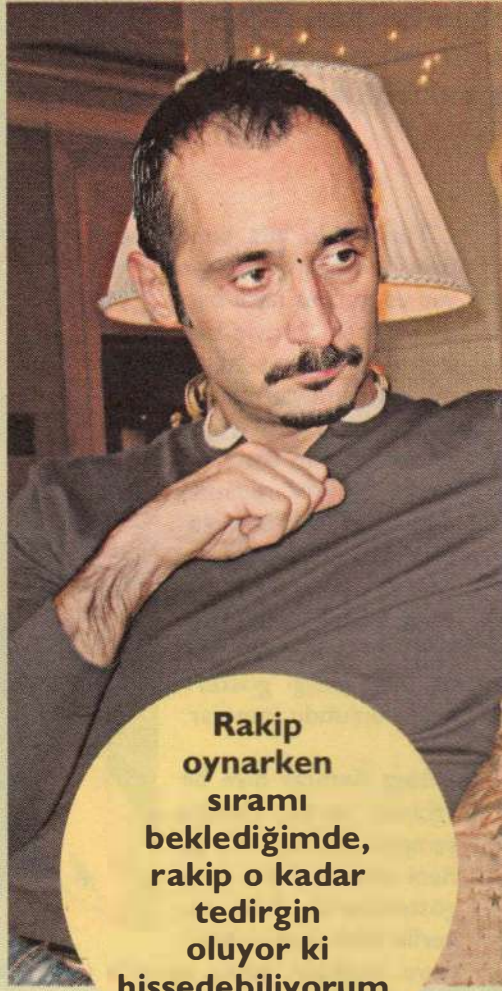
Ama hayatı bırakmadım. Komşularım bilirler, cam siliyordum. - Bilardo, İspanya'da da bizdeki gibi kafelerde oynanıyor ama, biri dünya şampiyonu olduğunda ona kraliyet madalyası veriliyor. Türkiye'de bilardonun imajı, hâlâ, o kadar uğraşmama rağmen, tam istediğimiz gibi, yani gelişmiş ülkelerdeki boyutta değil.

- Zevk için halter kaldıranı gördünüz mü? Halbuki bilardonun dinamikleri hayata entegre olmuş, kafelere girmiş, evlere girmiş. Evinize basket potası koyamazsınız ama bir bilardo masası koyabilirsiniz, çok zor bir şey değildir.

- Söyleşilerde soruyorlar: Şampiyon doğulur mu? Evet. Ama sadece şampiyon olmak yetmiyor. Önemli olan yeteneğinizin üzerine ne inşa ettiğiniz. Ülke çapında iş yapmakla dünya çapında iş yapmak aynı şey değil. Ülke çapında iş yaptığınızda 'yeterli' olmanız yetiyor. Dünya çapında bir şey yapmak ise ciddi bir birikim gerektiriyor.

- Yıllar yılı top attım televizyonlarda. Sıkıldım artık. 'Semih hadi topu uçur hoop.' İnsanlar bilardoyu sevsin, komik yanlarını görsün, ama sıkıldım. Bilardo insana hayatta değişik perspektiflerden bakmayı öğretir. Çok ileri bir oyuncu, bir pozisyonu görünce ne yapacağını bilir. Ama gider bir de masanın öbür ucundan başka bir açıdan bakar. Masanın çevresinde bir daha dolaşır. En basit çözümü bulmaya çalışacaksın, doğru açıda olup olmadığını anlayacaksın, hem de hepsini çok kısa bir sürede yapacaksın. En önemlisi de bilardoda hep özeleştirir vardır. Top yuvarlak değildi, o yüzden olmadı diyemezsin. Ne vursan, onu yapar top.

- Hislerim ve içgüdülerim çok kuvvetli. Sözlerle ilgili şeyler geçiyor içimden, algılıyorum sonra onu bir yerde bir kitapta okuyo-

**Rakip
oyarken
sıramı
beklediğimde,
rakip o kadar
tedirgin
oluyor ki
hissedebiliyorum.**

rum. En önemli şey aslında basite indirgemeyi çok iyi bilen ama asla küçümsemeyen bir adamım. Bana sınırları aştıran en önemli şey bilardonun sonsuz olması. Oyunun limitsiz olması. Müthiş bir rekabet var. Bir şeyi çok iyi yaptığını düşün, gitarı çok güzel çalıyorsun, sıkılır mısın? Ama hâlâ mükemmel çalamazsın. Bilardo da böyle.

- Biz gerçek aile terbiyesi almış insanlarız. Ben yanlış bir şey yaptığımda hâlâ yüzüm kızarır. Belki dünya şampiyonu oldum, başarılar kazandım, bu işi de çok iyi yapıyorum ama bu insan olma özelliklerimi yitirmeme sebep olamaz.

- Bilardo çok ciddi bir disiplindir. Vücudunuzun bir parçası gibi olması gereken bir enstrümanınız var ve bedeninizi bir sporcu edasıyla disiplin altına almalısınız. Bununla birlikte gıdanız, sportif antrenmanlarınız, uykunuz ve yaşayış tarzınız bilardoya endeksli olmak zorunda. 'Aaa ben karnımı doyururum, maça da çıkarım' olmaz. Artı birçok birikim, bilgi, insani duygular ve karakter var. Maç yapıyorsunuz, yalnız başınıza oynamaktan bahsetmiyorum. Bir karakter koyuyorsunuz ortaya; korktuğunuz zaman kabuğunuza mı çekiliyorsunuz, yoksa korktuğunuz zaman bile oturduğunuz koltuktan rakibi ürküten bir adam mısınız. Birikiminiz nasıl, psikolojiniz nasıl bunlar o kadar önemli ki. Maçlarda rakip oynarken sıramı beklediğimde, rakip o kadar tedirgin oluyor ki hissedebiliyorum. Ama rakibi küçümseydiğiniz anda yenilmeye açıksınız demektir.

- Bana soruyorlar 'sen nasıl biliyorsun bu pozisyonu?' cevabım şu oluyor; ben bilmiyorum, toplar bana diyor ki şöyle yap. Bir açılış vuruşunu biliyorum o kadar, üçüncü vuruştan sonra şunu yapayım, böyle olunca şöyle olsun diyemezsiniz ki. Sonsuz pozisyon, sonsuz ihtimal var bilardoda.

80 yıllık Heybeliada Sanatoryumu önce soyuldu soğana çevrildi, sonra da kaderine terk edildi. Ondan geriye köpekleri kalmıştı, geçenlerde belediye de onları zehirledi...

Sanatoryum köpekleri

ÜMİT BAYAZOĞLU

İmparatorluğun göçtüğü yıllarda Heybeliada'ya, Yorgun Savaşçılar için "çam kokusu, deniz havası" alıp dinlensinler diye bir "nekahethane" yapılmış. Çamlımanı'nı kuşbakışı gören bir tepe üzerindeki kalın duvarlı, yüksek tavanlı kâgir bina zaman içinde elden ele geçmiş. Mesela Bahriye Mızıka Mektebi öğrencileri burada boru-trampetlerle çok patırtı yapmışlar. Cephelerin birinde her nasılsa yakalanıp İstanbul'a getirilen İngiliz General Townsend de bir süre burada esir tutulmuş. Derken Beyaz

Ruslar'ın, Balkan göçmenlerinin İstanbul'u istilası sırasında "muhacir nekahethanesi" olmuş. En nihayet 15 Kasım 1924'te, 16 yataklı gayet mütevazı bir sanatoryuma dönüştürülmüş. Sadece verem hastalarına hizmet eden ilk hastane Heybeliada Sanatoryum'u işte böyle kurulmuş.

Tüberküloz, zamanın umarsız hastalıklarından veba, frengi, kolera ka-

dar dehşetiyle ünlüydü. Günümüzde AIDS, kanser neyse geçmişte verem de oydu. Tüberküloz bizde verem diye adlandırıldı. Verem kelimesi o kadar korkunç çağrışımlara neden oluyordu ki, ondan

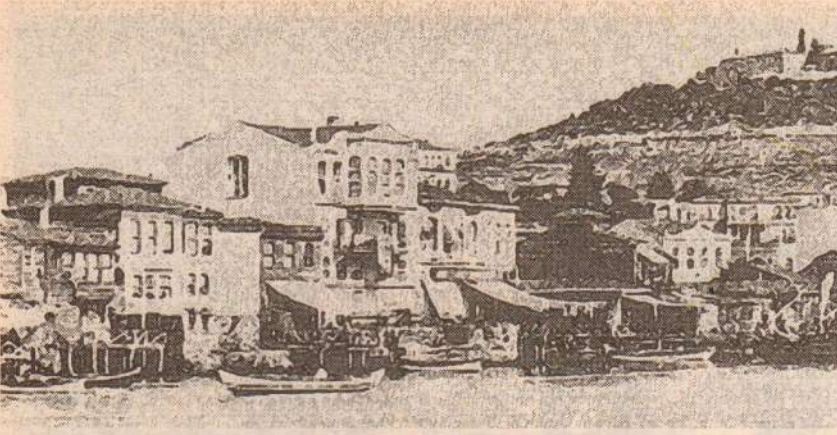
**Verem hastası
ölümden değil,
verem
olduğunun
işitilmesinden
daha çok
korkardı.**

bu adla söz etmekten herkes çekinirdi. Mesela bir veremli, "neyin var" diye çok sıkıştırılırsa "ciğerlerimde duman var" derdi.

"Falancanın kızı Niğâr'ın ciğerlerinde duman varmış" diye bir söylenti çıkmaya görsün, kızın hatıyatı kararardı. "İnce hastalık" da diyorlardı ona. Verem hastası ölümden değil, verem olduğunun işitilmesinden daha çok korkardı.

O zamanlar veremin bulaşıcı bir hastalık olduğu da bilinmiyordu. Daha düne kadar (ve belki bugün bile) halk arasında verem mikrobunun "üzüntü" olduğuna inani-

lırdı. Pencere önünde, gözleriniz ufukta azıcık dalgınlaşsanız anneniz hemen ensenizde biter; "Aman evladım çok düşünme, mazallah ince hastalığa yakalanırsın" derdi. "Kara Sevdâ" ise veremin baş-mikrobuydu. Umutsuz âşıklar birbirine kanlı mendillerini gösterirlerdi. Bu "senin için kan kusuyorum" demekti. Bu aynı zamanda birbirini ne kadar şiddetle arzula-dıklarının da göstergesiydi ki; verem değilse bile vişne şurubu marifetiyle aşklarına fantazi katanlar dahi olurdu. Bu yüzden geçen yüz-yılın en romantik hastalığı şüphesiz tüberkülozdu.

Bitkinlik, iştahsızlık, kilo kaybı, erken yorulma, kesik kesik öksürme ve geceleri yükselen ateşle gelen terleme veremin habercisiydi. İleri aşamalarında öksürükle beraber hastanın ağzından kan gelmeye başlayınca artık çok geç demekti. 1882'de Robert Koch, vereme neden olan mikrobun "basil" olduğunu ve hastalığın solunum yoluyla bulaştığını kanıtladıysa da, streptomisin adlı antibiyotik'in 1950'lerdeki icadına kadar verem fakir-zengin demeden önüne çıkıncı altına almaya devam etti.

O yıllar vereme iyi geldiğine inanılan yaygın bir efsane vardı; "çam kokusu, deniz havası, bol gıda!" Avrupa'da bunun için uygun yerlerde sanatoryumlar açılmıştı. Bu özel hastanelerde temel ilke, huzurlu bir ortamda kesin istirahat, düzenli ve sağlıklı beslenmeydi. Bizim sosyeteden vereme yakalananlar da şifa için buralara giderler, genellikle bir güzel semirip dönseler bile sonunda yine ve-

remden ölürlerdi. Davos Sanatoryumu en meşhuru, en rağbet göreniydi. Avrupa'ya gitmeye gücü yetmeyenler ise, Davos'un mikroklimasına çok benzeyen Heybeliada'ya giderlerdi.

Buranın havasının Davos'a benzediğini ilk keşfedense Hacı Sami Bey oldu. Uzun boylu, zayıf, köse sakallı biriydi. Geceleri terliyor, kesik kesik öksürüyordu. Dönemin en iyi doktorlarını bir bir dolaştı, hepsi: "Bol gıda, bol hava, istirahat-ı mutlaka" diyor, başka bir çare gösteremiyordu. O da bunun üzerine bir bahar sabahı yandan çarklı vapurla Heybeliada'ya gitti (1895). Vapur Büyüka-da'dan kalkıyor, tüm adalara uğrayarak Galata

Köprüsü'ne geliyor, akşamları da geri dönüyordu. Vapurun yolcuları sayılıydı. Biri geç kalsa kaptan anlar, beklerdi. Hacı Sami Bey Heybeli'de iskeleden çıkar çıkmaz havanın değişikliğini, hafifliğini fark etti. Dalgalar çakılları okşuyor, direkler üstündeki sahil gazinolarında güler yüzlü insanlar oturuyordu. Sokaklarında pantolonlu, ceketli beyler, şapkalı, şemsiyeli hanımlar dolaşıyordu. Tertemiz giyimli, tatlı dilli esnaf, beyaz önlüklü kibar satıcılar onu büyülemişti. Uygur bir köyü burası. O tarihte askeri okul ve karakol personeli hariç ada ahalisi silme Rum'du. Hacı Osman Sami Bey o gün Rum mahallesinin göbe-

ğinde kendine bir ev tuttu. Karısı, beş çocuğu, Arap bacı ve hizmetçisiyle kira evine yerleşti. Hacı Sami Bey her yaz bahar gelince Heybeli'ye taşındı, bol bol çam ve deniz havası aldı, kendine çok iyi baktı ama sonunda o da vereme yenik düştü (1919). Sonradan oturduğu sokağa onun adı verildi.

Heybeli-Davos benzerliğini ikinci keşfedense Dr. Tefik İsmail Gökçe adında bir halk kahramanıydı. Bu vatandaş yıllarca didine-rek yetkililerin dikkatini çekmiş ve nihayet sanatoryumun kurucusu olmuştu. Heybeliada Sanatoryumu'nun Kuruluş ve Gelişimi adlı kitabında buranın Davos'tan bile şifalı olduğunu ileri sürmüş ve bunu kanıtlamıştı. Adı geçen kitaptan öğrendiğimize göre, havasının basıncı, yıllık ortalama ısısı, nemi, yağmuru, rüzgârı, sisi, güneşi, iyonu ve iyonizasyonu ile Heybeli iklimi eşsizdi ve Davos ortalamalarından daha üstündü.

1895'te icat edilen röntgen, Batıda akciğer taramasında yaygın olarak ancak 1920'lerde kullanılmaya başlamıştı. Heybeli Sanatoryumu röntgene, kuruluşundan üç yıl sonra 1927'de kavuştu. Artık hastalığın erken teşhisi müm-

kündü, fakat ilerlemiş vakalar hâlâ kurtarılamıyordu. Basilin canına ot tıkayan antibiyotik bulununcaya kadar bu böyle devam etti. II. Dünya Savaşı ekonomileri yüzünden yaşanan derin yoksulluk her on kişiden birini verem etmişti. Strep-

tomisin ortaya çıkınca Türkiye Cumhuriyeti, milleti kasıp kavuran illete karşı "Verem Savaş Kampanyası" başlattı. Her birinde röntgen cihazı bulunan yüzlerce minibüsle, doktor, laborant ve hemşirelerden oluşan ekipler yurt dışında verem taraması, BCG aşı kampanyası yaptı. 1950'lerde yürütülen bu çalışma sırasında her ilde röntgen cihazı ve laboratuvarı olan Verem Savaş Dispanserleri de açıldı. İşte bu sıralar bu mücadelenin merkez üssü Heybeliada Sanatoryumu'ydü.

**Hacı Sami bey,
uzun boylu,
zayıf, köse sakallı
biriydi.
Geceleri
kesik kesik
öksürüyordu.**

Türkiye, 1960'ların sonuna kadar sürdürülen bu mücadeleyle veremi salgın bir hastalık olmaktan çıkardı ve hatta bu başarısı Dünya Sağlık Örgütlerince takdir edilip diğer yoksul ülkelere örnek gösterildi.

Bu başarının ardından yöneticiler gaflet uykusuna yattı. 1980'lerden itibaren verem yine hortladı. 1990'lara gelindiğinde, veremli hasta istatistikleri, kampanya öncesinden de ağır bir salgınla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyordu. Yöneticilerin gaflet uykusu halen sürüyor. Bunun kanıtı ise vereme karşı hâlâ hiçbir özel önlem almamaları. Tersine dispanşerler kapanıyor, bütçeleri daraltılıyor. Eskiden dispanşerlerde halktan para alınmazdı, şimdiyse alınıyor. En nihayetinde geçenlerde 80 küsur yıllık Heybeli Sanatoryumu'nu da kapattılar. Hey gidi hey, 40, 50 kuşağından kim bilir kimlerin yolu düşmüştü buraya. İlk aklıma gelenler Hayalet Oğuz ile Ece Ayhan

mesela. Bir de gizli gizli yatıp çikanlar var, veremli diye bilinmemek için. Şimdi orayı sırf arsası ve manzarası için kim bilir hangi kurtlar kapacak, 300.000 metrekaarelik muhteşem arazisi kimlerin olacak.

Zaten bu hırsızlar uzun zamandır hastaneye dadanmıştı. 1970'lerin başından itibaren tayin edilen başhekimlerin birkaçı hariç hepsi sanatoryumu soyup soğana çevirdi. Bir başhekim hastane için alınan inşaat malzemelerini yüzme havuzlu kendi villasında kullandı. Bir başkası hastane demirbaşı çok kıymetli onlarca tabloyu hiç etti. Hatta bunlardan bazısı sonra adada emlakçılık, komisyonculuk yapmaya başladı. Bu rezaletlerin bazıları televizyonlara bile konu oldu. Ama değişen bir

**Artık
Heybeli'de
“çam kokusu,
deniz
havasıyla”
tedavi efsanesi
yaşamıyor.**

şey olmadı, yapanların yaptıkları yanına kâr kaldı. Hademesinden başhekimine kadar yıllarca hoyratça sömürülen sanatoryum nihayet 2000'li yıllara gelindiğinde tamamen iflas etmişti. Doktorlar sabah 10'da işbaşı yapıyor, öğleden sonra

15.30 vapuruyla hastaneyi terk ediyordu. Yiyecek, içecek, temizlik, ilaç ve tıbbi gereç ihaleleri mafyanın eline geçmişti. Hastane ambulansı, eğer doktorları vapura yetiştirmekle meşgul değilse

hastaların hizmetini görüyordu. Burasını yalnız kendi personeli değil, başta Sağlık Bakanlığı, İl Sağlık Müdürlüğü olmak üzere Adalar Kaymakamlığı ve Adalar Belediyesi de çok istismar etti. Nihayet sonunda işte becerdiler. Artık Heybeli'de “çam kokusu, deniz havasıyla” tedavi efsanesi yaşamıyor. Sanatoryumdan geriye köpekleri kaldı. Hastane mutfağının atıklarıyla beslenen köpekleri, birkaç hayvan dostu düne kadar evlerinden, aşçı esnafından topladıklarıyla besliyordu. Ancak geçenlerde bir gece onları da zehirlemişler. Sanatoryum artık tamamen sahihsiz.

(*) Bu yazı Hacı Sami Bey'in torunu Nejat Gülen'in Heybeliada kitabından yararlanılarak yazıldı. “Dört tarafı denizlerle çevrili ülkemizin” deniz edebiyatı yapan (Halikarnas Balıkcısı, Zeyyat Selimoğlu, Yaman Koray) gibi birkaç yazarından biri olan Nejat Gülen'in Heybeliada üstüne yazılmış başka kitapları da var.

Şen Profesörler Ahmet İnam ve Cengiz Güleç, bu ay şiddeti konuştu. Emrah Serbes kağıda döktü.

Yaşamak şiddet mühendisliğidir

Ahmet: İstersen ben başlayayım. Ondan sonra sen "Yahu ne saçmaladın böyle" diye girersin.

Cengiz: Ahmet hocam, bakıyorum yine atışa hazır füze gibisin.

Ahmet: Çağrışımla düşündüğüm için hep öyle oluyor. Ben de fikir diye bir şey yok, havada uçuşan fikirleri topluyorum. Konu neydi?

Cengiz: Şiddet.

Ahmet: Şiddet konusunda birkaç yanlış anlaşılan şey var bana sorarsan.

Cengiz: Hemen yanlışlardan girme, şiddet nedir, ondan başlayalım.

Ahmet: Yok, ben önce ne olmadığını anlatacağım ki, ne olduğu anlaşılsın. Öncelikle yanlış anlaşılmalara bakmak lazım, bunlardan biri, insanın şiddet taşımayan bir varlık olduğu sanısı. Yani şiddet bazı anormal durumlarda ortaya çıkar gibi düşünülüyor. Oysa şiddet yaşamın kendi içinde olan bir şeydir. Yaşam

şiddetle beraber süren bir şey. Dolayısıyla yeryüzündeki hayatın içinde agonistik

bir şey var.

Cengiz: Çatışma anlamına gelen "agon"dan bahsediyorsun değil mi?

Ahmet: Evet. Agon deyince daha entelektüel oluyor, çatışma desem nerede kaldı bizim profesörlüğümüz. Dolayısıyla yaşamak sürekli çatışmalarla sürüyor, ölüm, doğum, değişim vb. Bunlar sürekli olarak, hep aynı kalmak isteyen varlığı zorluyor. Yani zor diye düşündüğümüz şey, bizim muhafaza etmeye çalıştığımız durumlarda ortaya çıkıyor. Şiddet, doğal yaşamın bir parçasıdır diye düşünüyorum. Bu tabi, insanın kurduğu düzenle de çatışan bir şey. Çünkü insan doğanın olağan akışı içinde var olamıyor. Doğanın akışını değiştirerek var olabiliyor. Diğer canlı türlerinden farkı o. Hayvanlar arasında da büyük bir kavga var, türün devamı açısından. Ama durum insanlara gelince değişiyor, insan doğanın bir parçası olduğundan şiddeti içinde taşıyor, fakat bir arada hayatı sürdürebilmek için, bizzat şiddetle çatışma içine giri-

yor. Yani içindeki şiddetle çatışıyor. İçindeki şiddeti kabullenemiyor. Hemen bir slogan atayım: "İçinizdeki şiddeti, hayat adına, insan olma adına dönüştürebilirsiniz."

Cengiz: Dediklerine katılıyorum ama şiddet tanımına biraz daha farklı yaklaşmamız lazım.

Ahmet: Ne gibi?

Cengiz: Birazdan söylerim, önce sen şu dönüştürmeyi anlat.

Ahmet: Yani insandaki şiddet potansiyelinden bahsediyorum. Bu nükleer enerji gibi bir şey. Bunu dönüştüremezsen bomba oluyor. Ama dönüştürebilirsene bir sürü enerji elde edebilirsin. Hastalıkların tedavisinde kullanabilirsin. İçimizde hep bir şiddet var, içimizdeki şiddet demek denetleyemediği-

Hayvanlar arasında da büyük bir kavga var, türün devamı açısından.

miz enerji demek. Büyük bir ölçüde bunu denetleyemiyoruz, çünkü şiddeti yaratan kaynaklar arasında bir ahenk sağlayamıyoruz. İçimizde değişik şiddet kaynakları var, bunlar dürtüler olarak kendini gösteriyor. Mesela Nietzsche'den alarak konuşalım: Yani Nietzsche abimiz, koçum benim.

Cengiz: Arkaya posterini de asmışsın.

Ahmet: Evin bahçesine de büstünü koydum. Şimdi diyor ki Nietzsche, düşünmek bir dürtüdür, felsefe yapmak bir dürtüdür. Bütün kültürel, manevi alanın altında yaşam enerjisi, dürtü var. Şiddet var yani. O dürtüleri biz harmonize edebilirsek, orkestrasyonunu yapabilirsek, o zaman o dürtüler bir gürültü olarak çıkmayacak ortaya, büyük bir senfoni olarak çıkacak.

Cengiz: Tabii dürtüleri tanzim etmesini bilmek lazım.

Ahmet: Ama insan değişik sebeplerden dolayı o dürtülerini tanzim edemiyor. Yaşamak o anlamda bir dürtü mühendisliğidir. Yani şiddet mühendisi olamıyoruz, ayarlayamıyoruz. Bu radyonun sesini sonuna kadar açmaya benziyor. Şimdiki gençler de çok büyük gürültüyle dans ediyor, ayarları bozuk. Tabi onlara göre de benim ayarım bozuk. Mesela bana şiddet gibi gelen bir şey sana gelmeyebilir. Ben yaşlı bir adam olarak: "Nasılsınız beyefendi, iyi misiniz?" falan diyorum. "N'aber lan moruk" dendiğinde bana şiddetmiş gibi geliyor. Hâlbuki bu laf sana şiddet gibi gelmeyebilir. Samimiyet gibi gelir.

Cengiz: O laf bana samimiyet gibi gelmez.

Ahmet: Seni biliyoruz Cengiz Abi, ben sen derken, genç kuşağı kastettim yani.

Cengiz: Anladık herhalde onu kastettiğini, espri yapayım dedim anlamadın.

Ahmet: Sana bir haller oldu son dönemde.

Cengiz: Neyse, sen devam et.

Ahmet: Sen konuşmayacak mısın?

Cengiz: Bir sürü yanlış şey söylü-

yorsun, sonda toplayacağım.

Ahmet: Karı koca ilişkilerindeki şiddetten bahsedeyim mi?

Cengiz: Bahset.

Ahmet: Çok önemli bir nokta şu; bencil koca arkasını dönüp uyurken, normal koca zaten arkasını dönüp uyur diye düşünüyor. Ama o kadına şiddet gibi geliyor. Aynı şekilde, kadının kocasını himaye etmek için yaptığı davranış da, kocasına şiddet gibi geliyor. "Ulan karı her şeye karışıyor, bütün özgürlüğümü aldı, mahvetti beni" diye düşünüyor. Dolayısıyla neyin şiddet olup olmadığı iki şeye bağlı; bir içimizdeki şiddet kaynağını ayarlamamıza, iki dışarıdan gelen şedit vuruşları ayarlamamıza. Demek ki bir şiddet vericimiz var, bir de şiddet alıcımız. Şiddet alıcımız, dış dünyanın ne kadar üzerimize geldiğini düşünmekle güçleniyor. Öyle insanlar var ki, en ufak şeye kızarlar. Ufacık bir ses çıksa, gürültü gibi algılıyor. Ufacık bir sırtısan "Ne demek istiyorsun lan" diyor.

Cengiz: "Döverim seni dayı" vardı, onu anlatsana.

Ahmet: Anlatayım. Bir gün mezar ziyaretinden dönüyoruz bayramda. Ters yola girmiş genç bir çocuk, dedim ki; "Ters

yoldasın git" Bu arabadan indi beni dövmeye. "Döverim seni dayı" diyor. Dedim ki "Bak evladım; bir, bugün bayram. İki, burası mezar. Üç, ben yaşlıyım. Şimdi beni döv" Yani yaydığım dalgalarla adamın şiddet vericisini felce uğrattım.

Cengiz: Şimdi sen her şeyi çorba-ya çevirmeden, ben şu kavramları bir

açıklayayım. İki kavram çok karışıyor, şiddet "violence", buna benzeyen ama aynı olmayan bir de agresyon var. Agresyonu tanımlayan Freud, tabi bunu icat etmiş değil. Nietzsche Ahmet'in abisiyse, Freud da bizim abimiz.

Ahmet: Kendisi Freud zaten. Okuldayken Freud Cengiz derlerdi. İkisini yan yana koy hangisi Cengiz hangisi Freud anlayamazsın.

Cengiz: Doğrudur. Yani Freud bunu tanımlamış ama agresyonu icat etmiş değil. Seksüalite, nasıl ki insanlığın var oluşundan beri varsa, agresyon da öyle. Freud'un bahsettiği agresyon tanımı, insanın biyolojik, sosyolojik ve psikolojik bir varlık olmasından temelleniyor. İnsanın bu tür eğilimi var ama, bunun karşısında yaşamı uğurlayan eros, bir tanımı da libido, yaşam gücü enerjisi var.

Ahmet: Schopenhauer da bahseder bundan, yaşam istenci diye.

Cengiz: Antik düşünürlerde de, çağdaş düşünürlerde de bu diyaletik bakış mevcut. Yani yaşamı bir antagonizma içinde görmek. Bir tarafta yaşamı sürdüren enerji, türün devamı açısından zorunlu kaynak olan eros.

Bunun karşıtı da yine biyolojik olarak agresyon, yani saldırganlık. Saldır-

ganlık içsel, ontolojik bir şey. İnsanın insan olmasının temel eksenini. Eros cinsel enerji anlamını da sağlıyor, türün devamını sağlayan ana dürtü. Agresyon da her ne kadar saldırganlık dense de, saldırgan ve yıkıcı olmak zorunda değil. O da yaşamın sürdürebilmesi için gerekli bir güç. Farkı Erosa karşı Tanatos olması.

Ahmet: Ölüm anlamına gelen Tanatos'dan bahsediyorsun değil mi?

Cengiz: Evet. Ama entelektüellik olsun diye değil, erosun karşısında tanatos dersin, kavram böyle. Yaşam dürtüsüyle ölüm dürtüsü, denebilir ki, bu iki dürtü nasıl birleşir, bunun türevleri var. Ne yapıyor insanoğlu varlığını sürdürebilmek için? Besini dışarıdan alıyor ve parçalıyor. Yani kendi yapıtaşlarına dönüştürüyor, bu parçalamaya dönüştürme bir tür tanatos-tur. Bu bir agresyondur, dışarıdaki nesneyi alıp parçalıyorsunuz. Bu sadece besinler için meşru, ama insanoğlu duygusal ihtiyaçları dolayısıyla da

bu -

İnsan olmanın olmazsa olmaz koşulu mu şiddet, yoksa sonradan edinilmiş bir şey mi?

nu yapıyor. İkili bir gerilim var.

Ahmet: Sen hep erkek söyleyişlisin, insan demiyorsun da, insanoğlu diyorsun.

Cengiz: İnsan kızı olarak değiştiyor o zaman.

Ahmet: İnsan demek lazım.

Cengiz: Galatimeşhur demişler. Kadınlar Birliği'ndeki söyleşinden sonra sen böyle oldun. 'Eskiden itiraz etmezdin.

Ahmet: Olabilir. Ontoloji yerine de ontik demek lazım. Çünkü ontoloji ontos üzerine teoridir. Teoriden gelmediğini belirtmek için ontik demek lazım. Bunu ayırmak da zor, çünkü teori mi yapıyorum, varlıktan mı bahsediyorum belli değil. Neyse sen devam et.

Cengiz: İnsan olmanın olmazsa olmaz koşulu mu şiddet, yoksa sonradan edinilmiş bir şey mi? Bu çok tartışılır. Loré'nz diye bir adam var, hayvan davranışlarını en iyi inceleyenlerden biri. Bu Loré'nz'in, agresyonun bütün canlı türlerinde doğuştan getirilen temel bir içgüdü olup olmadığını incelemiştir. Hayvanda agresyon

ne zaman başlıyor, yaşam alanına bir tecavüz olduğunda ya da öyle algılandığında. Yani benim yaşam alanıma müdahale diye algıladığım durum gerçekten öyle olmayabilir. Öyle bir niyet ya da kasıt taşımıyor olabilirsin ama, karşı taraf bunu nasıl anlayacak? Kısacası agresyon dürtüsü, esasen savunma amaçlıdır. Yaşamı sürdürebilecek besin sınırlı olduğunda, buna göz dikme karşı saldırganlığı doğurur. Bu ne demektir, yani asli değil, yapısal, sonradan ortaya çıkan bir şey agresyon. Bu insan için de geçerli. Ama bizde net yaşam alanı, hele

ruhsal planda manevi varlığımızı çevreleyen zorunlu yaşam alanını tayin edemiyoruz.

Ahmet: Ben şimdi neden kızdığımı anlıyorum ya.

Cengiz: Nedir abi?

Ahmet: Ya bir sürü insan yaşam alanımıza giriyor ve bunlar benim için tehdit oluyor. Vahşi hayvanların yaşam alanını korumak için neden ısırıklarını, parçaladıklarını şimdi daha iyi anlıyorum.

Cengiz: Hatta buna sosyolojik açıdan bakmak da mümkün. İnsanların birbirine fiziksel yakınlaşmasına bakalım. Bu kültüre bağlı bir şey ama biyolojik bir yanı da var. Öyle kültürler vardır ki, örneğin Batı dünyasında, burun buruna yirmi santimden fazla yaklaşamazsın.

Ahmet: Yani yirmi santimden aşağı oldu mu namus gidiyor.

Cengiz: Sevgili ya da özel kişiler için geçerli değil tabi bu.

Ahmet: Hani vardı ya bizim zamanımızda Parçala Behçet, Yırt Kazım.

Cengiz: Sulandırma.

Ahmet: Yok abi böyle anlatmayınca gençler anlamıyor sonra.

Cengiz: İşin erotik yanına gelelim.

Ahmet: En sevdiğim konu.

Cengiz: Evet, sevişmede cinsel dürtü. Biyolojik olarak yeterli dürtünüz olsa bile, eğer agresyon buna uygun biçimde katılmıyorsa, gerçek bir sevişme, yani iktidar olmuyor. İktidarsızlık diyoruz ya, batı dillerinde de bu böyle, erkeklik gücü özdeşleşmiş. Güç ve iktidarı sağlayan agresyonun belirli dozu, olmadığı takdirde...

Ahmet: Yani saldır, yumul!

Cengiz: Sen öyle de, benim dediğim şu: Duygusal isteğiniz ne kadar yüksek olursa, yeterli agresyonu sağlamakta güçlük çekiyorsunuz. Özellikle erkeklerde görülen bir durum bu, o kadar seviyor, öylesine büyük bir aşkla dolu, ama sevgilisiyle beraber olduğunda bir türlü cinsel eylem gerçekleştiriyor. Çünkü cinselliği bir türlü saldırma ve yok etme gibi anlıyor. Bu durumda çöküyor, ket vuruyor.

Ahmet: İnsan sevdiğini şey yapar

mı mantığı.

Cengiz: Aynen öyle. Bu ne demektir, duygusal boyutu ne kadar yüksek olsa da bunu tamamlayan biyolojik etkenler olmazsa, agresif dürtüler olumlu manada buna iştirak etmezse doyurucu bir cinsel yaşam mümkün değil.

Ahmet: Agresyonun yapıcı bir yönü de var yani.

Cengiz: Özeti bu. Ama agresyon dürtülerimiz ertelendiğinde, onun da bir nesnesi olacak ve onun üzerinden bir doyum da sağlanacak. İşte bu doyum ertelenirse ortaya çıkan şiddettir. Yani doğal sayılabilecek agresif dürtülerin, meşru yollardan doyumunu yasaklanıyorsa, engelleniyorsa, kısıtlanıyorsa, o agresyon üzerinde büyük bir baskı varsa bu şiddete dönüşebilir.

Ahmet: Ben boşa konuştum yani.

Cengiz: Öyle değil, senin başta söylediklerin agresyona giriyor. Benim demeye çalıştığım şu, şiddet bahanesi ne olursa olsun, türü ne olursa olsun, sağlıklı ve beşeri sayılamaz. Şiddet her durumda patolojiktir. Tabi bunu doğamızdaki agresyonu ayırarak söylüyorum.

Ahmet: Abi şiddet üst kimlik, agresyon alt kimlik. Yani kim kimi şey yapıyorsa o alt kimliktir.

Cengiz: İnsan doğuştan tahripkâr bir yaratıktır deme şansımız yok ama insan tümüyle yapıcıdır, olumluyucudur da denemez. İnsan bu ikisini bir arada barındırır, diyalettikten kastım

bu. Genel olarak kültürel analistlere katılıyorum, ama yaşlandıkça biyolojik yanı-
mı -
zın

da öneminin farkına vardım. Gençken pek çok şeyin edinilmiş, öğrenilmiş olduğuna inanıyorduk. Bu böyle olmalıydı ki, insanın sonradan kazandığı olumsuzlukları bizim değiştirme şansımız olsun.

Ahmet: İnsan değişmiyor mu abi?

Cengiz: Öyle kolay değil.

Ahmet: Muayene pârasını alıyor-sun ama.

Cengiz: İşimiz bu.

Ahmet: Yani hıyar geldik, hıyar gidiyoruz. Psikiyatrların da suçu yok aslında. O kadar okuduk hâlâ hıyarız.

Cengiz: Bütün din kitapları insanı, eşref-i mahlûkat, muhterem varlık olarak da tanımlansa, "maiyetimiz kamiştan farklı değil" Pascal'ın dediği gibi.

Ahmet: Bu bilim insanı olan Pascal mı?

Cengiz: Evet.

Ahmet: Pascal No-uma değil yani.

Cengiz: Değil. Margaret Mead; 1930'lu yıllarda, çok ilginç bir araştırma yapıyor, iki ilkel kabile. Aynı coğrafyayı paylaşıyorlar. Bir kabile çok yumuşak başlı, topluluğun aşağı yukarı bütün üyeleri, soysal karakter. Ama komşu kabilede kıskançlık, kuşkuculuk, paranoya, her bir bozukluk var. Her an saldırıya hazır bir savunma pozisyonundalar. İki toplumun karakteri birbirine zıt. Onun için, coğrafyaya bakıp da biz agresif toplumumuz öbürleri yumuşak deme şansımız yok. Hele hele daha karmaşık toplumlarda bir genellemeye gitmek mümkün değil. Agresyonun kendisi değil, denetlenebilmesi kültüre bağlı bir şey. Sosyalizasyon sürecini düşünürsek, insanın anne karnından, yani mut-

lak bağımlılıktan bağımsızlığa doğru yönelmesi, agresyonun kabulü ve evcilleştirilmesiyle olur. Bunun ardından sosyal etkiler gelir.

Ahmet: Atalarımız da böyle miydi?

Cengiz: Böyleydi tabi. Agresyon olmasa, rakip etoburlarla savaşım ayakta kalması mümkün müydü? Toplu dayanışma, alet geliştirme ve agresyonun varlığıyla hayatta kaldık. Günümüz toplumlarındaysa, rekabete ve başarıya yönelik vurgu ne kadar yüksekse, o toplumda şiddete eğilimin de o kadar yüksek olduğu görülüyor. Bunların yerine uyum ve uğraşma varsa, azalır. Yani uygarlığın gelişimi bizi ayakta tutan agresyonu, hayatımızı mahveden şiddete dönüştürdü.

Ahmet: Batı, denetleme üzerine kurulmuş. Oysa Uzakdoğu kültürlerinde tabiatla uyum söz konusu olduğu için şiddet gözüküyor. Mesela

adam barutu buluyor, silah yapmak aklına gelmiyor, havai fişek yapıyor. Batılı gelip o baruttan top tüfek yapıyor. Yani şedit kültürler var, bir de nermi kültürler, nermi yumuşak demek. Tekerlek anlamında değil. Makbul yumuşaklık, içinde sertlik taşıyan yumuşaklıktır. Yani büyük yaşam enerjisini, erotik enerjiyi koruyan bir yumuşaklık.

Birçok ki-
bar in-
s a n
görür-

İnsan
doğuştan
tahripkâr bir
yaratıktır deme
şansımız
yok.

sün, içindeki şiddeti maskeler, hıyarın biridir aslında. Şiddeti terbiye edebilmek, içimizdeki şiddeti insani kılmak, manevi hâle getirmek çok az insanın başarabileceği bir şey, kolay değil. Şiddet terbiyesi terbiyelerin en gücüdür. Nermi Farsçada yumuşak demek. Nerin pehlivan, yiğit demek. Yani nermi, nerin olunca yiğit oluyor. Dolayısıyla yiğit yumuşaktır, öyle yiğitleri seviyorum.

Cengiz: Kabadayı değil.

Ahmet: Ama gereğinde seni tutar atar. Böyle yanına yaklaşırsın, okşarsın.

Cengiz: En güçlü kılıç, kınından çıkmayan kılıçtır. Samuray kılıcı kınından çıkardığı zaman kullanacağını bilir, önden çıkarmaz.

Ahmet: Zayıf hoca, hep bağırır, çağırır. Halbuki kendinden emin ve hâkimsen bunu yapmazsın. Agresif olmak, biraz da içimizdeki eksikliği gösteren bir şey.

Cengiz: Hilm de, Arapçada, tabiat, huy yavaşlığı demek.

Ahmet: O zaman senin adın Hilmi, Benimki Nermi olsun. Hocanın adı da Nermi Uygur'du zaten. Ben neden yumuşak bir insanım biliyor musun? Bizim evde alt katta kullanılmayan bir tuvalet var. Oraya bir kum çuvalı asıyorum, kime kızdıysam artık, bir resmini yerleştiriyorum çuvala, bir saat vur Allah vur yapıyorum. Yer misin yemez misin? Herkesin bir şiddet odası olmalı, insan orada bağırıp çağırmalı, ne yapacaksa yapmalı. Ben şiddetim geldi diyerek tuvalete gidiyorum evde.

Cengiz: Senin anlattığın öfke kontrolü, şiddet kontrolünün bir ön basamağı.

Ahmet: Ben adamı tuvalette sanal olarak dövüyorum, çıkınca sarılıyorum boynuna. Öfke dediğin çok da tatlı bir şey.

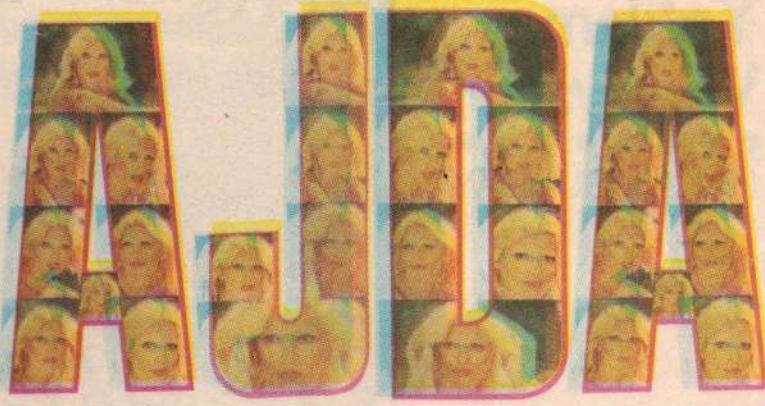
Cengiz: Öfke baldan tatlıdır. Zararsız nesnelere yöneltirsek bu da bir kurtulma yolu. Oysa sahici öfke, hedefine yönelmediği takdirde yatışmaz. Seninki sulandırma tabii. O tuvalete girdim ben, öyle çuval falan yoktu.

Ahmet: Sen gelince saklıyorum çuvalı. **h**

AZZA-MAN!

BU SAYIDA: AZZA-MAN, MANTIKEN İMKÂNSIZ BİR EYLEM OLMASINA RAĞMEN, 'PAYLAŞMA'NIN BİR KELİME OLARAK NASIL ORTAYA ÇIKTIĞINI ARAŞTIRMAKTADIR.

Ajda Pekkan'ı "mutlaka şarkıcı olması gerektiği" konusunda ikna etmeye çalışanlar genç komşulardır.

Ajda Pekkan tarihine giriş:

İlkokulda tanışmıştık, biz çocukça anlaşıyorduk

Ayşe Ajda Pekkan.

12 Şubat 1946,

İstanbul doğumlu.

Anne Nevin (Dobruca),

baba Rıdvan Pekkan.

Nevin Pekkan 'ev hanımı'. Baba Rıdvan Pekkan ise 'binbaşı' (sonradan 'albay') olarak Deniz Kuvvetleri'nde görevli.

Ajda Pekkan, yedi yaşına kadar olan yaşamının büyük bir bölümünü dedesinin Erenköy'deki çiftliğinde, "hayvanlarla ve tabiatın tüm güzellikleri içinde" geçirir. Sanaatçı bu günleri, yıllar sonra şöyle anacaktır: "Yedi yaşıma kadar hayatım mütevazı bir köy evinde geçti... Nedense hiçbir zaman toplum hayatına alışamamışımdır. Toplum hayatını pek sevmem. Vahşi yaradılışımdır. Çocukluktan beri kafam hep başka taraflardadır." Mütevazı köy evi, "İçerenköy, Böcekli Cami'de, 24 dönüm arazi üzerinde bulunan ahşap bir köşk"tür. Sanaatçının yıllar sonra, bir röportajı fırsat bilerek çocukluğuna dönmesi üzerine "Fıstık ağaçları, meyve ağaçlarıyla dolu bahçesiyle bir ahşap

köşk" diye tanımlayacağı bir ev. Bu evde, annesinin Nedime Dobruca'dır Ajda Pekkan'ın en büyük desteği.

**Ajda,
eğitim hayatı
boyunca hiç
'parlak' bir
öğrenci
olamaz.**

Ajda Pekkan için yaşam, 'mütavazı köy evi'nden sonra, baba Rıdvan Pekkan'ın görevi nedeniyle Gölçük ve Çanakkale'de geçer. İlkokul öğrenimi de, Kadıköy - Gölçük ve Çanakkale arasında mekik dokuyarak tamamlanır. Sonra da, Kadıköy Kız Ortaokulu ve Çamlıca Kız Lisesi'ne devam edilir. Eğitim hayatı boyunca hiç 'parlak' bir öğrenci olunamaz. Öğretmenlerinin "aklı fikri resim yapmak ve şarkı söylemekte" dedikleri bu öğrencinin en başarılı olduğu alan okul müsamereseleridir.

Bu müsamerelerde 'başrol' her zaman Ajda Pekkan'ındır. Ama okuldaki bu popülerliğe rağmen, çok meraklı olunan 'Resim' ve 'Müzik' dersleri dahil notlar hep 'sıfır'dır. Yıllar sonra bugünleri anar ve anlatırken; "Çok yaramaz ve haylazdım. Tıpkı bir oğlan çocuğu gibi. O zamandan bu zamana değişmeyen tek huyum özgürlük, sevmek, liberal olmak" diyecek ve 'tembel ve yaramaz bir öğrenci' olarak geçirilen günlerinden kendisine bir 'bağımsız kadın' portresi çıkarmaya çalışacaktır.

Müsamereler dışında, evde de her saniye şarkı mırıldanılarak – söylenerek geçirilir günler. "Banyoda ellerimi yıkarken mırıldandığım melodiler yavaş yavaş bende yer etmeye başlamıştı" denecektir yıllar sonra. Bu şarkı söyleme merakı, bir zaman sonra evden – okuldan dışarı taşar. Özellikle ikamet edilen mahallelerin gençleri tutkundur Ajda Pekkan'a ve söylediği şarkılara. Ajda Pekkan'ı "mutlaka şarkıcı olması gerektiği" konusunda ikna etmeye çalışanlar da bu genç komşulardır. Bu çocuklar, Ajda Pekkan'ı bir 'bilen'e, bir müzisyene başvurması, sesini dinletmesi konusunda zorlamakta, onu razı etmeye çalışmaktadırlar.

Bir zaman sonra ısrarlar sonuç verir.

Ajda Pekkan kesin kararını vermiştir: Herşeye rağmen şarkıcı olacak, hayatının her gününü şarkı söyleyerek geçirecektir. ¹¹

En Güzel Ajda Pekkan şarkıları

1- Üç Kalp (Hakkı Devrim Baba sözlerine takmak istese yeridir; "Karar ver artık, kimi daha çok sevdiğini..." Böyle mi der, böyle mi karar veririz? Ol-sun, şarkı çok güzel!).

2- Yeniden Başlasın (Bütün yeni başlangıçlar için vazgeçilmez bir fon müziği; bu kararlar, bu başlangıçlar bir an, bir gün, bir hafta sürecektir bile olsa).

3- Bambaşka Biri (Şarkı ilk çıktığında, kimi aceleci entelektüeller "Ajda femist oldu!" dedi ama o sadece eğleniyor ve eğlendiriyordu)

4- Deliyiz Biz (Hiç tutmamış 1997 tarihli "Eğlen güzelim gününü gün et"li albümünden; Selami Şahin, Pekkan'ı doğru okumuş ve tam ona göre bir şarkı yazmış).

5- Gençlik Yılları (Ajda Pekkan artık bir 'rocker', hatta daha çok Nancy Sinatra: "These Boots Are Made For Wal-

king"ın izinde; onun gibi değil ama o havada).

6- Sensiz Yıllarda (Paris günlerinin ilk meyvelerinden; yağmurlu günlerdi muhtemelen, tıpkı çoğu gün(ümüz) gibi).

7- Tek Yaşanır mı? ("Abra-cadabra" ve Pekkan apansız Sylvie Vartan gibi).

8- Sanane, Kimene (Hür doğmuş, hür yaşamış; gerçekten kime ne?).

9- Yaz Yaz Yaz (Tempo yükseliyor, Pekkan 90'lı yılları açıyor).

10- Petrol (Kıvanç K remix; Pekkan 2000'li yıllara merhaba diyor, tempo iyice yükseliyor).

Bu liste 'bugünlük' böyle; başka bir gün yapılırsa başka bir liste olabilirdi... Bırakın her günü, durmaksızın liste yapmaya kalkışsak bile sayfalar doldurmakta güçlük çekmeyeceğimiz kadar şarkısı vardır Ajda'mızın; her 'an' ve her 'durum'a uyacak kadar çok şarkı.

Aydın 'Sana kırmızı çok yakışıyor'u

80'li yılların ilk yarısı. 11 değil, 12 Eylül günleri. Biraz da Ege-

men Bostancı günleri. Sıkıntımızı dağıtmak için Şan Müzik-holü'nün kapısında kuyruklardayız. Biraz nefes alalım, biraz ferahlayalım, biraz 'çizmeli' amcalarımızı unutalım diye. Bostancı'nın hatırina, Ajda Pekkan, Emel Sayın ve Sezen Aksu (kimbilir neredeki 'vur patlasın çal oynasın' partisinde) bir araya gelmişler. Pekkan ve Sayın, gecenin önemine binaen ("Hoş geldin yeni yıl, hoş geldin yeni yıl, mutluluk getir bize...") siyah (yani 'resmi') giyinmişler. 'Şirin' Sezen Aksu ise mavi bir elbise seçmiş. Bir de kırmızı bant ve çizme... Hay allah, (şirin de olsa, ona kırmızı çok yakışıyor da olsa) şu 'çizme'den kurtuluş yok mu?

Resimleri, yaşam tarzı ve sivri çıkışlarıyla resim dünyasında apayrı bir yeri olan üstad Mehmet Güler'le Erkan Doğanay ve met üst söyleştiler.

Ben ölçüye inanırım kiloya ve metreye

Resme ilginiz nasıl başladı?

- Bütün çocuklar resim yapıyor, bazı-
larının çocuklukla birlikte resmi de
bitiyor. Ben, 'akıl balığ olduğun za-
man resim biter, çocukluk sürüyorsa
resim devam eder' diyorum. Resim
çocuğun çığlık atması gibi bir şey, bu
açıdan çok özel bir şey; bir kere kalı-
tımsal bir yanı var. Ailemde sanatçı
çok. Baba tarafımın hemen hemen
bütün erkekleri hobi olarak hat sana-
tıyla ilgileniyorlardı. Eğitim almışlar,
resme de yatkınlar. Mesela halam Be-
dia Güler, Sanay-i Nefise'nin ilk kadın
ressamlarından birisidir. 1930'larda
Berlin'de güzel sanatlar akademisinde
resim eğitimi almış. Gözümü açtığı-
mda evde resimler görmeye başladım.
Babam mutaassıp bir adam olmasına
rağmen odasında yazı örnekleri, sa-
londa da resim sanatının önemli ör-
nekleri vardı. Evde hem güzel resim-
ler gördüm, hem de güzel müzikler
dinledim. Anne tarafından dayım çel-
listti ve aynı zamanda heykel yapan

bir keman yapımcısıydı. Böyle bir ço-
cukluk ortamı solumak benim için
büyük bir şanstı. O zaman daha fark-
lı bir başlangıç noktanız oluyor. Tabii
o zamanlar resimle birlikte tiyatro da
var hayatımda. Oyunculuk dürtüsü,
taklitler, çok erken başladı, uzun za-
man da resimle birlikte gelişti tiyatro.
İkisinde de profesyonelliğe ulaştım.
Benim, ne olacağım diye bir derdim
yoktu. Böyle bir derdim olmadığı için
de okuduğum okulların en haşarı ço-
cuğu bendim. Bütün bu sistemlere
bir tarafım uyarken, bir tarafımla da
karşı duruyor, ödevlerimi düzenli ya-
pıyor ama sonucuyla pek ilgilenmi-
yordum. Bir yandan sistemli davra-
nırken bir yandan da kendi keyfimin
önem verdiği şeylerin peşinden koşu-
yordum. O günün bakışıyla 'bu ço-
cuktan adam olmaz' diyorlardı. Hoş
şimdi adam oldum mu o da ayrı bir
mesele. O zamanlarda apar topar
çıktığım Saint Joseph' in şimdi meda-
rı iftiharlarındım.

Daha sonra...

- Akademiye girmeden önce bir sene
Haydarpaşa Lisesi'nde okudum. Ora-
da edebiyat hocam Nahit Hanım var-
dı. Nahit Hanım Türk edebiyatının
önemli bir simasıdır. Benim edebiyat
ve tarihe olan merakımı görünce 'Sen
neyine güveniyorsun, sen ne olacak-
sın' dedi. Ben de bunun üzerine 'res-
sam olacağım' dedim. 'Kültürsüz res-
sam olmaz' dedi bana Nahit Hanım.
Bu benim için bir işaret oldu ve aka-
demide okumalıyım diye tutturdum.
Sonra tabii ki akademiye girdim. He-
nüz birinci sınıftayken eğitimin gidişatı-
nı görünce bir hayli keyfim kaçtı.
Çünkü ben iyi çizim yapıyorken aka-
demiye girdim, üstünü tamamlayama-
dım. O günün akademisi Türk resmi-
nin tüm hocalarının hocalık yaptığı bir
ortamdı. O günün akademisi bir tesa-
düf değildir. Çok değerli ressamların
çıktığı bir yuvadır. Havadaki atmosferin
bile farklılığını hissettirdiği bir or-
tamda olduğunuzu, daha binanın giri-

şinden anladınız. Bu farklılığı anlatabilmeme imkân yok. Nasıl ki, İstanbul Beyoğlu'nu şimdi anlatamıyorsak, o dönem akademisinin, ne kokusunu, ne de bahçesinden itibaren bizleri karşılayan heykelleri ile buluştuğumuz havasını anlatmak imkansız. Kapılarının, duvarlarının özenle seçilmiş rengi, hatta hademelerin çok sükunetli, çok saygılı, hocaların veya kapıcının, hatta müdürün odacısının adeta bir seremoni şefi gibi orada bulunmaları farklı bir ortamda olduğunuzu ispatlıyordu size. Ben akademiye 1958'de girdim. Öncelerinde, daha sıcak ve sosyal bir ortam olduğunu da duyuyorduk. Yemeklerin orada yapıldığı, geceleri orada kalındığını duyuyorduk hocalarımızdan. Akademili olmanın getirdiği bir dayanışma vardı aramızda, bizim kuşağımızda böyleydi. Yaz tatillerini orada geçirirdik, parasız bir sürü arkadaşımız vardı, hoş hepimiz parasızdık. Ortak bir kesemiz vardı, kimin cebinde ne varsa ortaya koyar, hep beraber yer içerdik. Topluca sinemaya gider, para yetmezse tokata çıkılır, hocalara gidilir, okuldaki diğer çocuklardan eksikler, harçlıklar istenirdi. Ben ilk atölyemi tuttum, ilk kirami tokatla ödedim, hiç unutmam 125 liraydı. Arkadaşları dolaşıp, hepsinden 1 lira toplayarak kirayı ödemiştin.

Kimlerle arkadaştınız Akademi'deyken?

- Kometler falan vardı, ama ben onlardan önceki guruptaydım. Bu özgürlüğü bir eğitim kurumunda yaşamak o kadar kolay değil. Bir atmosfer, bir tolerans meselesi. O günün Türkiye'sine göre akademi, dışarıya çok fazla açılmayan, kendi içinde yaşayan bir yerdi. Ve burada önemli bir özgürlük sunulmuştu öğrencilere. Tabii tam arzuladığımız gibi bir özgürlük olmasa da, genele ve sisteme göre çok rahat bir yerdi. En azından çıplak modelle çalışılması bile uç bir örnektir. Bugün çoğu sanat eğitimi verilen kurumlarda bunun mücadelesi yapılıyor. Mesela geçenlerde Ankara'da bir konferansa katılmıştım, bir dinleyici kalkıp dedi ki: "Hocam ben Gazi Eğitim Fakültesi'ndenim. Okulumuzda çıplak model çalışması yok". Düşünebiliyor musunuz, hâ-

kim bir görüş bastırıyor ve sizin bütün gelişiminizi engelliyorlar. Özgürlüğünüz bitiyor. Resmin ne olduğuna dair o fikri oluşturmak önemli bir mesele. Hocaların beraberliği bir inanç olayıydı. Hocalar kendi içlerinde fikir ayrılıkları olmasına rağmen, bir arada o kurumu hem dışa karşı korur, hem de içerisinde kendisinden sonra gelecek kuşağı resmin içinde tutar ve önemli bir yer taşırdı.

Günümüzde hocalar arasındaki sürtüşmeler, sistemden mi kaynaklanıyor?

- Bugünkü hocalar da o dönemlerde öğrencilik yaşamış akademi geleneğinden gelen insanlar. Hırs ve farklı görüşler olabilir, bunlar doğal fakat bu tutumun öğrenciye yansıtılması tehlikeli. Öğrenciyi piyon olarak kullanmak, öğrenciden kazanmak ve popülist yaklaşımlar çok tehlikeli. Evet bu tehlike de yavaş yavaş akademiye etkisi altına almaya başladı.

Ülkenin siyasi durumu sizi nasıl etkiledi?

- Siyaset, 60'lı yıllara kadar tam içimizde hissetmediğimiz halde, bir şekilde bize yansiyordu. Figüratif re-

sim yapılırdı. Resim de figür esaslıydı. Konularda ister istemez hep aynı temalar etrafında dönüp dolaşıldı. Ama hâkim konular mitolojiden besleniyordu. Mitoloji dersi vardı. Kendimi akademiden uzak tuttuğum dönemde, klişe resimler yapılırdı. Köşelere doğru hareketler, kollar ileri, bacaklar geride birlikte üçgen içerisine yerleştirilmiş kompozisyonlar... Ve bize söylenen; 'resim edebi olmasın, en büyük tehlikedir!' İfade ederken resmin pür-problematikinden uzaklaşmamız, dolayısıyla hikayelerin hâkim olmaması gerekir. Endişemin bir miktarında da, böyle bir savla, sizi kendi düşüncenizde küçülten bir yaklaşım mevcuttur. Ve estetik böyle oluyor. Size bir anlamda nelerin güzel olduğu gösterilip, yüceltildiğinde, o günlük meseleden, çevrenizdeki olayları aktarmadan biraz endişeleriniz ön plana çıkıyor. Fakat buna karşın yine de kompozisyon konuları verilirken; kasap, manav araştırıp çiziniyorlar. Mesela ben manavla mezun oldum. Hasat yeri konusu veriliyor. Hayattan konular ama ben şehir çocuğuyum, hasadı ne bileyim. Bana ha-

**Resmin,
bir biçim meselesi
olmaktan çok,
filozofik bir kurguya
dayandığı
anlaşılamadı.**

sat denmiş olsaydı, iki tane öküz koyup, sarıya boyayıp verirdim resmi. Sap saman bilmem. Kasabı da öyle göründüğü gibi değil de, görüp algıladığın gibi yapmak zorunda kalıyorsun. 60'lı yıllarda bir öğrenci dalgası geldi. Bu rüzgâr, sonrasında 68 hareketini başlatan kuşaktır. Mesela 63 yılında ben akademiye terk ettim. Baktım ki üç sene idare edebilmişim. Ve hiç de keyifle resim yapmamıştım. Akademi beni resimden soğuttu. Benim kafamdaki resim bu değildi, ama neydi, onu da bilmiyordum. O günkü usta işlere, hocaların işlerine baktığınız zaman, empresyonist, ama empresyonist bile değil, ya da Cezanne vardır önemsememiz gereken, fakat ondan da nefret ettiriyorlar. Durup durup Cezanne'a bak, diyor. Gidip Cezanne'a bakıyorsun ama o günkü kafanla nasıl anlayabilirsin ki? Kendine bir usta seç deniyor. Kütüphaneden birkaç kitaba bakıyorsun, birisi hoşuna gidiyor, getiriyorsun, yok bu olmaz deniyor. Git de sen Monet'ye bak diyorlar. Güdümlü bir bakış. Ondan kopya yap deniyor. Hiçbir zaman ona nasıl bakılacağını da göstermiyorlar. Ben olmayanların, verilmeyenlerin üzerine eğitimimi inşa ettim. Kendimde ne eksikse,

onu bulup kendi kendime tamamlamaya çalıştım.

Bugünkü resim eğitimi nasıl buluyorsunuz?

- Figür resmi bir kalıp olarak ilerliyor. Bunun da temeli model ve doğa. Bir de büyük ustaların öğretisi. Hâlâ devam eden bir yanlış var. O günlerde bu yanlış karşılayacak bilgi ve dikkati aynı zamanda resim bilgisini esirgemeyecek, söyleyecek ve o noktada ödünsüz durabilecek hocalar vardı. Rönesans deseni esaslı bir öğreti olsa da bugün için yanlış bir öğretiler. Ne kadar iyi çizilirse çizilsin, ortaya bir şey çıkıyor sonuçta. Ama eli yatkın, figürü oradan oraya nakleden, figürün yapısını deşen, dağıtan, mekanı değiştiren, bütün bunları havanda ezip, tozunu alıp içine tüküren bir adam çıkmıyor. Kalıp içinde çalışan, tuvale kurşun kalemle önce çizgileri yerleştiren ve bu çizgilerin dışına çıkamayan bir sürü genç var. Bu yapı yaşıyor. Çünkü bunun ruhu yok. Resim bu değil.

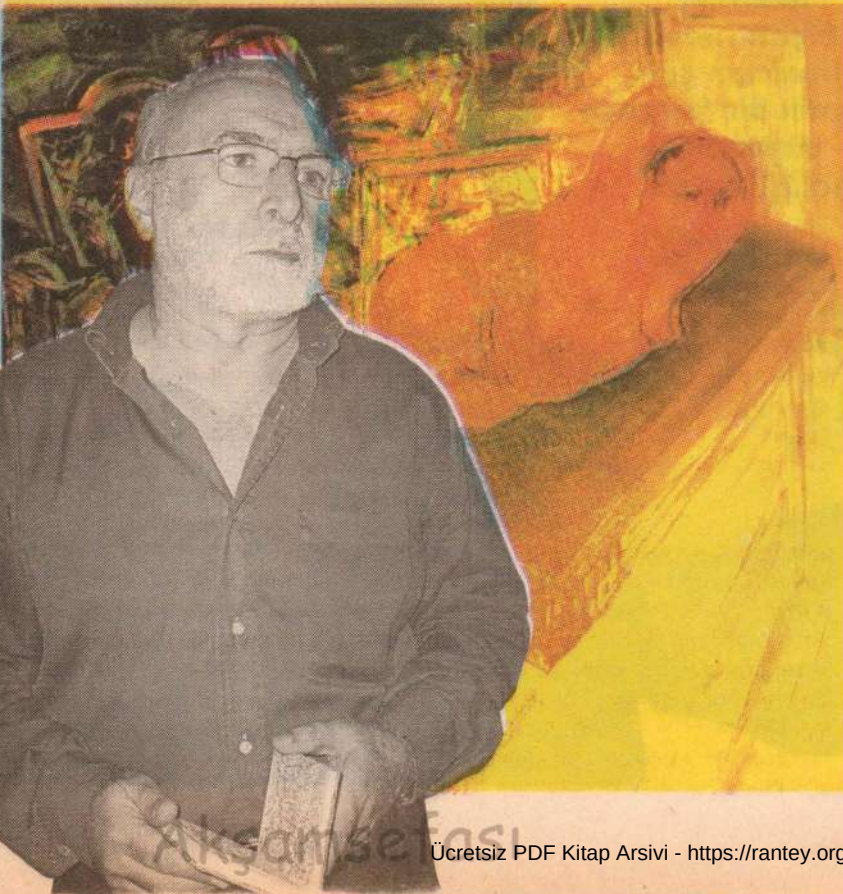
Devlet kendi sanatını korumak zorundadır. Yoksa kültürel zenginlik diye bir şey kalmaz.

Akademide bugün olmayan, konkur yapıldı o zamanlar. Üç dört konulu, bazen portre, bazen de natürmort, peyzaj gibi. Bu konkura katılmak için hocanın onayı ge-

rekirdi. Üç desen, bir tane de nü olacak. Bu resimlerden dereceye girenleri okul parayla satın alırdı. Bu önemliydi, öğrenci resminden para kazanır ve resmi okulun arşivine girerdi. İşte bu geleneği bıraktılar. O kuşak giderken, başka bir ruhu olan, o ortama uyamamış kabızlıktaki birtakım adamların hocalık yapması bozulmayı sağlayan etkenlerdendir. Akademi balosunu da bitirdiler. Bir kısım adamlar, akademiye hoca olmak için çeşitli kumpaslara girdiler. Biz, Avrupa sınavını kazandık, gittik. Dönüşümüzü engellemek için otomatik olarak asistan olacakken sınavlar kondu. Yeni kadrolar, gelecek kuşakları daha çok manipüle edecek, daha düşük artistik seviyeden adamlar aldılar. Kendine özgü duruşu olanlar, dayanamadılar bu sisteme. Ben beş yıl dayanabildim akademi hocalığına. En son 'bu çatı altında sizlerle olmaktan onur duymuyorum' dedim ve bıraktım.

Muhelif tarafınız ağır basıyor. Mesela tavrınızı Irak Savaşı'nda da ortaya koymuştunuz.

- Muhelif olmam bana pahalıya mal oldu. Maalesef şu anda hakikaten yalnızlığım söz konusu. Tavrım, bana göre doğru bir tavidir. Çeşitli şirketlerin galerisi, kültür merkezleri var. Mesela Ak Sanat. Adında sanat var diye insanlar farklı algılıyorlar. Oysa orası Akbank'a ait bir yer, sanat adını kullanması bir şeyleri kapatmaz. Sanat yazıları yazan kişilerin hepsi kuratör olursa, grupları paylaşır ve kendi aralarında paslaşırlarsa, aynı kişiler, aynı kurumlarda görev alırsa; mesela Modern Müze'de kuratör olanlar Ak Sanat'ın da kuratörü olurlarsa ortaya çıkan iş, sağlıklı bir iş midir? Bunu birileri açıklayabilir mi? Biri müze, diğeri bir bankanın galerisi. Aralarında nasıl bir bağ kurulmuştur? Devleti eleştiriyor, yanlışlıklara karşı durabiliyorsun ama sermayeye karşı duramıyorsun. Ezip geçiyor. Devlet de özellikle sanatı, sanatçıyı burjuvanın kucağına itekledi. Ben, devlete dava açıp, devlet sanatçılığı unvanlarını iptal ettirdim. Sanatçı dediğimiz adamlar üzerime saldırdılar. Hiç kimse yanımda yer almadı, tek başıma hepsiyle mücadele ettim. Bir kısım medya, kimin sanatçı olduğunu ilan edip duruyor. Gazeteleri açtığınızda ayrı ayrı deli saçmaları. Gelelim kültür meselesine; kültür bir sermayedir ve güç bunu kullanacak olanların elindedir. Siz oyuncacı olur musunuz? Olmazsınız? Ol-

mamanın imkanları yok gibi, olmanızı için gayretiniz var mı? En azından bunun etkilerini ve bunun oluşturduğu sonuçları çözecek, görececek ve duyuracak ve bunların arkasında duracak sistemi anlatacak gözlemlere ihtiyaç var. Doğru gören, doğru analiz eden kendini bunların dışında tutmaya çalışan bir sağlamlıkta olmak lazım. Devlet kendi sanatını korumak zorundadır. Resimler satın alıp gelecek kuşaklara gerek eğitimde gerekse maddi zenginliğinde kullanacağı arşivler oluşturmalıdır. Yoksa kültürel zenginlik diye bir şey kalmaz. Ve ancak o zaman resim dekoratif bir eşya olmaktan kurtulur.

Resim sanatımız yaratım sorunlarını halledebildi mi?

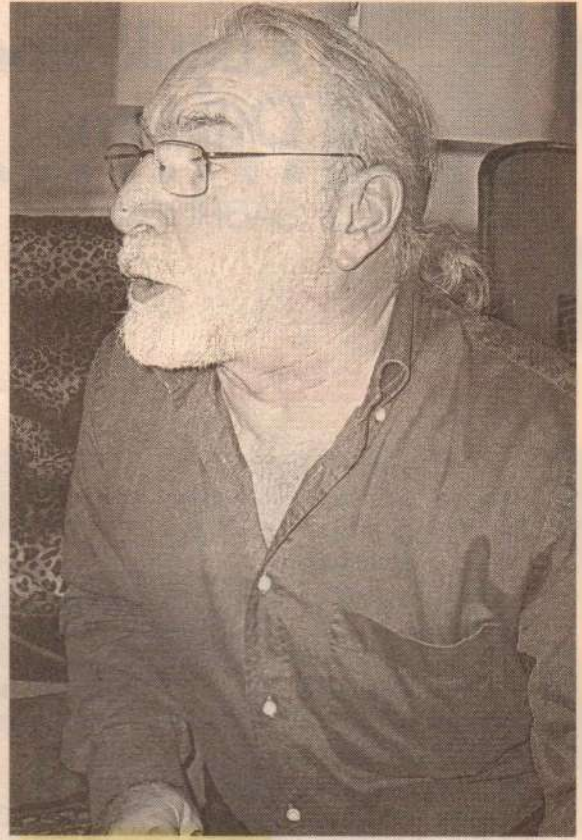
- Resmin, bir biçim meselesi olmaktan çok, filozofik bir kurguya dayanmış anlaşılmadı. Osman Hamdi Bey, dönemin empresyonistleri, Çallı dönemi, D grubu, bunlar maalesef olayın biçim yanını çözebildiler. Olayın düşünsel yanı ancak 60'lı yıllarda ele alındı. Bunda da en atak olanlarından birisi Bedri Rahmi Eyüboğlu'ydü. Bedri Rahmi hiçbir zaman hümanist yaklaşım ötesinde bir söyleme işaret etmedi. Halk sanatıyla ilgilenerek bir kompleksi aştı diyebiliriz. Acaba Türk resmi var mı? Batılarda Türk resmi yok deniyordu. Biz bunu oluşturmanın kaygısını taşıyorduk. Hat sanatını, ebru'yu acaba resimde kullanabilir miyiz diye çalışmalar yapıyorduk. Batının sanat tarihine baktığımızda, geçen süreçler buluşlara, oradan gözlemlere, yaşam ve sosyal yapıdaki kamplaşmalara, büyük değişimlerle paralel gider. Yani Dürer resmi hümanizması, Calvenist yaklaşımla, Marten Luther'le bağlanmasaydı, köylü ayaklanmalarının partizanı olmasaydı, o zaman söyleminde ve kurgusunda varılan gerçek etkisi herhangi bir şey olmaktan ileri gidemezdi. Türk resmi bütün bunları atlayarak gidip yalnızca biçimi aldı. Mantık ve felsefeyle ilgilenmedi. Ben resmi gerçek anlamıyla tiyatrodan keşfettim. Akademiye ara verdiğim 60 senesinde, zaten erkenden takip ettiğim tiyatro öğrenimimde ilk politik tiyatro olan Arena'nın oluşumunda yer aldım. Arena devamında Ankara Sanat Tiyatrosu oldu. O dönem Türkiye'de durağan olan her şeyin kenarına bir tekme attık. Bugünkü karşı çıkış kolay bir karşı çıkış artık. Bu duruşları, burjuva hemen bünyesinde alıyor,

eritip kıyıya atıyor.

Resimdeki yerinizi nasıl görüyorsunuz?

- Türk resmi giyinmiş bir çıplaklıktır. Çıplaklık, bir natürmorttür. Sandalye yanında figürün duruşu veya ille'de yanında eşyalarla bütünleştirmeye çalışılması, kapalı bir çıplaklıktır. Ben figürü açtım. 1965 yılında yaptığım resimlerde, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi morguna gidip açılan bedenleri çalışmıştım. Kapalı figürün yerine tamamıyla bambaşka bir şey koydum. Yırtılan, açılan bedenler, yarı hayvan, yarı insan, aynı bedende konular çalıştım. Bu cinsel açıklık, abazanlık gibi temalara uzuyordu. 65 yılını düşünün, Türk resminde böyle bir şey yok. Koleksiyonlar, sanat tarihini kendi istekleri ve kendi imkânları doğrultusunda yapmaya kalkarlarsa, bunu müzeye çevirirlerse ve müzeye çevrileni, kendi kuratörleri hem de sanat tarihçisi olan, aynı zamanda eleştirmen ve güya teorisyenim

diyerek geçinen yazarlar bu kuruluşların sözcüsü ve yön vericisi olan kişiler, kabul ettirici bir prospektüs yazarı olarak da orada bulunuyorlarsa, o zaman bu müzelerin sağlığından bahsedemeyiz. Ortada bir keşmekeşlik var ve bundan yararlananlar, getirisi olanlar bu boşluktan faydalıyorlar. Sanat tarihi yazan kişilerin, bugün için bir erk meselesi var. Kuratörler de aynı; sanatçının elinde olan erki alıp sanatçıyı kendi enstrümanı gibi kullanıyorlar. Ben; onların amaçlarını, gerçek yüzlerini ortaya koyduğum için benden bahsedemiyorlar. 'Beden' diye bir sergi yapıyorlar, bedene ruh veren ben yokum o sergide. Bugün, akılları sıra iyi resim ve onurlu duruşu cezalandırıyorlar. Müzenin bir ucunda yüz elli yıllık bir geçmişe sahip bir sanatçının küçük ebatlarda bir resminin yer alma-

Hiç kimse elini omzuma atarak benden resim satın alamaz. Kimsenin önünde eğilmedim. Eğilmeyeceğim de.

si ve bunun yanına da on yıllık bir mazisi olan başka bir sanatçının 2 metre boyutlarında büyük resimlerinin konulmasının mantığını kim, nasıl açıklayabilir? Ben ölçüye, 1 metreye, 1 kiloya inanırım. Şimdi burada ölçümler aceleyle ve kırık bir cetvelle yapılıyor. Hani kumaşçıdan üç beş metre kumaş almayı gidersin. Adam kumaşı ölçer ve bir bakarsın ki cetvelin ucu aşınmış ve kırılmış. Yirmi santimetresi eksik. Adama bu ne dersin? O da sana 'abi merak etme sonunda ekleyeceğim fazlasıyla' der. Böyle bir şey olabilir mi? Kardeşim, sen benim hakkım olanı versene. Bu metreni düzeltse ne dediğin zaman kötü adam oluyor-sun. Sergilerimde sattığım resimlerden elime geçen parayı götürüp kaliteli puroya, kravata, fulara, ayakkabıya harcarım. Çünkü pahalı bir fular ya da kravat bana, burjuvaya karşı dik durma gücünü veriyor. Bunu Fransa'da öğrendim. Karşılarında eğilmiyorum. Hiç kimse elini omzuma atarak benden resim satın alamaz. Kimsenin önünde eğilmedim. Eğilmeyeceğim de.

Küçük Sinema Dükkanı

SABRİ KALIÇ

Tırıvırı gerçekler

• 1912 tarihli "Quo Vadis" filminin çekimlerinde kullanılan uyuşturulmuş aslanlardan biri yeterince uyuşturulmamış olmalıydı ki, birden figüran kalabalığının üzerine saldırdı ve talihsiz bir adamcağızı orada öldürüp yemeye başladı. Yetişen bakıcı elindeki tüfekle aslanı öldürene kadar aslan, adamcağızın yarısını yemişti bile!

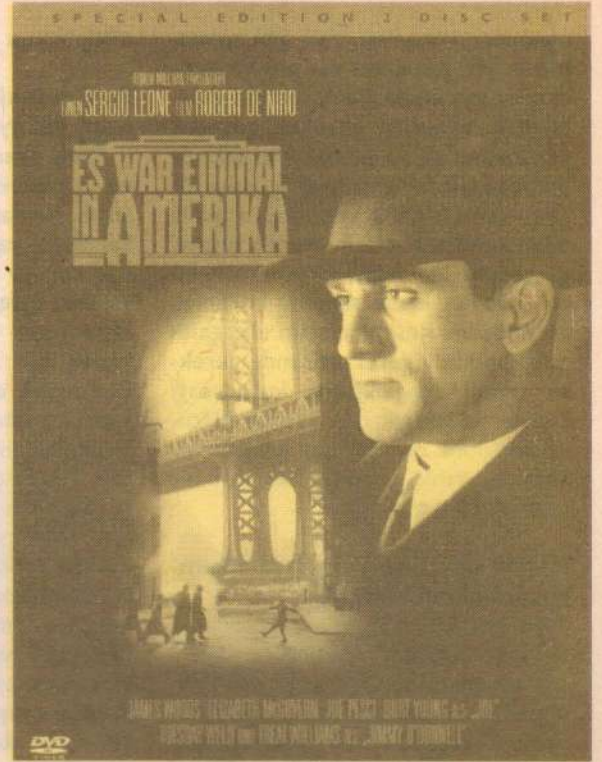
• "Uzay Yolu" filmlerinin hiçbir yerinde Kaptan Kirk "Işınla bizi Scotty!" demez. Dediği daima şudur: "Bizi yukarı ışınlayın Bay Scotty!"

• Oscar ödülleri ilk kez 1927 yılında dağıtılmış ve ödül töreni ilk kez 1953 yılında televizyonlarda yayınlanmıştır.

• Yönetmen Cecile B. De Mille'in 1914 yapımı "The Squaw Man" filmi yapılan 15.000 dolar masrafa karşın, 225.000 dolar para kazanınca film yapımcıları ilk kez sinemadan "gerçekten" para kazanılacağını gördüler ve yönetmen De Mille sonraki yıllarda çoğu lncil uyarlamaları olan birçok film çekti. Hollywood'da şu sözü ünlüydü: "Bana lncil'den rastgele iki yaprak koparın, iki hafta sonra film elinizde hazırdır!"

• Ronald Reagan 1964 yılında politikaya girmeden önce oynadığı son filmin adı pek anlamlıdır: "Katiller".

• Sergio Leone'ye 1972 yılında "Baba" filmini yönet-

mesi teklif edildiğinde, hayatının filmi "Bir Zamanlar Amerika'da" ya hazırlandığını söyleyerek teklifi reddetmişti. Kendi filmi ise 1984 yılında tamamlandı ve hepimizin bildiği efsaneye dönüştü.

• John Travolta'yı star haline getiren 1982 yapımı "Staying Alive" filminin yazarı ve yönetmeni kimdi peki? Hayatta tahmin edemezsiniz: Sylvester Stallone!

• Mel Gibson'ın başrolünde oynadığı "Mad Max" filmi 400.000 dolar masrafına karşılık, kazandığı 100.000.000 dolar parayla bu alanda bir rekor sahibidir.

Yeşilçam ve Hollywood klişeleri

Yeşilçam:

• **Sadist kız-mazoşist adam:** Bir nedenle sevdiği adamı terk etmek zorunda kalan kadın bunu sessizce ve delikanlı gibi yapmaz da, adamı herkesin içinde rezil ederek yapar. (Bkz: Bu yazıdaki unutulmaz Yeşilçam repliği)

• **Dürüst ilişki!** Tanınmadığı biriyle evlendirilecek olan genç kız veya adam kendini bambaşka bir kimlikle tanıtarak ona yaklaşır ve ne menem bir tip olduğunu anlamaya çalışır.

• **Bu da benim için!** Cüneyt Arkın veya Serdar Gökhan gibi sert abiler film boyunca peşinden koştukları adamı sonunda öldürürlerken, seyircinin katarsisine katarsis katmak için bıçak darbelerini veya kurşunları "saydırırlar": Bu anam için, bu babam için, bu gelin olamadan ölen kızkardeşim için vs.

• **Yes, this is a book!** : Yeşilçam filmlerinde oyuncular yurtdışına çıktıkları zaman fonda hep o ülkenin abuk sabuk şarkıları çalar ve eve mektup yazan veya telefon açan oyuncu mutlaka turistik bir simgenin (Eyfel Kulesi, Pisa Kulesi vs.) arkasında görüldüğü bir pencere önünde oturur.

• **Unutulmaz Yeşilçam replikleri-14:** "Ben seninle sadece gönül eğlendirdim oğlum, daha anlayamadın mı? Hah hah haa!"

Hollywood:

• **Astıran söz:** Eğer ölüm tehlikesi altındaki biri binmeye çalışırsa asansör mutlaka arıza

yapar. Bunun dışında filmlerdeki asansörler her zaman emre amadedir.

• **Ay ışığında dans:** Gökte dolunay olmasa bile, geceleri dışarıda dolaşırken etrafı görmenize yetecek derecede ışık vardır. Hatta bazı filmler abartır ve ay ışığında yazı filan da yazılabilir.

• **Kanıtlar önemlidir:**

Hollywood filmlerinde, bir olay yerinde suçla ilgili bir kanıt bulunduğu zaman hemen ağız kilitli minik, ama havalı bir torbaya konur. Genellikle kanıt bulan dedektif hemen adli tıp-tan birine verir ve bu yazıdaki Hollywood klişe repliğini söyler.

• **Şanslı it!** Filmin başında kadını hiç tanımayan Hollywood erkeği filmin finalinde hatunla öpüşecek kadar samimi olmuştur.

• **Unutulmaz Hollywood replikleri-14:** "Bir saat içinde bu konuyla ilgili ayrıntılı bir raporu masamda görmek istiyorum." h

Yeşilçam ve Hollywood klişelerini göndermeye devam edin. İlginize teşekkürler: filmman@mynet.com

Ünlülerin Asıl Adları

Fritz Lang
(Friedrich Christian Anton Lang)

Kim Basinger
(Kimila Ann Basinger)

Peter Finch
(Friedrich George Peter Ingle-Finch)

Theda Bara
(Theodisia Goodman)

Brigitte Bardot
(Camille Javal)

Stewart Granger
(James Lablache Stewart)

Linda Evans
(Linda Evanstad)

Dan Aykroyd
(Daniel Edward Aykroyd)

Jane Mansfield
(Vera Jane Palmer)

AL GÖZÜM SEYREYLE

Çizen: Mehmet Tekin
Yazan: İlknur Demirtepe

Büyük şehrin asfaltına düştük

Topraktan ayrı düştük birer birer

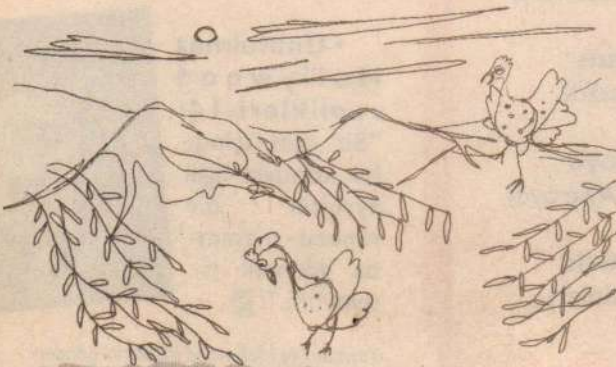
Kimimiz bir saksıya gömdük
fesleğen kokulu köyümüzü

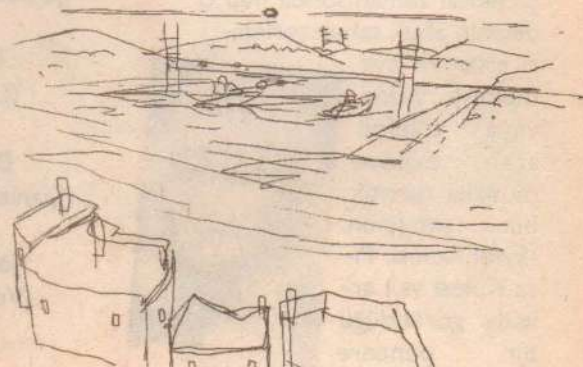
Kimimiz ille de tavuk
yok mu bu şehirde dedik

Pencere önlerine kümes şattık

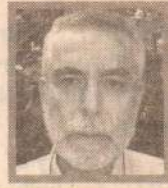

ille de şilli tavuğum
ille de fesleğenim
ille de toprağım olsun

Köyümden İstanbul manzaralı

Baskın Hoca "Ermeni Sorunu İmtihanına" kaldığı yerden devam ediyor.

Soru - Cevap
BASKIN ORAN

Soru:

Türkiye Cumhuriyeti'nin Ermeni Sorunu'ndaki tarihsel ve psikolojik tikanışı hangi tabulardan kaynaklanıyor?

Cevap:

1915 öncesinde sayıları 1,5-2 milyon kadar olan ve o günkü ekonomik ve toplumsal ortamın en üst düzeyinde yer alan Osmanlı Ermenilerinin bugünkü Türkiye'deki sayısı yaklaşık 60.000'dir. Bu insanlar buharlaşmadılar. 1960 ve 70'lerdeki Türkiye'ye gibi daha fazla para kazanmak için Almanya'ya vs. de gitmediler. Bu insanlar ölüme yürütüldüler. Veya her şeylerini bırakarak kaçırmaya zorlandılar. Veya; zorla Müslümanlaştırılarak eş, kuma, evlatlık vs. biçimine sokuldular ve bu insanların çocukları/torunları bugün Anadolu'da kimliklerini saklamak sayesinde yaşamaya devam edebiliyorlar. Bu husus tartışılmaz.

Şimdi bu gerçeğin günümüzde nasıl tabuya dönüştüğünü ve onu nasıl tabu olmaktan çıkaracağımızı düşünmek lazım. Bunun için de,

en başta, Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar gelen tarihsel sürecin bizlere öğretilmeyen yanlarını öğrenmek gerek.

Örneğin, M.Kemal Paşa'nın 1915 kırımına sert eleştiriler yönelttiği bize öğretilmez. Oysa, kendisinin bu vahim olaya, en azından Türkleri dünyanın gözünde çok zor duruma soktuğu için, çok karşı olduğu bir gerçektir. Nitekim, kendisi ile İstanbul heyeti arasında Amasya'da 20-22 Ekim 1919'da imzalanan Amasya Protokollerinde, "Tehcir dolayısıyla suç işleyenlerin kanunen cezalandırılmaları adlen ve siyaseten elzemdir" ve "Meclis-i Mebusan'a tehcir ve katliam meseleleriyle lekelenmiş İttihatçılar seçtirilmeyecektir" diye yazar.

Sevr ortamında ve özellikle de bu antlaşmanın imzalanmasından

sonra olayın rengi değişecektir. Bu imzanın ertesi günü yani 11 Ağustos 1920'de tehcir suçlarına da bakan Divan-ı Harb-i Örfiler Ankara tarafından lağvedilecektir ve yerine İstiklal Mahkemeleri kurulacaktır. Divan-ı Harb-i Örfi tarafından asılan Kemal ve Nusret beyler 12 Ağustos 1920'de milli şehit ilan edilecekler, ailelerine Aralık 1920'de maaş bağlanacaktır. Önemli bir kısmı Tehcir sanığı olarak Malta'ya sürülen milletvekillerine yine Aralık 1920'de maaş bağlanacaktır.

Şimdi bugünkü Türkiye insanının beynine girelim.

"Bütün komşularımız bize düşman. AB bize tekrar Sevr'i empoze etmeye çalışıyor. Aynı şartları yine dayatanlar 1920'deki aynı devletler. Azınlık hakları diyerek ülkeyi parçalayacaklar. Bunların içinde de "İnsan hakları ve demokrasi istiyoruz"

diyen uzantıları var. Kıbrıs ve Kürt sorunlarının yanı sıra Jenosit diye dayatmaları bu planın en önemli parçası".

Sevr yapıldığında (1920) olmayan bir Sevr Paranoyası bugün gitikçe yükselmektedir. Bunun genel nedeni açıktır: Küreselleşmenin tüm dünyada ulusal kimlikleri korkutması olayına denk gelmesi. Düşününüz ki küreselleşme Fransa'da ve Hollanda'da bile insanları korkutmakta, AB Anayasasına olumsuz oy verilmektedir. Bu ortamda, Türkiye'de komünizmin çıkması ve PKK'nın en azından

Bu insanlar ölüme yürütüldüler. Her şeylerini bırakarak kaçırmaya zorlandılar.

Akşamsefası

askerî olarak yenilmesinden sonra bir düşman ihtiyacı duyanların sarıldığı hususlardan başlıcası artık Tehcir konusudur.

Tabu'yu besleyen öge ve durumlar da kısaca göz atalım.

1) Millet Sisteminin mirası

Osmanlı İmparatorluğu'nun toplumsal belkemiği olan Millet Sistemi, birbiriyle iç içe geçmiş ve birbirine zıt iki özellik taşımaktaydı:

a) Çokkültürcüydü. Asimilasyoncu değildi (zaten imparatorluklar asimilasyoncu olmaz). Hatta ulus-devletlerin bugün bile vermedikleri veya vermemek için çok direndikleri grup haklarını vermedeydi. Örneğin gayrimüslim cemaatler; Sultan'a sadık kalmak karşılığında dinsel uygulamalarını, toplumsal yaşamlarını, eğitimlerini, taraflardan biri Müslüman olmamak koşuluyla mahkemelerini vb. kendileri özerkçe düzenlerlerdi.

b) Ayrımcıydı. Gayrimüslimleri Müslümanlar karşısında kesinlikle ikinci sınıf tebaa sayardı. Teorik olarak da olsa şeriatla yönetilen bir pre-feodal/feodal imparatorlukta tabii ki eşitlik ilkesi geçerli olacak değildi. Gayrimüslimler silah taşıyamamakta (bu nedenle askere alınmamışlardır), yeşil giymemekte, ata binememekte, Müslüman kadınla evlenememekte, Müslüman'a karşı tanıklık yapamamakta, daha çok vergi vermekteydiler, vb.

Cumhuriyet vatandaşında bile şu anda doludizgin devam eden bu "ikinci sınıf vatandaş" zihniyetinin etkisiyle, dikkat edilirse, bugün hiç kimse gayrimüslimleri "Türk" saymaz. Ne onlar kendilerini Türk sayarlar, ne de Müslüman çoğunluk onları. Onlara "Ermeni vatandaş", "Rum vatandaş" denir; hatta, kısaca, "vatandaş"; 1930 ve 1960'ların ünlü sloganı "Vatandaş Türkçe Konuş"taki gibi. Hatta, yine dikkat edilirse, "beyaz" bir Türk olmak için "LAHASÜMÜT" olmak gerekir: Laik,

Hanefi, Sünni, Müslüman, Türk.

2) Bilgisizliğin etkisi

Türkiye'de 1915'de İttihatçıların bir katliam yaptığını bir türlü kabul etmeme durumu, "Vicdanları susturmak", "Sevdiklerinin katil olduğunu duymak istememek" gibi sosyo-psikolojik nedenlere bağlanmıştır. Oysa bu doğru değildir. Türkiyeli insan, en başta bu konuda tamamen bilgisiz olduğu için 1915'i inkâr etmiştir. Denecektir ki İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Çukurova civarındaki insanlar 1915'i tevatür biçiminde duymuşlardır. Fakat hem normalde "Asıl onlar bizi kesti!" veya en fazla "Biz onları kesmeseydik onlar bizi kesecekti!" biçiminde duymuşlardır, hem de bu ülkenin kamuoyu dediğiniz zaman taşranın etkisi marjinaldir.

İşin doğrusu şudur: İnsanlar bu konuyu ilk defa 1973'de ASALA cinayetleri başlayınca duymuş ve şoka girmiştir. Bu şok da Tabu'yu kuvvetlendirmiştir. Bu adeta sabahleyin, geceden kurduğunuz radyonun çalmasıyla değil, bir el bombası patlamasıyla uyanmak gibi olmuştur. İnsanlar, Doğu Anadolu Ermenilerinin 19. Yüzyıl ortasından sonra isyan edecek çok ciddi nedenleri olduğunu ise hiç bilmemektedirler. Örneğin, 1878 Berlin Antlaşmasının 61. maddesinin neden "Babiali, Ermenilerle meskun vilayetlerde bu insanların Kürtlere ve Çerkezlerle karşı emniyetini sağlamayı taahhüt eder" diye yazdığını okullarda size öğrettirler mi? Veya, biliyor idiyse, bu madde durup dururken mi böyle diyordu?

3) "Bunun arkasından başka şeyler gelecek" korkusu: Tanıma, Tazminat, Toprak.

Alfabesini bile terk ettiği bir imparatorluğun yaptıkları için niye tazminat ödeyeceklerini insanlara Türkiye'de kimse asla anlatamaz. Toprak talebi ise tamamen saçmadır, sözünü bile etmeye değmez ve zaten Diasporanın akli başında olanları bu konuya

**Hiçkimse
gayrimüslimleri
'Türk' saymaz.
Ne onlar
kendilerini, ne de
Müslüman
çoğunluk onları.**

hiç girmez. Bu talepleri Ermenistan resmen geri almıştır.

4) Türk diplomatlarına suikastlar ve bunların cezasız kalması.

Nasıl 1915 kırımının cezasız kalması Ermeni halkında büyük acı ve tepki yarattıysa, bu kırımdan hiç haberdar olmayan Türkiye halkı da suçsuz diplomatlarının öldürülmesi üzerine büyük acı ve tepki duymuştur.

5) Nihayet, belki de en önemli sebep: Jenosit terimi.

Soykırım, ancak 2. Dünya Savaşı'nın ardından uluslararası düzlemde kabul gören bir terim oldu. Terimin bu sosyal bilim kullanımı tam bir "geri okuma" örneği idi. Yani, daha sonraki (1948) uluslararası ceza hukukundan kalkarak daha önceki tarihsel olayı (1915) tanımlamaktı. Üstelik, Soykırım terimi, gelişmiş Batılı ülkelerin 1948 Soykırım tanımına uyan eylemlerine uygulanmıyordu (Örneğin, Fransa'nın Cezayir'de yaptığı soykırım). Zayıf ülkelere (Yugoslavya, Raunda) uygulanıyordu.

Diaspora, 1915 kıyımını Yahudi soykırımıyla aynı şey sayarak Türkiye'de sorunun tartışılmasını ve Tanıma'yı zorlaştırmakta, resmî inkârı tetiklemekte ve bu tutumuyla iki taraflı "terminoloji fetişizmi"ne yol açmaktadır: "Soykırım" ve "Sözde Soykırım" çifte fetişizmine. Esas olarak Türkiye'nin inkârından kaynaklanan bu çifte fetişizm, konunun bilimsel olarak tartışılmasını olanaksız kılmaktadır.

"1915 büyük bir katliamdır" biçiminde bir Tanıma'yı çok iyi anlıyorum ve kesinlikle destekliyorum. Ama "Jenosit terimini kabul etsinler!" diye ısrarın ve Tazminat ve Toprak taleplerinin bu ikinci çatışma aşamasını beslediğini de fazlasıyla açık biçimde görüyorum.

Türkiye'deki paranoya, ülke bu konuyu Tabu saymayı bırakıp tartışmaya başladıkça önce alevlenecek, sonra yavaş yavaş iyileşecektir. Bu iyileşme hem Türkiye insanını hem de Ermeni insanını özgürleştirecektir.

Tarih Pınarı

Lüküs hayat

ESER BAYKUŞ

Lüküs hayat

Lüküs hayat lüküs hayat

Bak keyfine yan gel de yat

Ne ömür şey, oh ne rahat

Yoktur eşin lüküs hayat

Türkiye'de klasikleşen oyunların başında gelir Lüküs Hayat. **Suna Pekuysal** ve **Atacan Arseven** bu oyunu oynamaya başladıklarında orta yaşlarını sürüyorlardı.

İlk kez Cumhuriyet'in onuncu yıldönümü olan 1933 yılında sahnelenmeye başlanan oyun, uzunca bir aradan sonra 1984 yılında ikinci kez seyircinin karşısına çıkmıştı. Oyun 1930'lu yıllara aittir ama gösterime girdiği ikinci döneminde on dört yıl kapalı gişe oynamıştır.

1930'lu yıllarda yazılan ve yılların nostaljisini yaşatan Lüküs Hayat, Cumhuriyet sonrası yanlış anlaşılan Batılılaşma olgusunun, sonradan görme, özentî içinde yaşayan insanlar arasında oluşturduğu durumları anlatır. Yaşamını küçük hırsızlıklar ile sürdürenlerle, birbirlerini dolandırmaya çalışan, çıkar üzerine kurulu ilişkiler içindeki sosyetenin bir araya gelmesinin oluşturduğu gülünçlükler oyunun temel temasını oluşturur.

Lüküs Hayat'ın yazarı **Ekrem Reşit Rey** değil, **Nazım Hikmet**'tir...

1930'lu yıllarda Şehir Tiyatroları'nın başında Muhsin Ertuğrul vardı. Tiyatroya seyirci çekmek amacıyla bir müzikal yapmayı kafasına koymuştu. Bu fikrini ilk olarak Cemal ve Ekrem Rey kardeşlere açtı. Onlardan da büyük destek gördü. 1933 yılında kutlanacak olan Cumhuriyetin 10. yılına bu müzikali yetiştirmeye karar verirler.

Ama bir sorun vardır. Ekrem Reşit Rey sözleri zamanında yetiştiremeyeceğini söyler. Bunun üzerine bir bütçe ile Nazım Hikmet'in kapısı çalınır. Nazım Hikmet kendisine sunulan öneriyi kabul eder.

Nazım Hikmet'in sözleriyle Lüküs Hayat 1933 yılında perde açtı. Büyük ses getirdi.

Şehir Tiyatroları'nda ilk günden bu yana kapalı gişe oynanan oyunun yazarı hep Ekrem Reşit Rey olarak bilindi. Hatta birçok ansiklopedi ve kitaba da aynı şekilde geçirildi.

Nazım Hikmet'in isminin geçmemesinin nedeni; Nazım'ın Lüküs Hayat'ı yazarken hapiste oluyordu. Nazım Hikmet hapiste olduğu için kendi ismini kullanamıyordu. Bu dönemde yazdığı hiçbir şiirinde kendi adını kullanmadı. Bazı şiirlerini Nurettin Esraç ismiyle yayınladı.

Lüküs Hayat'ın yazarı Ekrem Reşit Rey değil, Nazım Hikmet'tir...

Neyzen Tefvik 28 Ocak 1953'te öldü.
Neyzenliğıyle olduğı kadar şairliğı,
hiciv ustalığı, fıkraları ve yaşam tarzıyla
unutulmayan üstadı genç sanatçılara sorduk.

Hicran kucagında tuttuğumuz sırdas: Neyzen Tefvik

“ Ben bağı açık
ve bağı yanık
insanların
hizmetçisiyim.”

Fotoğraf: Kalan Müzik arşivinden

Ece Temelkuran

Türkiye'de kurulabilecek muhalif dilin omurlarından biridir Neyzen Tevfik

- Neyzen Tevfik bana bu ülkede bir muhalif damarın varolduğu gerçeğini ifade ediyor. Bugünlerde Paris'te arabalar yakılırken, Bolivya'da "Washington'un kabusu" iktidara gelirken, Venezüella'da Chavez Bronx'a ABD'li yoksulların ısınması için petrol gönderirken, yani dünya bir biçimde isyan ederken, herkes kendi meşrebince bir muhalif dil kurarken, Türkiye'de kurulabilecek muhalif dilin omurlarından biridir Neyzen Tevfik. Karışık oldu. Kalender meşreptir. Bu meşrebin zannımca bir numaralı ismidir. Hakkındaki kitapları 13 yaşımdayken okuduğum bu adam, şimdi bana bu ülkeyle ve ülkenin uyuyup kalmış değerleriyle ilgili daha çok şey söylüyor.

Doğu Yücel

Keşke zamanında hocalarımız bize öğretselerdi...

- Neyzen Tevfik hakkında çok fazla bilgim olduğunu söyleyemem. Kendisi bir neyzendir ve taşlama üstadıdır. Ben ise batı müziği tarafından zehirlenmiş, neyin sesini sadece Pentagram'ın şarkılarında duyan, taşlama okuyacağım zaman Douglas Adams'i tercih eden "değerlerini yitirmiş" bir metropol genciyim. Keşke zamanında hocalarımız bize öğretselerdi... Bakın yine dönüp dolaşıp eğitime geldik.

Eylem Yıldız

Müptezel dayımız gibi...

- Neyzen Tevfik arada bir yüzünü gördüğümüz, belki bayram günlerinde ansızın elinde bir kutu şekerle ya da bir oyuncakla karşımıza çıkan, ama müsbet bir işi olmadığından annemiz ve babamız tarafından pek kabul görmeyen, bazen hafif içkili ama her zaman neşeli, hangi şehirde yaşadığını bir türlü anlayamadığımız o müptezel dayımız gibi.

İdil Önemli

O her şey olabilir, yalnızca olmamayı tercih etmiştir.

- Bana Melville'in Bartleby'ini hatırlatır. Bir farkla; incelikli ve zarif Bartleby'in hayata ve düzene olan donuk karşı koyuşuna zıt olarak, Neyzen Tevfik, küstah ve cüretli bir karşı koyuşla kendini uyumsuzlaştırır. Bartleby bir buz dağıysa, Neyzen Tevfik yoğun faaliyet halinde bir yanardağdır. O kesinlikle bir alkolik değildir, sadece ayık olmayı hiçbir zaman tercih etmemiştir. O asla tembel değildir, sadece çalışmayı hiçbir zaman tercih etmemiştir. O her şey olabilir, yalnızca olmamayı tercih etmiştir. Belli ki olmaya değer hiçbir şey görememiştir şu koca dünyada. Ve bir noktadan sonra Neyzen Tevfik'te "tercih etmemek" daha da radikal bir hâl alır ve "tenezzül etmemeye" varır. Ne bu dünyaya ne öbür dünyaya, ne tanrıya ne kula tenezzül etmez. Kimi zaman neyde soluk bulur, ses olur. Kimi zaman şiirde imgelere bulanır, söz olur... Yaşadıklarıyla, hayatı bir başyapıta dönüşür, ama bu da onun özellikle tercih ettiği bir şey değildir. O, neyini üflemiş, içmiş, şiir yazmış, esrar çekmiş, sonra gene içmiş, şiir söylemiş, davranışları birçoklarını öfkelenendirirken birçoklarında da saygı uyandırmış, sonra gene içmiştir... Bu hayat özeti, Neyzen Tevfik'in elinde bir başyapıta dönüşmüştür gerçekten de. Cüretli mizahın karanlık yüzünde yaşayan ve soyu tükenmiş mitolojik bir varlıktır çünkü o.

Burak Altay

Neyzen bizim arkadaşımız

Benim için Neyzen Tevfik: 'Arkadaşlarla oturduğumuz öğle rakısı muhabbetlerinde Neyzen Tevfik der ki...' diye başlayan uzun rakı sohbetleri demek... Nağmelerle başka dünyalara dalmak demek... Yaşayan efsaneleri olan bir toprağın çocuğu olmakla gurur duymak demek, gerçek bir muhalif, isyankar bir ruh, kocaman bir yürek demek. Neyzen bizim arkadaşımız, ne mutlu bize...

Togan

Punklar için W. Burroughs neyse, yüksekten uçanlar için Hezarfen kimse, bizler için, üstadın gönlümüzdeki müstesna, kadife, nev-i şahsına münhasır yeri de odur haliyle. Öyleyse son kadehler, son küfürler ve son şiirler pîrim Neyzen için, muhabbetle...

-Üç üstad belirlemiştim kendime; nesire, nazıma ve hayata dair. W. Burroughs, C. Bukowski ve Neyzen Tefvik. Eğer bir gün herhangi bir silsileye derman olabilirim ya da olamazsam hepsi bu üç üstadın nefeslerinden aldığım dumandan, kadehlerinden tattığım yudumdan ve onların gözleriyle baktığımdandır hayata çerçevelerimin ardından.

Çukurcuma'da bir Çingene ailesinin misafir oğulları olmuştum bir zamanlar. Anne paparoz satar, on üç çocuğun her biri ayrı hergelelik, hırsızlık, fırlamalık yaparlardı. Evin reisi ise tüm gün oturur içli içli ney çalardı. Bana da öğretti "ney üflemeyi" bu süre içinde ve ayrılacağım gün demirden bir ney hediye etti bana. "Eğer bu neyi üfleyebilir de makam tutturabilirsen çalamayacağın ney, demleyemeyeceğin makam kalmaz" demişti. Çok uzun zaman çalıştım o neyi

üflemek için ve becerebildiğime inandığımda, 'so-kakta kaldığım, yer ile yeksan, kahr-ı perişan vecd ile bin secde olduğum bir gece gittim Galata Mevlevihânesi'nin önüne, yağmur altında başladım neyi üflemeye. İyi çalabildiğimden değil ama çok ıslandığımdan ve bir zavallı gibi görüldüğümünden sanırım kabul edildim içeriye. Hayatımın dönüm noktalarından biri olmuştu bu olay benim için. Sergüzeştliğim, esrikliğim ve serseriliğim resmî bir kabul görmüştü sanki.

Fikri kimden edindim dersiniz? Neyzen Tefvik pîrimden tabii. Onun da dergâha ilk kabulü tıpkı benim taklit ettiğim gibi kapısına sığınıp, ney üfleyip kabul aradığı bir şekilde olmuş.

Aşık olduğumda "...güzel gözle-rinin meyhanesinde..." şiirini, mahvolduğumda "Alemleri yaratan kahpe

bilir iç yüzünü, önü zulmet, sonu zulmet, s.kyim gündüzünü" sitemini, keyfe ke-der hayata boyun eğip vitesi boşa aldığımda "...taparım kendi ruhumun sesine, kalbimin ateş-i mukaddesi-

ne..." beyitini, coşup sarhoş olduğumda "Bekri Mustafa'dan fermanın mı var?!" nidâsını, kırk yılda bir küfrederken bari edebî şenlik olsun diye "Âlemin bağzârını, süm-bülünü narını, yeni bahar faslını, atını, tımarını, itibarını, ta mezarını..." hicvini mırıldandım senelerce. Çünkü punklar için W. Burroughs neyse, yüksekten uçanlar için Hezarfen kimse, bizler için, biz derken ben gibi serdengeçti pervaneleri kastediyorum, üstadın gönlümüzdeki müstesna, kadife, nev-i şahsına münhasır yeri de odur haliyle. Öyleyse son kadehler, son küfürler ve son şiirler pîrim Neyzen için, muhabbetle...

Aşıktandır

*Peştemalım düşer oldu kıçımдан
Beyaz teller uzar oldu saçımдан
Geriye gebermek kaldı acımdan
Başkasının derdini daha ben dinlemedim*

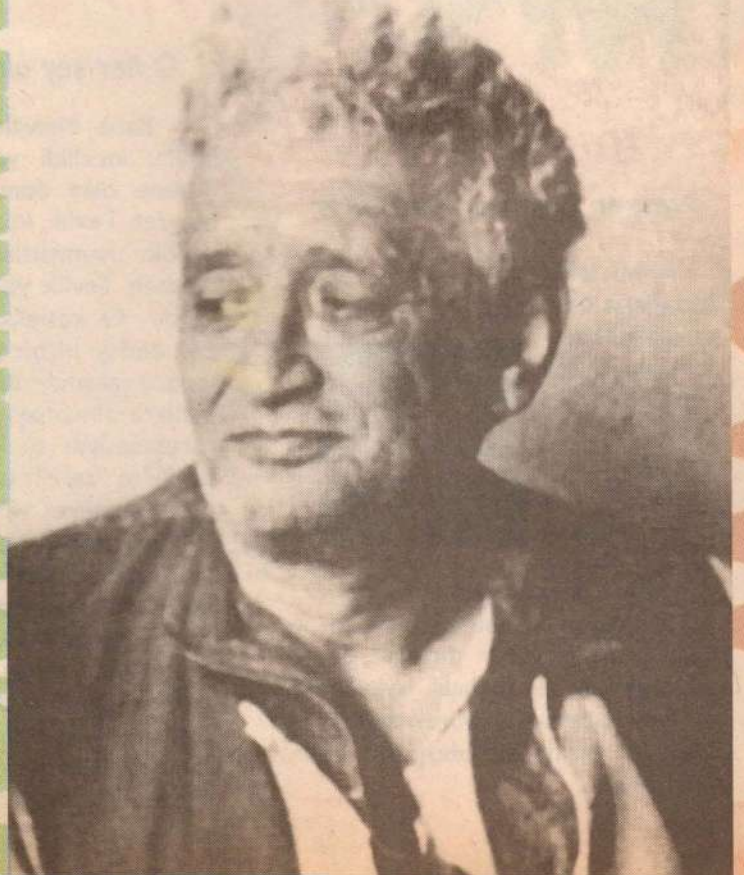
*Şu piyango bi tek bana çıkmadı
Felek benle oynaşmaktan bıkmadı
Dua ettim, skinê bile takmadı
Şu Tanrı denen zatı daha ben tanımadım*

*Bedevi olup çöle düştüm, ayı boz çıktı
Aklına kurban olduğum adam laz çıktı
Bi tek yâre güvendim o da fos çıktı
Bedevinin bahtını bile daha ben bulamadım.*

*Karnım aç, gönlüm aç, feryat figandır
Derdin allahını gördüm, bu daha ne gamdır
Gönlü hoş bir serkeşim, ismim Togan'dır
Yirmi yedi yıl geçti, daha beni ben anlamadım.*

AŞIK TOGANI

Akşamsetası

KIZIL MARS ÇİMENİ

3.602:

ÜÇÜNCÜ GÖZÜNÜZ BUSENE
ARDINA KADAR AÇIK, BU
YIL İÇİNİZDEN,
SÖVEREK AYRILMAK,
KÜSEREK BARIŞMAK,
GÜLEREK AĞLAMAK VE
TİYEREK ZAHIFLAMAK
GELEBİLİR KORKMAYIN...

SAĞ GÖZ:

(GÖREN GÖZ)
HANI BİR YERİ GÖZLE
KARIŞTIRMAK DİYE BİŞEY
VARDIR, BU SENE SAĞ
GÖZÜNÜZLE İSTEDİĞİNİZ
YERİ KARIŞTIRABİLİR
SİNİZ, DÜNYANIN BÜTÜN
NİMETLERİ SİZİ BEKLİYOR

BEN: (İZ)

2006 YILINDA MANA
VE ANLAM DENİZİNDE
YÜZMEK İSTEYENLER
İÇİN, DENİZ,
HIÇ OLMADIĞI KADAR
SAKİN, SU, SÜPER BERRAK
HAVA, AÇIK VE NARİN.
FAZLA AÇILMAYIN, SU
YUTMAYIN DİKKAT...

SAĞ:

(BÖNYE)
Bu sene beyazlarsa
boyamayın...

2006 ÇİFTİ BİR SAYI
OLDUĞUNDAN, KENDİSİ
DİSİDİR, BU NEDENLE
SEZGİLER ÇOŞTUKÇA
GÖŞACAK, EGOLAR
SAPITACAK, BÖNYE
LER Bİ MANYAK-
LASIYOR...

SOL GÖZ:

(Sezgisel gözünüz)
BU SENE SEZGİLERİ-
NİZ ÇOK KUVVETLİ
OLACAĞINDAN, SOL
GÖZÜNÜZ ÇOK YORULACAK
DİKKAT ETMENİZ
GEREKİYOR...

DUDAK:

(MASELER)
BU YIL MASELER
ÇOK RENKLİ, NANELİ
PORTAKALLI, KIWILI
MANGOLU İLETİŞİMLERE
SAHİP, 2006'DA AĞZIMIZ
DAN ÇIKANI KULAĞIMIZ
DUYABİLECEK, HAYRET...

E60:

İLETİŞİM FAZLALASINCA
EGONUZ DEDE GİBİ
BAS BAS BAĞIRMAI
BIRAKIP, BİR ÇOCUK
EDA SİLA SİRİTNERİ-
CEK SİZ BİLE ŞAŞIRA-
CAKSINIZ...

عظما

* BÖNÜKLER
ULUĞAR
ULU İNSANLAR

- PAZARTESİ
- SALI
- ÇARŞAMBA
- PERŞEMBE
- CUMA
- CUMARTESİ
- PAZAR

قادر

* GÜÇ, KUDRET.

1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

Esibek@hotmail.com

Modern edebiyatın birçok eseri insanlık durumu hakkında bizlere gerçekten pek çok şey öğretirler.

Rasyonel duygular ve etik okuma

HALİL TURHANLI

Chicago Hukuk Okulu'nda, Hukuk ve Edebiyat başlığı altında verdiği derslerde şiirsel adalet kavramını ortaya atan ve bu kavramı olgunlaştıran Martha Nussbaum'a göre şiir, yargıçların adil kararlar vermelerinde etkili olabilir. Nussbaum'un liberal demokratik ütopyasında yargıçlar adaletli toplumu oluşturmada büyük rol üstleniyorlar.

Platon, şairlerin, sarhoşların dilini konuştuklarını, doğum sancısı çeken kadınların duygularını taklit ettiklerini ve sonuçta yanlış yol gösterdiklerini söyleyerek onları Cum-

huriyet'ten kovmuştu. Şairler yurttaşların duygularını muğlaklaştırıyorlardı, onlar devletin koruyucuları olamazlardı. Şiir devlete karşıydı.

Platon'un ideal devletinde devlet adamları olarak yalnızca filozofların misyonları vardı. Siyasal erk akıllı temsil eden filozofların eline verilmeli, devlet gücüyle akıl gücü birleşmeliydi.

Şairleri demokratik ütopyaya çağırarak kalmayan, onlara sorumluluklar da veren Nussbaum, ahlak felsefesinin genelde edebiyattan yeterince yararlanmamasından yakınıyor. Bazı romanların bu bakımdan felsefe kitapları denli önemli olduklarını vurguluyor, daha da ileri giderek söz konusu ro-

manların" ahlaki davranışlar için paradigma" olduğunu ileri sürüyor. Aynı şekilde, şiiri ahlaki ilerlemeyi sağlayan bir güç olarak niteliyor ve ahlaki ilerleme konusundaki düşüncelerini derinleştirmede Adam Smith'in duygudaşlık (sempati) nosyonundan yararlanıyor.

Bilindiği üzere, Adam Smith Ahlaksal Duygular Kuramı'nda insanlar arasında dayanışmayı duygudaşlık sayesinde mümkün olabileceğini ileri sürmüştü; bir toplumdaki insanlar birbirlerinin acılarını paylaştıklarında, kederlerine ortak olduklarında o toplumun ahlaki açıdan ileri sayılabileceğini vurgulamıştı.

Adam Smith'e göre duygudaşlığın ahlaksal değer taşıyabilmesi

Şairler devletin koruyucuları olamazlardı. Şiir devlete karşıydı.

için karşılıksız (saf) ve tümel olması (tüm insanlığı kapsamı) gerekiyordu. Bir başka anlatımla, salt kendi ailesinin, kendi cemaatinin üyelerine duygudaş olan bir insanın duyguları gerçekte ahlaki bir öz taşımıyordu.

Adam Smith'in bu düşüncelerine dayanan Nussbaum, duygu ve akıl arasında bir çatışma bulunmadığını, duyguların da rasyonel olduğunu belirtiyor. Buna göre, dünyayı salt akılla değil, duygularla da kavrarız. Dünyayı ve başkalarını tanımadaki duygular etkili olurlar.

Iris Murdoch'un "sanatı öğretmek etiği öğretmektir" sözünü hatırlatan Nussbaum, roman ve şiirin okuru duygudaş kıldığına, okura kendini acı çeken insanların yerine koyma kapasitesi kazandırdığına ve böylelikle onu ahlaki açıdan güçlendirdiğine dikkat çekiyor (Richard Rorty'nin de edebiyatta böyle bir güç gördüğünü unutmayalım).

Charles Dickens, Zor Zamanlar'da dünyayı olgularla, istatistiklerle, sayılarla açıklamaya çalışanları, duyguları önemseyen soğuk akılcılığı eleştiriyor ve başkalarının uğradıkları haksızlıkları duygularımızla kavrayabileceğimizi anlatıyordu. Modern edebiyatın daha birçok eseri

Başkalarının uğradığı haksızlıkları düşgücümüzle pekala kavrayabiliriz.

insanlık durumu hakkında bizlere gerçekten pek çok şey öğretirler. Ancak, ötekinin ıstırabını, onun maruz kaldığı baskı ve şiddeti anlayabilme bakımından duygusal ve entelektüel bir eylem olarak etik okuma da önem taşıyor.

Etik okuma, edebiyat kuramcısı, eleştirmen Wayne Booth'un da kullandığı bir kavram. Booth ayrıca, kitabın biçim ve üslubunun, yazarların tercihlerinin, seçtikleri sözcüklerin de etik nitelikler taşıyabileceğini belirtir ve "biçimin etik gücü"nden söz eder.

Modernist yazarın iletişim kurma, kendini ifade etme yeteneğine dikkat çeken Booth, anlatının evrensel olduğunu ileri sürer. Bununla söylemek istediği anlatıdan tek bir anlam çıkarılamayacağı, fakat yine de bir ortaklık kurulabileceğidir. Anlatı insana dair ise mutlaka ortak bir şeyler vardır. Etik bir okuma Philip Roth'un, Isaac Bashevis Singer'in öykülerini anlattığı yahudiler ile Richard Wright'ın, Toni Morrison'ın öykülerini anlattıkları siyahlar arasındaki ortaklığı gözden kaçırmaz.

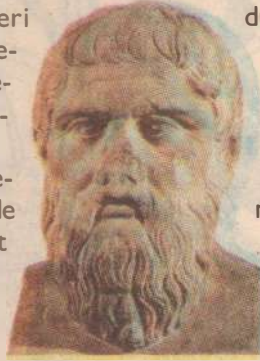
Etik okuma ile bağlantılı iki kavramdan daha söz etmek gerekiyor. Bunlar, Booth'daki "anlamak için okuma" ve Nussbaum'daki "hayat için okuma" kavramları. Aslında birbirine yakın kavramlar. Okuru başkalarının acılarına karşı duyarlı, dayanışmaya yönlerecek bir okumayı ifade ediyorlar.

Dickens'in kahramanı David Copperfield, "Okudum, çok okudum, hayat için okudum" der. Bununla, kitapları ona hayatta rehberlik etsinler ve ahlaki yargılarını biçimlendirsinsinler diye okuduğunu anlatmak ister.

Nussbaum'un "hayat için okuma" kavramının anlamı da budur. Richard Rorty, 'ahlaki ilerleme diye bir şey'in varolduğunu ve bu ilerlemenin "insan dayanışmasının artması yönünde" bulunduğunu ileri sürmede kesinlikle haklıdır. Romanlarda okuduğumuz

acıya dair ayrıntılı betimlemeler dayanışmacı bir politik kültürün yerleşmesini sağlayabilir.

Başkalarının uğradığı haksızlıkları düşgücümüzle pekala kavrayabiliriz. Şiir ve roman düşgücümüzü ateşleyerek böylesi bir kavrayışa, dolayısıyla da ahlaki ilerlemeye ve dayanışmaya katkıda bulunabilir.

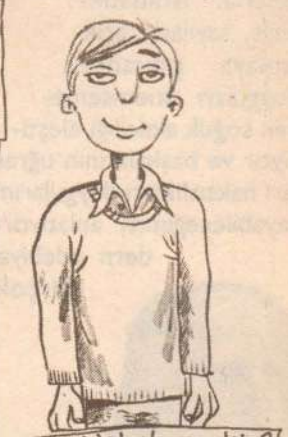
ÇİĞİN TÜRK! Sotada dedenin
Kurtuluş Savaşından
Kalan kilinci çare
mi?

hemen atabilir misin?

peki ya..
sinirleri alınmışlar?

e hani şiddet oluycaktı.

90'lı yılların başından beri yazıyor Özen Yula. Hikayeler, oyunlar... Çalışkan mı çalışkan. Onunla, YKY'den çıkan son kitabı Tanrı Kimseyi Duymuyor hakkında konuşmaya başlayıp ABD'nin Ortadoğu planlarından çıkan bir konuşma yaptık.

İlahi adalet diye bir şeyin olması gerek

HATİCE MERYEM

Tanrı'ya inanıyor musun Özen?

- Çok büyük bir enerjinin varlığına inanıyorum. Açıklaması çok zor ama büyük bir kozmik enerjinin varlığına inanıyorum.

İnanmayı mı istiyorsun acaba?

- Belki de evet. İnanmayı istediğimi de söyleyebilirim. Çünkü, körü körüne fanatik bir biçimde inanan insan da, hiç inmayan insan da çok tehlikeli olabilir.

Bu iki yolda da değil misin?

- Yok, hiçbirimiz değiliz. Mesele inanıp inanmamak da değil aslında.

İnsanlar çoğunlukla bu ikisi arasındaki noktada yer alıyor. Körü körüne inanmak ya da nihilistçe hiçbir şeye inanmamak bana daha uç iki nokta gibi geliyor.

Kenarda kalmışların hikayeleri ilgilendiriyor beni. Merkezdekilerin, orta sınıfın hayatı zaten anlatılıyor, yaşanıyor ve biliyoruz.

Son kitabında te-cavüzler, kemo-terapi gören hastalar, yani bir dolu acı var ve 'Neredesin tanrım' sorusuyla bitiyor. Acının sorumlusu olarak Tanrı'yı mı görüyorsun, acıyı Tanrı'ya mı bağlıyorsun?

- Tanrıya bağlamak değil. Acıyı biz kendimiz yaratıyoruz. Kişisel ve toplumsal acılar hep çekildi, çekili-

yor. Yalnız, insanda bir adalet duygusu ihtiyacı da var aynı zamanda. Dünyanın, hayatın ve tanrının adil olmadığını bilecek yaştayım ama yine de bir evrensel, ilahi adalet düşüncesi var ki bu kadar çekilen acının bir nedeninin açıklaması gibi duruyor. Ben, varoluşumuza bir neden bulmaya çalışıyorum. Bu gezegende varım ve yaşıyorum. Şans eseri buraya geldim ya da gönderildim; o zaman varlık nederine dair bir açıklamayı istiyorsun. Çağlar boyunca da insanlar bunun cevabını sanatla aramışlar. 'Ben kimim, neden buradayım'ın cevabını ararken kimisi absürd'e ulaşmış, kimisi gerçeküstücülük'e varmış. Benim yaptığım da bu. Neredeyim, neden buradayım ve ne yapıyorum sorularının cevabını aramaya çalışıyorum. Bütün sorumlulu-

tarihi daha yazılmadı. Bunlar yazılsa tarihe bakış açımız değişir. Mesela padişah Deli İbrahim'i anlatarak tarihi yazdılar ama başkalarının gözünden anlattılar. Deli İbrahim'in kafasına girip de onun gözünden tarihi anlatmaya çalışmadılar. Ben onların hikayelerini anlatmaya çalışıyorum.

Sence edebiyatın böyle bir işlevi olmalı mı?

- Edebiyat, sadece süslü cümlelerle, süslü yapılar kurup, içine kapalı birtakım metinlerle aktarmak değil. Günümüzde edebiyatın bir işlevi varsa biraz da bunu üstlenmeli diye

laştırmamaya çalışarak tabii.

Zaten bunu yapmasan feci acılı, arabeske kayan hikayeler oluverecek gibi...

- Hayatta acılı ve karamsar çok şey var. Dilde onu yapmasam bambaşka bir yöne gidebilir. Ayrıca bir yazar olarak bu çağın parçalanmışlığını anlatmayı seviyorum. Çünkü çok parçalanmış bir çağ. Farklı farklı diller kullanılıyor, farklı zamanlar iç içe, farklı dönemlerin kostüm ve aksesuarları üst üste giyiliyor, ev döşemesinde yine aynı. Her şey öyle. Sınırlar çok belirsizleşiyor, iç içe geçiyor. Belli teknikleri kullanıyorum, mektup, röportaj... Ama bunların hepsini o hikayenin örgüsü içerisinde eritecek yapmaya çalışıyorum.

Kılavuz kaptanların kimler...

- İlk kitabımı Bilge Karasu okumuştur. Ondan bir olur alıp ondan sonra kitabımı çıkarmıştım. Bu benim için çok önemliydi. Vüsat O.Bener vardır. Yazdıkları da, dili ekonomik kullanımı da, oyun dilindeki cesareti de benim için çok önemlidir. Bu dönemden de örneğin

Hasan Ali Toptaş, Faruk Duman çok ilginç geliyor. Okuduğum her kesten aldığım şeyler var. Mesela senden, Seema Kaygusuz'dan okuyup aldığım şeyler var.

Benim anlatmak istediğim şey, karşımdaki kişinin uzak açıdan bakıp değerlendirme yapmasını sağlamak.

Ne diyorsun!

- E aynı dönemi, aynı çağı paylaştığın insanlar seninle benzer sıkıntıları yaşıyorlar ve kendi ışıklarıyla dile getiriyorlar. Bu çok özel bir şey. Hele de iyi yazarlarsa bu bana güzel geliyor. Ama o kadar şeyin içinde hakikaten çok gereksiz yazılmış ve basılmış kitapları da okuduğu oluyor insanın. Özellikle günümüzde.

Herkesin kitap yazmasına, bu kitapların basılması meselesine için için kızıyor musun?

- Yok, kızmıyorum. Bir renklilik

ğu Tanrı'ya yüklemek gibi bir kaygım yok ama ilahi bir varlık nedeninin olması gerektiğine inanıyorum. Ben hikaye anlatıyorum. Belki de benim varlık sebebim insanlara hikayeler anlatmaktır. Ama benim ve herkesin çektiği bunca sıkıntının, acının, derdin, nedeni nedir, onu çözebilmiş değilim.

Bu bilinmezliğin sebebi, yaşadığımız toplum olabilir mi?

- Tabii, bizimki gibi toplumlarda yaşamak neredeyse bir şansa dönüşüyor çünkü. Daha gelişmiş toplumların vatandaşlarında yaşamın belli bir nedeni var ve insan ne yapacağını çoğu zaman biliyor. Yaşama daha sağlam iplerle bağlı. Bizimki gibi ülkelerde bir saat sonra ne olacağını bilemediğin gibi, bir hafta sonraya program yapmak da çok zor. Esasında, hayat bize verilmiş bir hediye, fakat hayatı insanların bir ceza gibi yaşatan toplumları anlayamıyorum.

Tarihte gizli kaldığını düşündüklerinin hikayeleri de var kitapta...

- Kenarda kalmışların hikayeleri ilgileriyor beni. Merkezdekilerin, orta sınıfın, ortadakilerin... bunların hayatı zaten anlatılıyor, yaşıyor ve biliyoruz. Ama zeka özlüklülerin, tecavüze uğrayanların

düşünüyorum. Göz ardı edilmişlerin perde arkasındaki hayatlarını anlatmak. Ama bunu Türkçe'yi kötü kullanarak, bayağı bir dille anlatmaktan bahsetmiyorum. Ya da 'underground anlatıyorum' gibi yanlış mecra kullanarak yapanları da kastetmiyorum. Underground iyi yapılırsa çok olumlu. Ama yapılmadığı takdirde, çok vasatlaştırılabiliyor.

Her hikaye başka bir dille yazılmış gibi...

- Evet, dil konusunda hakikaten çalışıyorum. Sözlük çalışıyorum, Osmanlıca, Azerice... Bunun faydası da oluyor. Bazı noktalarda, bazı kelimeler yabancılaştırma işlevi görüyor. Okur, okuduğu acıklı metinden uzaklaşıyor. O zaman okuma kesintiye uğruyor. "E bu ne demek!" dediği an okur, bir metin okuduğunun farkına varıyor. Yoksa kendisini kapıp koyuverirse, metnin içine girse, bu benim işime yaramaz. Benim anlatmak istediğim şey, karşımdaki kişinin uzak açıdan bakıp değerlendirme yapmasını sağlamak. Bunu da işte o çeşitli dil oyunları ile yapmaya çalışıyorum. Ama bayağı-

bir canlılık getiriyor ama şöyle bir şey var. Yayıncılık sektörleşmeye başladı ya, ister istemez farklı yazarların gelmesi ve bu yapıyı beslemesi gerekiyor. Yalnız bunun işler bir hale getirilmesi için hakikaten kişilerin hakkının verilmesi gerekiyor. Sürekli çok satar kitaplar aramayacaklar, iyi edebiyatçıları da bulup çıkaracaklar. Bunları yaptıkları takdirde neden olmasın. Herkes yazabiliyorsa yazsın. Ama bir yandan da herkes yazmaya başlayınca da bir çer çöp yığına dönüşecek. Onun arasından iyiyi bulup seçmek okur için de çok zor.

Eleştirmenler geliyor akla...

- Günümüzde birkaç eleştirmen var ve bu birkaç eleştirmenin de yayınlanan kitapların hepsine yetişmesi mümkün değil. Gerçekten iyi, genç eleştirmenlerin yetişmesi gerekiyor. 50 kuşağı aynı zamanda eleştirmenini de yetiştirdi. Eleştirmenlerin söyledikleriyle yazarların söyledikleri birbirilerini etkileyerek bir canlanma yaşandı. 90'lı yıllarda da bir kuşak çıktı, ancak kendi eleştirmenini çıkaramadı bu kuşak. O yüzden de pop müzik patlamasına döner diye korkuyorum. Bir sürü gereksiz nitelikli niteliksiz ürün bir araya gelip, sonuçta sektör de olamazsa işte bu korkunç olur. Halbuki bu yapıdan ekmek yiyen birçok insan var. Editöründen dizgicisine, redaktöründen yayın yönetmenine kadar bir yığın insan.

Aynı zamanda oyun yazarısın. Tiyatroda da benzer bir karmaşanın yaşandığını düşünüyor musun? Oradaki eleştirmenlik kurumu nasıl?

- Yok, böyle bir karmaşa yaşanmıyor tiyatrodaki. Ayrıca tiyatrodaki yetişen eleştirmenlerin sayısı edebiyata nazaran daha fazla. Ama tiyatrodaki çok fazla yazarın oyunu çıkmıyor ortaya. İyi yazarlar var, fakat gençler ikinci oyunları oynamadığında vazgeçiyorlar.

İlk sahnelenen oyunun neydi?

- Ay Tedirginliği. İlk Afife Jale ödü-

lü de onunla geldi. Bu oyun benim için bir ihtiyaçtı, 50'li yılları bir kadınla erkeğin gözünden, bir yarı aydının durumunu anlatmam gerekiyordu. Bu oynansın, şunlar oynasın, şu yönetsin diye bir şey düşünmedim. Oynanmadı da zaten. Sonra, ben üç oyun daha yazdım. Onlar basıldı. Daha sonra oynandı bu oyun.

Şanslı olduğunu söyleyebilir miyiz? Kimileri, mafyatik ilişkiler ağından bahsediyor, oyunlarını okutmaya bile gönderemedikleri söylüyor...

- Şunu örnek veriyorum. Ben ödenekli tiyatrodan gelmedim. İlk olarak özel tiyatrodaki oynandı ilk oyunum. Sivil bir hareket olarak çıktım yani. Benim ilk oyunum ve ondan sonraki diğer oynanan oyunlarım çok zaman sonra ödenekli tiyatroya oynandı.

Benzer yapılanmaların edebiyatta da olduğu söyleniyor.

- Hayır, öyle bir yapı da yok değil. Var. Ama mafya diye nitelemek çok ağır. Kör değiliz, hepimiz görüyoruz. Bir yerlere oturmuş, belli yerleri destekleyen yapılar söz konusu, Türkiye'deki her yerde, her konumda. Yaşımız elveriyor, bunları gördük. Ama bunların dışından çıkıp gelmek de mümkün. Ben bunu yaptım. Kendimi örnek verebilirim. Alnım açık. Ve bir kişi yaptıysa diğerleri de yapabilir.

Özen, kıdemli bir ödül avcısı olarak ödül müessesesi hakkında neler düşünüyorsun?

- İlk yazmaya başladığımız zamanlarda şöyle deniyordu: "Yazdığın şeyi bastırabilmek için bir yayınevinden ödül almak gerekiyor." Hayır, ben hakikaten ödül alma-

dan ilk kitabım İletişim Yayınları'ndan basıldı. Benim için ödül Bilge Karasu'nun olumlu şeyler söylemesiydi. Benim ödüller çok sonra geldi. Yedi sekiz sene öncesinin işleri sahne üzerine çıkınca değerlendirilmeye başlandı. Ve bunlar olurken de ben ödülü verenleri hiç tanıımıyordum.

Fakat sonradan tanıyor sun, ödülü alıyorsun, teşekkür ediyorsun, jüriyle tanışıyor sun.

Ödül toplumu-muz için önemli mi?

- Önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu toplum cezalandırma mekanizmasıyla çalışıyor. Ödülendirme mekanizması gibi bir şey yok burada. O kadar sert ve disiplinli yapılar söz konusu ki anca ceza verirse aklının başına geleceğini zannediyorlar. Ayrıca genç bir adam veya kadın için, bir şeyleri yaptığının birileri tarafından görülmesi, önemsenmesi önemli bir şey. Ama ödül önemli mi dersen. İnsanı motive etmesi açısından, evet. Ama ödül jürisinin günlük beğenileri ve düşünceleri ile de ilgili bir şey. O jüride iki farklı kişi olsa, belki bir başkası alacak. O

**Ödülün,
önemli olduğunu
düşünüyorum.
Çünkü bu toplum
cezalandırma
mekanizmasıyla
çalışıyor.**

yüzden çok fazla ciddiye almamak gerekiyor ama içsel olarak insanı çok rahatlatan şeyler. Çünkü haki-katen herkes gezerken, eğlenirken, başka işlerle para kazanırken, sen daha az kazanmayı göze alıp, evinde oturup, insanlardan kopup, yazı yazıyorsun. Bunun görülmesi bir şekilde iyi bir şey.

Yazarken keyif alanlardan mısın, 'cehennem azabı çekenlerden' misin, yoksa ikisinin arasında bir yer mi var?

- Her ikisi de oluyor. Yazı zaten zor bir şey, ama benim yazdığım oyunlar, hikayeler bir defa yazılıp o haliyle bırakılmıyor. Defalarca üzerinde çalışıyorum. Üzerinde çalıştıkça çalıştıkça o acı veren şeyden de uzaklaşmış oluyorsun. Artık teknik bir yönden bakmaya başlıyorsun ve daha serinkanlı oluyorsun.

Özel ilişkilerinde de böyle misin? Birileri sana acı, üzüntü, kasvet gibi olumsuz diye nitelendirilebilecek duyguları tattırmaya başladığında koldan uzaklaşmak için birta-

kım teknik bilgileri devreye sokabilir misin?

- Öyle insanlar varsa hayatta, haki-katen benim karşıma çıkmıyorlar diyelim ya da ben o insanlarla bir araya gelmiyorum. Bir şekilde bir korunma mekanizması var herhalde. Çünkü hayat zaten yeteri kadar sıkıcı, kasvetli ve 'zor bir şey.

Bir de bunu daha sıkıcı hale getirecek insanlar, daha yalayıp yok etmeye

çalışacak insanlarla bir şey yapmanın gereği yok. O açıdan korunaklı yaşıyorum. Sevdiğim insanlarla birarada sevdiğim şeyleri yaparak ve paylaşarak yaşamaya çalışıyorum.

Haksız yere bir çocuk öldürüldüyse bunun nedenini yasal olarak sormak, soranların yanında yer almak gerekir.

Çocukken de olumlu muydun? İçeride kapanık, depresif, gıcık bir çocukluk mu yoksa?

- Hayır, mutlu bir çocuktum. Aile sevgisiyle büyüdüm. Annemin işi gereği anneannemle beraber gezdik, sonra babam da geldi. Şimdi 70'li yılları anlatan filmler yapılıyor ya, o değerlerin gerçekten varolduğu bir dönemdi, bilmemkim teyzeye güvenip de emanet edildiğimiz ya da bilmemne amcanın beni bilmemnereden bulup getirdiği bir hayattı. Başka türlü bir sevgi ortamı. Birarada yaşamayı gerektiren kurallar, şimdi ne kadar değersiz görünürse görünsün, o zamanlar için değerliydi. Şimdi daha parçalanmış bir dünyada yaşıyoruz. Ama çocukluğunda birtakım sağlam değerlerle yetişen insanı da sonradan kolay yıkıyorlar.

Kemikleşmiş politik görüşün var mı?

- Kemikleşmiş politik görüş olarak demiyeyim ama bu kadar ezilen, mutsuz insanların, sömürülen insanların hayatını anlatırken hiçkim-

seye karşı tarafsız kalamıyorsun. Ne olursa olsun ezilenlerin yanında oluyorsun. Bu, günümüz değerleri içinde komik de gelebilir ama önemli. Yani, birilerinin birilerini gözetmesi gerekir dünyada. Haksız yere bir çocuk öldürüldüyse bunun nedenini yasal olarak sormak, soranların yanında yer almak gerekir.

Gelecekte umutlu musun?

- Kendim için... İnsan kendisi için bir şey diyemiyor. Bir saat sonra ne olacağını bilemiyorsun. Ülke adınaysa, bilinçli yetişen az sayıda da olsa genç var, onları görünce umutlu oluyorum. Ama beri yandan da alışveriş yapmaktan başka bir halt düşünmeyen çocukları ya da varoşlarda yetişip de haftasonu farklı bir hayatı sürmek için Akmerkez'e ya da Cevahir'e gelen çocukları gördüğüm zaman bir umutsuzluk oluşuyor. Ne zaman ki eğitime, kültüre ayrılan para, silahlanmaya ayrılan paradan fazla olur, o zaman çok umutlu olurum işte. Üstelik sadece ülkemizde değil, bütün dünyada... Bir yandan da ABD'nin Ortadoğu politikalarından ya da yeni dünya planlarından vs. haberdar olunca, ilahi adalet diye bir şeyin olması gerektiğini de düşünüyorum.

Başta döndük be Özen.

- Evet. İlahi adalet diye bir şeyin olması gerek. **h**

Afyon'un bir ilçesinde, oyuncak ve hediyelik eşya üzerine bir dükkan işleten iki çocuk annesi Esmâ Eser. Özellikle taşrada tek başına bir kadının hayatı, üstelik geçim derdiyle, çok çetin geçer. İşte o günlerden biri...

Oyuncakçının bir günü

Genellikle çocukları okula gönderdikten sonra saat 10.00'a doğru bisikletimle işyerime giderim. Her gün bisikletime binmemin tadını çıkarırım.

Dükkanı açtıktan sonra ortalığı biraz düzelterek temizlik yaparım. Böylelikle hizmete hazır bir hale getirerek, müşteri beklemeye başlarım.

Oyuncaklara ve hediyelik eşyalara ağırlık veririm. Dükkanım sadece para getiren bir yer değil aynı zamanda sığınaktır. Bir uğraşımın olması bana zevk verir.

Öğlenleri bir şey yemem. Bilgisayarla uğraşarak e-postalarımı bakar, msn ile dostlarımla sohbet ederim.

Özellikle 14.00'den sonra müşteriler gelmeye başlar. Onlarla ilgilenmekten mutluluk duyarım. Yani işimi çok seviyorum.

Dükkanı 18.00'e doğru kapatarak eve giderim. Yiyecek bir şeyler hazırladıktan sonra, çocuklarla hem yemek keyfi hem de bir günün analizini yaparız.

Yemekten sonra müzik eşliğinde (şu günler Yeni Türkü'yü dinliyorum) bulaşıkları yıkarken yavaş yavaş günün yorgunluğu bedenime düşmeye başlar.

Çocuklar ders çalışırken ilgileri dağılmasın diye televizyonu kapatırım. Bu sırada ben de kitap okurum. Sabah erken kalkmak zorunda oldukları için ödevleri bittikten sonra biraz televizyon seyrederek ve uyurlar.

Yeni bir güne daha dinç bir şekilde başlamak için geceyi doyusya yaşayamadan, 23.00'e doğru çoktan uyumuşumdur. Aklımda ise aynı soru vardır: Yarın beni neler bekliyor?

Haz. Kerime Okur

Sultan - Vehbi Ersöz çifti, Afyon'un Başmakçı ilçesinde yaşayarak, organik tarımla ilgileniyor. Bu alanda örgütlü çalışmalarda bulunarak, evlerini ekolojiye karşı duyarlı olanlara sonuna kadar açıyorlar. Kerime Okur bu ilginç çiftin konduğu oldu ve geleceğin tarım anlayışıyla ilgili fikirler edindi.

Oh mis gibi toprak koktu

Kendinizden bahseder misiniz?

Sultan Ersöz: 1960 yılında Afyon'un Başmakçı ilçesinde doğdum. Kütahya'da öğretmen lisesini bitirdim. Türkiye'de iş bulamadığım için 20 yıldır tarımla iç içeyim. 10 yıla yakın ise ekolojik tarımla ilgileniyorum.

Vehbi Ersöz: Ben de Başmakçı doğumluyum. Öğretmenlik okulunu bitirmeme rağmen hiç mesleğimi yapmadım. Çünkü memurluk bana cazip gelmiyordu. Mutlu olacağım işin, çiftçilik olduğunu biliyordum. Hatta şu an birçok şirket-

ten iş teklifi alıyorum ama kendi çöplüğümde mutlu olduğumdan dolayı kabul etmiyorum.

Nedir organik tarım?

S.E.: Çevrenin, toprağın, toprakta yaşayan canlıların ve topraktan yararlanan bizlerin uyum içinde; doğanın yasalarını bozmadan yapılan üretim şeklidir. Kimyasal ilaçlardan, kanse-rojen etkilere uzak ürünlerle beslenmek; bunu yaparken de doğaya zarar vermemektir.

Organik tarımı seçmekteki nedenleriniz neler?

S.E.: Konvansiyonel tarımla uğraşırken sağlığım bozulmuştu. O zaman sağlıklı yaşamın önemini kavradım. Bu yaşama ise sağlıklı üretimler sayesinde kavuşacağımın bilincine varınca, organik tarımı seçtim. Böylelikle insan vücudundaki toksinler azalır, sağlıklı beslenme ortaya çıkar ve alternatif tıbbi bilinçli bir şekilde uygularız.

V.E.: Tarım işlerine başlarken felsefem; bilim ve teknoloji önderliğinde ilerlemektir. Bu yüzden tarımla ilgili kitaplar okur, araştırmalar yapar, ilaç kutularının prospektüslerini biriktirirdim. Böylelikle kimyasal bileşenlerin neler olduğunu, ne işe yaradıklarını öğreniyordum. 15 yıl önce Alman firmasının önerisiyle organik tarımla tanıştım. Bakış açım tamamen değişerek konvansiyonel tarımı bıraktım. Çünkü daha çok para kazanmak için ne doğa ne de doğadaki canlılar tehlikeye sokulmalıydı.

Daha çok para kazanmak için ne doğa ne de doğadaki canlılar tehlikeye sokulmalıydı.

S.E.: Konvansiyonel tarımla uğraşırken sağlığım bozulmuştu. O zaman sağlıklı yaşamın önemini kavradım. Bu yaşama ise sağlıklı üretimler sayesinde kavuşacağımın bilincine varınca, organik tarımı seçtim. Böylelikle insan vücudundaki toksinler azalır, sağlıklı beslenme ortaya çıkar ve alternatif tıbbi bilinçli bir şekilde uygularız.

S.E.: Tabii ki katılıyoruz. Buğ-

Organik tarımla ilgili örgütlü çalışmalara katılıyor musunuz?

S.E.: Tabii ki katılıyoruz. Buğ-

day Ekoloji Yaşama Destekleme ve Doğa dernekleri ile iç içeyiz. G.D.O'ya Hayır! (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar) platformunda yer alıyoruz. Bu topluluk çevreye karşı duyarlı olan bütün kuruluş ve kişilerin yer aldığı bir platformdur. Ayrıca Tüm-Köy Sen'e üyeyiz.

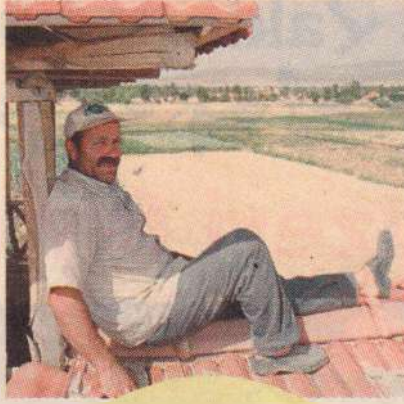
V.E.: Bu arada organik tarımdan elde edilen ürünlerin ülke genelinde pazarlanıp-üretilmesi için kooperatif çalışmamız var. Yakında bir kooperatif kurularak; organik ürünler Türkiye çapında müşterilerle buluşacak. Yani bundan sonra herkes daha sağlıklı beslenecek.

Bu çalışmalar sizce yeterli mi?

S.E.: Bu tür çalışmalara aktif bir şekilde katıldığım halde tam anlamıyla tatmin olduğum söyleyemem. Çünkü kendi bölgemin, kendi insanımın halen ekolojik anlayışı kavrayamadıklarını görüyorum. Umarım bu zamanla düzelecek.

TATUTA (Ekolojik Tarım Takas Turizmi) projesini açıklar mısınız?

S.E.: Türkiye'nin farklı bölgelerinde organik tarımla ilgilenen çiftlik evleri var. Evin bir kısmı zi-

Yaşamdaki tüm olaylar birbirine bağlıdır ve kopuk olan halkalar birleşmedikçe çözüm bulamayız.

yaretçilere ayrılır. Bu anlayış gönüüllük ve konuk sistemine dayanır. Yani gelenler ya ücret öder ya da çiftlik işlerinde yardım etmeyi tercih ederler. Ayrıca bu proje sayesinde ziraat fakültelerinde okuyan öğrenciler stajlarını gerçekleştirerek, deneyim kazanırlar.

V.E.: Amaç ekolojik tarım yapan çiftçilere katkı sağlamaktır. Bunu sadece maddi anlamda düşünmeyin. İş gücü, bilgi ve manevi destek olarak da katkıda bulunabilmek mümkün. Böylelikle ekolojik yaşamla tanışılmış olunur.

Özellikle dış ülkelerden evinize birçok ziyaretçi geliyor. Onlarla diyalogunuz nasıl oluyor?

S.E.: Bizim evimiz de Tatuta projesi içerisinde yer alan çiftlik evlerinden. Dil-din-ırk gözetmeksizin her ülkeden gelen oluyor. Onlarla verimli zamanlar geçiririz. Mesela biz onlar sayesinde yabancı di-

limizi geliştiriyoruz. Onlar ise yaşam biçimimizi, törelerimizi v.b. birçok özelliklerimizi gözlemleyerek; kafalarındaki "Barbar Türk" yargısını değiştiriyorlar.

V.E.: Gelenlerin çoğu çevreye duyarlı kişiler. Özellikle aramızda bilgi alışverişi oluyor ki; bu bizim kendimizi geliştirmemiz için en büyük fırsattır. Bir de ülkemizin güzelliklerini onlara tanıtmak çok güzel bir duygu.

Buraya gelmek isteyenler size nasıl ulaşabilir?

S.E.: Buğday Yaşama Derneği'nden ya da www.tatuta.org adresinden ulaşabilirler.

Sosyolojik ve ekolojik sorunlarla ilgilenenler arasında tatlı bir çatışma vardır. Siz bunları yaşıyor musunuz?

S.E.: Aslında çatışma olmaması gerekir. Yaşamdaki tüm olaylar birbirine bağlıdır ve kopuk olan halkalar birleşmedikçe çözüm bulamayız. Bu yüzden ekolojik olayları; toplumdan soyut bir konu olarak görmemiz çok yanlış olur. Karalama politikalarını bir kenara bırakarak, çözüm üretici olmalıyız.

V.E.: Bu tamamen bir ön yargıdır. Bazen sorunlar olabilir ki; insan varoldukça sorunsuz bir yaşam düşünülemez sanırım.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

S.E.: Ekoloji; görmezlikten gelebileceğimiz kadar basit bir sorun değil. Bu yüzden çocuklarımıza zorunlu ders olarak verilir; onlara çevre duyarlılığı aşılanmalıdır.

V.E.: Türkiye'deki tarımsal nüfus yoğunluğu fazla saptamaları tamamen bahanedir. IMF'nin, Dünya Ticaret Örgütü'nün ve Avrupa Birliği'nin dayatmalarındaki amaç; tarım faktörünü bitirmektir. Böylece topraklar birleşerek, küçük üreticiler yok olacaklar. Kısacası; bu tip laflara inanmamalı ve örgütlenmeliyiz. Sendikalara bağlı olmalı, haklarımızı aramalıyız. Artık "Pasif Birey" anlayışını yıkamamız lazım. **h**

Kers Vakla küçük İSKENDER

Yılbaşı üzeri feyk attack

Hayat herşeyi tekrar ediyor: En çok da insanın yüzünü. İnsan, yüzünü bütün eşyalarda, bütün sevgililerde, bütün fikir yumaklarında, gittiği bütün adreslerde bıkmadan usanmadan tekrar ediyor. Bu tekrarın içinde gizli bir değişim de var; gözünün yerini ağızla değiştiriyor örneğin. Gördüğünü yiyip yutmaya, aslında sindirmesi gerekeni de yalnızca görmeye çalışıyor o vakit. Eski karanlıklar içinde jeneriksiz yaşamayı, çok komik bir fıkraya doya doya gülmeyi de es geçmeyi erdem sayıyor. Matah kelimesinin anlamıyla klas adam oluyor, kariyer ediniyor, götü kalkıyor. Hayat, her şeyin götünü kaldırıyor. Burnunu büyütüyor. Kalkan götle, büyüyen burnun da yer değiştiriyor elbette. Picasso bunu bildiği için kübist.

Hayat herşeyi berbat ediyor: En çok da insanın kötülüğünü. İnsan, sahiplendiği kötülüğü bütün saçma ahlak kriterlerinde, bütün hukuk kurallarında, bütün sahte sosyal dayanışmalarda, sığındığı bütün geleneklerde bıkmadan usanmadan berbat ediyor. Bu berbat edişin içinde gizli bir yumuşama da var; keskin yanları yapay okşamalarla, yüzeysel sevgi sözcükleriyle törpüleniyor; vaatlerle, umutlarla, ütopyalarla, samimi özlemlerle körleşiyor. Sürü bile küme mantığıyla bir yere oturtulabilir; oysa artık vücut, içi boş çöp torbalarına benziyor gitgide. Dün'ün otopsisine girmeyen Yarın'ın ameliyatında başarisiz

olur. Tarantino bunu bildiği için psikiyatra gitmiyor.

Hayat her şeyi börek yapıyor. En çok da geceleri lazım olanları. Yalnızlıklı börek, kendini dinlemeli börek, hesaplaşmalı börek, başka olmanın zorunluluğu börek. Bu börekleri komşular, hemşeriler, vatandaşlar, taraftarlar, kavga arkadaşları tıkinıyor en çok. En çok da geceleri çöküyorlar böreğin başına.

Evinin kapısını açacak kaç anahtarın, kaç anahtar deliğinin olduğunu unutuyorsun bu sonsuz aç kalabalık önünde. Ölümle, şiirle, inançla, sadakatle, samimiyetle de doymuyorlar. Atlası açıp bir bakıyorsun ki, yaşadığın ülkenin şekli haritada dev bir mide şeklinde. Üstelik bağırsaklar dönüp dolaşıp bir yerlerinden yine sana giriyor. Kanalizasyon şebekeleri sana açılıyor açılan iki kol, bir kucak gibi. Tahlil sonuçlarını almakla geçiyor hayat. Hayat, herşeyi dönüp dolaştırıp insana sokuyor. Çöplüklerde gaz sıkış-

ması sonrası patlamalar olur ya, ya hatıralar da sıkışıp sıkışıp patlarsa bir gün. Tarih, sıkışıp patlarsa aniden. Ezilenlerin makus talihi patlarsa ansızın Sarhoş Atlar Zamanı'nda. Ne Neo yetişir İran-Irak sınırına, ne de Fantastik 4'ün gücü yeter bir kamyon dolusu yoksul işçi çocuğun kaderini değiştirmeye. 'Büyük Avrupa Sirki'ne maymun olarak girmeye hiç niyetim yok' diyenler, bunu bildikleri için anarşist. Anarşist oldukları için

bunu biliyorlar vesselam.

Hayat her şeyi götünden anlıyor. En çok da değişikliği. Değişme içgüdüsünü. Felsefeyi sersem eden evrimi. Bilimin altını üstüne getiren yabancılaşmayı. Birileri marjinal yaşıyor, öbürleri radikal kararlar alıyor, diğerleri inisiyatiflerini kullanıyorlar. Ya geriye kalanlar?!

"Yılbaşlarında hindi alamadıkları için yakaladıkları noel babayı yiyenler?!" Ya onlar?!

Onlar da boşlukları doldurup yabancıları dövüyor, yabancıları soyuyor, yabancıları inanmıyor, yabancıların hep yabancı kalabilmeleri için ellerinden geleni yapıyorlar. Birdenbire gelecek tanrı misafirinin içlerini boşaltacağı, tüm düzeni darmadağın edeceği korkusuyla yaşıyorlar. Yükseklerdeki, aşağılardaki mağaralarına çekilip yol gözlüyorlar tetikte. Hayat, herşeyi eksik tanımlıyor. Hayat, her yıl 28 çekiyor. Bir hışımla kalkıp valizlerimizi hazırlıyoruz. Herkes, bunu bildiği için deliriyor.

(Sigara Hikâyeleri'nin devamı girecekleri kitapta olacak. Hepinize iyi yıllar. Saat on ikide sallanmış şampanya gibi kendi içinize patlarsınız umarım.)

**Ölümle,
şiirle, inançla,
sadakatle,
samimiyetle de
doymuyorlar.**

Zamanında Anlaşılmamış Filmlere Yeniden Bir Bakış Denemesi (XXXV)

**Seks
filmlerinde
konu niçin
gereklidir?
Acaba
gerekli
değil midir?**

TOK NURİ

Tokmak Nuri

OSMAN CAVCI

70'li yıllardaki seks komedi ya da avantürlere baktığımızda sevişme sahnelerinin (seksin) konunun arkasına saklandığını görürüz. Bunun nedenlerinden biri de dönemin ağır sansür koşulları. Sansüre gönderilen filmin sevişme sahneleri kesilip yollanıyor. Geçer not aldıktan sonra ekleniyor ve seyirciye çıkıyordu. Ayrıca film olma, film gibi görünme derdi olan bu yapımlar mecburi bir formata uymak zorunday-

**Benim
için
dandikten de
olsa
hikaye
çok mühim.**

dı. 20-25 sayfalık bir senaryoları mutlaka vardı. 70 dakika sürecek bir filmi nasıl dolduracaklardı? Bunun bir formülü vardı mutlaka. 20 dakika sevişme, 10 dakika kavgı, 5 dakika şarkı (kadın pavyonda şarkıcıdır) 5 dakika striptiz, 5 dakika manzara, 10 dakika kadar da fasa fi-so laflar. İşte formül buydu. Sinemada bu film öncesi pek yakında, veya gelecek programda... tanıtımları eklendiğinde seans doluyordu.

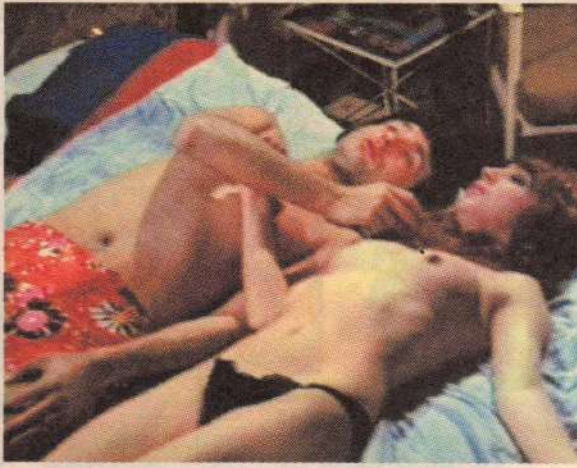
Bazı porno filmlerin konusu olmadı mı acayip kıl oluyorum. Benim için dandikten de olsa hikaye çok mühim. S. Kekili'nin de olduğu bir kasete baktım. 4 ayrı kadınla grekorumen güreş şeklindeydi. Bu adamla kadın niye sevişiyorlar hiçbir ipucu yok. Adam bu

kadını nerede tavladı, arkadaşının manitası mı, eski davası mı, komşunun kızı mı? Hiçbir bilgi yok. Bu yapımda bildiğimiz tek şey sevişenlerin porno yıldızı oldukları. Dolayısıyla biz sadece bir çekimi seyretmiş oluyoruz. Bir porno setini görüyoruz (cep telefonuyla çekilenler konumuz dışında). Benim tercihim hikayesi olanlar. Dandik bile olsa bir hikaye olmalı.

Örneğin 'Tok Nuri' Sermet Serdengeçti'nin filmi (filmin orijinal ismi 'Tokmak Nuri' ama sansüre takılınca 'mak' siliniyor). 'Tok Nuri' acayip bir film. Ulan bir de adam aç olsa ne olacak diyorsun. Nuri bir zengin evinde kendinden olgun bir kadınla sevişmektedir. Kadın (Nur Ay) sevişirken konuşmaktadır; "Ah keşke sen benim kocam olsaydın da milyon borcum olsaydı, zengin adamla evlendim de ne oldu?"... Kamera sevişenlerin üzerinden duvardaki fotoğrafa 'zoom' yapar. Kadının kocasının resmi, kelli felli göbekli biri. Bir anda hikayeyi çıkarırız. Bu basit sevişmenin bir derinliği, öyküsü çıkar. Nuri jigolodur, kadın tatminsizdir, kocasını aldatmaktadır. Adam iktidarsızdır filan. O anda

seyircinin, ayaktakımının fantazyası çalışır. Demek bütün kelli felli göbekli zengin adamların karıları potansiyel orospudur. 15-16 yaş ergenlik sivilceleri patlamış mısır gibiler, 30'un üzerindeki bu bakımlı kadınlardan medet umar. Ayaktakımı ise Tokmak Nuri gibi karı kızın peşine takılıp testosteron hormonlu cümleler kurarlar.

"Efendim hayatta tutmadığımız iş kalmadı. Benim de küçük bir zafım var. Allahım kadınlara dayanamam. Merhaba benim adım Tokmak Nuri. İşte bu yüzden ne tuttuysak elimde kaldı. Gördüğünüz gibi tombalacılık yapıyorum (tombalacılık yapmaktadır, karı kızı takip eder). Hani zevkli bir iş de ondan yani. Manzaralı (kadının kalçalarını kastetmektedir) Allah eksikliğini göstermesin. Ben az gelişmiş bir ülkenin çocuğu olduğum için Cumartesi-Pazar tatil yapmam. Babamın bir lafı vardır; 'çalış çalış ananın burnu bir karış'. Çalışmak iyidir hani... Allah, manzaranın güzelliğine bak... Yahu 25 yaşındayım... Bunca senedir kafamda çözemediğim bir şey var. 'Allah bu kadınları niye yarattı?' Efendim bence Allah bu kadınları... Boşver niye yarattıysa yarattı. Hiç mi işin yoktu bunları yaratırken? Ne büyüksün. Ne kadirsin. Allahım ne iyi etmişsin de ya-

ratmışsın. İyi etmişsin etmesine de ama ne geldiyse başımıza bu kadınların yüzünden geldi (sanki bu din ve yaratım konuşmasını Samanyolu Tv'de yapmaktadır). Geçen gün namuslu namuslu işe çıktım (ucuzluk yazan bir mağaza vitrinine bakmakta olan bir kadını gözüne kestirir). Kurban olsun Nuri kulun sana (kadına parmak atar)."

Ama karşı fraksiyondan o dönemin cinlerinden bir abi var. Adını jenerikte göremedim, ilginç bir buluşu var. "Erkeklik öldü mü abiler!" diye bir afiş yapıyor. Film değil afiş. Ortada film falan yok. Furyanın başrol oyuncusu Hadi Çaman'ın oynadığı bütün

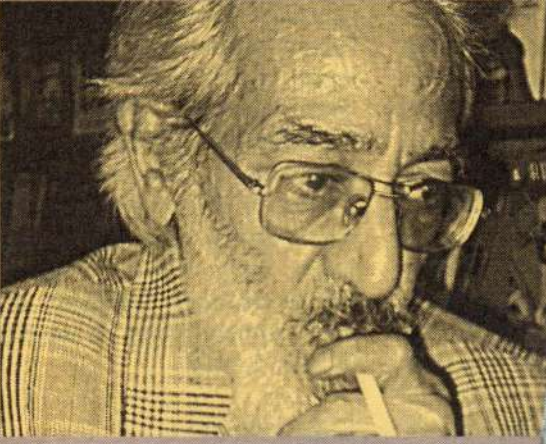
filmlerden sevişme sahnelerini alıyor ve ard arda ekliyor. Konu monu yok. Dayandığı bir nokta var ki haksız da sayılmaz. Bu sinemalarda oynayan filmlerin sevişme sahneleri bitti mi, mastürbasyon yapan seyirci sinemayı terk ediyor. Kimse filmin sonunu beklemiyor. Öyle bir film ki bu; furyanın bütün baş kadın oyuncularını bu filmde. Sanki H. Çaman'ın 25. Sanat Gecesi yararına sırayla gelip bedavadan, hayrına soyunup verirler. Zafir Seba, Karaca Kaan, Emel Canser, Müge Güler, Nejla Fide, Meral Deniz, Alev Altın. Hadi Çaman bir sahnede uzun saçlı, bir sahnede kısa. Bu ilginç buluşu takdir ediyorum. Ama ben yine de erotik veya porno filmlerin konusu olmasından yanayım. **h**

Öyle bir film ki bu; furyanın bütün baş kadın oyuncularını bu filmde.

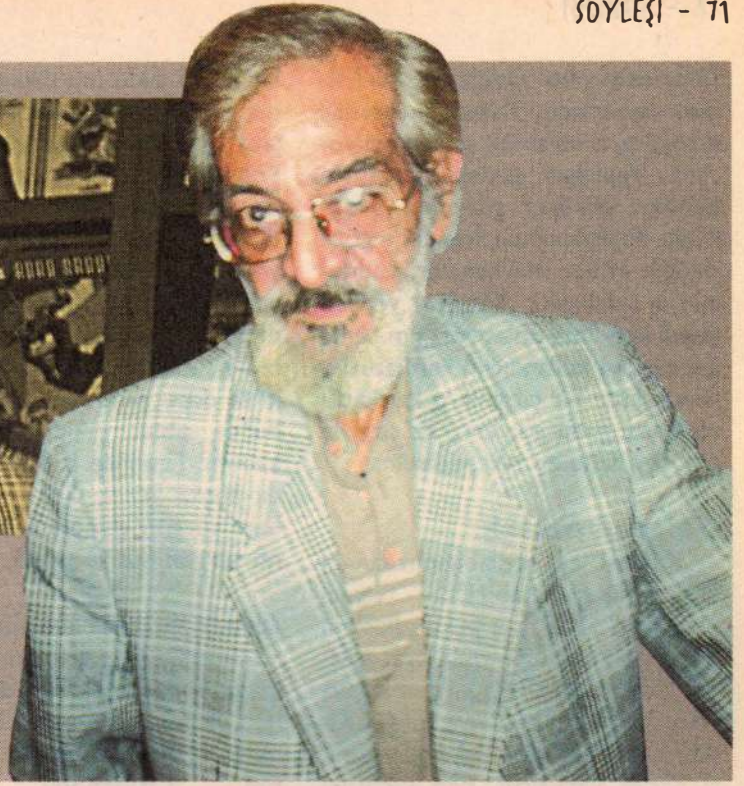

ÇaLiŞıRkEn®

- Bu sene de yılbaşı kışa denk geldi ya!
- Şehirli insan, dondurmali supangile yer!
- Ich möhte fünf köfte!
- Kâğıt kebabı istedik, sarıp A4 kâğıdına etleri, getirdiler!
- Biz doğuluyuz acıtasyonu çok severiz!
- Yılbaşında kar yağsa da kardan adam yapsak. Sonra da onu tekmeleyerek bozsak!
- Ancak onbaşı torpili bulabildim, o yüzden askerliği Şırnak'ta yaptım!
- Bütün kadınlar midyum giyer ama hep simol satın alırlar.
- Yasaşın Hafırların Kadreşliyi. Bir tashihci sloganı!
- Bilgisayarı açık unuttum, içine hemen virüs girmiş!
- On yıllık grafikerim ilk defa fotoşopta köpek astım!
- Düşünüyorum öyleyse varım, düşünmüyorum öyleyse davarım!
- O'ların hepsi yuvarlak olmak zorunda mı ya!
- Biz de, Midye Takip Merkezi kuralım!
- Gogolda ne aradıysam bulamadım bugün!
- Bir kilo dondurmayı on iki saniyede dilleyerek bitiren arkadaşım var benim be!
- Nabza göre Şervut Ormanlarında oduncuyum!
- Tifi Tif diye bir grafiker sakızı olsa, her gün çiğnerim!
- Faruk ilk kez uçağa binmiş, bir daha inmemiş, dergiye de uçakla gidip gelcekmiş!
- Organize bir iş yapalım, topluca sinemaya gidelim!
- Soğuk havalarda konuşurken ağızdan buhar çıktığı gibi ossurunca da götten duman çıkıyo mu!
- Bi sigaram, bi alkölüm, bi de googılım var. Başka da kötü alışkanlığım yok.
- Dergi bitse de kartopu kessek. **h**

Karikatürün yaşayan duayenlerinden Eflatun Nuri dününden bugüne yaşadıklarını ve geleceğe dair planlarını Seray Şahiner'e anlattı.

Kalkan otobüse binen adam

Üste para verecektik

Babacan dergisinde çıktı ilk karikatürüm, 43'te. 16 yaşındaydım. Ramiz, Karikatür dergisinde çiziyordu; bütün sayfaları o dolduruyordu. Ona karikatür göstermeye giden gençleri kapı dışarı ederdi. Cemal Nadir'se gençlere kucak açıyordu. Ramiz, uzun yıllar gençlerin önünü kesti.

Akbaba, Karikatür ve Şaka dergisi vardı. Bunların da belli karikatüristleri vardı. Gençleri ciddiye almıyorlardı. Birkaçımızın karikatürleri-

ni yayınladılar. Para vermiyorlardı. Bana para teklif ettiler, "İstemem" dedim, gülüştüler. Yeter ki karikatür çıksın, paramız olsa üste vereceğiz. Sonra Karikatür dergisinden Ramiz ayrıldı. Sayfalar boşaldı. Genç karikatürcülere yer verdiler. Şöhret olduk, 19-20 yaşında ismimiz herkes tarafından tanınıyordu.

Bir gece bir telefon geldi

48'de Reşat Nuri Güntekin'in çıkardığı Memleket gazetesinde karikatür çiziyordum. Çocuk sayfasına da bir masal yazdım "Bir Gece'nin Masalı" diye: Masalı seven bir tırtıl, kavak ağacına telaşla çıkmaya çalışıyor. Çünkü ay, yıldızları etrafına toplamış, masal anlatıyor. Tırtılın üstüne çıktığı yaprak kopup sulara

kapılıyor, ay ışıklarını uzatıp onu arıyor. Şiirsel bir anlatım oldu. İlk defa masalda böyle bir şey oldu.

Reşat Nuri bana, "Artık karikatür yapma" dedi. Kovuyor diye ödüm koptu. "Yazı yaz, bu yaşta bunu yazan ilerde neler yazar" dedi. Arkadaşlarım kızlara gönderecekleri aşk mektuplarını bana yazdırırlardı. Okuyan kız aşık olurdu.

Arkadaşlarım kızlara gönderecekleri aşk mektuplarını bana yazdırırlardı. Okuyan kız aşık olurdu.

Okuyan kız aşık olurdu. Ama aynı kıza birden fazla kişi mektup gönderdiğinde işler karıştırdı. Yazıyı seviyordum ama fırsatım olmuyordu. Bir gece sabaha karşı bir telefon geldi. "Eflatun ağbi, ben met üst, dergi çıkarıyoruz. Anlatıklarını yaz!" dedi. Anılarımı imzalı olarak yazmaya, ilk Öküz Dergisi'nde başladım. Yani 70 yaşında yazar yaptı beni met üst.

Az çizgiyle çok şeyi ifade etmek

Çocukluğumda ağaçtan düş-

tüm, uzun yıllar yatağa bağımlı kaldım alçı içinde. Yalnızlığın verdiği duyguyla, o kalabalık şeyleri çiziyorum. Yaptığım şeylerin arasında kendimi görüyor gibiydim; o sokakta dolaşıyordum, kendime göre değişik kırlar, meyhaneler, cadde-ler, o kalabalık... Yattığım yerden kendi kendime dolaşıyordum. Ama asıl çizgimi kullandığım karikatürlerimde fazla bir çizginin o karikatürü bozduğunu gördüm, az çizgiyle çok şey ifade etmeyi yeğledim.

Gölge olmamak

Karikatüre başladığımızda en sevdiğimiz karikatüristler Cemal Nadir ve Walt Disney'di. İkisinin arasında kendimizi bulmaya çalıştık. Çoğu Cemal Nadir'den kopya ederek yolunu bulmaya çalıştı. Kimisi Disney'in etkisinde gitti, kimisi ikisini karıştırdı, ben hiçbirini denemedim. İnsanların yüzlerine bakarak onları karikatürize ederdim. Gençlere de bunu tavsiye ediyordum. Birinin gölgesinde kalmaktansa, kendisi ne kadar yapıbiliyorsa o kadarla yola çıksın.

Seni rakip görüyorum dedi

Ustam olmadı. Ben Çamlıca'nın eteklerinde doğdum. Toprak odalı evlerde küçücük dünyamız oldu. İstanbul'da olsaydım, çocuk yaşlarda o büyük insanlara ulaşabilseydim tabii ki giderdim. İlk defa -ben bir yere geldikten sonra- Cemal Nadir beni davet etti; Cumhuriyet'e gittim. Karikatürlerimi çok beğendiğini söyledi. Hatta şaka yollu olarak "Seni rakip görüyorum." demişti. Bana orijinal bir Amcabey karikatürü ve iki tane de ayrı karikatür vermişti.

Kalkan otobüse binen adam

Sol dergilerde çizdim, fişlendik; kırmızı dosyamız vardı. Ufak bir hareket olsa, polis peşimize düşüyordu. Arkadaşlarım beni görünce yol değiştirmeye başladılar, aynı düşüncede olan arkadaşlarımla telefonda birbirimize; "Bu aralar pek gidip gelmeyelim" derdik. 2-3 kişi

bir arada oldu mu dikkat çekiyordu, şarap alıp Çamlıca'ya gideceğiz, bunu bile konuşamıyorduk. Polis baskısı... Polis beni aradığında, İzmir'de alıyordum soluğu. Gittiğim yer belli değil; garaja gidiyorum, otobüs kalkıyor, "Nereye?" diyorsun. Adım: "Ankara" diyor, gidiyorsun. Kalkan otobüse binen adam oldum yani, Babaeski'ye dese gene biniyorsun. İstanbul'da olsak yakalanacağız. Hep kaçtım, İzmir'de izimi buluyorlardı, başka yere... Kaça kaça onlar beni sürgün etmeden, ben kendimi sürgün etmiş oldum.

Adam ölüyor dediler

İnönü'nün karikatürünü yapmaya kimse cesaret edememişken, Reisi Cumhur İnönü'yü Donkişot yaptım. Osmanbey Matbaası'na gittim. Medet dergisinin yedinci sayısı basılıyordu. Polisler geldi. "Kıpırdamayın, makineyi durdurun" dediler. Oradaki birçok kişi-yi aldılar. Polis bana "ne iş yapıyorsun" dedi. "Karikatüristim" dedim, "Sen de gel." dedi. Bizi Emniyet Müdürlüğü'ne götürdüler. Tek tek içeri alıyorlar. İçerdeki polis; "Karikatürleri sen mi yapıyorsun?" dedi, "Evet" dedim. "İsmin ne?" dedi. "H. Kaynar" dedim. "H ne ulan?" dedi. "Hüseyin" dedim. Matbaacıyı çağırdı. "Ne bunun ismi?" dedi. Matbaacı: "Eflatun Nuri" dedi. Sonra bana "Nüfus kağıdını ver!" dedi. Orada Adil Nuri Erkoç yazıyor. "Lan sen kaç kişinin?" diye bağırdı... "Alın içeriye" dedi polislerle. Beni dövmeye başladılar. Çocukken ağaçtan düştüğüm için kalçadan aksıyordum. "Öbür ayağını da kırım da ortalıkta dolaşmasın mikrop." "Hangi ayağın sağlam?" dedi polis. "Bu". "Numara yapıyorsun"

dedi. Sakat ayağıma, karnıma, suratıma tekmeler. Hareket etsem, "ah, of" desem daha çok dövüyorlardı, artık kıpırdamıyordum. "Adam ölüyor" dediler. Beni so-kağa bırakıp döndüler. Kalçadan aksıyordum, dizde bir şey yoktu. Tekmeyle iki kordon kopmuş, zamanla dizden kaymış ayak. Yıllarca milim milim döndü ayağım. İzmir'de doktora gitmiştim, düzelmez demişti. Şimdi de ameliyatla düzelir dediler.

Oğuz Aral

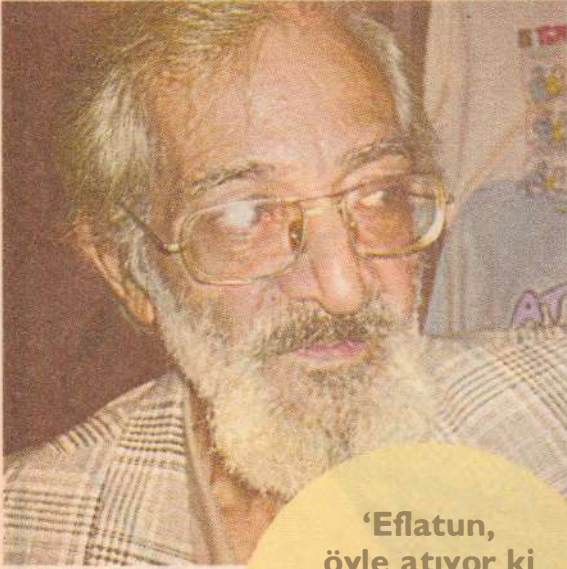
O zamanlar bir yere gelmiş bir çok kişi, etrafında toplanan kişilere yol gösterdi. Ben de öyle yaptım, kimseyi kıramadım. Oğuz Aral da 12 yaşlarındayken bizim eve geldi gitti, karikatürle yatıp karikatürle kalkan bir çocuktuk. Bir gün bana hareket çizemediğinden yakındı. Ben ona çubuk adamla hareketler gösterdim. Çok iyi bir yol oldu o karikatüristler için, ve hareketleri çoğaltılar. Oğuz bundan çok yararlandı. Hatta bir gün Oğuz'a uğradım, Girgir'deki odasında bir kara tahta ve tebeşirle çizilmiş çubuk adamlar gördüm, güldüm.

Girgir

Cemal Nadir de Oğuz Aral da ek o l d ü r . Oğuz'un etkileri günümüzde de devam ediyor. Çıkardığımız dergileri a z

Hep kaçtım... Kaça kaça onlar beni sürgün etmeden, ben kendimi sürgün etmiş oldum.

**‘Eflatun,
öyle atıyor ki
mangalda kül
bırakmıyor’
diyecekler ama
ben devam
edeceğim.**

kişi okuyordu. Onlar o yazısız karikatürleri anlıyordu, ama halk anlamadığı için dergiler az satıyor, kapaniyordu. İşsiz kalıyorduk. Oğuz, Ferruh Doğan’la çizgi film bürosu açtı. Bana dedi ki: “Babiali’yi özledim, karikatür çizmek istiyorum.” Dedim ki “Ben de, ama Babiali’ye dönersem Cemal Nadir gibi yapıcım. Evlerin kiremitlerine kadar detaylı çizicem.” Yıllar geçti, İzmir’e gittim. Oğuz aradı “Gırgır diye bir dergi yapıyorum. Dediğin gibi; başbakanı yapıyorum paçasına ismini yazıyorum, çok satıyor, gel.” dedi. İzmir’de sigortalıydım gidemedim. Döndüğümde bana arka sayfaya karikatürler çizdirdi. Oğuz, iyi bir seçiciydi. Akbaba’da çalışırken Yusuf Ziya’nın sistemini görmüş, Yusuf Ziya, kahveciyi çağırıp karikatürleri gösteriyormuş. Kahveci gülerse, dergiye koyuyormuş. Oğuz da aynı sistemi uyguladı, her kesimden insana karikatürleri gösterip onayını almak isterdi. Derginin perde arkasında da bir beyni vardı: Ferit Öngören. Kapak esprisinden iç esprilere kadar o verirdi.

Muntazam hayat

Karikatür albümü çıkaracağım. Gazetede günlük karikatür çizmeyi düşünüyorum. Duyanlar diyecek ki: “Eflatun öyle atıyor ki, mangalda kül bırakmıyor.” İnsan çalışırsa ya-

par. Sabah masaya otursan birşeyler yapabilirsin, öğleden sonra masaya zaten oturamazsın. Hele akşama doğru insanın ayağı mutlaka bir meyhaneye çekiyor. Muntazam hayatı olması lazım sanatçının. Üç tane daha anı kitabı çıkaracağım. Bilimsel araştırmalarım var kendi çapımda, bazı buluşlarım da var. Bunları “İlim Bilim Kilim” diye bir kitapta toplayacağım. Çocukluk ve hayvan hikayelerim var. Anılarımı öyküleştirmeye devam edeceğim.

Yazı ön planda

Karikatüre ayıp etmiş olacağım ama benim için yazı ön planda. Karikatürü de severek çiziyorum. Yazmak kolay bir şey değil, tanınmadan yazınca kimse para vermez, yazıyı verdiğin zaman iki sayfayı okumaya üşeniyor adam, ama karikatür uzattığın zaman bir dakikada bakıyor ve parayı veriyor senin.

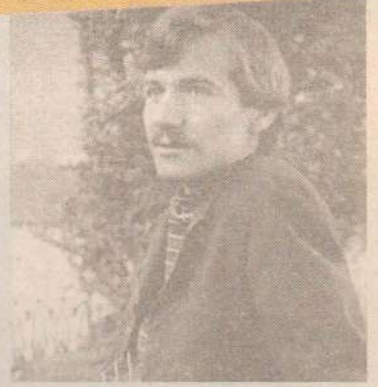
Kalabalıktan sıyrılanlar

Kendine bir yol çizmeyi becerip kalabalığın içinden sıyrılanlar mizahta marka olmuştur artık. Galip Tekin, Metin Üstündağ, Tuncay Akgün, Mehmet Çağçağ, Bahadır Baruter...

Eskiden

Babiali’de birçok aydınla paylaşım halindeydik. Bir yere giderken hadi Çetin Altan’ı, İlhan Selçuk’u, Aziz’i çağıralım der, toplanır giderdik. Mesela o zaman Vatan Gazetesi’nde Oktay Akbal’la Fazıl Hüsnü Dağlarca aynı odada çalışıyordu. Ahmet Emin Yalman asık suratla orada, gazeteden çıkıyor-sun, kapıda Özdemir Asaf karşıda küçük matbaasının önünde kahve içiyor. “Akşam gidiyoruz, Sait bekliyor bizi pasajda” derdi.

ARKADAŞ Z. ÖZGER ŞİİR ÖDÜLÜ 2006

Ölümünün 33. yıldönümünde **Arkadaş Z. Özger Şiir Ödülü**’nün, onbirincisi veriliyor.

Bugüne kadar şiir kitabı yayımlanmamış şairlerin aday olabilecekleri Ödül için son başvuru tarihi 15 Mart 2006.

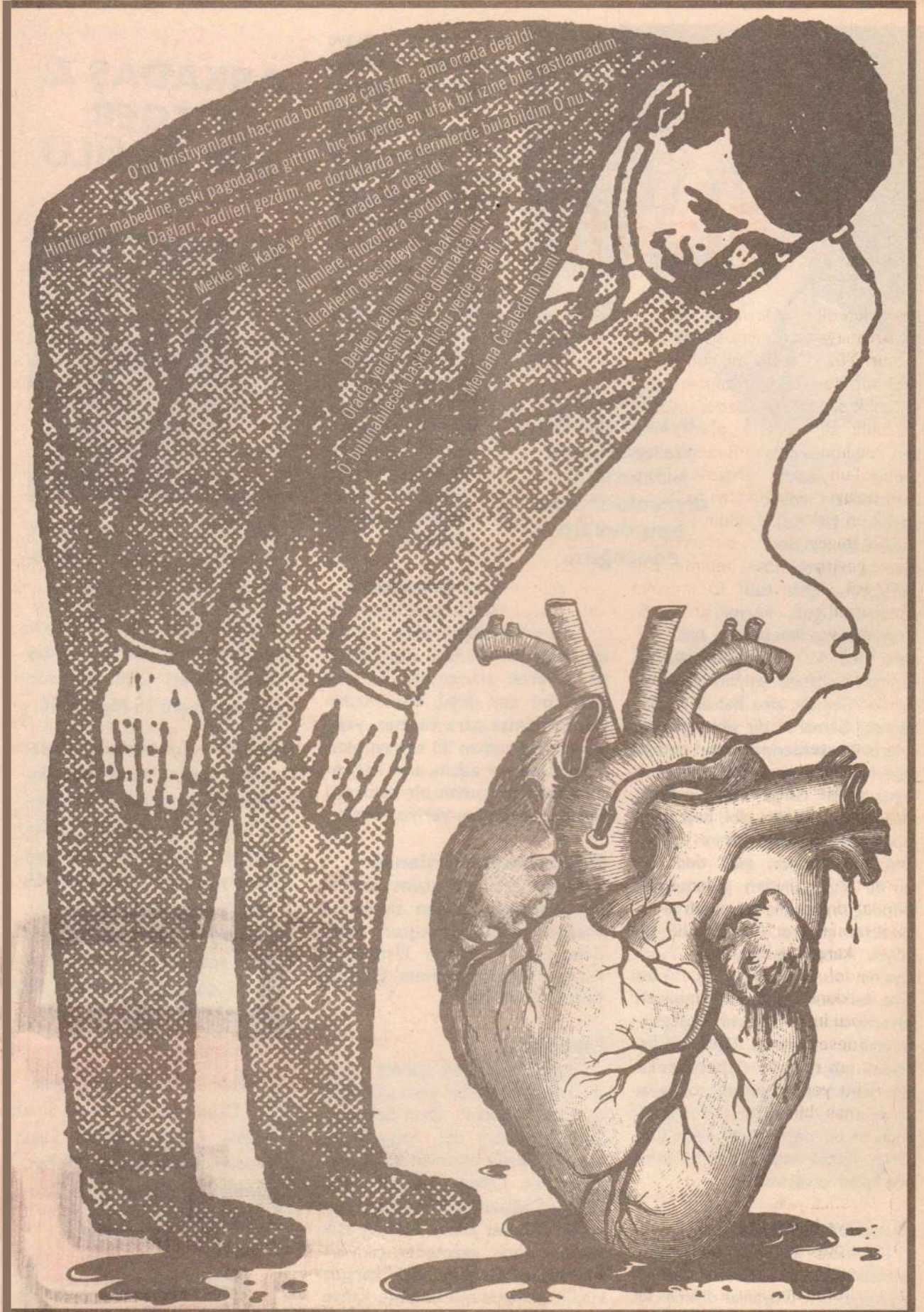
Adayların; kitap bütünlüğü taşıyan, basıma hazır şiirlerinden oluşturacakları, özgeçmişlerini de içeren 6 adet dosyayı Mayıs Yayınları’nın Sakarya Cad. Özkanlar 35 Apt. No: 36 / 20, Manavkuyu, Bornova – İzmir adresindeki Ödül sekreterliğine, APS, kargo ya da taahhütlü posta ile göndermeleri veya elden teslim etmeleri gerekiyor.

6 Mayıs 2006 tarihinde verilecek Ödül’ün seçici kurulu Sina Akyol, Orhan Alkaya, Suat Çelebi, Mehmet H. Doğan, Cuma Duymaz ve Sinan Oruçoğlu’ndan oluşuyor.

Ayrıntılı bilgi:

0 232 348 71 91 – 92

mayisyayinlari@superposta.com

O'nu hristiyanların hacında bulmaya çalıştım, ama orada değildi.
Hintlilerin mabedine, eski pagodalara gittim, hiç bir yerde en ufak bir izine bile rastlamadım.
Dağları, vadileri gezdim, ne doruklarda ne derinlerde bulabildim O'nu.
Mekke'ye, Kabe'ye gittim, orada da değildi.
Alimlere, filozoflara sordum.
İdraklerin ötesindeydi.
Derken kalbimin içine baktım.
Orada, yerleşmiş böylece durnı aktayım.
O, bulunabilecek hasla hiçbir yerde değildi.
Mevlana Celaleddin Rumi

Kalbimin ta derinlerinde, o hiç kimseye söyleyemeyeceğim hislerin bir görünüşü bir kaybolduğu o eşsiz yerde. Orda. Bekliyor.

www.extramucadele.com

Akşamsefası

Toplum içerisinde kabul görmeyen bir imge ise benim onu köşe başında onu ölüme terketmem gerekir.

Sibelâlem

SİBEL TORUNOĞLU

Şizofren Anadol

Çirkin olduğu düşünülen şey bir manaya bağlanırsa sisteme tutunur. Yüz güzelliği mi, ruh güzelliği mi? Yalnız çoğu zaman imajı güzellik sanırız. O yüzden mutlak güzellik bir efsane olur. Anadol'dan sonra çıkan Murat 124'ler, Anadol'un köylü aristokratlığından dolayı duyduğu acıyı hafifletir. Artık en çirkin o değildir.

Bir imgeyi somut bir terminolojiye çevirme çabası benimki. Bunu nasıl yapabilirim? O imgenin beni nasıl etkilediğini anlatırım, bendeki yansımından bahsedirim. Bu imge benim madalyalarım, gelin tellerim için bir tehlike oluşturabilir. Eğer toplum içerisinde kabul görmeyen bir imge ise benim onu tekmeleyerek kendimden uzaklaştırmam, köşe başında onu ölüme terketmem gerekir. Hatta beni, onunla birlikte algılamasınlar diye işkence esnasında arkadaşlarımı ele vermekle kalmam, bir de şöyle yaptılar, böyle yaptılar diyerek kendimden ekler, karşı tarafa yaranırım. Çünkü güçlü olan karşı taraftır.

Anadol hakkında ya da kötü imaj hakkında şunu eklemeliyim: Eğer kötü imaj, iyi imajla desteklenirse, mesela; Anadol arabaya benim canım sevgilim Ayber binerse etraf, bu yenilir yutulur olmayan kötü imajı biraz unuttur. Mesela Banu Alkan ömründe bir defa olsun Anadol arabaya binse, bırak alay konusu olmayı, cadı ilan edilip engizisyonca yakılır.

John ve ben büyük işler yaptık. Neler olduğunun bu yazı açısından çok önemi yok. John beni defalarca tabutumdan çıkardı. Ama bir de şöyle bir gerçek var, bizim ayrılma sebebimiz: "John ben bir

Anadol'um. Böyle bir imajla senin karın olamam. Bu beni intihara sürükler" dedim. Kabul etti. Üzülmemem için. Oturup düşündük. Onun hayatı ve ailesi için benim kötü imajım kadar kötü, bir başka ne olabilir? Bir travesti ile birlikte ol dedim. Elbette eşcinselliği günümüzde eskisine nazaran daha çok anlıyoruz. John'un ailesi, travesti arkadaşını kabul etmek zorunda kaldığında benim kötü imajım, zemzem suyuyla yıkanmış oldu. Bu açıdan konuşuyorum. Yanlış anlaşılmasın, amacım hiç kimseyi aşağılamak değil. Toplumsal tabulardan, şartlanmalardan bahsediyorum. Gelgelelim travesti iyi para kazanıyor. Sofrasında cola, iskender kebab eksik değil. Bir zamanlar 'gözveren' olmak çok aşağılayıcı bir durumdu. Ama travestiler bu durumu kendi leh-

lerine döndürmeyi başardılar.

Şirin prensesim sevgili dostum Hatice Meryem'le dergiyi hazırlama toplantısında bir Anadol'la röportaj yapmanın nasıl olacağını konuştuk. Derginin konularından biriydi ve ben atladım konuya. Bu öyle bir konu ki; yazdıklarım bana kasaplık yapmak gibi geliyor ama internette şöyle bir bilgi var: "... neyse tabii bir zaman sonra insanlar, Anadol'daki bu yamuklukları tecrübe ettikçe, şikayet için şirkete başvuruyorlar. Anadol şirketi de bu şikayetleri kabul edecek bir departman kuruyor.

Departmanın adı: A.P.D. Açılımı şu: Alan Pezevenk Düşünsün (yemin ederim gerçek)."

Dün alışverişe çıktım. Ellerim kol-larım dolu, eve geliyorum. Çıkmadan önce

Ensesine, kaportasına, tekerleklerine laf atmaya başladım.

Akşamsefası

saçlarımı çok havalı kestim. Bir de oldukça şık bir haldeyim. Aniden üstüme doğru gelmekte olan 19-20 yaşlarında 'trendy' bir bey, benim o sokaklardan çöp toplayan deli, o şizofren, o zavallı olduğumu anlayınca arkadaşlık kurma niyetinden dehşet içerisinde vazgeçti. Yüzündeki dehşeti gördüm. Şimdi şöyle söyleyeyim: "Ben senin babaannen yaşındayım iğrenç yaratık! Benim bu kulvarda koşmam bile müthiş bir şey. Ayrıca benim elimde senin gibi aptal keleklerden büyük bir koleksiyon var" demeden edemeyeceğim.

Sadece geleyim; internetten Anadolu'nun fotoğrafını indirdik. Ensesine, kaportasına, tekerleklerine laf atmaya başladım. Meğerse şizofrenmiş, deli raporu varmış. Vasi tayin etmişler. Benim, Anadolu'nun moralini bozduğumu görünce bu vasi hemen atladı: "Sizinki ben konuşayım. Onun dinlenmesi gerekiyor" dedi.

Anadol'un vasisi: Sağlam otomobildir. Hor kullanmayı kaldırır. Nem filan pek etkilemez. Kolay bozulmaz. Kolay tamir edilir (saç kurutma makinesinden parça koparıp tamir için kullandıklarına şahit oldum, bir de keçiler yemesi...). Pek güzel, pek şirin, pek alçakgönüllü bir araba. Tekerlekli 'Kısa Samsun'. Soyu tükenmekte olup anavatanı Türkiye'dir. Harbi sağlam alet. Arabayı paramparça edip, içinden sağ salım çıkabileceğiniz az sayıda vasıttan biri. Zamanla, 'trendilere ve teknolojiye karşı

direnen bir araba. Günümüzde tek tük de olsa rastlamak mümkündür. Yorgun ve artık uzatmalar da bitiyor galiba hüznündedir hepsi. İzmir Aydın otobanında bozuldu, 30 km. İttirdik. Rampaların ustasıyım, gözlerinin hastasıyım. Bir Türk otomobil klasiği. Her ne kadar dandik gözükse de iyi bakıldığında güzel bir araba olabiliyor.

Ben: Düşünen özne, içgöründe kendisi için sırf bir görünüşdür, der teorik eleştiri. Bir çölde bir bedevi olduğunu zu var sayalım. Yanınızda içindeki su çok azalmış bir su kırbası varmış. Biliyorsunuz çöller seraplar için çok uygun yerlerdir. Su kırbasının bir kedi olduğuna inanıyorsunuz kendinizi. Bir bakıyorsunuz hava soğuk. Kedi kalorifer peteğinin üzerinde ısınıyor. Derken camdan bakıyorsunuz. Kapıda bir Anadolu arabanız var. Manisa'da oturuyormuşsunuz ve o gece mide kanaması geçiriyorsunuz. Sizi Anadolu'la apar topar hastaneye götürüyorlar. Eee n'oldü siz çöldeydiniz, yanınızda sadece su kırbası vardı? Bir kedi mi sebep oldu herşeye? Bu kurgunun gerçek bile olabileceğini ispatlayabilirdim. Ama İmmanuel Kant'ın Pratik Aklın Eleştirisi'ni yeniden okumayı gözüm yemedi.

Neyse gelelim serabın içinden çıkan Anadolu'ya. Bir kedinin getirdiği Anadolu araba gerçeğini haya-

ta, bu bir illüzyon ya da bu bir hediye diyebilseydik, yani gerçeğe ahlaki açıdan yaklaşabilseydik; hem kendi manamızı anlayabilir hem de tanrının varlığını pratik akılla ispatlayabilirdik. Ama daha önce söylediğim gibi "düşünen özne, içgöründe kendisi için yalnızca bir görünüşdür", "Düşünüyorum öyleyse varım" felsefesinin devamı olarak. Bizler düşünerek bazı şeylere iyi, bazı şeylere kötü diyerek illüzyonumuzun kapsadığı eşyaları da şimdilerde

'trend'lerle, ön yargılarla, modayla belirliyoruz.

Belki şu anda "ne diyor bu kadın" diyorsunuz. Ama bazı insanların illüzyonlarında kedinin kuyruğuna bağlanmış bir teneke gibi Anadolu marka araba kapıda bekler. Çünkü bazı insanlar bir süpürgeye ihtiyaç duyarlarsa elbette gidip pahalı bir şey alacak paraları yoktur. Süpürgeyi bakkala giderken bulmayı uygun gördüklerinde

buldukları süpürge, tutamak yerini bir bezle bağlarlarsa kullanabilecekleri bir süpürgeci. Daha iyisini dilemeye utanırlar. Türk insanının Türkiye'nin havasından mı suyundan mı nedir; Osmanlı İmparatorluğu'nda da görüldüğü gibi

emperyalistçe de olsa sömürgecilik mantığı olmadığından, hâlâ göçerlik zamanlardan ve şaman dinlerinden kalma ahlak yapılarıyla anti kapitalist mantıkları yüzünden yakın tarihlerinde bir Anadolu arabaları vardır. Bu araba kaşık düşmanı karlılarına benzer. Ayber bana, bir iki defa karıcığım dedi. İyi ki dedi. Ben Anadolu, kurban bayramında kocamın elini öpeceğim.

Anadol'un vasisi: Modifiye olanları vardır. Şehirlerarası yollarda 190 km. hızla gidenlerine rastlanır. Polisler de 'ne iş uyan' diyerekten çevirir Anadolu'yu. Bagajı açarlar; arabanın uçmaması için bagaja beton dökülmüştür...

**Bagajı açarlar;
arabanın
uçmaması için
bagaja beton
dökülmüştür...**

2005'in bir hayrını görmedik.
2006'nın da bir şeye
benzeyeceğini sanmıyorum.
Neyse, 2005 ya da 2006,
hiç fark etmez...
Canınız cehennem!

İç Dikiş
ALTAY ÖKTEM

altayoktem@yahoo.com

Hayat sen ne çabuk harcadın bizi

Koskoca bir yılı daha devirdiği-
miz için yazıma "2005'te Ne-
ler Oldu" diye bir başlık atmayı
düşünmedim değil hani. Sonra da
bana ne dedim, oian oldu za-
ten... 2006'da neler olacak, biz
ona bakalım...

Orhan Pamuk Nobel'e yeniden
aday gösterilmeyecek tabii, ama
Şişli Cumhuriyet Savcılığı'nın açtığı
dava sürece büyük olasılıkla. Bu,
tarihin zırt diye kesintiye uğrama-
dığını, bir süreklilik taşıdığını
gösteriyor bize. Yani
ders notu gibi bir şey.
Kıssadan hisse gibi.
Yıl biter, yüzyıl bi-
ter ama her şey sil
baştan yenilen-
mez, devam eder
bazı şeyler. Davalar
mesela! Buna

**Toplumlar
gibi ilişkilerin de
devamlılık yasası
vardır.**

toplumların devamlılık yasası diyo-
ruz, ya da demiyorduk daha önce,
şu anda ben uydurdum bunu; bil-
miyorum.

Bu devamlılık tuhaf bir şey.
Kansersin diyelim. Bu yıl bitti, ya-
rın tarih değişiyor diye saatler on
ikiyi vurduğunda aniden kaybolac-
ak değil ya tümörün. Tümör de
insanlar gibi, hatta memleketler
gibi doğar, büyür, gelişir ve ölür.
Pis ölür ama. Ölürken seni de gö-
türür öbür tarafa. Yıla, aya, ça-
ğa falan bakmaz. İşine ba-
kar tümör. Yüzünü
kendine döner yal-
nızca.

2005'i iyi kötü
birlikte geçirdiğin,
aynı yastığa baş
koyduğun ya da
(hep 69 takıldıysa-
nız eğer) onun baş

koyduğu yastığa ayak
koyduğun, onun ayak
koyduğu yastığa ise başını
koyduğun kişi saatler yine çal-
dığında on ikiyi aniden kaybolac-
ak mı yatağın o muhteşem çe-
kim alanından? Başka bir yatağa
mı savrulacak 2006'ın soğuk kış
sabahında? İmkânı yok. Aynı
toplumlar gibi ilişkilerin de de-
vamlılık yasası vardır. Kesintiye
uğramaz mı, ya da bitmez mi
diye soracak olursanız; biter
tabii... Ama hangi yılda, hangi
günde oduğunuzun önemi
yoktur bitiş esnasında. Her iliş-
kinin, kendini tamamlama süre-
ci vardır. Başka bir kronomet-
re geçerlidir yani.

"İlişkinin kendini tamamlama
süreci" hem sosyolojinin, hem,
de psikolojinin alanına giren, fel-
sefeyi de sıyrın hassas bir konu-
dur. Böyle bir kavram var mıydı
sahiden, yoksa onu da şu anda
ben mi uydurdum, sahiden bilmi-
yorum.

Bakalım 2006'da daha neler
olacak? Her şeyden önce büyük
depresyonlar ve sel baskınları bek-
lenmiyor. Belki de olur, tepetak-
lak döneriz dünyaca, bilemem. So-
nuçta jeofizik uzmanı değilim ki...
Ben beklemiyorum sadece, olursa
da yanılmışım der geçerim. Ayrıca
hiçbir karikatürist başbakanı may-
mun, fil, zürafa, kısacası bilcümle
mahlûkat şeklinde çizmeyecek
2006'da. İnsan şeklinde çizecekler.
O da komik oluyor!

Kendi adıma, romanda bir pat-
lama da beklemiyorum. Patladı
patladığı kadar, hatta yazanın elin-
de patladı. Şiirde ise bazı ilginç di-
zelere rastlayacağımızı zannediyo-
rum. Sinemayı bilemem.

Herkes kendine, kendi kadar
bir dünya kurarsa, bizim dış dünya
da genişler aslında. 2006'da bu-
nun, bir tek bunun farkına varsak
yeter. Herkesin kendi karanlığın-
da, dünyayı ısıtacak kadar aydınlık
vardır zaten. Buna başkalarının,
buştıların, puştıların karanlığını ka-
rışmasını yeter.

2005'in bir hayrını görmedik.
2006'nın da bir şeye benzeyeceğini
sanmıyorum. Neyse, Öküz'de
tekrar ettiğim cümleye dönüyo-
rum yine; 2005 ya da 2006, hiç
fark etmez... Canınız cehennem!

Beyhude ıstırap çekmeyiniz

Halk kirli bir kalabalıktır. Kaba- lıktır bir bakıma. Sen tut, bir kara parçasının içine bir sürü insanı tıkıştır, adına da halk de! Bu insanların birbirlerini yemeden, kuzu kuzu geçinip gidebilmeleri için uyuşturulmaları, kafalarının tütsülenmesi gerekir tabii. İşte bu noktada "ortak değerler" kavramı devreye girer. Ortak değer dediğimiz, insanları kenetlemek, bir arada tutmak için uydu- rulmuş sihirli bir güçtür.

Gencecik in- sanları pençesine alıp sürüm sürüm süründüren, bu sayede kimi uyuş- turucu tacirlerinin ve muhtelif devletlerin, devlet büyüklerinin kasası- nı doldurmaya yarayan esrardi, eroin'di, ex'ti, ıvırdı, zıvırdı... ço- cuk oyuncuğu gibi kalır "ortak de- ğerler" in yanında. Zaten bu uyuş- turucuları toplumu salaklaştırmak değil, baş ağrısını geçirmek için keşfetmiş bilim adamları. Mesela adamın biri almış eline saf kokaini, bu madde baş ağrısını geçirir mi acaba diye deneyler yapa yapa bu- gün kullanılan, o bildiğimiz kokain

Mastürbasyon, sanıldığı gibi bireysel değil, sapına kadar toplumsal bir eylemdir.

haline getirmiş. Eh, baş ağrıları geçmiş tabii milletin. Ama bağımlı- sı olmuşlar bu muhteşem ilaca! Bu başarıya imza atan doktor kim acaba, diye soranlara bir sürprizim var. Zaten hepimiz yakından tanı- yorsunuz onu: Freud, şu bizim Sig- mund Freud.

Madde bağımlılığını çok fazla kurcalamaya gerek yok. Toplum- ların başına musallat olan asıl problem; maneviyat bağımlılı- ğı! Yani şu ortak değer- ler yutturmacası.

İnsanları bir ara- ya getirip salak bir kitle, hatta kütle haline getirebil- mek için uygula- nan iki önemli kontrol mekaniz- ması vardır. Hız kontrolü ve haz kontrolü. Dağlarda bayırlarda dolanıp duran, yiyen, içen, muhtelif ihtiyaçla- rını karşılayan homo sapiens'i alıp toplumsal bir varlık haline getir- mek için öncelikle hızını ve hazzı- nı kontrol altına almak gerekir. Bunun için inşa edilen acayip me- kanizmaya da devlet demişler işte. Devlet, bireylerin frenine basmak, hızını kontrol altında tutmak ve hazzını denetlemek için kurulmuş. Bunları sağlayınca her şey yoluna girer, devlet de diğer ulvi işlerini gönül rahatlığıyla yapar zaten.

"Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden" köküne kadar politik bir dizedir. Ağır ağır çıkacaksın ki seni gözden kaçırmayınlar, taki- bin kolaylaşsın. Takip et- meseler ne yapacaksın ki zaten. Hızını ve hazzını kaptırmıyışsan bir kez, elinde başka bir şey kalma- mış demektir. Diyelim at- lattın herkesi ve kapandın evine. Perdeleri çektin, ışıkları söndürdün ve "yal- nızlık paylaşılmaz / paylaşı- lırsa yalnız olmaz" diye avuttun kendini... Bir in- san yalnız başına kalınca ne yapabilir ki bu "ortak de-

ğerler" cemaatinde? Yapsa yapsa mastürbasyon yapar...

Yapamaz işte! İnsan başkalarına bulaşmadan mastürbasyon bile ya- pamaz. Mastürbasyon, sanıldığı gibi bireysel değil, sapına kadar toplum- sal bir eylemdir. Ya porno dergiyi eline alıp "bir başkası"nın affedersi- niz orasına burasına bakıp atıtır- sın, ya da gözlerini kapatıp bir baş- kasını hayal edersin! Eğer bunlar- dan birini yapmazsan elin kifayetsiz kalır. Kendi eli yetmez insana! Pa- muk gibi de olsa, affedersiniz lom- bur lombur okşasa da orasını bura- sını, yetmez. El, bir başkasının eliy- miş gibiyse işe yarar.

İşte toplumsal bir varlık olan insan, bu kadar yabancılaşmıştır kendine. "Elle gelen düğün bay- ram"dır artık onun için. Yazıktır ya... Günahtır.

Başın ağrıdı mı içebileceğin bir sürü ilaç var piyasada. 1939'da bile varmış baksana; atı- yorsun bir Nevrozin, dünya pes- pembe... Ağrıdan sızıdan eser yok... Ama ortak değerlerden kurtulmak, birilerinin senin hızını ve hazzını denetlemesini engelle- mek için bilinen bir tek ilaç, bir tek formül bile yok.

Yani çare yok! Bu beyhude ı- stırap sürüp gidecek böyle... 1

Akşamsefası

Tek bir el hareketiyle düşman çatlatmak, tek bir vücut hareketiyle saldırı savuşturmak, nispet vermek mümkün.

Milli el ve yumruk hareketleri

FİLİZ BİNGÖLÇE

İnsanların ellerini kollarını, kışla-
rını başlarını oynatarak da bir-
şeyler anlatabildikleri bir dünyada
yaşıyoruz. Bir çuval laf etmeye ge-
rek kalmaksızın bir iki hareketle
rakipler çökertiliyor, güçlüler apı-
şıp kalıyor, zayıflar meydan kapış-
masında öne geçiyor.

Tek bir el hareketiyle düşman
çatlatmak, tek bir vücut ha-
reketiyle saldırı savuş-
turmak, tek bir par-
mak hareketiyle "oh
olsun!" dercesine iç
serinletip nispet
vermek mümkün.
Halk arasında "al al"
olarak bilineni var,
"oh oh" olarak adlan-
dırılanı da... Ünlü "Ame-
rikan çükü" bunlardan biri,
"milli hareket" diye isimlendirilen
ise belki de en eskisi....

Altı üstü bir yumruk, bir par-
mak deyip geçmemek gerekiyor...
Semboller ve gösteriler dünyasın-
da işaret parmağı ile baş parmağı
birleştirdiğinizde bir kış elde edi-
yorsunuz, kolunuzu ileri uzattığı-
nızda ise bir erkeklik organı. Kimi
kez kış, kimi kez penis oluyor
bir yumruk. Bir tek
parmak ise kimi
kez penis, kimi
kez klitoris...

Cinselliği teş-
hir ediş biçimleri
nedeniyle ciddi ve
asık suratlı dünya-
dan çok, gülen dün-
yanın parçaları on-
lar. Bedeni ele al-
dıkları ve el ile
bedenin kesiş-
me noktasında

muhteşem alt kesitleri anıttıkları
için olacak, yüzyıllardır sözsüz
iletişim alanında yer bulmuş, kabul
görmüş, ortak payda katına yük-
selmişler. Hele bir de ötekinin be-
denine eklenecek kendi beden
parçasını göstermek üzere vücudu
küçültme becerisini tek ellerinde
bulundurdıkları için, her ele uyan
"parmak kuklası" mert-
besindeler.

**Yüzyıllardır
sözsüz
iletişim alanında
yer bulmuş,
ortak payda
katına
yükselmişler.**

Düşünün bir;
hangi sözlü kavram
anlaşılma hızında
onlarla yarışabil-
miş? Hangi soru
onlar kadar çabuk
cevabını alabilmiş?

Tek tek bakıldı-
ğında ve muhataba ya-
pıldığında bir meydan
okuma amacını taşıdıkları açık.
Üstelik karşıya aldıkları kişiyi bü-
yük oranda aşağıladıkları da...
Gerçek eylemle ilgileri yok ama
gerçek onlar kadar etkili değil.
Her zaman ve her yerde törensel
ve oyunsal

hareketler sınıfı, birinci liginde yer
alıyorlar. Zaten bu ligin şampiyon-
ları için de hareket üstüne hare-
ket olarak kayda alınıyorlar.

Okulda, sokakta ya da arkadaş
toplantılarında öğrenilip öğretilir-
ken kimi kez kavgalaşmalara ne-
den olsalar bile yine de galiba her
daim cepte çantada ilaç niyetine
bulunduruluyorlar.

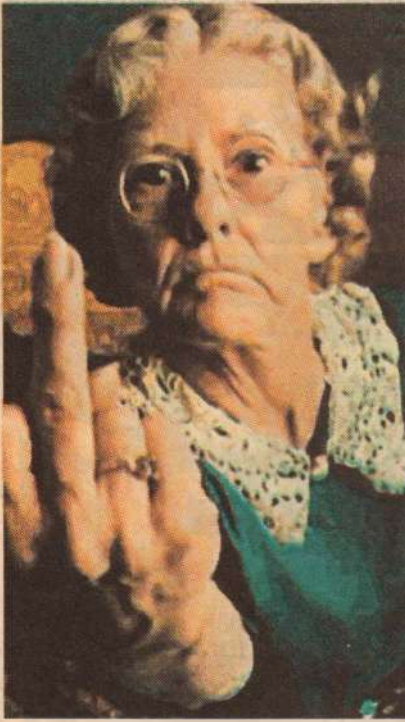
1- Al al hareketi: Yumruğu
havaya kaldırarak muhataba karşı
birkaç kez dirsekten sallamak.
Erkek cinsel organını sembolize
ediyor.

2- Milli hareket: Yumruk ve
kolu öbür elin yumruğu içinden
hızla çıkartmak. Yumruğu hızla çı-
kardıktan sonra baş parmağı işa-
ret parmak ile orta parmak arasına
sokarak eli bilekten sallamak
şeklinde olanı erkek cinsel organi-
nın başı anlamında kullanılıyor.
İkinci versiyon olarak bilinen tür-
ründe ise hareket yine aynı biçim-
de gerçekleştiriliyor ve sallama
hareketi kol tutarak yapılıyor. Bu
da cinsel organın bütünü sem-
bolize ediyor.

**3- Resim çekme ha-
reketi:** Baş parmağı
işaret parmak ile or-
ta parmak arasına
sokarak hafifçe sallama.
Bu hareket kli-
toris sembolü olarak
yapılıyor.

**4- Oh oh ha-
reketi:** Yumruk-
ları birbirine vu-
rup oh çekmek.

Daha çok nispet vermek için yapılan bir hareket.

5- Yumruklu oh hareketi:

Yumruğa avuç vurup oh çekmek. Yumruk burada bir kış sembolü oluyor.

6- Bu da sana yeter hareketi: Yumruğunu göbeğine koyup kalça kıvrırmak.

7- Amerikan çükü: İşaret parmağını dimdik uzatmak, öteki parmakları avuç içinde bükerek eli dıştan rakibe göstermek. Parmak erkek cinsel organını sembolize ediyor.

8- Küçük çükün kardeşleri: Herhangi bir parmağı göstererek sallamak. Parmaklar erkek cinsel organını sembolize ediyor.

9- Sıçıp sıvama hareketi: Bir eli öteki eli yumruk yapıp üzerinde sıvar gibi gezdirerek aniden üzerine vurmak. Yumruk burada kış sembolü oluyor.

10- Top hareketi: Baş parmak ile işaret parmağını birleştirerek halka haline getirmek. Bu sembol kış anlamına gelmekte. Eşcinsel ilişkiyi sembolize ediyor. **h**

Rüya tabirleri Selva Bayyurt

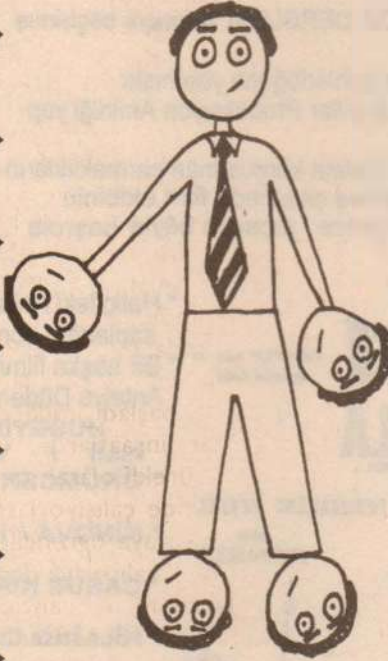

Rüyamda ben benmişim. Yani saçlarım koyu kahverengi ve fazla gürmüş. Bir türlü yatışmıyormuş, denizdeki yosun gibi dalgalanıyormuş. uzaylılar gelmiş. Bu uzaylılar sadece koyu kahverengi, fazla gür saçlı insanları yemek suretiyle besleniyormuş.

Ben bunu duyunca kaçmaya başlıyorum ve her köşe başından bir uzaylı fırlıyor ve beni yemek istiyor. Ben kaçıyorum, uzaylılar kovalıyor. Ben kaçıyorum, onlar kovalıyor. Bakıyorum olacak gibi değil hemen bir kuaförden içeri dalıyorum. Kuaföre "aralardan al, kabarmasın artık" diyorum. Kuaför makasıyla takılırken, aynadan bir bakıyorum ki o da uzaylı.

Ve beni yiyecek. Soğukkanlı olup düşünmeye çalışıyorum. Sonra yine bakıyorum. Hem uzaylı, hem de liseden bir arkadaşım. Ay ama çocuğun adını bir türlü çıkaramıyorum. Bir muhabbete girsem yırtarım bu işten diye düşünüyorum

ama çocuğun adı aklıma gelmiyor. N'apiyim ben de klasik olarak "Ay n'aber?". diyorum. İçimden de telefonunu yazdırmaya çalışmaz inşallah diye dua ediyorum, yoksa adını yazamayınca beni yer. Neyse o da benim gibi biraz embesil miymiş neymiş. "Aaa iyidir, senden n'aber?". diyor. Kurtuluyorum, oh.

Bu rüyanın anlamı:

Benim saçlarım gerçekten çok kabarık ve ben onları yatıştırmaya çalışırım, yatışmaz. Böyle şeyler içime dert olur, rüyada zikreder. Bir kere de rüyamda bacaklarımdaki kıllar saç gibi uzamıştı. Çok feciydi, Türk filmlerindeki tüylü kayak botu gibi dolaşıyordum öyle. İşte insan kendine bakmazsa böyle rüyalar görür. Ders olsun herkese.

HÜSEYİN ZAN

ÖRÜMCEK

BÜYÜK
DARCAN
İSTİSMİ
BETİL
YERİM
YÜKSELİN
ERDEM AKMAN

HÜSEYİN ZAN

Yönetmen Çetin İnanç'ın 4 günde bitirdiği ve Uçan bir adamın İstanbul'daki maceralarını anlatan 1972 yapımlı 'Bombala OSKİ Bombala' adlı film aynı zamanda Hüseyin Zan'ın lakabı olmuştur.

- * 19 Kasım 1931'de İzmir'de doğdu
- * Beşiktaş 20.yıl ilkokulunda okudu
- * Kısa bir süre tamircilik, Uzun bir süre ise şoförlük yaptı.
- * Evli iki çocuk babası.

- * 1960'da yönetmenliğini Türker İnanoğlu'nun yaptığı İÇİMİZDEN BİRİ ile sinema oyunculuğuna başladı.
- * 1968'de sinema oyuncularına KAVGA DERSLERİ vermeye başlamış ve Figüranlık bürosu açmıştır.
- * FİGEN SAY dahil bir çok oyuncunun dublörünü yapmıştır.
- * 1300'e yakın filmde oynamış ve uzun yıllar Prodüksiyon Amirliği yapmıştır.
- * Killing filminin çekimlerinde rol icabı Galata köprüsünün parmaklıklarından aşağı atladı bir süre sonra köprüye çıktığında film ekibinin kendisini unutup çekip gittiğini görünce 'sıçayım böyle başrole demistir.

CEYDA KARAHAN

BOMBALA OSKİ

ESKİ FİLM KÖM. FİT. TAKDİM EDİR

HÜSEYİN ZAN
NECDET ÇAĞLAR

BOMBALA
"UÇAN ADAM"

NESRİN NUR
renk
RENKİLİ

CANGO KEMAL - ÖKREŞ ENVER
SIVORI NEJDET - SİBEL GÜÇ
CEMAL GONCA - ELHAN ÖZBEY
ZENİ SEZER ve SÜREYYA KONDA

MERHİME KARAHATİZ
HASAN ÇAKIR
ÇETİN İNANÇ

"Korkuncu canı iskelet adam Kili ling"

"Canlılar Kralı Killing" filminde

Hüseyin Zan canlandırmıştır

"Killing, sekizinci kurbanı olan Figen Han'la bir süre sevgi ilişkisi sonrası iskelet parmaklarıyla boğulmuştur."

- * Haliçteki Ankara gemisinin en üstünden atlayıp batağa saplandı, son anda kurtarıldı.
- * Bir başka filminde Dublörük yaparken de 28 metrelik Antalya Düden Şelalesinden atladı.

HÜSEYİN ZAN'IN OYNADIĞI BAZI FİLMLER

İSMİ	YIL	YÖNETMEN	OYUNCULAR
ÖRÜMCEK	1972	Taner Oğuz	Hülya Darcan
İstemi Betil
KİNOVA	1971	Çetin İnanç	Melek Görgün
Kudret Karadağ
CASUS KIRAN	1968	Yılmaz Atadeniz	İrfan Atasoy, Can-Sel
KİLLİNG CANILAR KRALI	1967	Çetin İnanç	Figen Han
KAMÇILI KADIN (KİNOVA3)	1972	Çetin İnanç	Figen Han
TOMBRAKS	1972	Taner Oğuz	İstemi Betil
Deniz Erkanat
DEMİR PENÇE	1969	Çetin İnanç	Demir Karahan / Nebahat Çehre
SEYYİT HAN	1969	Yılmaz Güney	Yılmaz Güney
DEVLER GELİYOR	1970	Tunç Başaran	Enver Özer

Biyografi ve Notlar Hüseyin Zan ile 26 Mayıs 1993'de görüşülerek hazırlanmış ve Güzel Mecmuasında 1993'de yayınlanmıştır. Resimler ise Mimeray, Güzel, Pazar arşivinden.

http://2-5bz.com

Serhat Köksal

Aktedron Fikret'in ölümünün ardından; hep eğer bir gün intihar edecek olursam, bileklerimi keserek intihar etmeyi hayal ettim.

B planı

GÜNER ÖZKUL

Kaç kişi kendini öldürmeyi en azından bir kere olsun aklından geçirmiştir? Ya da geçirmemiştir? İntihar etmeyi bir "teşebbüs" olmaktan öteye geçirebilenlere şöyle bir baktığımızda, kaç defalarca denemiş ve sonunda başarmıştır? Yoksa ilk atışta hedefi tutturana mı çoğunluktadır? İntihar bir "B" planıysa eğer; yaşadığımız bu hayat, bu sefil, bu mutlu, bu sıradan, bu her ne bok ise hayat, "A" planı mıdır?

Film festivali için Nürnberg'e gittiğimde bir çiftle tanıştım, orada bizi gezdirmek görevini üstlenmişlerdi. Karnımız acıkırsa diye aldıkları oraya has peynirli çörekleri neredeyse zorla yediyorlar, gruptakilerin bitmek tükenmek bilmeyen tutarsız isteklerinden ve kaprislerinden yılmıyorlar, sonsuz bir sabırla anlatıyorlar ve sürekli güler yüzlü davranıyorlardı. İster istemez bu çiftte bir gariplik olduğunu düşündüm, sonradan öğrendim ki; yirmi küsur yaşındaki oğulları ardında aşağı yukarı şöyle bir mektup bırakarak intihar etmiş...

"Sevgili anne ve babacığım;

Ben bu dünyadan gidiyorum, bu kararımın sizinle bir ilgisi yok, lütfen kendinizi suçlu hissetmeyin. Eğer yenden dünyaya gelsem ve seçme şansım olsa, anne baba olarak yine sizi seçerdim. Siz bir insanın sahip olabileceği en mükemmel anne ve babasınız.

Başım belada değil, uyuşturucu fiilan da kullanmıyorum, ama içinde yaşadığımız bu dünya o kadar kötü, o kadar iğrenç bir yer ki, artık kaldıramıyorum. Sizi çok seviyorum, n'olur beni affedin..."

Yahu çocuk, bu kadar genç yaşta bunu nasıl idrak ettin? Nasıl bu kadar kararlı olabildin? O iki güzel insanın, sana besledikleri sonsuz sevgiden dolayı kısa devre yapmamak için, sevgilerini büyük bir sa-

**Yahu çocuk,
bu kadar
genç yaşta
bunu nasıl
idrak ettin?**

vurganlıkla, hiçbir karşılık bekle-meksizin sağa sola, ona buna dağıtmalarını izledim, onlar için ağladım, senin için ağladım, yüreksiz olduğum için ağladım.

Aktedron Fikret'in ölümünün ardından; hep eğer bir gün intihar edecek olursam, bileklerimi keserek intihar etmeyi hayal ettim. Babam, onu bulduklarında yüzünde ne kadar mutlu bir ifade olduğunu anlata bitirememişti. Dizlerinin arkasını ve gırtlığını da kesmiş... Fikret amca'yı, zaten hep gülümser gibi duran ince uzun yüzüyle El Greco tablolarından fırlamış bir figür gibi hayal ettim ve eğer bir gün intihar edecek olursam ben de bileklerimi kesmeye böyle karar verdim.

İntihar edecek olursam, kedimin gözlerimi yiyip yemiyeceğini de düşündüm, öyleymiş ya; köpekleri kedilere tercih edenler, kedilerin ölen sahiplerini yediklerini söyleyip dururlar, üstelik yemeye de gözlerden

başlarmış. Peki öyle kuru kuruya mı kesecektim kendimi? Şöyle görmekli bir sahne kurgulamak için, içine yatacak bir küvetim bile yoktu. Kovaya su doldurup bileklerimi içine sokacak değildim ya! En iyisi bir otele gitmekti, evden çıkarken camı da açık bırakırdım, böylece kedi de içeride çıldırıp açlıktan ölmezdi.

Arkandan çok üzülen olur mu, kendini suçlu hissedenler falan? Özellikle de seni çok kırdığını düşündüğün ve aranın hâlâ bozuk olduğu insanların neler hissedeceğini merak ediyorsun, üzülecekler mi, yoksa haberleri bile mi olmayacak? Sana ne elalemin ne düşüneceğinden! Sen onlara bir şeyler anlatmak için mi terk-i diyar eyliyorsun, yoksa kendin için mi? Zaten bunlara kafayı takmaya başlamışsan, tehlikeli dönemi de atlatmış oluyorsun. İntihar etmek asla gerçekleştiremeyeceğin, sadece bunalımını kö-rükleyen bir fikir olmaktan öteye gitmiyor. Kararlılığın zedeleniyor. Belki de aslında hiçbir zaman kararlı olamamışsındır ama bilmiyorsun, bilsen de kabullenmiyorsun. Mecburen yaşayarak kendini öldürmeyi seçiyorsun, yani "A" planına dönüşyorsun. Farklı şeyler deniyorsun, farklı işlere giriyorsun, değişik insanlarla birlikte oluyorsun, depresyonlara girip girip çıkıyorsun evinin kapısından girip çıkar gibi. Arada bir birilerinin başardığını duyunca onlar için üzülyyorsun, belki de aslında için için üzüldüğün şey, asla o kadar yürekli olamayacağını bilmek, bir çeşit haset, ya da imrenme duygusu yüreğini yakan... Her neyse, "A" planı da öldürüyor zaten, yavaş yavaş da olsa öldürüyor, hatta ölmekten de beter ediyor. Yaşadığın hemen her güne lanet ederek, "B" planını asla uygulayamayacağını bile-rek, deniyorsun da deniyorsun... A₁, A₂, A₃, ..., A_n **R**

Ben en çok “İnsan eşref-i mahlukattır” diyenlere takarım, yeryüzünde yaşanan tüm eşitsizlikleri yaratan tek canlı türünün kendi kendisini şerefli ilan etmesi, nasıl ve ne çeşit bir kompleksin tezahürüdür acep?

Canlı Hakları
●●●●●●●●●●
PANTER EMEL

Vah vah vah vah

Geçen haftalarda bazı gazetele-
rin manşet yaptığı bir haber
vardı: Mersin'in merkez Yalınayak
beldesi ilköğretim okulunda görev
yapan biri müdür beş öğretmen,
derslerde 'evrim teorisi'ni anlat-
maları nedeniyle sürgün cezasına
çarptırıldı.

Evrım teorisiyle ilgili, herkesin
mutlaka bir bildiği vardır. Toplu-
mun her kademesinde, evrim te-
orisi hakkında konuşan, fikir yürü-
ten, kabul eden veya etmeyen bi-
rileri çıkar. Ama aynı iştahla 'öklit
teorisi', 'izafiyet teorisi' vs. tartı-
şan kimseye rastlanmamıştır halkı-
mızın geyik muhabbetleri ara-
sında. “Evrım teorisini kabul
etmiyorum arkadaş” diyen
bir tonlama, “izafiyet teori-
si” için hiç ama hiç duyul-

mamıştır. Primatların tüysüz ve
'zeki' üyesi olan insan, asla bu ak-
rabalığı içine sindiremez. Çünkü o,
kendi türü de dahil olmak üzere
canlıları 'öteki'leştirerek varolma-
yı benimsemiştir. Evrim, ne yazık
ki zekanın mutasyonuyla, bir türü,
diğer türlerin başına bela etmiştir.

Ben en çok “İnsan eşref-i mah-
lukattır” diyenlere takarım, yeryü-
zünde yaşanan tüm eşit-
sizlikleri yaratan
tek canlı
t ü r ü -
n ü n

kendi kendisini şerefli ilan etmesi,
nasıl ve ne çeşit bir kompleksin
tezahürüdür acep? Dünyayı hızla
yok eden teknolojileri üreten 'in-
san'ı şerefli bulmam mümkün ola-
mıyor, olamaz da. Yüzyıllardır,
kendi türü dahil tüm canlıları kıran
bir türü, yaşam hakkı karşısında
hiyerarşi yaratarak “önce insan”
mantığıyla tepeye oturtanları şo-
venist bulurum ve insan işte der
geçerim.

Birbirlerine hakaret etmek
için “hayvan”, “ayı”, “köpek”
ifadelerini kullananlara, in-
sanı hayvana benzettikleri
için kızarım.

Kendi kendilerini “şerefli” ilan
edenlere diğer hayvanlar ne der
bilmem ama, köpekler ters ko-
nuşur: Hav hav hav

Sit var ister misiniz?

SIT alanlarına bir çivi bile çaka-
mazsınız. Oralar sistem tara-
findan özenle korunan kültür ve
tabiat varlıklarımızdır. Şimdi ise
çıkacak yasalarla bu alanların
%3'lük bir kısmına imar izni veri-
lecek. Yani sistem kendi korusu-
duğu bölgeleri artık korusu-
mayacak.

Doğayı yağmalama-
nın tipik bir örneği ile
karşı karşıyayız. Daha
önceleri sonsuz, hiç
bitmeyecekmiş gibi al-
gılanarak (veya bu nok-
tada manipüle edilerek)
katledilen doğa, günümüzde
“sonsuz değilmiş, bitiyormuş”
tehlikesini herkesin gözüne sok-
tuğu için “korumacı” anlayışı da
beraberinde getirdi. “Bugüne ka-
dar birçok yeri kaybettik bari

**Sit alanları
bir zaman
sonra yok
ediliyor.**

bundan sonra elde kalanları korusu-
yalım, yasalar çıkaralım” cümlesi-
ni fiiliyata geçiren sistem kendi
kazdığı kuyuya kendisi düşüyor.

Oysa gezegenin bütününde
belli alanların korunması, ko-
runmayan bölgelerin neden
katledildiğini gizlemeye
yarar. “Bakın sistem
hem refah getiriyor
(tabii belli insanla-
ra) hem doğayı ko-
ruyor” yönündeki
açıklamalar külliye-
n yalandır. Gezegende
yaşanan küresel boyut-
lardaki ekolojik felaketler,
korumaya alınmış bölgelerin
ekolojisini bozmaktadır. Örne-
ğin küresel ısınma, Kanada'da
korunan kuş cennetlerini tehdit
etmektedir.

Bir bölgeyi ancak bir iktidara
sahip olanlar tel örgüyle çevirir.
Tıpkı devletlerin bir sınır çizerek
coğrafyaları bölmeleri gibi, yuka-
rıda ifade ettiğim “çevreci” cüm-
leleri söyleyenler de birtakım ikti-
dar hesaplarıyla “doğal” alan de-
dikleri yerleri oluştururlar. Evler-
de asılı bulunan ucuz doğa resim-
lerinin çerçevesi bu alanlara ko-
nan sınırla aynı görevi paylaşır.

İktidar sahipleri, yok ettikle-
ri doğanın hesabını vermemek
için bu doğal alanları açan “çev-
recilere” büyük maddi yardım
yaparlar. Kapitalizmin büyüme
azmı sınır tanımadığı için, kendi
sınırlandırdığı doğaya göz dik-
miş durumda. O alanların SIT
ilan edilmesi, zaten bu yerlerin
bir zaman sonra yok edileceği
anlamına gelir.

Köpekler ve insanlar

Ankara'da bir villanın bahçe-
sindeki kurt köpeği, villa
bekçisinin dört yaşındaki oğlunu
parçaladı. Çocuğun ölümüne
neden olan köpeğin ceza olarak
iğne ile öldürülmesine karar ve-
rilmiş. Doğrudur.

Çünkü ancak insanlar öldü-
rebilir ve bundan dolayı ölümlerle
cezalandırılmamalıdır. Onların
katillikleri mazur görülebilir. Zira bu
dürtü insanın doğasında vardır. Ancak
köpekler ölümlerle cezalandırılmalıdır
ki, bu başka köpeklere de ders olsun
ve bir daha böyle şeyler yapmasınlar.

Bu zaten yapmadıkları bir
şeydir. Alışmamalıdır.

İnsanların önüne geçemediği
öldürme alışkanlıkları ve dürtüleri,
yaşam üzerinde kurdukları
iktidarın en somut gerçeğidir.

Not: Siz bu satırları okurken,
Ümraniye'de evlerine giderken
zorla kaçırılıp tecavüz edildikten
sonra öldürülen Serpil öğretmen
ve annesini 30 yerinden bıçaklayıp
ağır yaralayan suçlular 7 yıl
hapis yattıktan sonra tahliye edilmiş
olacaklar. **h**

Akşamsefası

Ahmet Telli

Bütün Eserleri

EVEREST

www.everest yayinlari.com

2005 yılında adını duyuran grupların neredeyse hemen hepsi ses getirdi, en azından dikkat çekti.

Geldim, gördüm, öptüm

2005 yılına hızlı girdik. Ankaralı Manga'nın beklenmedik yükselişi, yılın ilk yarısına kadar etkisini sürdürdü. Zaten bir önceki yılı Mor ve Ötesi'nin yarattığı sarsıntıyla kapatmış, milletçe rock müziğe kollarımızı ve kulaklarımızı açmıştık. Üstelik rock, rock olalı ülkemizde -Cem Karaca, Moğollar ve Erkin Koray'ların altmışlı, yetmişli yıllardaki popüleritesini saymazsak- bu kadar öne çıkmamıştı herhalde. Evet, 2005 yılı Manga'nın milleti zıplatması önderliğinde, Ankara kökenli diğer grupların da yıl boyunca kendini gösterdiği bir dönem oldu. Üstelik ilk albümleriyle en iyi çıkışı yapanlar yine Ankaralı gruplar oldu. Deja-vu, Çilekeş, Teneke bu yılın öne çıkan isimleri. Arkasından 84, Ruj gibi daha birçok grup geliyor. Kuşkusuz her yıl birçok yeni isimle karşılaşyoruz, ancak 2005 yılında adını duyuran grupların neredeyse hemen hepsi ses getirdi, en azından dikkat çekti. Çok değil, bundan beş yıl önce genç bir grubun kendini bu sahnelerde göstermesi oldukça zordu. Firmalar kolay kolay adı duyul-

mamış bir gruba yatırım yapmak istemezken, 2005 yılı bu anlayışın büyük bir ölçüde kırıldığı bir yıl oldu. Yapımcılar biraz farklı bir melodiye ve söze sahip albümleri, popülerleşme ümidi olan grupları havada kaparken, daha klasik rock formlarında olan, fazla popülerleşme potansiyeli bulunmayan gruplar küçük çaplı ya da bağımsız firmalarda şansını denedi. Yine festivaller, yarışmalar yapıldı, korsan albümler konuşuldu, internetten indirilen mp3'ler müzisyenlerin ve firmaların belini büktü, önlemler alınmaya çalışıldı... Buna karşın Demirhan Baylan Deli Fatma'nın Bilmeceleri ile kendi korsanını kendi yaptı.

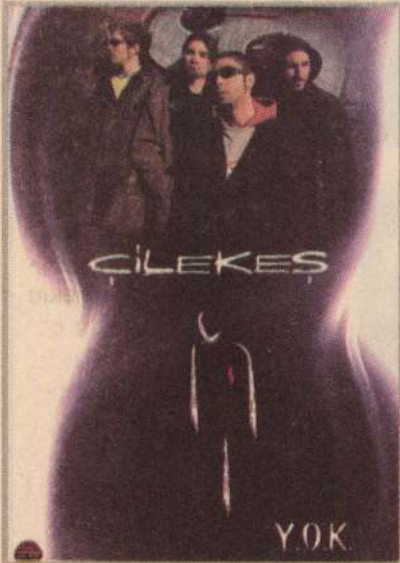
Elbette yeni isimlerin yanı sıra daha önceden tanıdığımız isimler de bu sahnede yerini korudu. Bulutsuzluk Özlemi Felluce-Bağdat Kafe adlı çalışmasıyla ilk defa bir single çıkarırken, Taner Öngür de Evde Tek Başına olmayı seçti şarkılarıyla. Aylin Aslım ise Tayfasını da yanına katarak, değişen imajı, seksapalitesi, sert ve cesur söylemiyle yılın dikkat çeken isimlerinden biriydi.

Özlem Tekin ise beşinci albümü 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 ile atışını yaptı, kendi içinde varmak istediği noktaya vardı kanımca. Daha temiz bir ses, ama daha kirli bir gitar sounduyla, çok içten söyledi şarkılarını. Onun her albümde oradan oraya zıplaması bir handicap gibi

görünse de, kendi içindeki enerjinin, arayışın dışı vurumu. Belki bu albüm isminden anlaşılacağı gibi onu ilk hevesine, tutkusuna götüren bir çalışma. Üstelik o daha da iyi bir ses olduğunu kanıtlarken, Şebnem Ferah kendini tekrarlayan, eski bir soundla karşımıza çıktı. Üstelik hep aynı ağdalı aşk sözcükleriyle...

Serdar Öztıp'tan Mutluluğun Gözyaşları'nı, Duman'dan Seni Kendime Sakladım'ı, Replikas'tan Avaz'ı, Babazula'dan Duble Oryantal'ı, Kurban'dan İnsanlar'ı, derken Athena, Yüz Derece, Direc-t, Redd, Badem, Tolga Burkay, Zardanadam gibi daha birçok ismin şarkılarını dinledik, rock müziğe bodoslama daldık. Çıkan albümlerin çoğunda, nitelikte bir sıçrama yaşıdık.

Özlü Sözler

B çok önemli bir harftir. B olmasaydı Bülent'e Ülent, Bursa'ya Ursa derdik.
Mahmut Tuncer

Tanita Tikaram diye bir sanatçımız var mesela. On beş yıldır kaset çıkarmıyor.
Emel Müftüoğlu

Savaş olsun istemem tabii ki. Beni çok etkiler. Benim makyaj masrafım var, elbise masrafım var.
Petek Dinçöz

Yılın En İyi Albümleri

Seni Kendime Sakladım - Duman

Avaz - Replikas

Duble Oryantal - Babazula

İnsanlar - Kurban

Y.O.K. - Çilekeş

Kendin Çoş - Deja- vu

Olympos - Direc-t

Mutluluğun Gözyaşları - Serdar Öztop

Yılın En İyi Çıkış Yapan Grupları

Deja-vu ve Manga

Yılın En Taklit Grubu

Yakup

Yılın Rock Dışı En İyi Albümleri

Başucu Şarkıları-2 - Zuhul Olcay

Hüsn-ü Klarnet - Hüsnü Şenlendirici

Bahane - Sezen Aksu

Arka Bahçem - Göksel

En İyileriyle - Işıl Yücesoy

R a f l a r d a B u A y

Vega - Hafif Müzik

Bir grup ya da müzisyen için üçüncü albüm önemlidir. İlk albüm hatayı kaldırır, ikinci albüm arayış, geçiş dönemi olduğu kadar, içinde o ana kadar biriktirdiği coşkunun, duygunun şahlanarak döküldüğü noktadır diyebiliriz. Üçüncü albüm ise müzisyenin kimliğini tam olarak ortaya koyduğu, olgunluğunu, ustalığını gösterdiği en önemli aşamadır. Vega; Hafif Müzik'le o olgunluğu, ustalığı ortaya koyuyor. Tam beklediğim gibi, bütün parkurlardan geçmesi gerektiği gibi geçiyor. Gerçi Vega ikinci albümünde de o ustalığın inceliklerini gösteriyordu, ancak bu albüm sıfır hatayla buluşuyor dinleyicisiyle. Ne kayıta bir pürüz var, ne düzenlemelerde. Müzikal anlamda da oluşturduğu soundu koruyarak daha üst bir noktaya taşıyor Vega. Lirikler yine çok başarılı. Daha çok solist Deniz Özbey'in imzasının olduğu sözlerde, yine melankolik bir hava, hırçın bir söylem gözleniyor. Deniz Özbey çok zeki bir kadın, her kelimesinin altında derin anlamlar, inceden bir ironi var. Albüme adını verdikleri Hafif Müzik adlı parça, o

ironinin yansıması. Boşa koyulmuş bir isim değil Hafif Müzik. Vega, hem hafif müziğe yüklenen yanlış misyona, hem de gerçekten hafif müzik diye yutturulan müziğe karşı eleştirisini sunuyor. Aynı zamanda muhafazakar anlayışa, kimi kesimlerin müzikteki elitist tavrına da burun büküyor. Yani müzik ruhun gıdasıdır diyor, tarzı ne olursa olsun. Hafif müzikse; işte size hafif müzik!

Deniz Özbey sesini de çok iyi kullanıyor. Kimi yerlerde alışkın olduğumuz yorumlarından farklı bir teknikle söylüyor şarkıları. Örneğin O Şarkı'ya alaturkamsı bir girişle başlıyor, ancak melodi ilerledikçe yorum birden değişiyor, dinleyiciyi hiç şaşırtmadan kendi bildik sesine kavuşuyor, arada yine başa dönüyor. Bu geçişler öylesine usturuplu yapılmış ve şarkının içine yedirilmiş ki, şaşırmıyorsunuz, şarkı böyle olmalı diyorsunuz. Atlamaları ustalıklı yapıyor. Yani Deniz, sesiyle hiç çekinmeden oynuyor, alternatif müziğin en iyi kadın seslerinden biri olduğunu bir kez daha kanıtıyor.

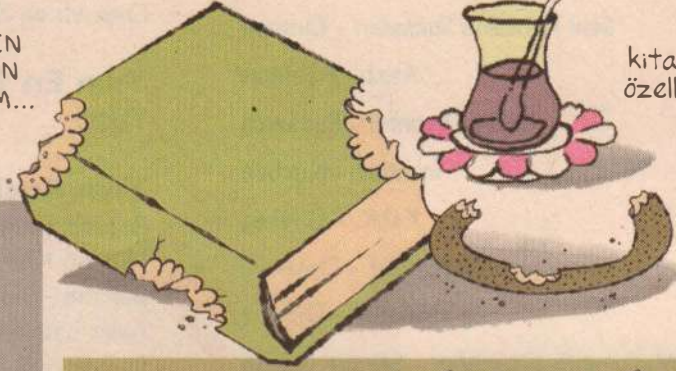
Onlar Tuğrul Akyüz'le iyi bir ekip, salt yaşamda değil, müzikte de birbirleriyle evliler. Dolaşısıyla yaptıkları müzikte birini diğerinden ayırmak yanlış olur. Her ikisi de güçlerini birbirinden alıyor, liriklere ve müziklere beraber imza atıyorlar. Vega, iki binli yılların en önemli seslerinden...

Serzeniş, O Şarkı ve Mendil'in yanı sıra Deniz'in Altay Öktem'in şiirinden yola çıkarak yeniden yazdığı Sokaklar Tekin Değil de albümün en dikkat çeken şarkılarından biri. Sokaklar Tekin Değil, aynı zamanda albümün en sert parçası. Kısacası onlar bu albümle 2006 yılına damgasını vuracak şarkılara imza atıyor.

AİLE ÇAY BAHÇESİ Levent Gönenc

GEÇEN
AYDAN
DEVAM...

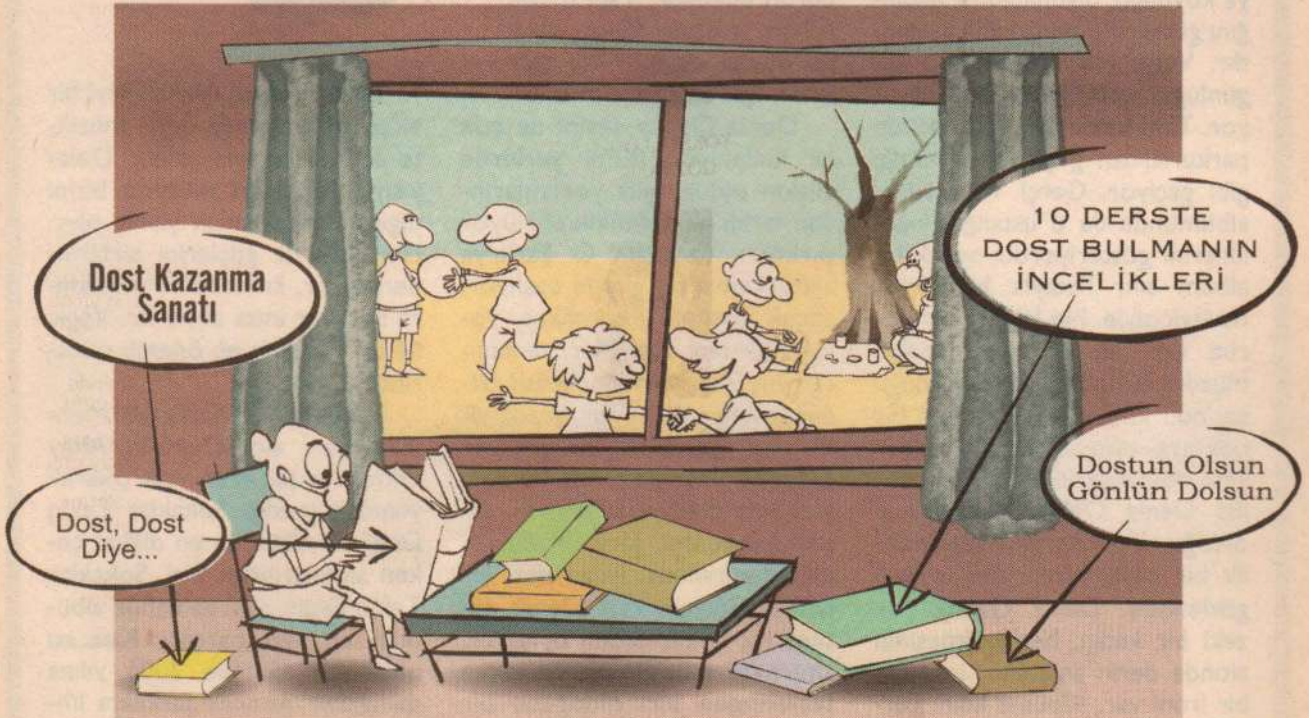
Bu millet
kitap okumuyor;
özellikle gençler...
Doğru ama
en ucuz
kitap olmuş
20 YTL.
Hayat
önceliklerini
dayatıyor...

21. yüzyılın başında biz hala
düşünce özgürlüğünü tartışıyoruz..

Ceza Yasası değişti ama
düşünceye konan yasakların çoğu
değişmedi. Yani düşünce özgürlüğüne
koyduğumuz ayraç yerinde duruyor,
öteye geçemedik...

E-kitaplar gün geçtikçe yaygınlaşıyor. Bana sorarsanız,
kağıt kokusunu, mürekkep kokusunu hiç bir şeye değişmem
ama bu işe sevinenler de vardır herhalde...

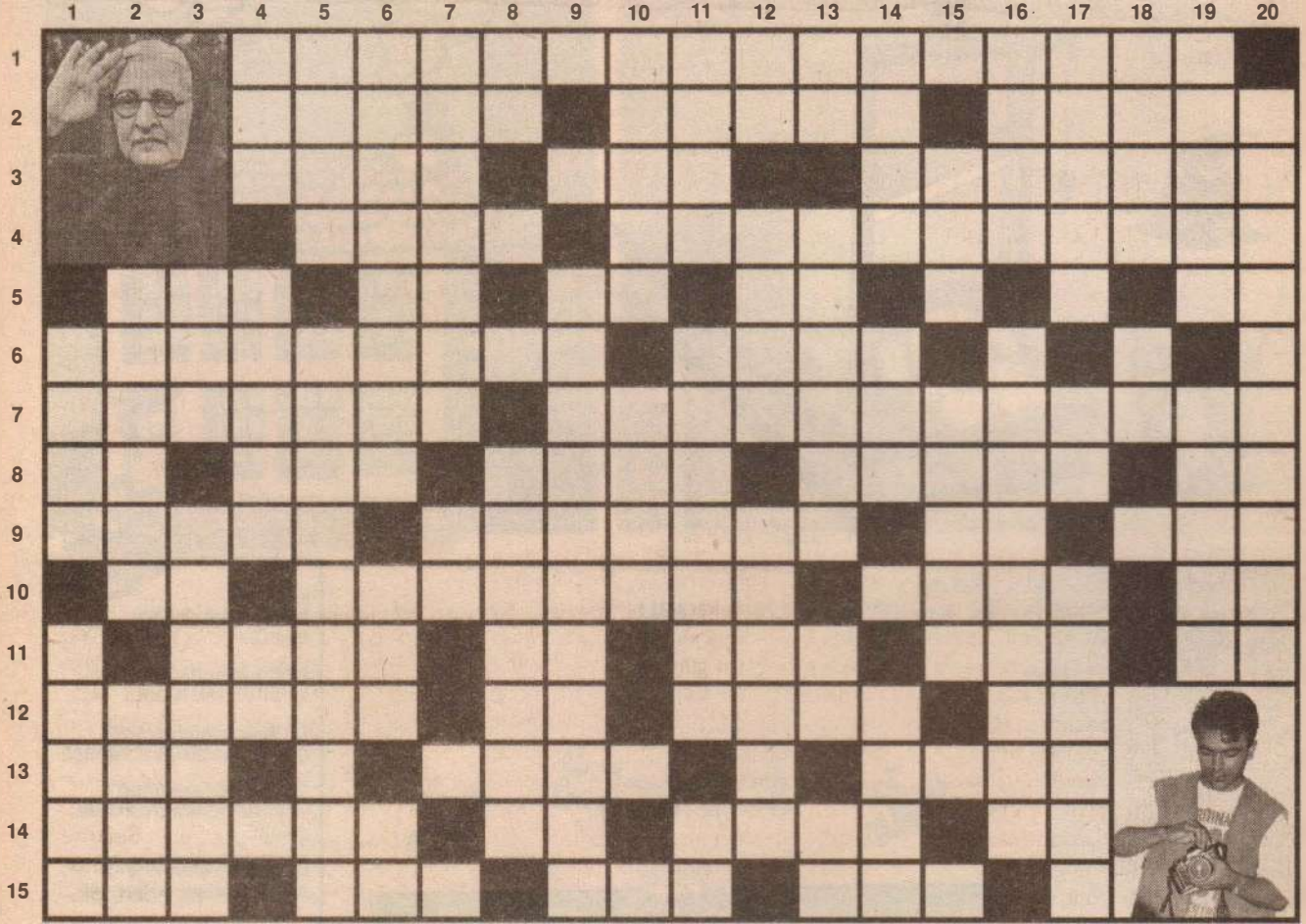

Kitap çocuğun en iyi dostudur; öyle olması
gerektiği söylenir. Kitap okumak iyi de, kitaplara dalıp hayatı ıskalamamak lazım...

Akşamsefası

Bulmaca Buldurmaca Paldır Kültür Doldurmaca

SOLDAN SAĞA

1) Üst fotoğraftaki yazarımız. 2) Türkiye'ye de gelen ve çok sevilen Fransız şarkıcı / Simge / Bir dağ sıramız. 3) Bir büyük türü / E. dilde devir, zaman / Meyve ağaçlarına uygulanan bir tür işlem 4) Amme / 'Yalnızlık Paylaşılmaz' adlı şiirin sahibi şairimiz / Kayak / Peru'nun plaka işareti / Basit şekerlerin genel adı / Kısaca edebiyat / Nikelin simgesi. 6) 'Yatık Emine', 'Yusuf ile Kenan' gibi filmleri de bulunan sinema yönetmenimiz / Bilgin. 7) Siyasal gücün bir tek kişinin elinde bulunduğu ve yönetimin kalıt yoluyla aile bireylerine geçtiği devlet biçimi, tekerklilik / 8 Ocak 1996 tarihinde polisler tarafından öldürülen resimdeki gazetecimiz 8) Ücret Konseyi (kıs.) / Slayt / İçki dağıtıcısı / Konuşu ağırlama / Eski Mısır tanrısı 9) Dizem, tartım / Anlamdaş, eşanlamlı / İlaç, çare / Felsefede nesne. 10) Olumsuzluk öneki / Bağımsızlık / Mibzer / Hollanda'nın plaka işareti. 11) Parazit bir böcek / Radyumun simgesi / Mitolojik bir çalgı / Eski bir uygarlık / Nazi hücum kıtası. 12) Çocuk maması yapımında kullanılan bir tür nişasta / Tunus'un plaka işareti / Nur, ziya / Galyumun simgesi. 13) Evcil bir geyik türü / Millet / Küçümseyerek eğlenme 14) Atlı savaşçı kadın / Küçük mağara / Uydurma, yalan / Onamak, evet demek 15) Dar, uzun, hafif bir yarış kayığı / Sonbahar / Muğla'da bir ilçe / Azeri çalgısı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Yaşam / Osmanlı'da, bir tür silah 2) Resmi gece ziyafetlerinde giyilen erkek ceketi / Bir iskambil oyunu. 3) Kazan, kazıcı, koparan anlamında eskiden kullanılan bir sözcük / Borç, alacak. 4) Bir yudumluk afyon / İstengi / Erken 5) Nezir / Suçbilimci. 6) Edirne'nin bir ilçesi / Film çekim alanı / Çıplak vücut resmi. 7) Kadınlar hapisanesi / Sterin simgesi. 8) Bir nota / Bir ilimizde yaşayan insan. 9) Yasaların olmadığı anlamında, vahşi yasalar gibi kullanılan bir terim. 10) Cezmi ön adlı bir yazarımız / Çığır, okul. 11) İki yapı gereki ya da yapının iki bölümü arasındaki aralık / '..... Timon' W.Shakespeare oyunu / Bir nota. 12) Parola / Aklını yitirmiş / Münasebet. 13) Matematikte sabit sayı / İktisap / Endonezya'nın plakası / Kısaca litre. 14) Pek, en büyük, ulu / Türkiye'nin en önemli ve güçlü kuruluşunu simgeleyen harfler / Bir tür kesici silah. 15) Pamuk kozasının kabuğu / Yün ve keten gibi şeylerin eğrilirken tutturulduğu, bir ucu çatal değnek. 16) Güzel hoş koku / Oturulan yer, konut. 17) Motorlu binek araçların önemli aktarım organı / Mallarımızı simgeleyen harfler / Boyun eğme, uyma. 18) Doğuda bir ırmak / Bir bağlaç 19) Edebiyatın bir dalı / Hükümdar ailesinden olan erkeklere verilen san. 20) Atatürk'ün sevdiği, Türk Sanat Müziği icra eden bir kadın sanatçımız.

Sayım'ın Kitap Bavulu

SAYIM ÇINAR

Merian C. Cooper'ın King Kong'u geri döndü! Artemis Yayınları

King Kong geri döndü, üstelik 1932 tarihli orijinal romana sadık kalarak yazılmış bu öyküde, her zamankinden de büyük. Sinema severler film ile aynı anda Merian C. Cooper'ın kaleme aldığı King Kong'u roman olarak okuma şansına da sahip olacaklar. Artemis Yayınları, Aralık ayında vizyona giren olan King Kong'u ve hikayenin devamını, Merian C. Cooper'dan King Kong adı ile yayımladı. 1933'teki gösteriminden bu yana Merian C. Cooper filmi King

Kong, nesiller boyu sinema severleri şaşırttı ve keyiflendirdi. 1932 basımı romanın genişletilmiş bir yeniden yazımı olan Merian C. Cooper'dan King Kong, orijinal görüntüleri günümüzün hayranları için geri getiriyor. 1930'ların başında geçen roman, klasik bir keşif ve serüven romanı, merkezinde de dünyanın sekizinci harikası olan Kong yer alıyor. Peter Jackson, Merian C. Cooper'ın 1933 tarihli filminin yeniden çekimini tamamladı ve film gösterime girdi. Bu versiyonda Naomi Watts, Jack Black, Kyle Chandler, Colin Hanks, Adrien Brody, Jamie Bell oynuyor. Yüzüklerin Efendisi'nin Andy Serkis'i de Kong rolünde karşımızda. St. Martin's Griffin adlı yayınevi, Joe DeVito ve Brad Strickland'ın yazdığı edebi adaptasyonu Merian C. Cooper'dan... King Kong başlığıyla yayımladı. Kitap, (Türkiye'de) raflardaki yerini filmin göstermiyle aynı anda aldı.

Kocularını Kitaplara Gömen Kadınlar... Sevgili Ölü Kocam Claude Pujade-Renaud Everest Yayınları

Kitap, on dokuzuncu yüzyılın beş ünlü merhum yazarının, kendilerine

özgü renkli kişilikleri olan karılarının portrelerinden oluşuyor. Jules Michelet, Robert Louis Stevenson, Marcel

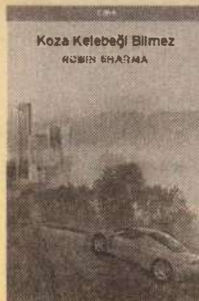

Schwob, Jules Renard ve Jack London'un hayat arkadaşları... Birbirlerini hiç tanımayan, ama çok sevdikleri yazar eşlerinin ölümleriyle aynı şekilde yüzleşen beş kadının portresi...

Bu kadınların hepsi de kendilerini aynı ürkütücü problemle karşı karşıya hissediyorlardı; geride kalan olmanın zorluğu altında bu büyük adamların günlükleri, elyazmaları, defterleri ve hatıralarıyla baş başa kalmak. Ama onlar, ne kocalarının şöhretinin ardına saklandılar ne de sadece kütüphanede duran eserlerinin tozunu almakla yetindiler. Cesur bir kararla kayıplarından konuşmaya karar verdiler. Kocalarını gündelik hayatlarıyla tanıyorlardı. Çoğunlukla çalışmalarına yardım edip hastabakıcıları olmuşlar, sayıkladıkları günlerde onlarla beraber sabahlayıp, son nefeslerine kadar onları sevmişlerdi. Sevgili Ölü Kocam, mahrem bir dünyanın kapısını aralıyor...

Koza Kelebeği Bilmez Robin Sharma Goa Yayınları

Ferrarisini Satan Bilge geri döndü. Yeni kitap "Koza Kelebeği Bilmez" de bir hayli ilgi çekeceğe benziyor. Liderlik, performans ve kişisel gelişim konularında dünyadaki en önemli uzmanlardan biri olan Robin Sharma, hukuk eğitimi görmüş ve kırk yaşında. Kitapları

yirmi altı ülkede ve on yedinin üstünde dilde yayınlanmış, yedi kitabından altısı uluslararası çok satanlar listesinde yer almış bu ünlü uzman, başkanlık, yöneticilik ve eğitim hizmetleri ve

ren "Sharma Uluslararası Liderlik" şirketinin de yöneticisi. Başkanların ve süper starların da başvurduğu Robin Sharma kürsüsünü sıklıkla içlerinde Bill Clinton, Jack Welsch, Richard Carlson gibi isimlerin de yer aldığı ünlülerle paylaşıyor. Okuyucuları arasında Jon Bon Jovi, Jose Cruz Jr., Michelle Yeoh, Ricky Martin gibi ünlü sanatçılar, kraliyet aileleri, spor ve pop yıldızları da bulunan uzmanın kitapları büyük firmalara eğitim amaçlı da öneriliyor.

Boğaz Çocuğu Caroline Bongrand Can Yayınları

Caroline Bongrand'ın 2005 yılı Alberto Benveniste Edebiyat Ödülü'nü alan romanı Boğaz Çocuğu, 17.yüzyıl İstanbul'unda başlayıp dünyanın öbür ucunda devam eden macera dolu bir yaşamı anlatıyor. Roman, hayata 1662'de İstanbul'da Rum bir ailenin çocuğu olarak gözlerini açan Antilopus'un,

Sefarad bir ailenin yayında devam eden, oradan da dünyanın öbür ucuna uzanan yaşamöyküsünü anlatıyor olmasının yanı sıra, 17.yüzyıl İstanbul'undaki kozmopolit yaşamın

da izlerini sürüyor. Bir toplumun yaşam kültürü, yemeğinden giyimine, esnafından din adamlarına, gündelik yaşamdan politikaya ve Osmanlı Sarayı'na kadar tüm koku ve renkleriyle panoromik bir fotoğraf gibi sunuluyor okura. İspanya'dan yollanan Yahudilerin, Osmanlı'da huzur ve mutluluk içinde devam eden yaşamlarının bir anda nasıl darmadağın olduğunu, ailesinden ve yaşadığı topraklardan öğrendiği sevgi, dürüstlük, onur ve gurur kavramlarının sıradan bir adamı nasıl bir kahramana dönüştürdüğünü, aşkın sonsuz gücünü, Sefarad kültürünü incelikli ve titizlikle kurulmuş bir dille anlatan bu roman, bir destan aslında. Anlatılan hikayenin bu denli çarpıcı ve gerçek olmasının ardında, kitabın so-

nundaki notlardan da anlaşıldığı gibi, yazarın kitabını, yoğun bir okuma ve inceleme sürecinden sonra kaleme almış olması yatıyor. Aşkı, macerayı, bir toplumun kültürünü ve yaşamını eksen alan bu roman, son yıllarda yazılan en başarılı tarihi romanlardan biri. Çok yakın bir zamanda yayımlanacak bir roman bu.

Böcekistan Dağıstan Çetinkaya Çizgili Dünya Dizisi Saklambaç Yayınları

Böceklerin dünyası, hayatımızın çok da uzağında değildir aslında! Özellikle çocukluk çağında en çok ilgimizi çeken varlıkların başında gelir

onlar. Kelebeklerin uçuşunu seyretmek, zıplayan çekirgelerin peşinden koşmak veya uğurböceğinin uçması için "pabuç" sözü vermek, her insanın çocukluğunu renklendiren anılardan değil midir? Yaşımız ilerledikçe, bu büyük dünyadan da uzaklaşmaya başlıyoruz galiba. Oysa birçok etkileyici güzelliğin ve bir o kadar da şaşırtıcı özelliğin bulunduğu bir dünyadır böceklerin dünyası. Dağıstan Çetinkaya da böyle

düşünenlerden biri. Bunun için "Böcekistan"a giden sihirli yolu, yıllardır çizgileriyle takip etmeyi sürdürüyor. Birçok dergi ve kitaptaki illüstrasyon çalışmalarından da tanıdığımız ünlü çizgi bant projesini devam ettiriyor. "Böcekistan" adını verdiği çalışmasında, bu küçük ve sevimli hayvanların dünyasından ilginç ayrıntıları çizgi diline döküyor. Şimdi Çetinkaya'nın bu çizgileri bir kitaba dönüştü. Saklambaç Yayınları tarafından yayınlanan "Böcekistan" adlı bu kitap, çocuklar kadar büyüklerin de ilgisini çekiyor. Kahramanları böcekler olan bu masalsi dünyada, insanların dünyasına gönderme yapan espriler okurları gülümsetiyor.

Edebiyat dünyasından haberler

❖ Ahmet Ümit'in Avrupa Seyahati

Ahmet Ümit, 24 Kasım'da Stuttgart'ta Türk Alman Ortak Platformu'nun düzenlediği Now / Şimdi Festivali kapsamında bir konuşma yaptı ve Almanca'ya çevirilen Sis ve Gece adlı romanından parçalar okudu. Daha sonra 28 Kasım'da İsviçre'nin Zürih kentinde İsviçreli okurları ve ardından Avusturya'ya geçip Viyana'da yine Almancaya çevirilen Sis ve Gece adlı romanından bölümler okuyup, Avusturyalı okurlarıyla söyleşi yapmış. Bilindiği gibi Ahmet Ümit, Ekim ayı içerisinde Hollanda ve Almanya'da bulunmuş, bu iki ülkedeki okurlarıyla okuma toplantıları yapmıştı. Ayrıca Frankfurt Kitap Fuarı'nda iki panele katılmış ve bir okuma gerçekleştirmişti.

❖ Bu kez "Melekler ve Şeytanlar" resimli ve ciltli

Ünlü yazar Dan Brown'un en çok satan listelerinden inmeyen kitaplarından biri olan Melekler ve Şeytanlar resimli ve ciltli olarak yayımlandı. Altın Kitaplar, geçtiğimiz yıl "Da Vinci Şifresi"nin resimli ve ciltli baskısını yapmıştı. Melekler ve Şeytanlar'ın bu özel baskısında romanda geçen mekânları, sanat eserleri, dini sembolleri ve haritaları gösteren 150 adet renkli fotoğraf ve çizim var. Okuyucular resimli kitabı okurken, kurgunun hayalden gerçeğe dönüştüğüne tanık olacaklar.

❖ "Sisli Nehir", İtalyan televizyonu Raidue'de!

Valerio Varesi'nin geçtiğimiz aylarda Everest Yayınları tarafından yayınlanan polisiye romanı Sisli Nehir'den uyarlanan "Nebbie e Delitti" (Sisler ve Suçlar) adlı dizi, 30 Kasım 2005 saat 21.00'de İtalyan RaiDue televizyonunda gösterildi.

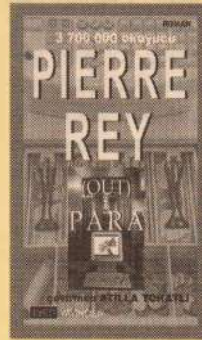
❖ Meral Ataç, babası Nurullah Ataç'ı yazdı.

Yazılarıyla Türk edebiyatında saygın bir yeri olan Nurullah Ataç'ın bilinmeyen yönleri, kızı Meral Ataç'ın kaleminden yansıyor. Ataç'ın ailesi, aşkları, yakın arkadaşları, kedi sevgisi, oyun merakı, kitapları, Büyüka'da yılları, korkuları, öğrencileri, sevdiği türküler-şarkılar, şiir tutkusu, dile olan düşkünlüğü... Hepsi bu kitapta samimi bir üslupla anlatılıyor. Meral Ataç'ın kitabı bir edebiyat emekçisini daha yakından tanımamızı sağlıyor.

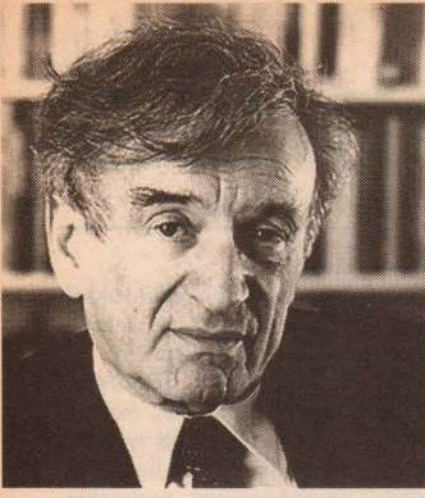

Para (Out) – Pierre Rey Erko Yayıncılık

Geçtiğimiz günlerde Faslı kadın yazar Nedjma'nın ünlü romanı Badem'i yayımlayan Erko Yayıncılık, bu kez Pierre Rey'in en çok tanınan romanlarından biri olan ve üç milyon yedi yüz bin okura ulaşan Para (Out) ile okurun karşısına çıkıyor. Romanı değerli sanatçı Atilla Tokatlı çevirmiş. Romanda, mafya-polis-aşk üçgeninde gelişen olaylar anlatılır. Bu olaylar Amerika'da değil İsviçre'nin en konservatif kentinde, Zürih'te geçer. Romanı benzerlerinden ayrıran en önemli özellik budur. Bankacılık dünyasının başkenti Zürih'te Amerikan'ın aksine

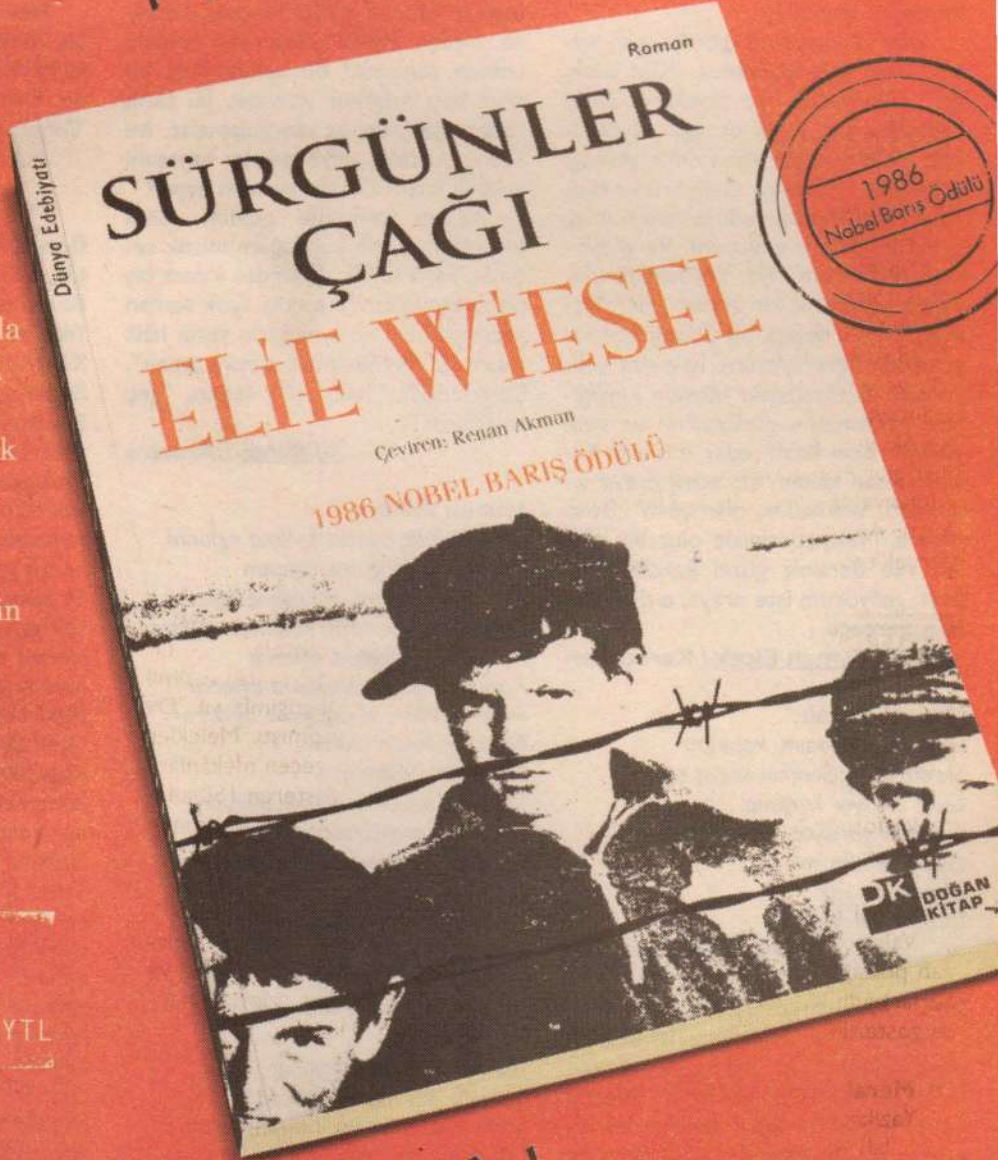

polisler ve memurlar rüşvet almazlar. Hele bankacılar, bankacılığın esas gücünü oluşturan temel kuralardan hiçbir şekilde taviz vermezler. Trade Zurich Bank'ın başkanı Homer Kloppe romanın baş kahramanlarından biridir. Onun için bankacılık onuru her şeyin üstündedir. Mafyanın şahsına, ailesine ve hatta bankasına yapacağı korkunç saldırılar onu hiçbir zaman bankacılığın kurallarını inatla savunmaktan vazgeçiremez. Okuyucu, Homer Kloppe'nin bu güçlü ve inatçı karakterini, hayranlık ve şaşkınlıkla izler. Mafyanın bu inadı kırmak için gerçekleştirdiği saldırılar ise merak ve heyecanı en son raddesine yükseltir. **h**

ELİE WİESEL

Auschwitz'i yaşamış
bir dava adamından,
köksüzlük ve aşk üzerine
büyük bir roman

"Elie Wiesel, yeni kitabıyla
birçok kişiyi şaşırtacak.
Nobel Barış Ödülü
sahibinden gerçek bir aşk
romanı beklenmiyordu.
Olağandışı bir yazgıya
sahip bu büyük
edebiyatçıyla tanışmak için
bulunmaz fırsat."

Le Point

296 Sayfa **15** YTL

DK
DOĞAN
KİTAP

www.dogankitap.com.tr

Akşamsefası

hayvan a R + bahçesi

Mektup: Katip Mustafa Çelebi Mah. Anadolu Sok. 2 / 5 Beyoğlu - İstanbul

Geliyorum

Düşünce cangılında kendini asanlara merhaba! Ben de yöneliyorum oraya ama nafiye. Karşılık yok. Ellerim öylece boşlukta kalıyor. Gözlerim dalıp dalıp gidiyor. Ve ben sanki yaşıyorum. İnsanları terk ediyorum. Tekrardan bir merhaba diyorum. Bir öteki canlıya, bir hayvana. Ne kadar da haklı Nietzsche. Aranızda yaşamak daha bir mutluluk. İşte size merhaba kardeşim hayvanlar...

Evet duyuyorum, görüyorum sizleri. Beni çağırıyorsunuz. "Gel artık, gel" diyorsunuz "şu zavallı ve elleri kanlı insanlığı bırak da gel" diyorsunuz. Ve bir çelişki. Ama onun gerçeği çelişkileri. Haklısın. Geliyorum, terk ediyorum. Masumiyetinize, tıynetinize, o harikalığına inanıyorum. Ve geliyorum. Biliyorum riya, ikiyüzlülük yok ve siz diyorum. Bir asaleti, bir çalışmayı, bir kardeşliği, bir dümdüz olmayı sizden öğreniyorum. İşte size geliyorum. Yüzünüzdeki hüznün kimliğini yansımaları görüyorum ve geliyorum. Beni kabul eder misiniz? Yıllarca insan kaldım bir adım öteye gidemem "olamadım, olmadım". Belki sizlere, meziyetlerinize olur bir şeyler. Ne dersiniz güzel kardeşlerim. Evet, geliyorum işte oraya, o derinliklere, gerçeğe...

Abdurrahman Elçek / Karaçoban

Yüreği Yaralı

Sensizlik zindanım, kapkara
Sensizlik gecelerimin koğuş ağası
Gelip dikiliyor karşıma
Sensizlik gardiyan, yüreği yaralı
Görüş günüm yok
Ziyaretçim yok
Cezam müebbet

Özlem Kara / İstanbul

Ne için uyanıyoruz?

Bu sabah uyandığımda, henüz kendime gelmemiş bir halde, yatakta öylece oturur halde bekledim. Neden ve nereye gideceğimi, sabahın bu saatinde beni yatağımdan kaldıranın ne olduğunu düşündüm. Ben, kendi amaçlarım için mi uyanıyorum her sabah, yoksa bana amaç olarak sunulanların mı peşine düşüyordum? Rotamı kendimin çizdiğine inandığım hayatın, aslında benim bile görmediğim, bir başkasının amacına mı hizmet ediyordum?

Ağızdan düşürmediğim sistem miydi acaba beni bu kuyuya çeken, sabah erken kalkmak zorunda bırakan, ondan uzaklaşsam bile ona ait bir dala tutunmama neden olan; ben aslında onun istediklerini mi yapıyordun hem de ona karşı çıkarak? Kimin içinde bütün bunlar, bu göz yanmaları, bu kendini kandırmalar, ucuz "hayal" ve "tutku" söylemleri, kimin için? Daha ne kadar ve neden yaşamayı istiyordum ki hâlâ ve inatla? Herkes, kendine biçilen hayatı yaşamıyor muydu eninde sonunda? Bu uykusuzluk, bu dört başı mağmur yalnızlık, bu tarih kadar eski sorular, sorgulamalar, bu acele, bu telaş mıydı benim hayatımı anlamlı kılan? Benim hayatım neydi?

Birden kendime geldim. Beni uyandırması için kurduğum müzik sekinde, Seha Okuş, 60'lardan kalma taş plak sesiyle cızırdıyordu. Çok zaman geçmişti belli ki, aynı şarkı vardı hâlâ odamda: "Ay İstanbul, beyim aman". Doğrudum, "hadi Ali" dedim, "geç kalacaksın".

Ali Ünal / Ankara

Hüzün Adamı

Canım sıkılır, sıkılan canıma ağlarım
Gülerim, güldüğüme ağlarım
Aşk acısı çekerim, çektiğime ağlarım
Kaderime inanmam, kaderime ağlarım
Aç kalırım, açlığım ağlarım
Karnım doyar, tokluğuma ağlarım
Asker olurum, savaştığıma ağlarım
Beyaz güvercin olurum,
barıştığıma ağlarım
Koşarım, yetişemediğime ağlarım
Yürürüm, ayaklarıma ağlarım
Zıplarım, tutamadığıma ağlarım
Futbol oynarım,
gol atamadığıma ağlarım
Futbol seyredirim,
gol atamadığımızı ağlarım
İşe giderim, çalışmadığıma ağlarım
Tatile giderim,
yağmur yağdığına ağlarım
Severim, sevdiğime ağlarım
Şarkı söylerim, söylediğime ağlarım
Gitar çalarım, çaldığıma ağlarım
Şiir yazarım, kafiyelere ağlarım
Öykü yazarım, kahramanına ağlarım
Yaşarım, yaşamıma ağlarım
Ölürüm, cenazeme ağlarım
Ulan ne çekilmez adamım
Çekilmezliğime ağlarım...

Özcan Demir / İstanbul

Deşarj'a davet

Sokak dili ve edebiyatında yüksek kaliteli bir fanzin projesi için mesajımın ulaştığı hekese sesleniyorum.

Harfleri sözcüklere, sözcükleri cümlelere zincirleyerek şiir, makale, hikaye vs. edebi eserlerinizi iyi kötü demeden, ortak noktalarda buluşarak düşünce ve fikirlerimizi paylaşalım. Ayrıca karikatür, çizim, resim vb. görsel katlarda bulunabilirsiniz.

Her tür görüş ve düşünceye açık bir kültür aroması oluşturalım. Mutlaka herkesin söyleyecek birşeyleri vardır. Dilinizi kullanmaktan çekinmeyin! 'Deşarj bir gönül ordusu harekâtıdır' irtibat: enesekinci@mynet.com

Enes Ekinci / Afyon

Ben Kime Söyliyeim

Çin tarih takviminde elli
Bizans tarih takviminde kırk
Yılda bir mevsim değişir
Kavak pamukları uçuşuyor general
Bağırıyor, nişanlanmaya çağırıyor
Büyükanne azarlar gibi sorar
ziyarete gelen binbaşı toruna
"Sokuyorlar çocukları
kan hızarının ağzına üçer beşer
sormuyorlar mı koca kumandana
ne b.k yemek bu"
Bir sessizlik, sonra cevap gelir torundan
"Bir gün onu da sorarlar"
Jeneral, erkanıharp sevmesiz şehit karısını
Mirbay başçavuşu gönderir
planlı bayram ziyaretine
Çiçek parası kantinden
Kağıt para derken çiçekçinin çekmecesine
Bilinmedik bilinen
ağır kokusu ibibik ölüsünün
Susandır başçavuş, çiçekçi esnafı...
Temiz kalan yalnız
annenin Cuma ovduğu beyaz taş
İbibik ölüsünün kokusunda
bayılan o binbaşıya
Şapkası büyük mirbay dirsek atar
"Dönelen sevkli tabuta hiza dur"
İbibikler öter ötmez ordayım
Oysa barış temasında ve temâsında,
doğuda barışın eski herkesleri vardır
Barışmalar... barışmalar... barışmalar...
Küs generaller bile
otantize kamu iradesi barış'ın emrine
Küstah bir çavuş misali tükürür gibi
mütala beyanı savurur kardijeneral
İşbu savaşta, itaat evsafını yitirenler
onlar ve taifesi olmuştur elhak.

H. Büyük / İzmir

Akşamsefası

Hey!

Yahu ben yeni gelebildim eve. Nasıl iş bu, anlamadım. Bi türlü istediğim şeyleri yapamıyorum, eve geldim ve bok gibi hastayım. Öksürüyorum ve boğazım ağrıyor, belim kopacak sanki, valla ben yaşıyorum, hâlîme bak. Adana'ya gelmiş, bir iki lavuk arkadaşım var, arayıp duruyorlar, açmıyorum telefonu, iyice aptallaştım, araba kullanmaktan kafam çalışmaz oldu, İstanbul'a arabayla gitmişim kadar oldu herhalde, artık yolda yürüyemiyorum biliyor musun, o kadar ki alıştım araba kullanmaya. Bidonla kahve içtim sayılır cidden, dün kafein krizine girdim sanırım, damarlarımdan taşıtı artık, ama en sevdiğim şey nikotin ve kafein olduğundan hiç şikayetçi değilim bu durumdan. Derin denen yaratık çok ilgimi çekti, çok etkileyici ve baştan çıkarıcı bir durum, saf, duru, taze, hayat dolu, kıpırdatıcı. That's Life! (işte hayat) diye bağırabilirsin martılara doğru. Sadece öpüşmek müthiş bir şey, benim biraz geç olsa da keşfettiğim bi bok ve çok anlamlı geliyor bana. Neyse şimdi netten çıkmam gerek, iyice yazıp, bir anda göndereceğim, bugün tüm zamanım boş.

Esra Çalışkan / Adana

-de, -da'lı yaşam

sırlıslıkam oldum
her yağmurda, karda, kıyamette
ağladım, ağladım da
bu kadar da olmaz
sabaha karşı çisedim
buhar oldum, denizin göğünde
uçtum, yok oldum da
bu kadar da olmaz
sustum her zaman
sus oldum
bir çığlıktan doğma,
bir dua oldum kubbenizde
yalvardım yakardım da
bu kadar da olmaz
küstüm sırt çevirdim
namlu yatağında kayan,
öfke oldum
vurdum vuruldum da

bu kadar da olmaz

yazdım,çizdim

karaladım attım

rengarenk gökkuşağında doğdum

öldüm siyah beyaz bir pusuda

öldüm öldüm de

bu kadar da olamaz

Metin Örcan / Diyarbakır

Dev bir kaya

Yazmak bazen dev gibi bir kayayı yerinden oynatmaya çalışmaya benzer, bazen bir gümüş balığını suyun içinde kovalamaya. Yazı bir çekiştir ve ruj da olabilir aynı zamanda. Ölüle-
rin tekrar dirilebildiği ve tekrar ölebildiği ve hamamböceklerinin bile bir Orhan Gencebay şarkısı eşliğinde delice dans edip sevişebildiği tek yerdir yazı, çünkü yasaklanmıştır artık bütün tavukların ya da hamamböceklerinin dans etmesi ya da sevişmesi. Bu bir sanrı ya da değil, ne fark eder? Birilerin kulaklarına kendi sesleriyle korku ya da şehvet fısıldayabildiğin yerdir yazı. Güvercinlerle konuşabildiğin, karınca ordularıyla İngiltere'yi işgal edebildiğin yerdir. Garip bir özgürlük alanı. Korku ile girdiğinde beceriksizlik urganının ayaklarına dolandığı ve seni her cümlemin sonunda yere devirdiği ve en fazla beş kez tekrar ayağa kalkıp yazmaya devam edebildiğin, karanlık bir mağara ya da mavi hatta kırmızı bir okyanustur yazı. Sen nasıl istersen öyle giyinir bütün tilkiler ve böğürtlenler senin istediğin dili konuşurlar ve senin dilediğin renktedir bütün fa-reler. Bir tür stajyer tanrılık, ne istersen var; baş ağrısı, bel ağrısı, kış ağrısı, yalnızlık boku, sanrılar, rüyalar, pi-yano çalarken sevişebilen ve aynı zaman da güzel yemek yapabilen kadınlar ve hepsi altından çift penisli adamlar, istediğin her şeyi yaratabilirsin eğer cesaretin varsa ve her ebeveyn gibi tüm yarattıklarının sorumluluğu senin üzerindedir. Kendi yarattığın devle dövüşmek zorundasın, yazdıklarını bir çakmakla yok edebileceğini sanıyorsan yanılıyorsun. Ateşte kaybolabilen hiçbir sözcük gerçek değil-

dir, çünkü yanmayı ve buna rağmen hayatta kalmayı bilmiyorsa, bellidir, hiç geçmemiştir cehennemin deliğinden. Napolyon'u dikiş ipliği ile boğabilirsin ama maharet ipliği koparmaktadır. Elinden kurtulduğu an ve-recektir senin ölüm emrini, biraz nişasta ve bolca yoğurttan yarattığın Napolyon.

Güvercinlerin mezarı olmaz, genelde bina aralarında çürür kanatları, sözcükler de onlar gibi havadayken ölürlere ve nereye düşerlerse orasıdır mezarları. Sözcükler ve cümleler yenilebilen ve kusulabilen şeylerdir. Öfkeni yaldızlı bir kılıca ya da bir kışa dönüştürebilirsin.

Yak, yık, boz, parçala, yeniden yarat dünyayı! Bütün yüzleri yeniden çiz, çocukları hani hariç. Bütün öksüzlerle çiçek adı ver. Kapı kapı dolaştır ve bütün çirkin kadınlarla seviştir prensi, herkesi sevindir. Mezarlıkları kaz, hiç şarap içmemiş olanları dirilt yeniden, ya da hiç sevişmemiş ya da denizi hiç görmemiş, bisiklete hiç binmemiş olanları dirilt yeniden. Binlerce roman, milyonlarca şiir trilyonlarca öykü hepsi zihninin bir yerlerinde kağıt oynayıp vakit öldürüyorlar, saçlarından tut ve eğlencemize kat onları. Sıkıldığında tut bir kaplumbağayı güneşe işesin ve söndürsün. Karanlıkta bırak ademi ve alemleri dövüşsünler ve dövüşü bir aşka çevirebilsinler. Mezarlığı yık ve bir lunapark kur yerine sirkte işe al bütün zebanileri bırak boyasınlar yüzlerini, bütün ölü askerler yavru bir kedinin çıışıyla yıkasın ve arınsın cinayetlerinden ve şehadetlerinden. Kalem sende, kağıt senin, korkma yaz. Korkma yaz. Korkma yaz. Yarat yeniden her şeyi. Kendi dilinde sigara söndürmekten çok mu farklıdır yazmak? Çırılçıplak şehrin ortasında koştuktan daha mı az ayıptır? Sittiret yaz. Önemli değil, olsun sen yaz. Okumuyorlar, okumayacaklar ve anlamayacaklar biliyorum ama sen yaz. Ataların dediği gibi sen...

Sittiret yaz.

Kenan Aybastı / İstanbul

Aralık 2005 • Aylık Yerel Süreli Yayın • İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni: Metin Üstündağ

Yazı İşleri Müdürü: Hatice Üstündağ • Mutfak: Faruk Kaya, Yıldız Bilgin Bayazıt,

Seray Şahiner, Seyitali Aral, Mevlüt Gülveren • Ankara Temsilcisi: Emrah Serbes

Grafik Tasarım: Mustafa Devrim Özdoğan • Lojistik Destek: Pınar Öztürk • İşletme Müdürü: Orhan Açar

Satış Müdürü: Cüneyt Aydın • Adres: Katip Mustafa Çelebi Mah. Anadolu Sok. No:2/5 Beyoğlu / İSTANBUL

Tel: 0212 293 32 77 - 78 • Faks: 0212 245 85 56 Yayıncı: PAK Basın Yayın e-posta: hayvandergisi@yahoo.com

ISSN 1303 - 944X Baskı: Ilıcak Matbaası (0212 880 40 75) • Genel Dağıtım: DPP (0212 622 22 22)

Yurtiçi: 1 yıllık 35 Milyon / 6 aylık 20 Milyon • Avrupa: 1 yıllık 25 Euro / 6 aylık 15 Euro ABD ve Uzakdoğu: 1 yıllık 50 Dolar / 6 aylık 30 Dolar /

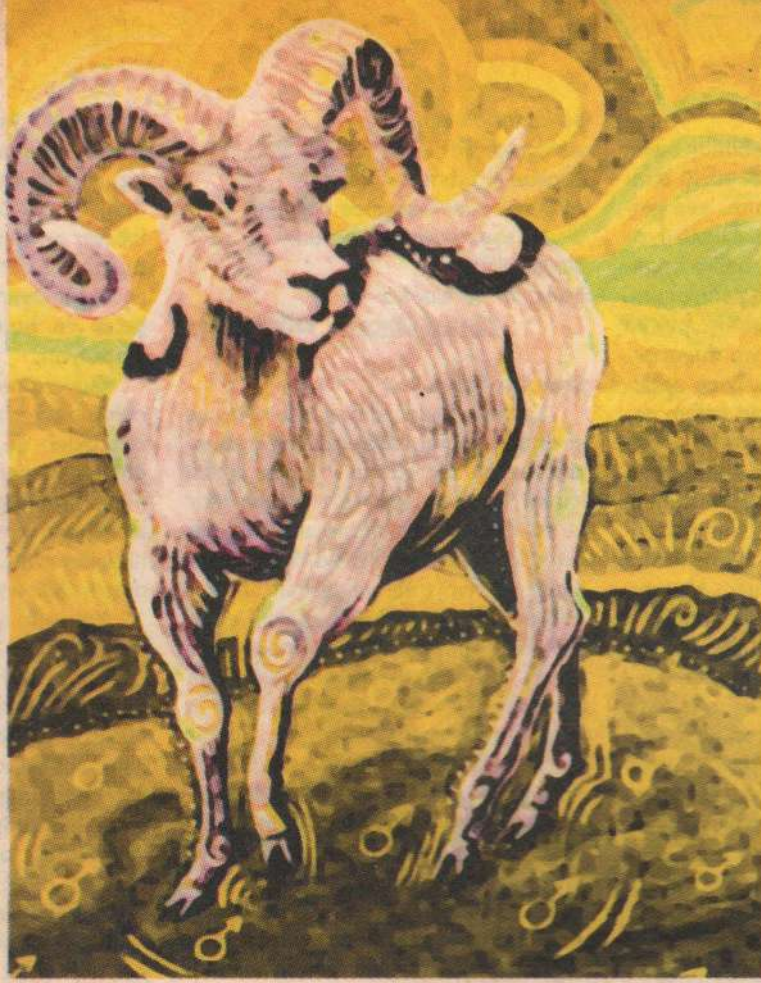
Abonelik için irtibat Tel: 0212 293 32 77 / 3 hat Ali Haydar Akkaya Hesap No: PAK BASIN YAYIN LTD.ŞTİ adına

TL: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 1101003-2 EURO Hesap: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi

Hesap No: 3006501-1 / DOLAR Hesap: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 3006502-9

Akşamsefası

Sait Faik'in
Kurban Bayramı
münasebetiyle
Grenoble'den
babasına
yazdığı mektup.

hayvan

31.Mart.1933

Muhterem babacığım,

27 tarihli mektubunuzu aldım. 5 Nisan'da kurban bayramı olduğuna yazdığınıza göre bu mektubun hepinizi Adapazarı'nda sağ ve salim ve evi bir külbastı kokusu sardığı sırada bulacağını umuyorum. Bu suretle de el öpmek fırsatını kaçırmıyorum demektir.

İstanbul'da havaların soğuk gittiğini yazıyorsunuz. Burada bahar tamamen geldi gibi. Hatta dün oldukça sıcak bir gün bile geçirdik. Ama bugün yine yağmur ve azıcık soğuk var.

Bütün aile efradına külbastı ve neşesi bol bir bayram temenni ederim. Kurban bayramında benim hep şairliğim tutar. Ve en çok koçlara acırım. Şeker bayramı hoştur. Ama kurban bayramında beli çöken koça ta küçüklüğümden beri acımak adetimdir. Benim bir alacalı koyunum vardı. O kesildiğinden beri. Böyle acayip bir egoizmlle başlayan mahzuniyet bir vakitler bana şöyle bir yazı bile yazdırmıştı.

Bayram yollara vurdu
Tozlarını savurdu
Çobanın avurdu
Senin belin çöktü koç

Şairliği bir tarafa koyup evvela bedbin bir filozof gibi düşünerek dünya bir kasaphanedir der, Japonların Çinlileri boğazladığı bir zamanda koyunun boğazlanmasını affeder, meyvelerimizi, külbastı kokusunu, maydanozlu paçayı ve fakir fukarayı düşünerek kurban bayramında affedebiliriz. İyi ki Hazreti İbrahim'e gökten koç indi. Ya inmeseydi. Ben pek yağlı bir koç olmazdım ama Allah kabul etsin diye kesilecektim.

Kurban bayramı hakkındaki bu küçük ve mazur addedilmeye layık kinimi yazmadan geçemedim. Tekrar cümleten ellerinizden öperim. Bayramınız mübarek olsun sevgili ebeveynim.

Oğlunuz Sait

Akşamsefası